Türkiye Türkçesi Konuşma Dili Üzerine Metindilbilimsel İnceleme

Asiye Hande Nur TÜRKOLUK

Doktora Tezi

Eskişehir, 2025

TÜRKİYE TÜRKÇESİ KONUŞMA DİLİ ÜZERİNE METİNDİLBİLİMSEL İNCELEME

Asiye Hande Nur TÜRKOLUK

T.C.
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

DOKTORA TEZİ

Eskişehir, 2025

T.C.

ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTİSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Asiye Hande Nur TÜRKOLUK tarafından hazırlanan **Türkiye Türkçesi Konuşma Dili Üzerine Metindilbilimsel İnceleme** başlıklı bu çalışma 23.06.2025 tarihinde Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinin ilgili maddesi uyarınca yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak, Jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan **Prof. Dr. Hacı İbrahim DELİCE**	
Üye (Danışman) **Prof. Dr. Erdoğan BOZ**	
Üye **Prof. Dr. Cüneyt AKIN**	
Üye **Prof. Dr. Ferzane DEVLETABADİ**	
Üye **Doç. Dr. Duygu KAMACI GENCER**	

ONAY

.../…/2025

Doç. Dr. Şafak AĞDENİZ

Enstitü Müdürü

.../…/2025

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Bu tezin Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi hükümlerine göre hazırlandığını; bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmanın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; bu çalışmanın Eskişehir Osmangazi Üniversitesi tarafından kullanılan bilimsel intihal tespit programıyla taranmasını kabul ettiğimi ve hiçbir şekilde intihal içermediğini beyan ederim. Yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması hâlinde ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara razı olduğumu bildiririm.

Asiye Hande Nur TÜRKOLUK

İmza

ÖZ

TÜRKİYE TÜRKÇESİ KONUŞMA DİLİ ÜZERİNE METİNDİLBİLİMSEL İNCELEME

TÜRKOLUK, Asiye Hande Nur

Doktora, 2025

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

Danışman: Prof. Dr. Erdoğan BOZ

Metindilbilimsel araştırmaların genel itibariyle incelendiğinde yazılı metinler üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Metindilbilimsel araştırmaların temelinde yer alan metinsellik ölçütleri de buna bağlı olarak yazılı metinlerle şekillenmiştir. Bu çalışmada metinsellik ölçütleri ve değerlendirmeleri konuşma metinleri üzerinden değerlendirilmiştir. Öncelikle konuşma dili ve yazı dili farkı ortaya konmuştur. Daha sonra Türkiye Türkçesi konuşma dili üzerine yapılan çalışmalar tanıtılmıştır. Akabinde sıkça karışıtırılan metindilbilimsel çözümleme ve söylem çözümlemesi arasındaki fark anlatılmıştır. Birinci bölümün devamında ise Reinbach'ın (1978) diyalog içeren metinler için hazırladığı metinsellik ölçütleri temel alınarak başlıklar tek tek incelenmiştir. Buna ek olarak bu çalışmada metinsellik ölçütlerinin merkezinde durumsallığın yer aldığını göstermek için Halliday'in (1989) durumsallık teorisinden yararlanılmıştır. Çalışmanın inceleme bölümünde konuşma metinleri içerisinden hazırlıksız diyaloğa dayalı metin türleri seçilmiştir. Bunlar Sarı Mikrofon Sokak Röportajları'ndan beş konuşma metni ve Survivor adlı programın konsey toplantılarından seçilen beş konuşma metnidir. Bu on metin Reinbach'ın (1978) metinsellik ölçütlerine göre incelenmiştir. Üçüncü bölümde ise ulaşılan sonuçlar değerlendirimiş ve aslen İngilizce konuşma dili üzerine kurulan Reinbach'ın (1978) çalışmasının Türkiye Türkçesi için ne kadar geçerli olabileceği sorgulanmıştır. Bu sonuçlara göre konuşma metinlerinin metinsellik ölçütleri tekrar sınıflandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Metindilbilim, Metinsellik ölçütleri, Durumsallık, Hazırlıksız sözlü metin, Konuşma dili

ABSTRACT

TEXT LINGUISTIC ANALYSIS OF THE COLLOQUIAL TURKISH

TÜRKOLUK, Asiye Hande Nur

Doctorate, 2025

DEPARTMENT OF TURKISH LANGUAGE AND LITERATURE

Advisor: Prof. Dr. Erdoğan BOZ

Scholars of textlinguistics have prefered focusing on writteen texts until recent history. Hence, principles of text have been shaped by written texts. In this study, principles of text and evaluations have been evaluated through spoken texts. First, the difference between spoken language and written language has been revealed. Then, studies on spoken Turkish have been introduced. Then, the difference between text linguistic analysis and discourse analysis, which are frequently confused, has been explained. In the second half of the first section, the titles have been examined one by one based on the principles of text prepared by Reinbach (1978) for texts of conversational spoken language. In addition, Halliday's (1989) theory of the *context of the situation* has been used to show that the context of the situation is at the center of principles of text in this study. In the examination section of the study, text types based on spontenous dialogue have been selected. These are five spoken texts in Sarı Mikrofon Sokak Interviews and five spoken texts selected from the council meetings of the program called Survivor. These ten texts were examined according to Reinbach's (1978) principles of text. In the third section, the results obtained were evaluated and it was questioned how valid Reinbach's (1978) study, which was originally based on spoken English, could be for Turkish.

Keywords: Textlinguistics, Principles of text, The context of the situation, Spontenous speech, Spoken language

İÇİNDEKİLER

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ iii
ÖZET iv
İÇİNDEKİLER vi
TABLOLAR LİSTESİ viii
ŞEMALAR LİSTESİ ix
KISALTMALAR VE İŞARETLER x
ÖN SÖZ xi
GİRİŞ 1
BİRİNCİ BÖLÜM: TEORİK ART ALAN 5
1. Konuşma Dili 5
1.2. Konuşma Dili ve Yazı Dili Arasındaki Temel Farklar 7
1.3. Türkiye Türkçesi Konuşma Dili Üzerine Yapılmış Çalışmalar 9
2. Metindilbilimsel Çözümleme 10
2.1. Metindilbilimsel Çözümleme ve Söylem Çözümlemesi Arasındaki İlişki 10
2.2. Metinsellik Ölçütleri 12
2.2.1. Bağlaşıklık 12
2.2.2. Bağdaşıklık (Tutarlılık) 31
2.2.3. Amaç 41
2.2.4. Bilgisellik 42
2.2.5. Kabul Edilebilirlik 44
2.2.6. Durumsallık 45
İKİNCİ BÖLÜM: İNCELEME 47
Sarı Mikrofon Sokak Röportajlarından 5 Sözel Metin İncelemesi 49
Metin 1 49
Metin 2 79
Metin 3 108
Metin 4 137
Metin 5 171
Survivor Adlı Programın Konsey Toplantılarından 5 Sözel Metin İncelemesi 191
Metin 6 191
Metin 7 213

Metin 8 235
Metin 9 253
Metin 10 268
DEĞERLENDİRME VE SONUÇ 288
KAYNAKÇA 300

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo1: Metin ve Diyalogun Üretim Aşaması Karakteristikleri……32
Tablo 2: Bağlaşıklık……..287
Tablo 3: Bağdaşıklık…….288
Tablo 4: Amaç……..290
Tablo 5: Bilgisellik……...290
Tablo 6: Kabul Edilebilirlik…….291
Tablo 7: Durumsallık ……..292

ŞEMALAR LİSTESİ

Şema 1: Bağlaşıklık Katmanları ……12
Şema 2: Kabul Edilebilirlik Şeması ……...43

KISALTMALAR VE İŞARETLER

KISALTMALAR

TK: Teklik Kişi

ÇK: Çokluk Kişi

K: Konuşucu

D: Dinleyici

TB: Tarık Buğra

KA: Küçük Ağa

MŞE: Memduh Şevket Esendal

BN: Bizim Nesibe

AH: Ahmet Haşim

BE: Bize Göre

İŞARETLER

Ø: sıfır biçimbirim

→: çıkarımsal yargı

-: metin yer almıyor

+ : ada bağlanmayı gösterir

ÖN SÖZ

Konuşma metinlerini metindilbilimsel olarak incelemek benim için "Bir Çokanlamlılık Fenomeni Olarak Durumsallık" başlıklı yüksek lisans tezimi daha derin bir şekilde araştırıp metindilbilim içerisindeki yeri hakkında idrakimi arttırmama vesile oldu. Yüksek lisansımda bir senaryo metni üzerinde çalışma fırsatı elde etmişken bu çalışmada da hazırlıksız diyalog içeren sözlü metinleri inceleyerek farklı metinler üzerinde metindilbilim üzerinde çalışma imkânı elde etmiş oldum.

Öncelikle bana bu fırsatı sunan lisansüstü eğitim hayatım boyunca büyük bir sabır ve özveriyle bana rehberlik eden değerli danışmanım Prof. Dr. Erdoğan Boz'a teşekkür ederim. Tez izleme komitemde yer alan akademik yardımlarını hiçbir zaman esirgemeyen değerli hocalarım Prof. Dr. Ferzanah Doulatabadi'ye ve Doç. Dr. Duygu Kamacı Gencer'e, doktora eğitimim boyunca 2211-A Genel Yurt İçi Doktora Burs Programı ile maddi destek sunan TÜBİTAK'a teşekkür ederim.

Doktora tezimi yazım sürecimde bir yandan küçük kızım Hanne'yi büyütmek diğer yandan okumalar yapıp tezimde ilerleme kaydetmem oldukça zordu. Fakat bu dönemde bana yardımcı olan eşim Ali Ozan Türkoluk, kız kardeşim Gamzenur Başar, annem Ayşe Sıtdık Başar, babam Haydar Başar, kayınvalidem Aylin Türkoluk ve kayınpederim Süleyman Türkoluk'a yürekten minnettarım.

Asiye Hande Nur TÜRKOLUK

Haziran-2025, Eskişehir

GİRİŞ

1. **Araştırmanın Problemi:**

Türkiye Türkçesi üzerine yapılan metindilbilimsel araştırmalar ağırlıklı olarak yazılı metinler üzerine yoğunlaşmıştır. Biz bu çalışmada metindilbilimsel ölçütleri konuşma metnine uyguladığımızda karşımıza nasıl problemlerin çıkacağını ve bu problemlere nasıl çözümler üreteceğimizi bulmaya çalıştık.

Problemlerin başında metinsellik ölçütlerindeki başlıklarının bir kısmının (başlık vb.) konuşma metinleri için uygulanabilir olmaması gelmektedir. İkinci olarak bağdaşıklık sistemi konuşma metinlerinde yazılı metinlerden oldukça farklı bir şekilde işlemektedir. Bağdaşıklıkla bağlantılı olarak amaç, bilgisellik, kabul edilebilirlik ve durumsallık da konuşma metinlerinde farklı bir dinamiğe sahiptir. Bu çalışmada konuşma metinleri üzerinden metinsellik ölçütleri değerlendirilerek sözlü metinlerin yazılı olanlardan farklı olan dinamiği incelenmiştir. Bu inceleme sonucunda konuşma metinlerini metindilbilimsel olarak incelemek için somut ve uygulanabilir bir yol haritası çizilmiştir. Ayrıca iki farklı konuşma metni türü üzerine çalışılacağı için sözlü metinlerin kendi içlerinde tıpkı yazılı metinler gibi nasıl farklılılaştığı tespit edilmiştir.

2. **Araştırmanın Konusu**:

Araştırmanın konusu Türkiye Türkçesinin hazırlıksız konuşma metni varlığında metindilbilimsel ölçütlerin uygulanabilir bir hâle getirilmesidir. Bu çalışmada yazılı metinler üzerine inşaa edilmiş metinsellik ölçütlerinin konuşma metinleri için tam olarak uygulanabilir olmadığı tespit edilmiştir. Yani metinsellik ölçütlerinin bazı başlıkları konuşma metinlerini incelerken karşılık bulsa da çoğu başlık bu metinler için tutarlı olmamaktadır. Başlıklar isim olarak uygulanabilse dahi içerik olarak yine konuşma metinleri için

yetersiz kalabilmektedir. Bundan dolayı, bu çalışmada, konuşma metinleri için uygulanabilir metinsellik ölçütlerinin başlıklar ve içerik olarak yeniden tasarlanması amaçlanmıştır.

Bu çalışmada Sarı Mikrofon Sokak Röportajlarından beş metin ve Survivor Konsey Toplantılarından beş metin seçildi. Bu metinler üzerine metinsellik ölçütlerine bakılıp konuşma metinlerinin metinsellik ölçütlerinde nasıl davranışlar sergilediklerinin gösterilmesi, çalışmanın temel konusunu oluşturdu.

3. **Amacı:**

Araştırmanın temel amacı, metindilbilimsel bir incelemede metinsellik ölçütlerinin başlıklar ve içerik olarak konuşma metinleri için yeniden tasarlanması ve uygulanmasıdır. Uygulama esnasında ortaya çıkmıştır ki konuşma metinlerinde metinsellik ölçütlerini birbirleriyle sıkı bir bağ içinde çalışmakta ve birinde yapılacak bir değişiklik diğer tüm ölçütleri de etkilemektedir.

Bunun için Halliday'in (1989) durumsallık teorisi, Uzun'un (2000) kabuledilebilirlik ölçütleri, Gofmann (1956), Melkinov ve Johnson'ın (2000) izlenim yönetimi teorisi, Halliday ve Matthiessen'in (2004) bilgi değiş-tokuş kuramı ve Reichman'ın (1978) konuşma metinleri üzerine uyguladığı bağdaşıklık ölçütleri esas alınmıştır. Sosyoloji ve dilbilim teorileri bir araya getirilerek metindilbilimsel incelemeye disiplinlerarası bir bakış açısı kazandırılmaya çalışılmıştır.

Hazırlıksız konuşma metinlerinde, diyalog da diyebiliriz, bu farklı disiplinler aracılığıyla metindilbilimsel inceleme farklı bir bakış açısı kazanmıştır. Bu bakış açısına göre metinsellik ölçütleri birbiriyle organik bir bağ içerisindedir. Yani, bir diyalogda yaşayan bir organizma gibi bir ölçüt değiştiğinde diğer ölçütlerin bundan etkilenmesi kaçınılmazdır. Ayrıca, buna bağlı olarak diyaloglarda ölçütler sürekli bir değişim halindedir. Bu açıdan da diyaloglar, dolayısıyla konuşma metinleri yaşayan organizmalara benzemektedir.

Bu çalışmada iki farklı türde konuşma metninin incelenmesindeki amaç ise konuşma metinlerinin de kendi içinde metindilbilimsel dinamiklerin olduğunu göstermektir. Seçilen iki metin de hazırlıksız diyalog metni olarak sınıflandırılmıştır. Burada önemli olan nokta seçilen metinlerin oldukça tikel

başlıklarda toplanmasına rağmen (hazırlıksız, sözlü, diyalog) yine de kendi içlerinde yaşayan farklılıklarının olması konuşma metinlerini incelerken farklı metodlara ne kadar ihtiyaç duyduğumuzu göstermektedir.

4. **Önemi:**

Türkiye Türkçesinde konuşma dili üzerine metindilbilimsel araştırmalar yaygın değildir. Bu çalışmada hem konuşma dili üzerine metinsellik ölçütleri değerlendirilmiş hem de farklı tip konuşma metinlerinin özellikleri metindilbilimsel açıdan ortaya konmaya çalışılmıştır. Tüm bunlar ışığında konuşma metinleri için tekrar bir metindilbilimsel sınıflandırma yöntemi önerilmiştir.

5. **Yöntemi:**

Çalışmada öncelikle konuşma ve yazı metni farkı ortaya konmuştur. Daha sonra da metindilbilimsel çözümleme ve söylem çözümlemesi arasındaki ayrımlar anlatılmıştır. Teorik art alanın ikinci kısmında ise metinsellik ölçütlerine yer verilmiştir. İnceleme kısmında Sarı Mikrofon Sokak Röportajlarından beş metin ve Survivor Konsey Toplantılarından beş metin seçilmiştir.

*Sokak röportajları*ndaki metinler seçilirken farklı soru türlerine ait örnekler ele alınmaya çalışılmıştır. Örneğin "evet/hayır", "nasıl", "nere", "ne", "eğer… ne" gibi farklı soru türleri seçildiği için farklı metinsellik ölçütlerinin ön plana çıktığı ya da geri planda kaldığı görülmüştür. *Konsey toplantıları*nda ise ortak bir konu üzerine herkes kendi görüşünü savunduğu için hazırlıksız bir tartışma metninin metindilbilimsel olarak hangi ölçütlerle ön plana çıktığını gözlemleme fırsatımız olmuştur.

Bu metinler Halliday'in (1989) durumsallık teorisi, Uzun'un (2000) kabuledilebilirlik ölçütleri, Gofmann (1956), Melkinov ve Johnson'ın (2000) izlenim yönetimi teorisi, Halliday ve Matthiessen'in (2004) bilgi değiş-tokuş kuramı ve Reichman'ın (1978) konuşma metinleri üzerine uyguladığı bağdaşıklık ölçütleri ile incelenmiştir. Örneğine rastlanmayan başlıklar, ayrı bir başlık açılarak belirtilmiştir. Değerlendirme ve sonuç bölümünde ise inceleme bölümünde ulaşılan bulgular tablolaştırılmış ve sayısallaştırılmıştır.

Metnin bütüne bakarak metinsellik ölçütleri oranları verilmiştir. Bu tablolardan ulaşılan sonuçlar da maddeler halinde çalışmanın sonunda sıralanmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM
TEORİK ART ALAN

1. Konuşma Dili

Daha konuşamazken bile insan olarak anlaşılmak içgüdümüz vardır. Bu yüzden bebek çevresini fark ettiği andan itibaren annesi gibi konuşabilmek için kendini geliştirmeye çalışır. Bu gelişim biyolojik olduğu kadar sosyal bir gelişmedir. İnsanların dünya tarihinin başından itibaren biyolojik olarak nasıl gelişme gösterdiklerine dair az çok bilgi sahibi olduğumuzu biliyoruz. Fakat dilin nasıl doğduğuna dair elimizde hiçbir kanıt yok. Dil edimi üzerine varsayımlar ise bir bebeğin dil öğrenme süreci üzerine yapılan gözlemlere dayanmaktadır.

Bebek dil öğrenimine simgesel edim (symbolic act) ile başlar. Simgesel edim, karşısında bir ya da birden fazla alıcı olmasını gerektiren ve semboller içeren bir iletişim şeklidir (Halliday, 1989: 2). Bu sembollerin günlük hayatta genel karşılıkları vardır. Bu karşılıklar bir isteği bir başkasının onun yerine gerçekleştirmesi için yapılan edimlerdir.

Bebekler yaklaşık 8 aylık olduklarında dertlerini anlatacak simgesel bir dil geliştirirler. Bu simgesel dili kullandığı çevreyi yani durumsallığı, keşfe çıktığımızda bebeğin iletişim için iki temel güdüsü olduğunu görürüz.

i. Birisine bir şey yaptırma isteği
ii. Kendisinin ve annesinin farklı birer varlık olduklarının farkına varıp ânı paylaştıklarının bilincinde olması

Buradan yola çıkarak insan dilinin bir şey yapmak ve düşünmek üzere temellendiğini söyleyebiliriz (Halliday, 1989: 4-6). Dilbilgisi de bu temel üzerine inşa olur.

> "Konuşma dilinde karşılıklı sözlü etkileşim, gündelik yaşamımızda kullandığımız dilin canlılığını ve devingenliğini, yerine göre de doğaçlama yapısını olduğu gibi yansıtır. Bu özellikler, konuşma dili türüne, amacına ve "gönderici" ile "alıcı" (konuşmacı– muhatap) arasındaki etkileşimin şekline bağlıdır. Dolayısıyla konuşma dilinin yapısal oluşumu, dildışı ve pragmatik etkenlere göre değişebilir. Konuşma dilini kabaca dilde öznellikle birlikte kipselliğin ön plana çıkarılması olarak değerlendirebiliriz. Genellikle dilde üretilen konuşma zincirleri ve söylemlerde öznellikten bahsedebilmek için öncelikle "kipsellik"ten bahsetmek ve kipsel unsurları göz önüne almak gereklidir" (Yılmaz ve Yılmaz, 2012: 248-249).

Konuşma eylemine sözceleme olarak bakan edimsel bir yaklaşım da vardır. Çıkış yerleri diğer tanımlarla benzer olsa da belli nüanslar vardır. Doğan (2002: 191), belleğimize kaydettiğimiz bilgilerin belirli özellikleri bakımından bir araya gelerek bir düzen içerisinde örgütlendiğini ve böylece düşüncelerin oluştuğunu, düşüncelerin ise soyutlama hâlinde olan ve henüz dilbilgisel bir yapılanma içinde olmayan önermeleri (propositions) tetiklediğini ifade eder. Birey bu anlam oluşumlarına 'sözce' olarak ses kazandırır. Fiziksel ve sessel bir eylem olan sözce, Vardar'a göre (2002: 181) bir konuşan öznenin ürettiği, "iki susku arasında yer alan söz zinciri parçası; sözceleme edimiyle ortaya çıkan söylem"dir. Bu tanımlamada da dikkat çekildiği üzere, konuşan özne oluşturduğu sözcesi ile kendisini, öznelliğini ortaya koyar.

Toplum içinde dil, her beyinde bulunan izler bütünü olarak yaşar ve birbirinin eşi tüm örnekleri bireylere dağıtılmış bir sözlüğü andırır. Dil, herkesin ortak malı ve kişisel istenç dışı olmakla birlikte, ayrı ayrı her bireyde de bulunur. Söz ise bireylerin söylediklerinin toplamıdır (Ateş ve Özsöz, 2018: 898). Sözün tüm gerçekleşmeleri bireysel ve anlıktır. Bu düzlemde özel durumların toplamından başka bir şey yoktur (Saussure, 1985: 22-23).

Dilin kullanıldığı bireysel edim, öncelikle konuşucuyu bir ölçüt olarak sözcelemin zorunlu koşulları içine sokar. Sözcelemden önce, dil yalnızca dilin bir olanağıdır. Sözcelemden sonra, dil bir konuşucudan kaynaklanan, dinleyiciye ulaşan, sesli bir biçim ve karşılığında başka bir sözcelem doğuran bir söylem edimi olarak gerçekleşir (Benveniste, 1995: 140).

Sözlü dile özgü olarak, 'alıcı ve verici' ilişkisinde konuşan öznenin ister istemez öznel duruşu ortaya çıkar. Kişisel görüşlerin dile getirildiği bu öznellik durumunda amaç çoğu zaman karşı tarafı ikna edebilmek veya onu kendi görüşüne çekebilmektir. Bu sözcelemsel bir duruş olarak tanımlanabilir. Alıcı ve vericinin karşılıklı söyleşme durumu (co-locution) taraflardan birinin diğerini ikna etmeye yönelik bir söylemde bulunduğu noktada yerini karşılıklı sözcelemeye (co-enunciation) bırakır (Ateş ve Özsöz, 2018: 898). Bu alanyazında durumsallık olarak adlandırılır. Durumsallık kavramında da konuşma denilen eylem karşı tarafın ne söyleyeceğine göre şekillenen, yer, zaman ve kişiler arası ilişkinin etkilediği bilişsel bir süreçtir.

Özetlemek gerekirse konuşma, doğumdan itibaren çevremizi keşfetmemiz ve taklit etmemizle başlayan bir süreçtir. Daha sonra konuşmayı daha doğrusu konuşma dilini bir amaç için kullanmaya başlarız. Bu da durumsallık dediğimiz bilişsel süreci başlatır. Bu açıdan baktığımızda konuşma dili oldukça özneldir. Yine de konuşma dili üzerine yapılan çalışmalar bize gösteriyor ki konuşma dilinin de kendine has özellikleri vardır.

1.2. Konuşma Dili ve Yazı Dili Arasındaki Temel Farklar

Bloomfield, yazı dil değildir, der. Ona göre yazı dili görülebilir işaretlerle kaydetme aracıdır (1933: 21). Fakat yazı dili ve konuşma dilinin birbirine örtüştüğü zamanlar vardır. Örneğin yazı dilini çok yakın konuşmalar ya da konuşma dilini andıran yazılar mevcuttur (Tannen, 1982: 8).

Yazı bir sistemdir. Dildeki semboller ve onların fonksiyonları ise yazı dilidir. Yazı sistemi, doğurduğu anlamların sözlü form yerine görsel olarak ifade edildiği belirli bir araçtır. Bu ifade etme bir grup sembollerle gerçekleşir. Bu semboller toplum tarafından uzlaşılarak oluşturulmuştur (Halliday, 1989: 42). Yani yazı dilindeki bu semboller toplum içerisindeki her bir birey için aynı ya da benzer şeyleri ifade eder. Semboller de farklı kombinasyonlarla bir araya gelerek bir dilin sözcüklerini oluşturur.

Yazı dili sosyal hayatın değişmesi ve yerleşik hayata geçilmesiyle bir zaruret olmuştur. Sosyal yapılanma karmaşıklaştıkça konuşma dili yetersiz kalır. Bu durumda dil basitçe meydana gelmekten ziyade var olduğu bir forma indirgenmelidir. Bu da yazı dilidir. Yazı dili alım-satımlar, hukuki yasalar, takvimsel işlemler gibi durumlarda kullanılmıştır. Fakat bazen dini, edebi, nutuksal gibi konuşma dilinin alanlarını da işgal etmiştir. Yani dini metinler, şiirler ve nutuklar yazıya geçirilmeye başlanmıştır. Bu da eğitimin temel taşlarını oluşturmuştur (Halliday, 1989: 39-40).

Halliday yazı ile ilgili şu önemli soruyu sorar (1989: 41): *"Peki, yazmanın tanımı kalemin kâğıtta gezinmesi midir? Yani, bir sekreter bir kâğıdın kopyasını daktiloda yazıyorsa bu yazmak mıdır? Yani, beynin yaratıcı sürecinin kâğıda dökülmesine farklı bir tanım mı bulmalıyız?"*

Hem yazı hem konuşma dili ortak olarak üç alt başlığa sahiptir: kanal (medium), işlev (function) ve biçim (form). Konuşma dilinin kanalı konuşmadır. İşlevi ise hızlı üretilmesi, ani eklemeler yapılması ve kişiye göre anlamın değişmesidir. Bu

da göstermektedir ki konuşma dili de en az yazı dili kadar yapısal ve organizedir (Halliday, 1989: 78).

Yazı dili ve konuşma dili arasında benzerlik ilişkisi vardır. Yazı dili, konuşma dilinin tüm potansiyelini gerçekleştiremez. Çünkü bürünsel ve parça üstü (paralinguistic) özellikler yazı dilinde yoktur. İkisi de farklı bağlamlarda ve amaçlarda kullanılırlar. Yine de kesiştikleri noktalar vardır. Örneğin resmi bir kurumda hâlimizi sözle anlatırız, fakat bizden dilekçe yazmamızı da isterler. İki dil türü farklı gerçeklikler yaratırlar. Yazı, şeylerin dünyasını oluşturur. Konuşma, olanın dünyasını yaratır (Halliday, 1989: 92).

> "Konuşma dili yazı diline göre daha serbest bir yapıya sahiptir. Bundan dolayı öge dizilişi daha özgürdür. Ayrıca konuşma dilinde kullanılan cümlelerdeki sözcük sayısı ortalama üç kelimedir. Bu, çalışmada yararlanılan sözlü derlemlerde de bu açıkça görülür. Konuşma dilinde kullanılan cümle çeşidi ağırlıklı olarak basit cümlelerden oluşur. Birleşik ve bağlı cümle kullanımı fazla değildir. Ayrıca konuşma dilinde fiilimsi kullanımı da azdır" (Fidan, 2005: 30)

Sonuç olarak yazı dilinin söz varlığı konuşma diline göre daha geniştir. Çünkü konuşma dili hızlı gelişen bir sürecin ürünüdür. Yazı dili ise daha yavaş ve üzerinde daha çok düşünülerek üretilen bir dildir. Tümceler de yazı dilinde konuşma diline göre daha uzundur. Çünkü konuşma dili kısa dönem hafızada kalmak üzere tasarlanmıştır. Chafe bunun üzerine yaptığı bir araştırmada üç farklı metin üzerinden inceleme yapmış ve bu dört metnin de farklı doğaları olduğu ortaya çıkmıştır. Bunlar hiçbir yazılı metne bağlı olmayan konuşmalar (conversation), yazılı bir metne bağlı olan konuşmalar (lecture), konuşma dili tadında yazılan yazılı metinler (letter) ve yazılı metinlerdir (academic papers) (1987: 3-18). Yani, bizim metinleri salt yazılı ve konuşma diliyle üretilmiş metinler olarak ayırmamız sağlıklı sonuçlar üretmemize engel olabilir. Örneğin mecliste yapılan bir konuşma üzerinden çözümleme yapacaksak onu konuşma dili üzerinden değerlendirmek doğru olmayacaktır. Çünkü o önceden yazılı olan bir metin üzerinden gerçekleştirilen bir konuşmadır.

Konuşma dili hakkında oluşturulan bu varsayımların tümünün çalışmanın üzerinde çalıştığı derlemlerle sınırlı olduğunu unutmamak gerekir. Bu nedenle biz bu çalışmada konuşma dili hakkında genellemeler yapmak yerine ön çalışma yapılmamış spontane konuşma metinleri üzerinden metindilbilimsel bir çalışma yürüteceğiz.

1.3. Türkiye Türkçesi Konuşma Dili Üzerine Yapılmış Çalışmalar

Türkiye Türkçesi konuşma dili üzerine yapılmış çalışmalar temel olarak konuşma dili ve yazı dili farkı, konuşma dilinde kalıplaşmış ifadeler ve sözlü derlemler üzerine yoğunlaşmıştır. Türkçenin konuşma dili üzerine hazırlanan tezlere baktığımızda ilk tezin antropoloji anabilim dalında cinsiyete dayalı kadın-erkek dilinde oluşan farklılıkların tespitine yönelik bir çalışma olduğunu görürüz (Aliefendioğlu, 1994). Bunu izleyen yıllarda İstanbul Türkçesi'nin 1930 ve 1950 yılları arasındaki konuşma dili üzerine hazırlanmış bir tez dikkati çekmektedir (Yalçıner, 1999). Daha sonra uzun bir süre bu konu üzerine çalışılmamıştır. Uzun bir aradan sonra ilk olarak derlem temelli olarak "evet" ve "hı-hı" nın kullanımı üzerine bir yüksek lisans tezine rastlamaktayız (Özcan, 2015). Ortaokul öğrencilerinin yazdıkları metinlerde konuşma diline ait unsurların tespit edildiği çalışma da ilerleyen yıllarda karşımıza çıkmaktadır (İlanbey, 2016). Daha sonraki yıllarda nörodilbilimsel ve dilbilimsel bir çalışma olarak konuşma dilinde vurgu üzerine kapsamlı bir tez hazırlanmıştır (Bayazıt, 2018).

Türkçenin konuşma dili üzerine yazılan makalelerde ilk olarak Duman'ın Osmanlı Türkçesi'nin konuşma dili üzerine hazırladığı çalışma dikkatimizi çeker (1999). İlerleyen yıllarda Schroeder, Türkçenin konuşma dilinin sözdizim yapısı üzerinde durup devrik yapının altında yatan nedenleri ve devrik yapının oluşum şekillerini tespit etmeye çalışmıştır (2002). Türkiye Türkçesinde konuşma dili ve yazı dili arasındaki fark üzerine yazılmış birçok makale vardır. Bu çalışmalar daha çok konuşma dilinin de kendine özgü bir yapısı olduğunu kabul ederken genelleme yapmak için sözlü derlemlerin güçlendirilmesinde hemen hemen fikir birliği içerisindedir (Dursunoğlu, 2006; Barın, 2018).

Makalelerin büyük bir kısmı da derlem tabanlı olarak konuşma dilindeki işlevsel kalıplar üzerinedir: tamam, hı-hı, şey gibi (Parlak ve Saraçlar, 2008; Kansızoğlu, 2012; Ruhi, 2013; Erdoğan, 2013; Demirşahin ve Zeyrek, 2014). Bu çalışmaları arasında Akın'ın çalışması öne çıkanlar arasındadır (2015). Akın sözlü derlemlerden yola çıkarak konuşma dili olarak Türkçenin ses özellikleri, tümce yapısı ve konuşma diline özgü yapıları tespit etmeye çalışmıştır. Konuşma dili üzerine bir başvuru kitabı olarak da *"Konuşma Dili ve Türkçenin Söyleyiş Sözlüğü"* (Ergenç, 2002)'nü örnek gösterebiliriz.

Bunların yanı sıra konuşma dili tonlama ve sözceleme (Yılmaz ve Yılmaz, 2006), konuşma dilinde söylem farklılıkları (Yılmaz ve Yılmaz, 2012), Türkiye Türkçesi üzerine olmasa da konuşma dili çalışmaları için önemli olan Osmanlı döneminde derlenen masallardan yola çıkarak hazırlanan Osmanlı Türkçesinin konuşma dilini tespit etmeye çalışan (Kartallıoğlu, 2015) makaleler alanyazınında yer almaktadır.

Görüldüğü üzere Türkçenin konuşma dili üzerine yapılan çalışmalar konuşma dilinin temel unsurlarını tespit etmeye hatta yazı dili gibi kuralları olduğu kabulü üzerine inşa edilmiştir. Bunun yanı sıra konuşma dilinde kalıplaşmış ifadeler ve bunların dildeki işlevleri de araştırmacılar tarafından merak edilen konular arasında yer almıştır.

2. Metindilbilimsel Çözümleme

2.1. Metindilbilimsel Çözümleme ve Söylem Çözümlemesi Arasındaki İlişki

Metin sözcüğü dilbilimde, uzunluğu ne olursa olsun, birleşik bir bütün oluşturan, yazılı veya sözlü herhangi bir pasaja atıfta bulunmak için kullanılır (Halliday ve Hasan, 1976: 1). Halliday, ‘metni’, onu ‘içsel olarak tutarlı’ ve ‘temanın ve bilgi sisteminin işleyişi için ilgili ortam olarak bir bütün olarak’ işleyen, belirli metinsel bileşenler içeren bir anlamsal birim olarak tanımlamıştır (1978: 136). Halliday'in anlamsal konudaki işlevsel yaklaşımında, metinsel bileşen bir mesajın (veya bir temanın) iletildiği kanalları ve niyetleri belirler. Biraz farklı bir şekilde ifade etmek gerekirse, metinsel bileşenin (metnin) karşılaştığımız metin türü hakkında bize bilgi veren şey olduğunu söyleyebiliriz. Bir metin sözlü veya yazılı olabilir, düzyazı, şiir, diyalog veya monolog olabilir. Tek bir atasözünden bütün bir oyuna, anlık bir yardım çığlığından bir komitede tüm gün süren bir tartışmaya kadar her şey olabilir.

De Beaugrande and Dressler (1981: 12) metindilbilim çerçevesinde metin için yedi ölçüt ortaya koymuşlardır:

i. **Bağlaşıklık:** Metin ile sözdizimi arasındaki ilişkiyle ilgili olan tutarlılık. Bağlaç, eksilti, artgönderim, öngönderim veya tekrarlama gibi fenomenler tutarlılık için temeldir
ii. **Bağdaşıklık:** Metnin anlamıyla ilgili olan tutarlılık. Burada dilsel bir gerçekleşmeye sahip olmayan ancak kullanılan dil tarafından ima edilen ve

dolayısıyla muhatap tarafından mesajın alımını etkileyen bilgi unsurlarına veya bilişsel yapılara atıfta bulunulur.

iii. **Amaç:** Konuşmacının veya yazarın tutumu ve amacıyla ilgilidir.

iv. **Kabul edilebilirlik:** Dinleyicinin veya okuyucunun belirli bir metnin alakalılığını veya yararlılığını değerlendirmeye hazırlanmasıyla ilgilidir.

v. **Bilgisellik:** Yeni veya beklenen bilginin niceliğini ve niteliğini ifade eder.

vi. **Durumsallık**: Metnin üretildiği durumun, mesajın üretilmesinde ve alınmasında önemli bir rol oynadığını ifade eder.

vii. **Metinlerarasılık:** Metinlerarasılık iki temel olguyu ifade eder: a) bir metin her zaman bir önceki veya eş zamanlı söylemle ilişkilidir; b) metinler her zaman belirli metin çeşitleri veya türlerine (örneğin anlatı, tartışmacı, betimleyici, vb.) resmi ölçütlere göre bağlanır ve gruplandırılır.

Tischer, Wodak, Meyer ve Vetter çalışmasında (2000: 215) ilk iki ölçütü metin-içi, diğerlerini metin-dışı olarak değerlendirir. Metindilbilim daha çok metin-içi ölçütlerle ilgilenirken söylem çözümlemesi diğerlerine odaklanır.

Metnin biçimi, bağlaşıklığın (cohesion) sağlanması için önemlidir. Örneğin, kitabın, mektubun veya gazete makalesinin materyali, bize metinsel bir birlik olduğunu söyler. Semiyotik biçime gelince, bir metnin nasıl özerk, anlamlı bir düzen oluşturduğunu göstermek gerekecektir. Yapılacak çözümlemenin türüne bağlı olarak farklı betimleyici terimler kullanılabilir (Ifversen, 2003: 61).

Metinlerin birbiriyle ilişkisi sıklıkla metinlerarasılık olarak ifade edilir, bununla belirli bir metnin diğer metinlerin izlerini nasıl ortaya koyduğunu anlaşılır. Ancak metinlerarasılık aynı zamanda metin-üstü bir seviyenin parçasıdır. Türler veya söylemler bu nedenle belirli metinleri ve bunları alıntılama yollarını içerir. Örneğin İncil metni, Hristiyan söyleminin önemli bir ögesidir. İncil'den alıntı yapmak bu söylemin önemli bir özelliği olacaktır (Ifversen, 2003: 62). Yani söylem çözümlemesi metin-dışı unsurları -bağlamı- da kapsadığı için metindilbilim çözümlemelerini de içine alan daha kapsamlı bir alandır.

Metindilbilimin ve söylem çözümlemesinin üzerinde çalıştığı materyalin aynı olması –sözlü ve yazılı- iki alanının sınırları net olarak çizmeyi zorlaştırmıştır (Günay, 2013: 93). İki alanı birbirinden ayıran nokta ise metindilbilimin sadece metin-içi ile

ilgilenirken söylem çözümlemesinin hem metin-içi hem metin-dışı ile ilgilenmesidir. (Juez, 2009: 6-8).

> "Böylece metin ve söylem terimlerinin bazen aynı anlamlarda kullanıldığına şahit oluyoruz. Bu eğilim araştırmacıları metin dilbilimi ile söylem çözümlemesinin aynı olduğu sonucuna götürebilir ancak metin dilbilimde daha deneysel ve biçimsel bir yaklaşım sergilenirken söylem çözümlemesinde daha çok işlevsel bir yaklaşım tercih edilmektedir. Biçimciler dili zihinsel bir fenomen olarak görme eğilimindeyken, işlevciler onu ağırlıklı olarak toplumsal bir fenomen olarak değerlendiriyorlar." (Juez: 9).

Kabaca ifade etmek gerekirse, söylem çözümlemesi tümcenin veya tümceciğin üstündeki dil organizasyonunu inceleme ve dolayısıyla konuşma alışverişleri veya yazılı metinler gibi daha büyük dilbilimsel birimleri inceleme girişimlerini ifade eder. Bundan, söylem çözümlemesinin aynı zamanda sosyal bağlamlarda dil kullanımıyla ve özellikle konuşmacılar arasındaki etkileşim veya diyalogla ilgilendiği sonucu çıkar (Slembrouck, 2005: 1).

2.2. Metinsellik Ölçütleri

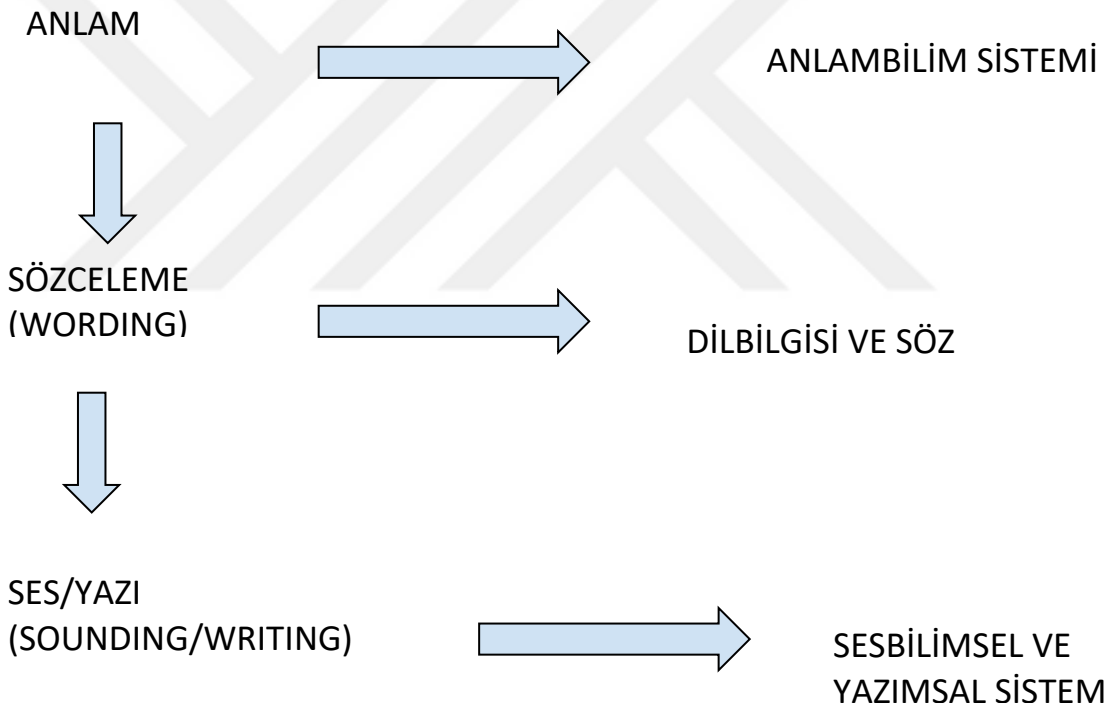
2.2.1. Bağlaşıklık

Bağlaşıklık kavramı anlamsal bir kavramdır. Metnin içinde var olan ve onu metin olarak tanımlayan anlam ilişkilerini kapsar. Bağlaşıklık, söylemdeki bazı unsurların yorumunun bir başkasınınkine bağlı olduğu durumlarda ortaya çıkar. Metindeki her öge birbirinin anlam bütünlüğünü sağlamakla görevli gibidir. Böyle olduğunda bir tutarlılık ilişkisi kurulur ve bu iki boyut, yani önvarsayılan ve önvarsayılmış ne varsa, en azından potansiyel olarak bir metne entegre edilir (Halliday ve Hasan, 1976: 4).

Bağlaşıklık dil sisteminin bir parçasıdır. Bağlaşıklığın potansiyeli, dilin kendisine yerleştirilmiş olan sistemli gönderim, eksilti gibi kaynaklarında yatar. Ancak, herhangi bir verili örnekte tutarlılığın gerçekleşmesi yalnızca bu kaynaklar içinden bir seçeneğin seçilmesine değil, aynı zamanda bunun oluşturduğu ön kabulü çözen başka bir unsurun varlığına da bağlıdır. Açıktır ki *elmalar* sözcüğünün seçilmesinin kendi başına bir bağlaşıklık gücü yoktur; bağlaşık bir ilişki yalnızca aynı sözcük veya meyve gibi onunla ilişkili bir sözcük daha önce meydana gelmişse kurulur. Daha az açık ancak eşit derecede doğrudur ki *onlar* sözcüğünün de erişilebilir bir yerde bunun için açık bir referans olmadığı sürece bağlaşık bir gücü yoktur. Her iki durumda da bağlaşıklık, ikisi arasında kurulan ilişkide yatar (Halliday ve Hasan, 1976: 4-6). Yani bir adılın bir ad olan elma'ya göre gönderim gücü daha yüksek gibi

görünse de metin içinde bir gönderimi olmadığı sürece bir bağlaşıklıktan yani metin-içi tutarlılıktan söz edemeyiz.

Diğer anlamsal ilişkiler gibi, bağlaşıklık da dilin katmansal organizasyonuyla ifade edilir. Dil, üç düzeyde kodlama veya "katman" içeren çoklu bir kodlama sistemi olarak açıklanabilir: anlambilimsel (anlamlar), leksik-grammatik (biçimler) ve fonolojik ve ortografik (ifadeler) (Halliday ve Hasan, 1976: 8). Anlamlar biçimler olarak gerçekleştirilir (kodlanır) ve biçimler de ifadeler olarak gerçekleştirilir (yeniden kodlanır). Bunu günlük terminolojiye dökmek gerekirse, anlam sözcüklere, sözcükler de sese veya yazıya konur (Halliday ve Hasan, 1976: 8):

Şema 1. Bağlaşıklık Katmanları (Halliday ve Hasan, 1976: 8)

Popüler terim olan “sözceleme (wording)” leksik-gramer biçimini, sözcük seçimini ve dilbilgisi yapılarını ifade eder. Bu tabaka içinde, sözcük bilgisi ve dilbilgisi arasında kesin ve katı bir ayrım yoktur; dildeki yol gösterici ilke, daha genel anlamların dilbilgisi aracılığıyla ve daha özel anlamların sözcük dağarcığı aracılığıyla ifade

edilmesidir. Bağlaşık ilişkiler aynı genel örüntüye uyar. Bağlaşıklık kısmen dilbilgisi ve kısmen sözcük dağarcığı aracılığıyla ifade edilir.

Bu nedenle bağlaşıklık dilbilgisel ve sözcüksel bağlaşıklık olarak ikiye ayrılır.

(1) "Pişirilecek elmaları yıkayıp çekirdeklerini çıkarın. Elmaları ateşe dayanıklı bir kaba koyun." (Halliday ve Hasan, 1976: 10).

Örnekte bağlardan biri dilbilgisel (Elmalar-ı belirtme eki ile ifade edilen), diğeri sözcüksel (tekrarlama, elmalar ile ifade edilen) idi. Gönderim, eksilti, değiştirim dilbilgiseldir; bağıntı ögeleri ikisinin sınırındadır esas olarak dilbilgiseldir, ancak içinde sözcüksel bir bileşen vardır. Bağlaşıklık, anlamsal bir ilişkidir. Ancak, anlamsal sistemin tüm bileşenleri gibi, bu da sözcük-dilbilgisel sistem aracılığıyla gerçekleştirilir ve ayrımın çizilebileceği nokta burasıdır. Bazı bağlaşıklık biçimleri dilbilgisi aracılığıyla, diğerleri ise söz varlığı aracılığıyla gerçekleştirilir (Halliday ve Hasan, 1976: 10).

2.2.1.1. Sözcüksel Bağlaşıklık

Sözlüksel bağlaşıklık, metinde yer alan bir sözcükle ilgili olan başka bir sözcüğü seçmek ve o seçilen sözcüğü aynı metinde kullanmaktır (Halliday ve Matthiessen, 2004: 531). Sözlüksel bağlaşıklıkta, metin içindeki ilişkilerde dilbilgisel ögeler yerine sözvarlığı ön plandadır (Baker, 1992: 202). Fakat Bozkurt (2022: 112) burada dikkat edilmesi gereken bir noktaya dikkat çeker: bu da "metin içinde yer alan sözcüklerin birbiriyle olan alakasının göreceli oluşu"dur.

(2) "Piknik mahvoldu. Kimse tirbuşon getirmeyi hatırlamadı." (Bozkurt, 2022: 113)

Örnekte piknik ve tirbuşon arasındaki bağlantının sözcüksel bağlaşıklık mı yoksa bağdaşıklık mı olduğu konusunda tartışmalar vardır. Eğer dinleyici tarafından bağlam bilinmiyor ise piknik ve tirbuşon arasında sözcüksel bir bağ olmadığı düşünülebilir. Fakat sözcüksel bağlaşıklık araçları konusunda sözvarlığı ön planda olduğu için kısmen metin okuyucusunun bilgi, beceri ve dilin inceliklerine hakimiyet gibi bireysel özellikleri önem kazanmaktadır (Bozkurt, 2022: 113).

2.2.1.1.1. Genel

2.2.1.1.1.1. Yineleme

Yineleme, sözlüksel ögenin yeniden kullanılması ve yinelenen sözcükbirimin önceki sözcükbirime gönderimde bulunmasıdır (Halliday ve Hasan, 1976: 278). Bir

metinde yinelemenin "önem belirtme, görüşte ısrar etme, isteği teyit etme gibi amaçlarla veya beklenmeyen bir durumla karşılaşma ya da konuşmanın kesilmesinin istenmemesi gibi durumlarda" kullanıldığı gözlemlenmiştir (Dilidüzgün, 2017: 75).

(3) "Salih'in ağası ve Salihlerin, Salihlerin, Salihlerin, binlerce Salih'in ağası, babası Çanakkale içinde vurulurken, yâd ellerde kalırken Niko'nun ve Nikoların ağası yaman bir aşçı, yaman birer tüccar olmuştu…" (TB-KA)

Örnekte "Salih'in ağası", "Salihlerin", "yaman" örnekleri aynı biçimde tekrarlanırken, "Niko'nun" ve "Nikoların" sözcükleri ek alarak yinelenmiştir.

2.2.1.1.1.2. Eş veya Yakın Anlamlı Sözcük

Eş veya yakın anlamlı sözcük, anlamları aynı ya da birbirine çok yakın sözcükler için kullanılır.

(4) "Yaratılırken, iyiliğe yahut kötülüğe yaramaz, başkalarının kazandıklarını rahat yer, hoş geçinir, gönlüne üzüntü getirmez bir adam olarak yaratılmış; otuz beş yaşına kadar da yaşamış olan Kaşıkaraoğlu, bilmek ister dururdu ki: Ölüp bu yeryüzünden çekildikten sonra, bir başka yerde, bir cennet yahut cehennemde bu Kaşıkaraoğlu yeniden dirilip yaşayacak mı? Yoksa bu yaşama oyunu burada bitecek, başka yerde de başlayacak mı?" (MŞE-BN)

Örnekte "ölüp", "yeryüzünden çekilmek", "yaşama oyunun bitmesi" bu sözcük ve öbeklerin ortak anlamı ölmektir. Ayrıca "yeniden dirilmek", "başka yerde başlamak" ve "yaşamak" sözcük ve öbekleri de yakın anlamda kullanılmıştır.

2.2.1.1.1.3. Karşıtlık

Sözcüğü metinde karşıt anlamlısı ile birlikte kullanmaktır. Karşıt sözcüklerin aynı sözcüksel ve anlambilimsel alana ait olması gerekmektedir (Sazak,2019: 5). Öte yandan karşıtlık ilişkisi sözcük düzeyinde gerçeleşebilirken X (…) -mAK yerine Y (…), X… -sA (dA) Y, … X-DIysA Y …[1] gibi sözdizimsel yapıların da yardımıyla olabilmektedir (Sazak, 2020: 146-148).

(5) "İyi işler yapmakta acele edin; yakında karanlık geceler gibi birtakım fitneler meydana gelecek. O vakit insan, mümin olarak sabaha çıkacak, kâfir olarak

[1] Koşmak yerine yürü, gülse de mutsuz, öyle yapdıysa bir şey olmaz.

geceleyecek; mümin olarak geceleyip, kâfir olarak sabaha çıkacaktır; dünya malı karşılığında dinini satacaktır.” (MN-RST-II. Cilt)

Örnekte “mümin” ve “kâfir”; “sabah” ve “gece” sözcükleri arasında karşıtlık ilişkisi vardır.

2.2.1.1.1.4. Üst Anlamlı Sözcük

Üst anlamlılık çatı terimdir. Çam, gürgen, kestane “ağaç” çatısı altındadır. Yani ağaç sözcüğü çam sözcüğünü ve diğerlerini de kapsar. Ağaç üst anlamlıdır. Çam, gürgen ve kestane de alt anlamlıdır. (Çürük, 2020: 363). Üst anlamlı sözcük kullanımı, metin içinde sözcüklerin ya da öbeklerin kapsanacak biçimde kullanımıdır (Bozkurt, 2022: 117).

(6) “Güneş benzeri bir yıldızın yörüngesindeki ilk gezegenin keşfinden bu yana yabancı gezegenlerin keşfi neredeyse rutin bir hal aldı. Ancak Kasım ayı içerisinde keşfedilen gezegen, bilinen gezegenler arasında en düzensiz yörüngeye sahip olduğu için…” (BVT)

Örnekte “güneş” sözcüğü “yıldız” sözcüğünün alt anlamlısıdır.

2.2.1.1.2. Anlık

2.2.1.1.2.1. Denklik

Denklik, iki taraflı çıkarıma karşılık gelir, yani hem p→q hem de q→p geçerlidir. Ralph, Philip’in babasıdır → Philip, Ralph’in oğludur ve bunun tersi de geçerlidir (Bussmann, 2006: 374). Fakat denklik sadece metin-içi durumda geçerlidir. Bu genel bir denklik durumu değildir (Bozkurt, 2022: 118).

(7) “Ali geleceği için iyi bir [okul] seçmek istedi. Eskişehir’in en başarılı (okulunu) seçti. Şimdi Eskişehir Fen Lisesinde okuyor. =Okulunu= çok seviyor.” (Bozkurt, 2022: 117)

Örnekteki [okul] sözcüğü metinde genel anlamdadır. Ancak “Eskişehir Fen Lisesi” ifadesinden sonra bu okulun hangi okul olduğu bilgisi verilmiş ve =Okulunu= metin içinde Eskişehir Fen Lisesi=okul denklik yapısına bürünmüştür.

2.2.1.1.2.2. Adlandırma

Metin içinde bir varlığa ad koyma işlemedir. Bu başlık da yine metin-içi ile sınırlıdır.

(8) “Ahmet yolda koşarken daha önce hiç görmediği ve adını bilmediği siyah köpeği görünce “Karabaş, git başımdan” dedi. Mahalledeki en iri köpeğin adı Duman’dı.” (Bozkurt, 2022: 118).

Örnekte Karabaş özel adı köpek sözcüğüne gönderimde bulunmaktadır.

2.2.1.1.2.3. Benzetme

Benzetme, bir şeyin özelliğini anlatmak için o özelliği eksiksiz taşıyan başka bir varlığı örnek olarak gösterme işidir.

(9) “Gecenin karanlıkları iner inmez baştanbaşa sarı kırmızı, lâcivert ışıklardan yapılmış parıltılı bir mimarî haline gelmiş bu çerçeve içinde, günün hemen her saatinde caddeleri dolduran temiz, güzel terbiyeli, endişesiz, karıncalar gibi çalışkan bir insan kalabalığı...” (AH-BG)

Örnekte “insan kalabalığı” “karıncaya” benzetilmiştir.

2.2.1.2. Dilbilgisel Bağlaşıklık

2.2.1.2.1. Gönderim

Gönderim, bir metindeki sözcükler, nesneler, olaylar ve durumlar arasındaki ilişkidir ve aynı metindeki bir ögenin başka bir ögeye bağlı olarak anlaşılabilmesidir. Bir metinde eğer dil kullanımı bir bütünlük arz ediyorsa ve mantıksal bir tutarlılık söz konusuysa dil kullanıcısı karşı tarafa bilgisini başarılı bir şekilde aktarıyor demektir. Dil kullanımını bu duruma getiren ise aynı konudan düzenli bir biçimde söz edebilmektir. Bu da gönderim ögelerine başvurmayı gerektirir (Karaağaç, 2013: 154).

Gönderim ilişkisindeki gönderim ögelerinin sadece kendilerine ait anlamsal bir yorumları yoktur. Gönderim ögeleri, anlamsal yorumlarını bir diğer ögeyle kurdukları ilişkiyle kazanırlar (Subaşı Uzun, 1995: 37).

Akçataş, gönderim ögelerinin işlevini şu şekilde sıralamıştır:

i. Gönderim hem metin içinde hem de metin dışında olabilen bir unsurdur. Metin-içi gönderim metindeki parçaları bütünleştirerek ana metni kurarken, metin-dışı gönderim ise anlamlandırmada metin-dışı bilgilerin kullanılmasına imkân sağlar.

ii. Metin-içi gönderimde gönderimin yönü geriye doğru veya ileriye doğru olabilir.

iii. Gönderim ögeleri arasındaki mesafe önemlidir. Yakın ögeler tümceleri bir metin boyutuna getirirken, uzak ögeler metindeki konu bütünlüğünü sağlar.

iv. Zaman, mekân ve kişilere yapılan gönderimler metnin temel yapı iskeletini oluşturur (2001: 28-29).

2.2.1.2.1.1. Metiniçi ve Metindışı Gönderim

Halliday ve Hasan'a göre (1976: 37) gönderim esas olarak ikiye ayrılır. Bunlar metiniçi gönderim (endophoric) ve metindışı (exophoric) gönderimdir. Gönderim aracı olan ögenin metin içinde yer alıp göndergesinin metin içinde yer almadığı gönderim türüdür. Metnin kullanıldığı durum bağlamında gönderge belirginleşir. Metindışı gönderim özellikle doğal konuşma ortamlarında, anlatmaya bağlı metinlerde ya da reklam metinleri gibi etkileşimsel metinler ile bazı özel metin türlerinde sıklıkla kullanılır (Uzun, 2011:158). Metindışı gönderimde artgönderim veya öngönderim yapılabilecek hiçbir bilgi, metinde veri olarak bulunmaz. Kişi sezgi ve çağrışımlarıyla verileri bağlam içinde değerlendirerek bilgiye ulaşır (Bozkurt, 2016: 100). Örneğin "Bir okulun duvar panosunda yazılı olan 'Okul sizin ikinci evinizdir' tümcesinde yer alan *siz* ikinci çokluk kişi adılının gönderimi bu metnin alıcısı olan herkese yöneliktir. Yani alıcı okuldaki öğrencilerin tümüdür. Dolayısıyla da gönderim aracı olan *siz* ikinci çokluk kişi adılı belirli bir göndergeye işaret etmemektedir" (Aktaş, 2019: 13).

2.2.1.2.1.2. Artgönderim ve Öngönderim

Artgönderim, bir sözcük, ek veya ifadenin metin içinde kendinden önce söylenmiş başka sözcük ve ifadeleri işaret etmesidir (Balyemez, 2011: 30). Artgönderimler bağımsız ve bağımlı olmak üzere ikiye ayrılır. Kişi adılları, işaret adılları, dönüşlülük adılları, ilgi adılları ve işaret sıfatları bağımsız artgönderimleri oluştururken iyelik ekleri, belirtme ekleri, ilgi ekleri ve kişi ekleri bağımlı art gönderim yapmaktadırlar (Aşkın Balcı, 2018: 66-67).

Öngönderim ise bir sözcük veya sözcük grubunun kendisinden sonra gelen herhangi bir dil ögesini işaret etmesidir. Öngönderimde, sözdizimine göre önce gönderim ögesi sonra gönderimde bulunulan öge gelir (Balyemez, 2011: 94). Öngönderimde gönderimin yönü ileriye doğrudur. Dolayısıyla öngönderimi artgönderimin simetrisi olarak düşünebiliriz (Günay, 2017: 80).

(10) Öyle bir baktı ki, sert sert.

(10) numaralı örnek bir öngönderim örneğidir. *Öyle* sözüğü *sert sert* ikilemesine öngönderimde bulunmuştur.

(11) Halil Abi'ye gittin mi? O çağırmıştı seni.

(11) numaralı örnek ise artgönderim vardır. *O* sözcüğü *Halil Abi*'ye artgönderimde bulunmuştur.

2.2.1.2.1.3. Kişi Üzerinden Gönderim

Adların yerini tutan, kişileri ve nesneleri temsil veya işaret etmek suretiyle karşılayan dilbilgisi kategorisi olan adıllar, adların yerini tuttukları halde bazı yönlerden adlardan ayrılırlar. Yani adlar bağımsızdır ve kalıcı bir gönderim işlevi taşırlar fakat adıllar bunun tam tersidir (Sebzecioğlu, 2016: 327). Adıllar, nesnelerin adları değil temsilcisi konumundadırlar ve geçici olarak adların yerini tutarlar. Bu nedenle yalnızca yerlerini tuttukları adlarla anlam bağıntıları bilindiği zaman birer anlam kazanırlar (Korkmaz, 2017: 387).

Kökeni itibarıyla adıl olarak ortaya çıkmamış herhangi bir dil ögesinin zamanla adıl gibi kullanılmaya başlanmasına adılsılık veya adılsılaşma denir. Dolayısıyla sözcük türü olarak herkes tarafından bilinen adıllardan olmayıp adıl görevinde kullanılan ve adılların örtme, gizleme, kapatma işlevini yerine getiren dil ögelerine adılsı denir (Demirci, 2014: 65). Böylece bu sözcüklere de geçici olarak metin-içi gönderim görevi yüklenmiş olur.

Kişi üzerinden gönderim, adılların yanı sıra iyelik ekleri ile de olur. Çünkü tanımı üzere iyelik ekleri, adın karşıladığı nesnenin kime veya neye ait olduğunu belirten, sahiplik bildiren ve adlar arasında bağlantı kuran eklerdir (Korkmaz, 2017: 276). İyelik eklerinin gönderim değeri bir metin içinde farklı işlevler yüklenebilir. Anlatıma kısalık sağlamada, tümcenin öznesinin veya herhangi bir ögesinin adıl olması durumunda, eylemde kişi ekinin olması gibi durumlarda adıl veya özne söz

düzleminde yer almayabilir (Özkan, 2004: 167-182). Yani eğer tümcede adıl kullanılmamışsa metin çözücü adda bulunan iyelik ekinin gönderimiyle tümcedeki adılı kolaylıkla belirler. (Parlak, 2009: 131). Örneğin "(Ben) Yemeğimi daima aynı saatte yerim" tümcesindeki nesnede yer alan birinci teklik kişi iyelik eki, eylemdeki kişi ekiyle birlikte özneye ya da adıla gönderimde bulunur. Söz düzleminde yer almayan adıl veya özne tümcenin daha kısa bir şekilde ifade edilmesine imkân tanımış olur (Aktaş, 2019: 22).

Kişi ekleri bağımlı gönderim ögelerindendir. Türkçe, tümceden kişi adıllarının atılmasına imkân veren bir dildir. Bu durum kişi eklerine gönderimsel bir öge olma özelliği kazandırır. Öznenin yüzey metinden atıldığı durumlarda kişi ekleri özneyi bir adıl değeriyle belirtme görevini yerine getirir (Parlak, 2009: 139). Örneğin "(Ben) Haftanın üç günü evde yemek yaparım" tümcesinde yüklemdeki birinci teklik kişi eki, tümceden atılan özneye gönderim yapmaktadır. Tümceden özne veya kişi adılı atan bir dil olan Türkçenin bu özelliği dilin en az çaba yasasıyla doğrudan ilgilidir (Özkan, 2004: 167-182).

İlgi eki sözdizimsel olarak bir adı başka bir ada bağlayan, anlamsal olarak ise ilgi kuran bir ektir (Boz, 2013: 21). İlgi eki +{(n)In} biçiminde gösterilir. Duvar+ın rengi, dünyanın hâli gibi. Ancak iki ad arasındaki ilgi bağı, ek olmadan da kurulabilir. Bu durumda ilk ad eksiz olur. İkinci ad ise üçüncü kişi iyelik ekini alır: ağaç kabuğu, sokak kapısı gibi.

a.Ahmet'inki güzel.

b.Ahmet'in evi güzel.

c.Onunki güzel.

(a) verildiğinde, Ahmet'in neyi, sorusunun cevabına ihtiyacımız var; (b) verildiğinde, "kimin evi?" sorusunun cevabını buluruz; ancak (c) verildiğinde, "kimin neyi?" sorusunun cevabına ihtiyacımız var. Yani bir ilgi durumunun herhangi bir oluşumu iki bağ içerir, bunlardan yalnızca biri gönderim biçimidir; diğeri, öbeğin başı olarak işlev gördüğünde, Ahmetinki veya babamınki gibi herhangi bir sahiplik ismine sahiptir. Bu aslında bir eksilti örneğidir. Başka bir deyişle, sahiplik adılları iki kat artgönderim gücüne sahiptir çünkü hem gönderimsel hem de eksilti yaparlar: (i) sahip

olana gönderimle ve (ii) sahip olunan şeye eksiltiyle artgönderim yaparlar (Halliday ve Hasan, 1976: 114).

2.2.1.2.1.4. Gösterme Üzerinden Gönderim

Gösterme üzerinden gönderim esasen sözlü işaret etmenin bir biçimidir. Konuşmacı, gönderimi yakınlık ölçeğinde konumlandırarak tanımlar. İşaret sıfatları, nesneleri yerlerine işaret etmek suretiyle belirten sözcüklerdir. Esasında bunlar tek başlarına işaret adılı olup bir adın önüne gelerek onu belirttikleri zaman işaret sıfatı olarak kullanılırlar.

Akerson (2007: 234-235) işaret sıfatlarının, adlarla öbekleştikleri zaman belirtililik (tanımlık) işlevi gördüğünü belirtir. Ancak belirtililiğin de farklı aşamaları olduğunu söyler:

> "(12) 'Eskiden, bitişiğimizde bir kız oturmaktaydı. Bu kız, akşamları bize gelir, yaşlı annemle ahbaplık eder, annemi oyalardı. Aradan zaman geçti, okumaya başka bir şehre gitti, bizi aramaz oldu. Sonra bir gün sokakta karşılaştık, uzun uzun konuştuk. Eve dönünce anneme dedim ki: Anne, hani şu kız vardı ya, komşumuz. İşte bugün ona sokakta rastladım. Ünlü bir doktor olmuş, sana selam söyledi, bir gün gelecek. Aaa, o mu doktor olmuş, diye şaşırdı annem. O kız, pek uçarıydı, ciddi ciddi doktor olabileceği hiç aklıma gelmezdi.'
>
> Metnin ilk tümcesinde kullanılan bir kız ifadesi kız kümesinin gerçek bir üyesidir. Ancak konuşan kişi için belirtili olan bu ifade dinleyen kişiler için kız kümesinin belirtisiz bir üyesidir. Metnin başında kız ile ilgili olarak eskiden bitişikte oturduğu ayrıntısı da verildiği için kız artık belirtisizlikten belirtililik aşamasına geçmiştir ve artık dinleyenler için de belirtili bir üyedir. Bu nedenle herkes için belirtililik ifade eden kız için bu kız ifadesi kullanılmıştır. Bu birimi bilindiği üzere hem zamanda hem de mekânda yakınlığı ifade eder. Dolayısıyla hem anne hem de kızı için bahsedilen kız yakındır. Ancak aradan zaman geçmiş ve anne bahsedilen kızı unutmuştur. Dolayısıyla anne için kız artık şu kız olmuştur. Ama yine de gerçek ve belirtili bir kızdan söz edilmektedir. Metnin sonunda kullanılan o kız ifadesi ise annenin bahsedilen kızı geçmişte hatırladığı halidir. Yani hem zamanda hem de mekânda uzaklık söz konusudur. Bu nedenle de o kız ifadesi kullanılmıştır" (2007: 235)

Soru sıfatları, varlık ve nesneleri soru yoluyla belirten sıfat kategorisidir. Sıfatların bu işlevi adın önüne getirilen kaç, kaçar, kaçıncı, hangi, ne, nasıl, neredeki gibi soru sözcükleri ile karşılanır. Soru sıfatları da soru adılları gibi örtme, gizleme işleviyle adılsı bir nitelik taşırlar.

Soru sıfatlarının gönderim işlevi ise soru adıllarında olduğu gibidir.

-Kaçıncı katta oturuyorsunuz?

+Üçüncü katta oturuyorum.

İşaret sıfatı olmasa dahi, uzamda yer bildirdiği için bu tarz örnekler de gösterme üzerinden gönderim başlığı altına alınmıştır (Korkmaz, 2017: 381).

Bir adın küme adı olarak mı yoksa üye adı olarak mı kullanıldığı belirlenimle ilgili olup Türkçede belirlenimin en açık gösterildiği yapı belirtme ekidir. Şu örneklere ve açıklamasına bakalım (Akerson, 2007:235-236):

> "Ben her yemekten sonra elma-Ø yerim tümcesinde elma-Ø genel kümeye gönderim yapmaktadır ve küme adı olarak kullanılmıştır. Bir elma-Ø yesem! Tümcesinde genel kümenin içindeki hayali ve belirtisiz bir üyeye gönderim yapılmaktadır. Bir sözcüğü bu ifadede sayı anlamında değil de tanımlık olarak kullanılmıştır. Ben bugün hiç âdetim olmadığı halde bir elma-Ø yedim tümcesinde genel kümenin içindeki gerçek ama dinleyen kişi için belirtisiz bir üyeye gönderim yapılmıştır. Bir sözcüğü yine tanımlıktır. Bir elma-yı da ben yiyeyim tümcesinde belirtisizlikten belirtililiğe geçiş söz konusudur. Ben (o) elma-yı yedim tümcesinde ise kümenin bilinen gerçek ve belirtili bir üyesine gönderim yapılmıştır. Dolayısıyla belirtme eki tümcede belirtililik de göstermeye yarar."

2.2.1.2.1.5. Karşılaştırmalı Gönderim

Halliday karşılaştırmalı gönderimi iki ana başlığa ayırır: genel karşılaştırma (general comparison) ve özel karşılaştırma (particular comparison).

"Genel karşılaştırma" ile kastedilen, sadece benzerlik ve benzemezlik açısından yapılan karşılaştırmadır. Herhangi bir özel özelliğe bakılmaksızın: iki şey aynı, benzer veya farklı olabilir. Genel karşılaştırma, belirli bir sıfat ve belirteç sınıfıyla ifade edilir. Sıfatlar, ad öbeğinde gönderim ya da niteleme göreviyle yer alır. Belirteçler de aynı şekilde belirteçimsi olarak tümcede görev alırlar. Bunlara KARŞILAŞTIRMA (comparison) SIFATLARI, KARŞILAŞTIRMA BELİRTEÇLERİ denir ve bunları, sıradan sıfat ve belirteçlerin karşılaştırmalı biçimleri olan ÜSTÜNLÜK DERECESİNİ GÖSTEREN (comparative) SIFATLAR ve BELİRTEÇLERİNDEN ayırmak için kullanılır, örn. daha büyük, daha iyi, daha hızlı (Halliday ve Hasan, 1976: 77).

Benzetmenin mantığı, sıfat veya özellik bakımından eşya arasında kurulan bir ilgiye dayanır. Benzetmede, kural olarak, benzeyenin benzetme yönü, kendisine benzetilenden zayıftır. Diğer bir ifadeyle benzetme yönü zayıf olan, güçlü olana benzetilir (Pala, 1990: 490).

"(13) "Evimiz kutu gibi küçücük bir evdi."

Ayrıca bazı cümle başı edatlarının (sanki, adeta, güya) kullanıldığı yerlerde de genellikle bir benzetme veya benzerlik kavramı vardır:

(14) Onunla evliliğin adeta kâbustu.

Sanmak, andırmak fiilleri de benzerlik kavramı bildirirler:

(15) Gözleri babasını andırıyor.

Yönelme eki almış isimlerden sonra kullanılan 'dönmek' ve 'benzemek' fiilleri ile de benzerlik kavramı sağlanabilir: *kuşa dönmek, deliye dönmek, süt dökmüş kediye dönme*k gibi.

Ayrıca, +CAsi2nA eki isimlere getirilir ve zarf olarak kullanılır. Ekin bu kullanılışı da 'gibi' edatının dengidir. Fiilin 'ne gibi' meydana geldiğini veya belirtir. Bu ek, eşitlik, iyelik üçüncü kişi ve yönelme ekleri olmak üzere, üç ekin kalıplaşması sonucu ortaya çıkmış ve içerisindeki eşitlik eki (+CA), kendisine benzerlik kavramı kazandırınış olmalıdır. Fiilin 'ne şekilde' meydana geldiğini veya yapıldığını belirtir" (Özçelik, 2004: 144).

a. Bu dün gördüğümüz kediyle aynı kedi.

b. Bu dün gördüğümüz kediye benzer bir kedi.

c. Bu dün gördüğümüz kediden farklı bir kedi.

Genel karşılaştırma, "şeyler" arasındaki benzerliği ifade eder. Benzerlik, "iki şeyin" aslında aynı şey olduğu (a)'daki gibi özdeşlik biçimini alabilir veya iki şeyin birbirine benzediği (b)'deki gibi benzerlik biçimini alabilir. Bunların her birinin olumsuzu vardır; özdeş olmama ve benzememe vardır. Ancak bu iki kavram, anlamsal sistemde, c'deki gibi tek bir anlam, benzememe veya farklılık anlamında birleştirilir.

Benzerlik, gönderimseldir. Bir şey sadece "benzer" olamaz; "bir şeye benzer" olmalıdır. Dolayısıyla karşılaştırma, kişisel ve gösterici referansın yanı sıra bir referans biçimidir ve aynı olasılıklar kümesini kapsar. Karşılaştırmanın gönderimi durumda olabilir veya metinde olabilir. Metindeyse, referans geriye veya ileriye doğru olabilir ve bağdaşık veya bağlaşık olabilir (Halliday ve Hasan, 1976: 54).

Özel karşılaştırma, genel karşılaştırma gibi, gönderimseldir; bir şeyin nitelik veya nicelik açısından üstün, eşit veya aşağı olduğunun söylendiği bir gönderim noktası olmalıdır. Dinleyicinin bu tür bir karşılaştırmayla karşı karşıya kaldığında bir gönderim talebine örnek olarak şu iyi bilinen pasaj verilebilir:

(16) "Mart Tavşanı Alice'e çok ciddi bir şekilde 'Biraz daha çay al' dedi.

‘Henüz hiçbir şey içmedim’ diye cevapladı Alice kırgın bir tonda, 'bu yüzden daha fazlasını alamam.'" (Halliday ve Hasan, 1976: 56).

2.2.1.2.2. Değiştirim

Değiştirim ve gönderimin karışmasının temel nedenlerinden biri her iki yapının da geriye dönük yani artçıl hatırlatma yapmasıyla ilişkili olmasıdır. Ancak gönderimde anlamsal bir özellik varken değiştirimde yapısal ve dilbilgisel bir özellik söz konusudur. Öte yandan konuşucu aynı şeyi anlatmak isterse gönderim, farklı şeyi anlatmak isterse değiştirim kullanır (Paltridge, 2017: 126).

> “(17) “Yeni bir –kazak- aldım ve sonra daha güzel [olanı] gördüm.”
>
> (18) “Ali bana bir kazak verdi. O kazağı hiç sevmedim.”
>
> (19) “Ali bana bir kazak verdi. Kazağı hiç sevmedim.”
>
> Gönderimin anlamsal olması özelliği ise şöyledir: Örnek (18)de gösterme sıfatı (o kazağı) ile örnek (19)da belirtme eki (kazağ-ı) ile gönderim gerçekleştirilmiştir ve anlamsal açıdan aynı kazak'a gönderimde bulunmaktadır. Ancak örnek (17)deki [olanı] yedeği ile kastedilen kazak yeni bir "kazak" ile aynı kazak değildir. Yani bu değiştirimdir.” (Bozkurt, 2022: 121).

Paltridge (2007: 126) göre gönderim ve değiştirim arasındaki bir başka fark ise gönderimin metin içinde çok daha geriye doğru gönderimde bulunabilmesi ancak değiştirimin bir tümce ya da tümcecik gibi daha kısa geçmişe işlem yapabilmesidir. Halliday ve Hasan‘a (1976: 90) göre de değiştirim anlamdan çok sözcükler arasında ortaya çıkan dilbilgisi ilişkisidir. Dolayısıyla asıl ve yedek arasındaki ilişki dilbilgisel düzeydedir ve asılın dilbilgisel işlevi değiştirimin türünü belirlemektedir (Bozkurt, 2022: 121).

2.2.1.2.2.1. Ada Dayalı Değiştirim

Asılın dilbilgisel işlevinin, ad ya da ad öbeği olması durumunda ortaya çıkan değiştirim türüdür. Ada dayalı değiştirim konusuyla ilgili bir durum değiştirimdeki bahsi geçenden "aynı olma", "başka olma" ve "seçim/seçme" mantığıdır. Örneğin “Baltam çok körleşti. Yenisini almalıyım” tümcesindeki seçim mantığına bir örnektir.

> “Bununla birlikte "aynısı", "bir tanesi", "hiçbiri", "birkaçı" gibi yedeklerde Türkçenin eklemeli yapısından dolayı İngilizceden farklı bir durum ortaya çıkmaktadır. Bu tip yedeğin üzerinde iyelik eki bulunan yapılar eksiltili bir özellik de içermektedir.
>
> (20) “Niles: Ben -kafeinsiz bir latte- alacağım ve lütfen yağsız süt kullandığınızdan emin olun.”
>
> (21) “Frasier: [Aynısı]ndan istiyorum.”

> "aynı kahve" biçimi kısaltılarak "aynısı" biçiminde bir değişikliğe uğrayarak adlaşmıştır. Aslında "aynısı" yedeğinde "aynı kahveden olanı", "kahvenin aynısından" ifadelerine çağrışım söz konusudur ancak "aynı kahveyi" ifadesine çağrışım yoktur. Zira konuşucu bağlamda tek kahve olsaydı ve onu isteseydi değiştirim değil aynı varlığa işaret eden gönderimi kullanmalıydı. İşte tam da bu noktada "Uygun ortam ve sıralamada kullanılan adlaşmış sıfatların tamamı değiştirimde yedek olarak kullanılabilir mi?" sorusu akıllara gelmektedir. Ancak örnek (21)deki yapı sadece adlaşmış sıfat değil, seçilme mantığını taşımakta ve aynı göstergeye gönderimde bulunmamaktadır" (Bozkurt, 2022: 139).

aynısı, biri, (...) tanesi, bir diğeri, diğeri, ikisi /üçü/dördü/...,öbürü, ötekisi, (...)olan(ı)/ olanları, böyle, başkası, aynen, birçoğu, birkaçı, hiçbiri, da/de gibi kullanımlar da Bozkurt'un tespit ettiği diğer ada dayalı değiştirim örnekleridir (2022: 139-146).

2.2.1.2.2.2. Eyleme Dayalı Değiştirim ve Türkçedeki Yedekleri

Asıl olanın dilbilgisel işlevinin eylem olması durumunda ortaya çıkan değiştirim türüdür. Eyleme dayalı değiştirimlerde asıl eylemin özelliklerine de dikkat çekmek gerekir.

(22) "Do you sleep on the couch?- No; I do (do) on the sofa."

"Kanepede uyur musun? – Hayır, kanepede yaparım."

Halliday ve Hasan (1976: 112) uyu- eylemi bir kılış eylemi (verb of action) olmadığı için "I do it on the sofa." biçiminde bir cevap verilemeyeceğini bildirir. Bu örnek Türkçedeki eyleme dayalı değiştirimlerde eylem türünün etkisinin olup olmadığı sorusunu ortaya çıkarmaktadır.

(23) "Dün Ali -çöpleri sokağa at-tı. Ben de [öyle yap]tım."

Örnek (23)de [öyle yap] yedeği -çöpleri sokağa at- asılı ile değiştirilmiştir.

(24) "Ali: Kanepede uyur musun?

Mehmet (Alternatif cevap1): *Evet, öyle yaparım.

Mehmet (Alternatif cevap1): *Evet, yaparım."

Türkçedeki uyu- eylemi için de durum benzerdir. Zira Örnek (24)te gösterilmiş alternatif cevaplarda eylemin yapısından ve az üyesi olmasından dolayı değiştirim gerçekleştirilmemiştir.

(25) “Ali: Annenler size geldiğinde ve yaz akşamları -film izlerken kanepede uyu-r musun?

Mehmet (Alternatif cevap1): Evet, bazen [öyle yap]arım.”

Örnek (25)de eylem aynı olmasına rağmen üye sayısı artırılmış ve [öyle yap] yedeği -film izlerken kanepede uyu- aslının yerine kullanılmıştır (Bozkurt, 2022: 146).

2.2.1.2.2.3. Tümceye ve Yan Tümceye Dayalı Değiştirim ve Türkçedeki Yedekleri

Aslının dilbilgisel işlevinin tümce hükmünde olması ya da yan tümce olması durumunda ortaya çıkan değiştirim türüdür.

öyle, böyle, aynı şekilde/biçimde, aynen, aynısı, hiçbiri, da/de gibi yapıları vardır (Bozkurt, 2022: 149).

Altunkaya (1987: 78) verdiği örnekteki yapıyı eksilti olarak kabul etmiştir.

(26) “1. Mahkûm: Ben –nöbetteyim-.

2. Mahkûm: Ben [de].”

> “Oysaki de enklitiği tümce hükmünü yaşıyan ifade ile değiştirim sağlamıştır zira değiştirim sağlaması için şart koşulan dilbilgisel yapı olması özelliğini enklitik taşımaktadır. Öte yandan de enklitiğinin değiştirim yerine gönderim özelliği taşıması durumu da ortaya çıkabilir ancak gönderimde aynı varlığa/duruma gönderimde bulunma şartı varken değiştirimde farklı varlığa/duruma gönderimde bulunma şartı vardır” (Bozkurt: 2022: 150).

2.2.1.2.3. Eksilti

Eksilti metinde söylenmeyen bir şey ile gönderimde bulunmak yani metin içinde olmamasına rağmen anlaşılan bir şeydir. Eksilti ve gönderim oldukça iç içe geçmiş iki kavramdır. Eksiltiye sıfır biçimbirimle yapılan gönderim dahi denmiştir (Halliday ve Hasan, 1976: 142).

Eksiltide yüzey yapıdaki oluşumun silinerek derin yapıda bırakılması durumu vardır (de Beaugrande ve Dressler, 1981: 49). Atlanmaması gereken bir diğer nokta da eksiltide öge kaybı olmasına rağmen anlamda bir kayıp olmamasıdır (Vardar, 2002: 92; Günay, 2003: 68).

Eksiltili ögeler istenirse konuşucu tarafından tümceye eklenebilir fakat bu diğer bir metinsellik ölçütü olan bilgiselliğin metinde zayıflamasına yol açar. Tekrarlanan bilgi, dinleyici için eski bilgi olacağından konuşma muhatap için çekiciliğini kaybeder.

Ayrıca eksilti önceki tümceler sayesinde var olabildiği için metnin bağlaşıklığını da kuvvetlendirir (Torusdağ ve Aydın, 2022: 132).

2.2.1.2.3.1. Bir Öge Dışında Tümcenin Öteki Ögelerin Tamamının Düşürülmesi

Sözel metinlerde sorulan bir soruya cevap verilirken sorunun odağı cevapta bulunur ve diğer ögeler düşer. Evet/hayır soruları ve 5N1K sorularında bunu gözlemleriz:

(27a): "Ödevlerini yaptun mı?"

(27b): "Hayır. [Ø: Henüz ödevlerimi yapmadım.]"

Cevapta (26b)de evet/hayır ile ilgili olarak "Hayır, henüz ödevimi yapmadım." cevapta düşürülen tümcedir.

(28a): "Ne izliyorsun?"

(28b): "Tosun Paşa'yı [Ø izliyorum.]"

Cevapta (28b) 5N1K sorusu sorulmuş ve cevaptaki "izliyorum" tümcenin yüklemi düşmüştür (Halliday ve Matthiessen, 2004: 566). Üstünova ise bu konuda farklı düşünmektedir. Ona göre yüklemsiz bir tümce, konuşur ve muhatap tarafından her zaman doğru bir şekilde tamamlanamayabilir. Bu nedenle bu yapılar eksiltili değil, eksik yapılardır (1999: 102).

2.2.1.2.3.2. Tümce Ögesindeki Eksilti

2.2.1.2.3.2.1. Özne Eksiltisi

Türkçe tümcelerde temel ögeler yüklem ve öznedir. Diğer ögeler de tümceyi anlamca destekler. Tümcede bazen bu ögeler söylenmez fakat anlamca kayıp da olmaz. Özne eksiltisi tümcedeki öznenin eksiltilmesi ile yapılır. Türkçe adıl düşüren bir dil olduğu için önceki tümcedeki özne sonraki tümce(ler)de eksiltilebilir (Bozkurt, 2022: 102).

> "Türkçede, özne atma eğiliminin olduğu biliniyor. Özellikle birinci ve ikinci kişileri anlatan öznelerin daha sıklıkla cümlelerden düştüklerini görüyoruz. Çünkü birinci kişiler konuşan ya da anlatan kişileri, ikinci kişiler ise dinleyen kişileri belirtirler ve sonuçta bunlar konuşma ortamının birer parçasıdır. Cümlede özne ayrıca vurgulanmak istediğinde, ancak birinci ve ikinci kişilerden oluşan özne, yüzey yapıda yer alabilir. Üçüncü kişilerin oluşturduğu özneler ise, konuşan ve dinleyenin dışındaki birilerini anlattığından diğerleri kadar düşmezler. Bu tür öznelerin göndermede bulundukları birimler, çeşitli dilbilgisi verileri yardımıyla çözülür. Özne eksiltisi hangi kişide olursa olsun eylemdeki kişi ekleri aracılığıyla belirlenebilecektir" (Üstünova, 1999: 98).

(29) “Çocuk son derece telaşlı görünüyordu. Etrafına bakmadan koşuyordu.”

Örnekte ikinci tümcenin öznesi sözcük olarak kullanılmasa dahi adıl düşürme özelliği sayesinde [o] öznesine gönderimde bulunmaktadır.

2.2.1.2.3.2.2. Nesne Eksiltisi

Bir tümcenin yüklemi geçişli ise yüzey yapıda nesne olmasa bile derin yapıda nesneyi barındırır (Üstünova, 1999: 99).

(30) “Annesi ve babası evde kedi bakmasına izin vermediler. Fakat kız [anne ve babasını] dinlemedi. Apartmanın bodurumunda [kediyi] besledi.”

Örnekte [anne ve babasını] ve [kediyi] sözcükleri tümcenin nesnesidir. Son iki tümcede eksiltili kullanılmıştır. Düşen nesnelerin ne olduğunu bir önceki tümceden anlayabilmek mümkündür. Bu nesnelerin düşürülmesinin bir sebebi de artık onların eski bilgi olmasından kaynaklanmaktadır (Üstünova, 1999: 100).

2.2.1.2.3.2.3. Yer Tamlayıcısı Eksiltisi

(31) “Babam motoruyla beni okuldan almaya gelince herkes dönüp [motora] baktı”

Tümcede "motora" yer tamlayıcısı eksiltilmiştir.

2.2.1.2.3.2.4. Yüklem Eksiltisi

Tümcenin yükleminin eksiltimesidir.

(32) “- Babasıyla içeride gitar çalıyorlar. Duydun mu sen de?”

“- Evet... Uzaktan uzaktan… [duydum]”

Örnekte [duydum] yüklemi eksiltilmiştir.

2.2.1.2.3.2.5. Belirteç Tümleci Eksiltisi

Tümcedeki belirteç tümleci ögesinin eksiltilmesi ile yapılır. Türkçede, belirteç tümleçlerinde yapılan eksiltinin daha ziyade zaman bakımından tamlayıcılarda yapılması daha sıktır (Bozkurt: 2022: 103).

(33) “Bu yıl hiç mal çıkmadı. [Bu yıl] tarlalar kupkuru.”

Örnekte "kupkuru” yükleminin zaman açısından tamlayıcısı olan belirteç tümleci [bu yıl] eksilti örneğidir.

2.2.1.2.3.3. Tamlamanın Ögesinde Eksilti

Tamlama ögesindeki eksilti, belirtili ad tamlamalarında ya da iyelik öbeklerinde karşılaşılabilecek bir durumdur. Türkçenin eklemeli dil yapısından dolayı tamlayanın ya da tamlananın düşmesi durumunda geriye kalan unsurdaki ekler silinen unsura ait birtakım izler taşıyabilmektedir (Bozkurt, 2022: 104).

2.2.1.2.3.3.1. Tamlayanın Düşürülmesi

(34) "Amcamın bakkalına gitme, çok pahalandı. [Amcamın] Bakkalı böyle giderse kapanır."

Örnekte [amcamın] tamlayanı kullanılmamış ve eksilti oluşmuştur.

2.2.1.2.3.3.2. Tamlananın Düşürülmesi

(35) "Mutfağın otelin içine açılan kapısının üstündeki yanan sönen elektrikli numaralara bakıyorlardı. Her yanan numara kahvaltı isteyen bir odanın [numarası]dı." (F-K)

Örnekte [numarası] tamlananı düşürülmüştür.

2.2.1.2.4. Bağıntı Ögeleri

Bağıntı ögeleri bir bağlam içerisinde tümcelerin ya da öbek yapıların birbirine bağlayan ögelerdir. Halliday ve Hasan (1976), Uzun (2019), Dilidüzgün (2008) ve Torusdağ ve Aydın (2017) bağıntı ögelerini farklı terimler kullanarak da olsa dilbilgisel bağlaşıklık başlığı altında incelemişlerdir.

Bir bağlaç, dilin hem düşünsel işleviyle kullanılarak metin içindeki yargılar arasında mantıksal ve anlamsal ilişkiler doğurmakta ve böylece bir yargının bildirilmesi doğrultusunda birlikte bulunduğu dil-içi bağlama katkıda bulunmakta, hem bireylerarası işleviyle kullanılarak konuşucunun dinleyiciye sosyal, ruhsal ya da bilişsel bir ileti vermesini sağlamakta, hem de metinsel işleviyle kullanılarak metnin düzenlenmesinde rol oynamaktadır (İşsever, 1995: 79).

2.2.1.2.4.1. Ekleyici Bağlayıcılar

Her iki ögenin de açıkça aynı katılımcı işlevini paylaşması durumunda ekleyici kavramı ortaya çıkmaktadır (Halliday ve Matthiessen, 2004: 273).

(36) "Salim Bey, bu rahatsızlıkla, bu feminist'i o kadar sordu ki, sonunda adı Feminist kaldı. **Dahası**, ona bu adın nereden kaldığını bilmeyenler, onu bu meslek

sahiplerinden biri sandılar; kadınlar müsamerelerinde konferans vermeye çağırıyorlar, yeni çıkan gazeteler kadın sahifeleri için ondan yazı istiyorlar." (MŞE-MA)

Örnekte *dahası* bağlayıcısı anlatılanların üzerine ekleyici anlamı katmıştır.

(37) "Babasına yazdığı ilk mektupta açıkça değilse de her okuyanın kolayca anlayabileceği bir dille Mannheim'daki fakir ve iyi kalpli dostlara duyduğu özlemden söz ediyordu. **Bununla birlikte**, yanında getirdiği tavsiye mektuplarını cebine koyup başta Baron von Grimm, hepsini yerlerine teslim etmekte gecikmedi."

Örnekte *bununla birlikte* bağlayıcısı kişinin yaptığı söz etme işinin yapmasının üstüne gecikmeme eylemini gerçekleştirmesini de ekleyici anlamı katmıştır.

2.2.1.2.4.2. Karşıtlık Bağlayıcıları

Karşıtlık ilişkisinin temel anlamı, beklentinin tersi olmasıdır (Halliday ve Hasan, 1976: 250).

(38) "Tabiatı gören insan gözleri, duyan insan asabı ve belki, düşünen ve anlayan da insan kafası olduğuna göre en tabiî manzaraların bile ezelden beri aynı olduklarını ve kaldıklarını değil, **bunun aksine olarak**, onların da hayatımız, hissimiz ve fikrimiz gibi hep değiştiklerini kabul etmek doğru olur." (AHŞ-BM)

Örnekte *bunun aksine olarak* yapısı öncesindeki durumun karşıtı bir durumu ortaya koyarak bağ kurmak için kullanılmıştır.

2.2.1.2.4.3. Nedensel Bağlayıcılar

Bağlaşıklık üyelerinin birbirlerine neden-sonuç anlamsal ilişkisiyle bağlanmasıdır. Nedensel bağlayıcılar olarak *bu nedenle, böylece, bundan dolayı, bunun için, çünkü, bu sebepten, bu yüzden, sonuç olarak, bu durumda, bu şartlar altında, aksi hâlde vb.* gibi yapıları sayabiliriz (Halliday ve Hasan, 1976: 243).

(39) "Böyle demokrasi olmaz. **Çünkü** toprağa bağımlı, özgürleşmemiş, köleköylü zihniyeti ile bu iş yürümez ."

Örnekte *çünkü* bağlayıcısı öncesindeki "cumhuriyetin olmamasının" nedeni olan "toprağa bağımlılık, özgürleşmeme, köle köylü olma" ifadelerini bağlamıştır.

2.2.1.2.4.4. Zaman Bildiren Bağlayıcılar

Ardışık iki tümcenin arasındaki zamansal ilişkiyi bildiren bağlayıcılardır. *(ondan) sonra, aynı anda, (bundan) önce, sonunda, ilk önce, daha sonra, (en)*

sonunda, öncelikle, az sonra, gelecek sefer, başka zaman, bu arada, -e kadar, şimdiye kadar, kısaca, kısacası vb. gibi yapılarla kendilerini gösterirler (Halliday ve Hasan, 1976: 243-261).

(40) "Hepsi toplanınca kızlar çok heyecanlanır. **Aynı anda** çığlık çığlığa bağrışırlardı."

Örnekte *aynı anda* bağlayıcısı "işaret verilmesi" anı ile "çığlık çığlığa bağrışma" anı arasında eş zamanlılık anlamı sağlanması için bağlaşıklık kurmuştur.

2.2.2. Bağdaşıklık (Tutarlılık)

Bağdaşıklık bir metnin genel anlamına ulaşmak demektir. Derin yapıda oluşan anlamsal ilişkiler bu başlık altında toplanır. Biçimsel olarak metnin yüzey yapısında yer alan sözcüksel ve dilbilgisel bağlaşıklık ilişkilerinden hareketle derin yapısındaki anlam ilişkilerine ulaşılır. Bu derin yapı somut yapının aksine görülemeyen ancak muhataplarca algılanabilen bir yapıdır. (Torusdağ ve Aydın, 2022: 183-184). Buna bağlı olarak bağdaşıklık ve bağlam arasında sıkı bir ilişki vardır diyebiliriz. Bir metin incelemesi için konuşacak olursak bir metni anlamlandırırken okuyucunun bilgi birikimi, o anki yaklaşımı ve amaçları metni anlamlandırmasını büyük ölçüde etkiler.

Bir metnin anlamsal yapısına ulaşabilmek, işlenen konuyu tespit edebilmek ve metnin özetini çıkarabilmek için büyük ölçekli yapı çözümlemeleri yapılması şarttır. Bağdaşıklık, metindeki anlamsal-mantıksal uyumun devamı yani bütünlüktür. (Torusdağ ve Aydın, 2022: 185). Bir metnin bağdaşık olması için her yeni bilginin bir öncekilerle ilintili, bağıntılı olması ve önceki bilgilere katkı yapması ya da anlatıda geçen her şeyin mutlaka başka bir şeyi açıklaması, bir duruma neden olması gerektiğini ifade eder (Günay, 2007: 117-121).

Yazılı metinde bu inceleme *başlık, konu, anahtar sözcükler, konu tümcesi, içerik şeması, konu değişimi belirleyicileri, işlev, biçem, özet, sonuç tümcesi* ve *izlek* (Beugrande-Dressler, 1981; Van Dijk, 1983; Günay, 2007; Dilidüzgün, 2008; Erden, 2010; Torusdağ-Aydın, 2022) gibi başlıklarda toplanmıştır. Fakat sözlü metinlerde bu başlıkları geleneksel olarak tespit etmek oldukça güçtür.

Bağdaşıklığın bir diğer tanımı, metin içinde birlikte bulunma, ögelerin bir bütün oluşturması değil, metnin alıcı tarafından izlenebilir olması, bir başka ifadeyle konu bütünlüğü sergilemesi anlamına gelmektedir, şeklindedir (Aşkın Balcı, 2018:

159). Bu tanım sözel bir metin için daha uygulanabilir gözükmektedir. Yazılı metinlerdeki bilginin temsili ve işlenmesine odaklanan metindilbilimi veya psikodilbilim için tutarlılık ağırlıklı olarak bir anlambilim ve alan bilgisi meselesidir; çeşitli konuşma eylemi ve diyalog inceleme türleri ise tutarlılığı niyetler ve etkileşimsel yapılar açısından tanımlar (Redeker, 2000: 233).

> "Metin odaklı ve diyalog odaklı yaklaşımlarda kullanılan veriler arasındaki farkları incelemek için, açıklama gibi tipik bir yazılı türü karşılaştıracağız ve işleri makul ölçüde uyumlu tutmak için bir bilgi diyaloğunu ele alacağız.
>
> Yazılı türle başlayacak olursak açıklayıcı bir metnin yazarı, konuyla ve bu içeriklerin tanımlanıp açıklanacağı hedeflenen okuyucu modeliyle başlar. Bu okuyucu kitlesi için uygun arka plan materyalinin ve ayrıntıların seçimi, hiyerarşik ve ardışık olarak sıralanmış alt başlıklara sahip genel bir planın temelini oluşturur. Yazar bu planı herhangi bir sırayla gerçekleştirebilir. Bazı bölümlere ekstra zaman harcayabilir ve en önemlisi, gerçekleştirmeyi veya planın kendisini yerel olarak ve daha üst düzeylerde revize edebilir ve genellikle edecektir.
>
> Bir bilgi arayıcısı ile aranan bilginin (bir kısmını) sağlayabilen bir uzman arasındaki etkileşim olan bir bilgi diyaloğunu ele alacak olursak uzman, açıklayıcı metnin yazarıyla aynı türde bir bilgi tabanına sahiptir ve tipik bilgi arayıcısının veya önceki etkileşimlerden belirli bir kişinin bir modeline sahip olabilir. Ancak uzman artık etkileşim sırasında muhatabın belirli bilgi ihtiyaçlarını öğrenir. Bu nedenle uzmanın planları, bilgi arayıcısının sorularına ve tepkilerine cevap olarak anında geliştirilmeli ve revize edilmelidir.
>
> Diyaloglarda niyetler oldukça merkezi bir rol oynar. Ancak bu niyetler genellikle bireysel ifadeler düzeyinde modellenir ve örneğin bir sonucu haklı çıkarmak gibi daha üst düzey konuşmacı hedefleri dikkate alınmaz, bu da birden fazla amaçlı olarak birbiriyle ilişkili ifade gerektirebilir. Diyaloglardaki en sıkı tutarlılık bağlantıları, sorular ve cevaplar ile diğer sözde bitişiklik çiftleri veya daha geniş değişim kalıpları arasında bulunur" (Redeker, 2000: 236).

Tablo 1: Metin ve Diyalogun Üretim Aşaması Karakteristikleri (Reedeker, 2000: 230)

Metin	Diyalog
konuşmacı/yazar tüm metni doldurur ('çevrimdışı üretim')	dönüşümlü konuşucu kesintisi vardır ('çevrimiçi üretim')
iletişimsel niyetlerin hiyerarşisi vardır	müzakere ve niyetlerin gözden geçirilmesi vardır
ortak paydanın kademeli büyümesi vardır	ortak paydanın gözden geçirilmesi vardır

Reedeker, metinleri sözel ve yazılı olarak ayrımak yerine diyalog içeren ve içermeyen metinler olarak ikiye ayırmıştır. Yukarıdaki tabloya göre diyalog içermeyen bir metinle diyalog içeren bir metnin iç dinamikleri oldukça farklıdır. Diyalog içeren

metinler sürekli üretim ve dönüşüm halindedir. Diyalog içermeyen metinler ise daha istikrarlıdır. Diyalog içeren metinlerde konuşucuların sürekli değişen bir üstünlük kurma çabaları vardır. Bundan dolayı sürekli niyetlerin gözden geçirilmesi durumu söz konusudur. (Bu konuya 2.2.6.Durumsallık başlığında ayrıntılı olarak değinilmiştir) Diyalog içermeyen metinler bir sonuca doğru ilerlemeye çalışırken metnin diğer tüm ögeleri bu sonuca ulaşmaya yardım eder. Fakat diyalog içeren metinlerde bu sonuç herkes için sürekli bir değişim halindedir.

2.2.2.1. Bağdaşık Konuşmaların Altında Yatan Temel Unsurlar

2.2.2.1.1. Konu Ayrımı/Başlık

Bu incelemede kullanılan "konu" kavramı, bir başlık ile başlığın uygulandığı pasaj arasındaki ilişkiyi belirten kavramla aynıdır. Bu, ilkokul öğrencilerinin bir pasaj için uygun bir başlık seçmeleri istendiğinde ve okuduğunu anlama sınavlarında kullanmaları beklenen ilişkidir.

Bir dinleyicinin karşı karşıya olduğu iki önemli görev, sonraki ifadeleri öncekilerle bütünleştirmek ve konuşmacının ifadeleriyle açıklanan noktayı anlamaktır. Dinleyicinin bakış açısından akıcı ve tutarlı bir konuşma, her iki görevi de kolayca yerine getirebildiği bir konuşmadır (Reichman, 1978: 298).

Dinleyici, yeni bir ifadeyi, önceki ifadelerle aynı bağlam alanında yer alıyorsa veya yeni ifadenin yer aldığı bağlam alanı ile önceki ifadelerin yer aldığı bağlam alanı arasındaki ilişkiyi belirleyebiliyorsa, doğru bir şekilde bütünleştirdiğini hissedecektir. Bir konu, içindeki tüm ifadeleri kapsayan bir bağlam alanıyla ilişkilidir. Yeni bir ifade, önceki ifadelerle aynı bağlam alanında yer alıyorsa, önerilen konu bu yeni ifadeyi kapsayacaktır. Eğer kapsamıyorsa, dinleyicinin iki alternatifi vardır; önceki ifadelerin konusunu, yeni ifadeyi de kapsayacak bir konu ile değiştirebilir veya yeni ifadenin farklı bir bağlam alanında yer aldığına karar verebilir. Dinleyici hem önceki ifadeleri hem de bu yeni ifadeyi kapsayacak alternatif bir konu bulabilirse, bağlam alanının konusunu bu alternatif konu ile değiştirecektir. Bu da yeni ifadeyi önceki ifadelerle bütünleştirmek anlamına gelecektir. Ancak, tüm ifadeleri kapsayacak bir konu yoksa, bir bağlam alanı geçişi olacaktır. Daha sonra dinleyici, olası bağlam alanı ilişkileri hakkındaki bilgisini kullanarak eski bağlam alanı ile bu sonraki bağlam alanı arasındaki ilişkiyi belirlemeye çalışacaktır. Bir ilişki bulduktan sonra, sonraki bağlam alanı için uygun bir konu üretmek amacıyla ilişkiyle ilişkilendirdiği beklentileri

kullanacaktır. Sonraki ifadeler daha sonra bu yeni konu açısından işlenecektir (Reichman, 1978: 299).

2.2.2.1.2. Anlamsal İlişkiler

2.2.2.1.2.1. Yapısal Hususlar

Bir konuşmacının önceki ifadeleri ışığında uygun bir sonraki ifade, bir dinleyicinin önceki ifadelerle kolayca bütünleştirebileceği bir ifadedir. Bir dinleyici, ifadeleri olası bağlam alanı ilişkileri hakkındaki bilgisini kullanarak bütünleştirir. Bu nedenle, bir konuşmacının ifadesi bir bağlam alanı geçişine yol açtığında, ifadenin uygun olması için sonraki bağlam alanı, önceki bağlam alanlarıyla bu bilinen bağlam alanı ilişkilerinden birinde durmalıdır (Reichman, 1978: 299).

2.2.2.1.2.2. Durum Değerlendirmeleri

Bir konuşmacının, dinleyicinin her zaman altta yatan konuyu ayırt edebileceği şekilde sözlerini ifade etme yükümlülüğü vardır. Bir dinleyicinin bu görevi, konuşmadaki mevcut bağlam alanının öncekilerle ilişkisini not ederek ve her tür bağlam alanı ilişkisiyle ilişkilendirdiği belirli beklentileri kullanarak gerçekleştirdiği varsayılmıştır. Bir bağlam alanı geliştirirken, konuşmacı daha sonra bu beklentileri dikkate almalı, böylece dinleyicinin ifadeleri bütünleştirmede zorluk çekmemesi sağlanmalıdır.

Konuşmacılar bir sonraki ifadenin içeriğine karar verirken dinleyicilerini hesaba katmak zorunda oldukları gibi, bir dinleyici de cevap verirken konuşmacıyı hesaba katmalıdır. Bir dinleyicinin uygun cevapı hem konuşmacının gündeme getirdiği konuya hem de konuşmacının odaklandığı ögelere bağlı olandır. Bir dinleyici, konuşmacının geliştirdiği bağlam alanının söylemdeki önceki bağlam alanlarıyla ilişkisini fark ederek bu ögeleri belirleyebilir.

Tartışılan bir bağlam alanında söylenebilecekler üzerindeki önceki bağlam alanlarının bu etkisini yakalamak için beş durum ayırt edilmiştir. Bir bağlam alanı, konuşmada belirli bir zamanda bu durumlardan herhangi birinde olabilir (Reichman, 1978: 300-301).

i. Etkin: Tartışılan bir bağlam alanı. Konuşmanın belirli bir noktasında yalnızca bir etkin bağlam alanı olabilir.

ii. Kapalı: Daha önce tartışılmış ve tamamen belirtilmiş bir bağlam alanı.

iii. Açık: Daha önce etkin olan ve yeni bir etkin bağlam alanının tanıtılmasıyla tamamlanmadan kesintiye uğrayan bir bağlam alanı.

iv. Kontrol eden: Konuşmanın belirli bir noktasında, etkin bağlam alanı bir sorun bağlam alanıysa ve bir konuşmacı daha sonra bu sorun bağlam alanının sorununu örneklendirmek için bir olay bağlam alanı sunarsa, sunulan olay bağlam alanı etkin bağlam alanı olur ve sorun bağlam alanına "kontrol eden" bir durum atanır.

v. Üreten: Konuşmanın belirli bir noktasında, etkin bağlam alanı bir olay bağlam alanıysa ve bir konuşmacı daha sonra bu olay bağlam alanının olay parçalarından birinin genellemesi olan bir sorun bağlam alanı sunarsa, sorun bağlam alanı etkin bağlam alanı olur ve olay bağlam alanına "üreten" bir durum atanır.

Her yeni bağlam alanına girildiğinde, ona etkin bir durum atanır. Aynı zamanda, önceki alanların durumları yeni etkin bağlam alanıyla ilişkilerine göre yeniden atanır.

2.2.2.1.3. Odak Seviyeleri

Bir grup ifadenin konusuna karar vermenin önemli bir bileşeni, konuşmacının odaklandığı ögeleri belirlemektir. Bunların, bir düşünceyi iletmek için yalnızca bir araç olarak bir bağlam alanında belirtilen ögelerden ayırt edilmesi gerekir. Böyle bir farklılaşmayı yakalamak için, bir bağlam alanının her bir bileşenine (yani, aktörler, nesneler, olaylar/konu, konum, zaman ve süre) bir "Odak Seviyesi Atama Kuralları" kümesi geliştirilmiştir (Reichman, 1978: 304).

Odak seviyesi atamaları konuşmacının bakış açısından yapılır. Dinleyici için varsayılan atamalar, dinleyicinin sonraki ifadeleri aksini göstermediği sürece konuşmacının atamalarıdır.

"Odak", ilk iddianın bir bağlam alanı varlığı ve ikinci iddianın konuşmada belirtilen bir zaman olduğu iki iddianın bir fonksiyonudur. Bağlam alanı ilişkilerine dayanan bu fonksiyon, belirtilen zamanda varlığa verilen dikkati ölçer. Odak kullanımı bir ögenin aktif bellekteki yerine karşılık gelmez. Aksine, bir varlığın konuşmanın tamamına göre önceliğine (veya genel olarak önemine) atıfta bulunan daha genel bir kavramdır. Sonuç olarak, bir varlığa aktif bağlam alanında tekrar tekrar bahsedilmesine rağmen düşük bir odak seviyesi atanması mümkündür.

Bir konuşmadaki varlıkların odak seviyesi ölçümlerinin öznel değerlendirmeler olduğunu ve belirli bir konuşmadaki tarafların mutlaka aynı

değerlendirmeleri yapmadığını fark etmek çok önemlidir. Bir konuşma ilerledikçe her bir taraf konuşmanın bir modelini oluşturur. Böyle bir model konuşmanın bağlam alanı yapısını ve ilişkili durumları, mevcut söylem konusunun bir kavramını ve şu anda odaklanılan ögelerin bir listesini içerir. Bir konuşmanın akıcılığının ve tutarlılığının bağlı olduğu önemli bir faktör, katılımcıların ilgili modelleri arasında çatışma olmamasıdır (Reichman, 1978: 305).

Bir sohbete katılmak, kişinin ikinci tarafın ilgilendiği konulara karşı duyarlı olmasını gerektirir. Cevap veren rolünde, kişinin kendi ilgi alanlarıyla ilgili tartışmayı askıya alması ve son konuşmacının odaklandığı konuları tartışması gerekir. Bir kişi bu ayarlamayı yapmaya isteksizse, o zaman tüm taraflar kaçınılmaz olarak hayal kırıklığına uğrayacak ve zıt amaçlarla konuşacaktır. Sırayla konuşmak, konuşmacı ve cevap veren rolleri arasında dönüşümlü olarak düşünülebilir. Konuşmacı olarak kişi, odaklanmak istediği konuları tartışma hakkına sahipken cevap verenin uygun eylemi konuşmacının odaklandığı konuları tartışmaya devam etmektir.

2.2.2.2. Bağlaşıklıkta Dilsel Yapılar

Reichman, transkribe edilmiş diyalogları incelerken, genellikle bağlam alanı geçişlerine eşlik eden belirli konuşma düzenliliklerini gözlemlediğini, belirtmiştir. Bu düzenliliklerin, bir konuşmacının söylem modelinin dilsel tezahürleri olduğuna inanan Reichman, şu ana kadar beş düzenlilik belirlemiştir (1978: 307-317):

2.2.2.2.1. Konu Değiştirme İşaretleyicileri

Bir bağlam alanının öncekilerle olan ilişkisini tanımak, bir dinleyicinin önceki bağlam alanlarının durumlarını ve yeni bağlam alanının bileşen varlıklarının odak seviyelerini belirlemesini sağlar. Daha sonra bir dinleyici bu atamaları kullanarak yeni bağlam alanının uygun bir devamının ne olacağını belirler. Bu belirleme yalnızca dinleyicinin anlamsal yeteneklerine bırakılmaz; konuşmacının kullandığı ve ne tür bir ilişkinin gerçekleştiğini yansıtan bir dizi sözdizimsel ipucuyla kolaylaştırılır. Bu mekanizmalar arasında anahtar sözcük kullanımı da vardır. Konuşmada her gün duyulan ancak muhtemelen bilinçli olarak fazla dikkat edilmeyen basit sözcükler ("ama", "yine de", "evet", "tesadüfen", "neyse", "gibi", "ne zaman", “şey” ve "yani") aslında akıcı bir konuşma için gerekli bilgilerle yüklü sözcüklerdir (Reichman, 1978: 320).

Bir anahtar sözcük üç görevi yerine getirebilir:

i. Bir bağlam alanı geçişini belirtmek;
ii. Önceki bağlam alanının durumunu yansıtmak; veya
iii. Hangi bağlam alanının takip edileceğini belirtmek (örneğin, daha önce tartışılan bir bağlam alanı veya yeni bir bağlam alanı).

Her üç görev de her anahtar sözcük tarafından gerçekleştirilirken, anahtar sözcüklerinden bazıları bu işlevleri diğerlerinden daha güçlü bir şekilde ifade eder. Özellikle, "her neyse" ipucu sözcüğü 3. işlevi en iyi şekilde gerçekleştirir (yani, sonraki bağlam alanının, sapmanın bir sonucu olarak açık bırakılan son bağlam alanının devamı olacağını söyler), "ama" ipucu sözcüğü ise 2. işlevi en iyi şekilde gerçekleştirir (yani, önceki bağlam alanını güçlü bir şekilde kapatır). Bu nedenle, bir konuşmacı genellikle iki anahtar sözcüğü birbiriyle birlikte kullanır. Böyle bir durumda işlevi en iyi belirten sözcük kullanılır. Örneğin, bir Dönüş İlişkisi genellikle "ama her neyse" terimiyle belirtilir, burada "ama" ipucu sözcüğü sapmanın kapanışını vurgulamak için kullanılır ve "her neyse" kesintiye uğramış bağlam alanına dönüşü belirtmek için kullanılır (Reichman, 1978: 324).

Bir dinleyicinin konuşmacının ifadelerine vereceği uygun bir cevap, bu ifadelerin konusunu ve yüksek odakta olduğu gösterilen ögeleri ilgilendiren bir cevaptır. Ancak bazen, bir kişi yüksek odakta olmasa bile bir şeyi tartışmak isteyebilir. Bir konuşmacının bunu yapmak için kullanabileceği, yani uygunsuz bir yorumu uygun bir yoruma dönüştürecek bir dil yapısı, yoruma "ama" anahtar sözcüğüyle başlamaktır. Bu durumlarda, "ama W"nin taşıdığı bilgi şu şekilde ifade edilebilir: "Ben konuşmacı olarak, sizin (dinleyici) X'e odaklandığınızı biliyorum. X'in benim tarafımdan daha fazla tartışılmasını veya sizin ona odaklanma isteğinizi gerektirebileceği gerçeğine rağmen, farklı bir endişe konusuna (W) geri dönmek istiyorum."

Benzer şekilde, "neyse", "tesadüfen", "şey" ve "bu arada" gibi anahtar sözcükleri, konuşmacıların gereksiz yere kesintiye neden olmadan konuşmanın odağını uygunsuz bir şekilde değiştirmesini sağlar. Tutarlı bir konuşma, odaklanılan konu ve ögelerin her zaman açık olduğu bir konuşmadır. Konudan sapmalar, konuşma tutarlılığını tehdit eder çünkü bu ögeler katılımcılar tarafından örtük olarak kabul edildiği gibi, görevler aniden değiştirilir. Konudan sapmalar çok rahatsız edici olduğundan, insanlar konudan saptıklarında kullandıkları birçok kural vardır. Konudan sapmalara "neyse", "şey", "tesadüfen" ve "bu arada" gibi ipucu sözcüklerinin eşlik etmesi bu diğer kurallardan bazılarıdır. "Tesadüfen" ve "bu arada" gibi terimlerin

taşıdığı bilgiyi, konudan sapmaya neden olan kişinin şu özür beyanıyla açıklayabiliriz: "X hakkında konuşmayı kabul ettiğimizi ve böylece bir söylem konusu ve odaklanacağımız maddeler oluşturduğumuzu biliyorum. Ancak şimdilik lütfen bana katlanın ve tüm bu ödevleri askıya alın. X ile devam etmeden önce Y hakkında size gerçekten bilgi vermek istediğim için birkaç yeni ödev oluşturmama izin verin." Anahtar sözcük "neyse" olduğunda özür, eylemi takip eder ve katılımcılar arasındaki eski ödevleri yeniden oluşturmak için kullanılır (Reichman, 1978: 330).

Eylem sonrası konum plansız/konuşma dili olan Türkçenin belirli özellikleri göz önüne alındığında, onu çekici kılan belirli pragmatik reçeteleri vardır. Şey'in kullanılması da buna bir örnektir: kurucuların yerlerinin değişmesine izin vermek için sözdizimselleştirilmiş eylem öncesi odak konumunda "kukla/sahte bir öge" gereklidir (Schroeder, 2002: 87).

Konuşma dilinin bilgiyi nasıl bölebileceğine dair çok açıklayıcı bir örnek, ek bir söylem belirtecinin kullanılmasıdır. Bunların başında 'şey' gelir. Yeni, genellikle oldukça karmaşık metinsel göndergelerin sunumunda ve evet-hayır sorularında şey'in yeni gönderge veya sorgulanan bileşen için "kukla" olarak kullanılması, yeni bilginin kendisinin, yani odağın sağa kaydırılmasına izin verir.

Söz edimi türünün kendisinin duyurulması (soru veya gönderge başlangıcı) – yüklem çerçevesini odak konumunda şey ile basitçe sunarak – ve yüklem sonrası konumdaki yeni bilgi arasında daha ileri bir ayrım ortaya çıkar:

(40) "şimdi şey-i anlat-ayım biraz daha evvel çalış-tığ-ım şirket-te çek-tiğ-im sıkıntı-lar-dan

neden bu iş-e başla-dığ-ımı falan" (Schroeder, 2002: 84).

Örnekte "şey" anahtar sözcüğü sayesinde bağlamdaki konu yumuşak bir şekilde konuşucu tarafından değiştirilebilmiştir. Ayrıca "şey" sayesinde muhataba yeni bilgi verileceği de belirtilmiştir.

2.2.2.2.2. Açıkça Etiketlenen Değişimler

Bir konuşmacı bazen bir bağlam alanı değişimine bu etkiye sahip tam bir tümce ile başlar. İncelenen diyaloglarda kullanılan ifadelerden bazıları şunlardı:

"Daha önce ne diyordum"

"X'ten bahsetmişken"

"X hakkında konuştuğumuzu hatırla"

"Ah, sana X'i söylemedim"

"Önce sana başka bir şey söyleyeyim"

Bu yapı, ipucu sözcüğü değişiminden daha temiz ve daha açık olsa da daha az sıklıkta gerçekleşir. Bu, yazılı metinle çelişir. Bunun nedeni muhtemelen insanların yazılı metinde sözlü konuşmaya göre daha net ve daha kesin olmalarıdır. Yazılı metin genellikle okuyucunun asgari bağlamsal bilgiye sahip olmasını gerektirir ve bu nedenle daha az çapraz referanslama çalışması gerektirir (Reichman, 1978: 335).

2.2.2.2.3. Gönderim Biçimi

Konuşmacının dikkat odağını yansıtan önemli bir sözdizimsel yapı belirli bir bağlam alanının varlıkları için gönderimi seçmesidir. Yazıya geçirilmiş diyalogları incelerken, geleneksel bir adıllaşma teorisinin adıllaşmayı öngöreceği bir yerde (yani, bir adıl kullanımının anlamsal bir belirsizliğe yol açamayacağı bir yerde) bir adılın neden kullanılmadığını tespit etmenin, adıl çözümlemesini incelemekten daha açıklayıcı olduğu bulunmuştur. Adılların kullanımını veya kullanılmamasını bir stratejinin yönettiğini bulunmuş ve burada sunulan konuşma teorisine karmaşık bir şekilde bağlı olan ve tümceler arası adıllaşmayı yönetiyor gibi görünen bir dizi soyut kural belirlenmiştir (Reichman, 1978: 311-312):

i. Belirli bir bağlam alanı içerisinde, odak seviyesi yüksek olan aktörler adıl biçimiyle anılır.

ii. Belirli bir bağlam alanı içinde, yüksek odak seviyelerine sahip olmayan tüm aktörler adıl biçiminde anılmayacaktır. Bu, ardışık ifadelerde sıklıkla anılan bir varlık için bile geçerli olacaktır (yani, bu varlık yüksek odakta değilse, tekrar tekrar ad veya açıklamayla anılacaktır).

iii. Bir aktörün odak düzeyi, aktöre yapılan son atıfın ardından tek bir bağlam alanı içindeki yüksek bir odak düzeyinden kaydırılmışsa, bu aktöre yapılan bir sonraki atıf adıl biçiminde olmayacaktır.

iv. Bir varlığa bir adılla atıfta bulunulduğu zaman, o varlık zaten yüksek odakta olmalıdır; ancak o varlığa bir olayın etkeni olarak atıfta bulunuluyorsa ve o kişi bu zamana kadar orta odaktaysa bu durum geçerlidir.

v. Eğer bir konuşmacı dinleyiciler tarafından iyi tanınmayan bir aktörden bahsederse, öncelikle aktörü betimleyerek tanıtır. Eğer konuşmacı aktöre odaklanmak isterse, aktörün adını da söyler. Ancak, aktör bağlam alanında önemli bir rol oynamıyorsa, ismi verilmez. Bu koşullar altında (yani varlık konuşmacılar tarafından iyi tanınmıyorsa), betimlemeyle anılan bir varlığın odak seviyesi düşüktür; isimle anılan bir varlığın odak seviyesi ortadır; adılla anılan bir varlığın odak seviyesi yüksektir. Konuşmacılar tarafından iyi tanınan bir varlığa genellikle hemen ismiyle atıfta bulunulur.

2.2.2.2.4. Sözcüklerin Tekrarı

Bir bölümün yeniden anlatımında, konuşmacı genellikle hikâyenin ana akımına "yan yorumlar" ekler. Bu yan yorumlar bağlam alanı geçişlerine neden olmaz. Bu nedenle, bunları ele almak için özel bir yapı vardır. Yan yorum tamamlandıktan sonra konuşmacı, yan yorumdan hemen önce söylediği sözcükleri tekrarlayarak bölümün anlatımına yeniden başlar (Reichman, 1978: 340).

Önce söylenen: “Konuştuğum kişi okuldan, diyorum”

Yan Yorum: “İlişkilerimden herhangi birini haklı çıkarmam gerektiğinde, 'Okuldanlar' derim. Bunu söylememin nedeni onları haklı çıkarmaktır çünkü, işte, aksi takdirde *iyi* insanlar olmazlar.”

Tekrar: “Ben de genelde ah, o okuldan biri, diyorum”

Yukarıdaki alıntıda, konuşmacı tarafından yalnızca bir yan yorum araya girdiği için tekrar yeterliydi. Ancak tekrar, bir bağlam alanı kaydırma yapısı olarak yeterli değildir, çünkü araya giren bir bağlam alanını kapatacak kadar güçlü değildir (Reichman, 1978: 341).

2.2.2.2.5. Zaman Değişimi

Bir belirteç tümcesi (örneğin "dört yıl önce" veya "geçen hafta") genellikle geçmiş bir bölümü ifade eden bir olay bağlam alanının zaman belirtimi için kullanılır. Bölümün gerçek yeniden anlatımında, konuşmacılar çoğunlukla basit geçmiş zamanı kullanırlar. Bu nedenle, geçmiş olayları iki farklı bağlam alanından sıralamak için yalnızca zaman kipi kullanılamaz. Ancak, şimdiki zamanda meydana gelen olaylar veya sorunlar, yalnızca zaman kipiyle geçmiş olaylardan ve sorunlardan ayırt edilebilir. Ana olayı geçmişte meydana gelen bir bağlam alanını kapatmak için, konuşmacının geçmişten şimdiki zamana geçmesi yeterlidir. Tersine, şimdiki

zamandan geçmişe geçiş, ana olayı veya endişe konusu geçmişte meydana gelen yeni bir bağlam alanının başlangıcını belirtmek için yeterlidir (Reinbach, 1978: 347).

Reichenbach (1947: 10), zamanların bir olayın zamanını üç zaman noktasına göre belirlediğini göstermiştir: konuşma zamanı (S); olayın gerçekleştiği gerçek zaman (E); ve referans noktası olarak adlandırılan üçüncü bir nokta (R). Reichenbach'ın teorisi bireysel ifadeler açısından ifade edilmiş olsa da bir ifadenin referans noktasını gerçekten belirlemek için daha geniş bir bağlama ihtiyaç olduğunu da belirtmiştir.

Konu değiştirme işaretleyicileri, açıkça etkilenen değişimler, gönderim biçimi, sözcüklerin tekrarı ve zaman değişimi başlıkları konu/ odak değişiminde kullanılan araçlar olarak alınmıştır. Çalışma boyunca da bu beş başlık *konuşma düzenlilikleri* olarak anılmıştır.

Bağlaşıklık ya da tutarlılık başlığı çoğu çalışmada yazılı metinler üzerinden açıklanmıştır. Biz bu çalışmada Reichman'ın "diyaloglarda bağlaşıklık" teorisini Türkçeye uyarlamaya çalıştık. Yazılı metinlerdeki bağlaşıklıkta kullanılan başlık, konu, anahtar sözcük, konu değişimi belirleyicileri, odak gibi ortak başlıklar yer alsa da bunlar Reichman'ın çalışması üzerinden değerledirildiğinde yazılı metinlerde yer almayan birçok ifadeye ve konuşma diline özgü başlığa rastlanmış ve bu teze başlık olarak eklenmiştir.

2.2.3. Amaç

Metin her ne kadar söylemden farklı bir yapı oluştursa da söyleme dönük bir yapıdan oluşur. Bu nedenle konuşucu ve dinleyici bağlamın oluşmasında önemli bir rol oynar. Konuşucu ve dinleyici için metnin anlamlı kılınabilmesi, konuşucunun yani metni oluşturanın amacının yani niyetinin açık olması ile mümkün olur. Bunun için de metni oluşturan, fikirlerini tutarlı bir şekilde muhataba sunmalıdır. Kısacası amaç anlaşılırlık açısından önemli bir metinsellik ölçütüdür (Aşkın Balcı, 2018: 165).

Metni oluşturup yapılandıran kişinin niyeti aynı zamanda metnin işlevidir. Metnin işlevi öğüt verme, bilgilendirme, bir anı paylaşma, öneride bulunma, bir düşüncesini açıklamak ve daha birçok şey olabilir. Bir metinde birden fazla amaç bir arada da olabilir (Günay, 2007: 230-240). Kısacası bir metin üreticisinin önce bir amacı vardır. Bu amacı gerçekleştirmek adına da metnin araçlarından yaralanır (de Beaugrande ve Dressler, 1981: 160-161).

2.2.4. Bilgisellik

Metinler, özellikle de sözel metinler sadece üretici merkezli olmadıkları için muhatabın da beklentileri oldukça önemlidir. Bugüne kadar gözlemlendiği kadarıyla muhatap daha çok yeni bilgiye odaklanmaya meyillidir. Bu nedenle metin üreticisi metinsellik ölçütlerinden bilgiselliğe başvurur. Bilgisellik, karşı tarafa yeni bilginin amaç ve tutarlılık doğrultusunda verilmesidir (Torusdağ ve Aydın, 2022: 15-16).

Türkçe tümce yapısı olarak özgür dizilişli bir dil olduğu için bilgi yapısını iletirken de söylemsel bir işleve sahiptir. İşsever doktora tezinde Türkçede bilgi yapısını sunan; t-başı, eylem-önü, t-başı / e-önü arası ve e-arkası olmak üzere dört konum saptamıştır. Fakat Türkçede bilgi yapısının salt sözdiziminden ibaret olmadığı tespit edilerek sözdizimsel ve sesbilimsel bileşenlerin ortaklaşa bilgi yapısını gerçekleştirdiği sonucuna varılmıştır (2000: 116).

İşlevsel dilbilgisinin kurucularından olan Halliday de bu konu ile oldukça ilgilidir. İşlevsel dilbilgisinde bilgi, tümcelerde yeni (new information) ve eski (given) olarak ikiye ayrılır. Bir tümce bu iki bilgiyi de içerisinde taşır. Tema olarak adlandırılan eski bilgi muhatapla paylaşmayı varsaydığı bilgidir. Tema sözcenin başlangıç noktasıdır veya konuşmacının söyleyeceği şeyin hareket noktasıdır (Halliday ve Matthisen, 2004: 87).

Rheme olarak adlandırılan yeni bilgi, konuşmacının tema hakkında veya temayla ilgili olarak ifade ettiği şeydir. Başka bir deyişle rheme "tümcede takip eden her şey"dir (Brown ve Yule,1989: 126). Yine başka bir deyişle, rheme, konuşmacının muhatap tarafından metinden çıkarılamayacağını varsaydığı bilgidir. Tema hem soruda hem de cevapta tekrarlanan bilgidir ve yalnızca cevapta görünen şey rheme'dir. (Jabbari, Kazemi ve Kafipour :185).

İfadelerin yapısı, içinde yer aldıkları iletişimsel bağlama göre belirlenir" (Lyons, 1981: 227). Bu açıdan bakıldığında, etken bir tümce ve ona karşılık gelen edilgen tümce, temel anlamda aynı olsa da iki farklı durumda söylenir ve birbirinin yerine kullanılamaz. Yani iki farklı soruya uygun cevaplardır (Jabbari, Kazemi ve Kafipour: 184):

(41) "Evi kim sattı?

Evi (theme) John (rheme) sattı (theme)"

Diyaloglarda konuşucu ve dinleyici vardır. Konuşucu kendine bir rol atar ve dinleyiciden de bu rolün tamamlayıcısı olması beklenir. Örneğin soru soran bir konuşucu bilgi arayan biri rolünü üstlenirken dinleyici bu bilginin talep edildiği kişi olur. Bu değiş tokuşta iki temel rol vardır. Biri vermek (giving) diğeri ise talep etmektir (demanding). Tabii bu roller keskin çizgilerle birbirinden ayrılmaz. Konuşucu bilgi talep ederken bilgi de verebilir. Dinleyici de aynı şekilde. Değiş tokuş sisteminin ikinci ayrımı ise şu şekildedir: i.ürün ve hizmet değiş tokuşu ii.bilgi değiş tokuşu (Halliday ve Matthassen, 2004: 106-107).

İlkine örnek verecek olursak: "*Bu çaydanlığı almak ister misin?"* bir öneri (offer) tümcesidir. Vermek ana başlığının altında hizmet değiş tokuşu örneğidir. "*Ona çaydanlığı veriyor".* tümcesi ise vermek ana başlığı altında bilgi değiş tokuşu örneğidir. "*Bana şu çaydanlığı ver."* tümcesi ise talep ana başlığında emir (command) tümcesidir ve hizmet değiş tokuşu örneğidir. "*Ona ne veriyor?"* bir soru tümcesi olarak talep ana başlığı altında bilgi değiş tokuşu örneğidir.

Bilgi değiş tokuşu hizmet değiş tokuşuna göre daha karmaşık bir yapıya sahiptir. Hatta çocuklar dil ediniminde dokuzunca aydan başlayarak ürün ve hizmet değiş tokuşu tümcelerini (beni kucağına al, düşen oyuncağımı yerden al ve bana ver vb) anlamaya başlarlar. Fakat bilgi değiş tokuşu kısmında ustalaşmaları için zaman gereklidir.

Bilgi değiş tokuşu tümcelerine önerme demek yerinde olacaktır. Fakat bu önerme terimi, içine ürün ve hizmet değiş tokuşu tümcelerini dahil etmez. Çünkü bu tümceler doğrulanıp yanlışlanamaz. Fakat en az bilgi değiş tokuşu tümceleri kadar önemlidirler. Çünkü yukarıda söylediğimiz gibi bir dil kullanımı gelişiminde ilk basamaktırlar.

Yine de bir değiş tokuş olarak tümceye baktığımızda ilk önerme tümcelerine bakmakta yarar var. Çünkü önermelerde konuşucu ve dinleyicinin sözel olarak ne dediği daha net ve açıktır. Diğerinde ise sözel olmayan cevapların olması mümkündür. Yani "bana kitabı ver" tümcesine cevap verilmeden direkt kitap verilebilir.

Yani açıklama ve soru tümcelerine (bilgi değiş tokuşu) önerme, istek ve emir tümcelerine (ürün ve hizmet değiş tokuşu) öneri diyebiliriz. Bunlar tümcelerin anlamsal fonksiyonlarıdır (Halliday ve Matthiassen, 2004: 109-111).

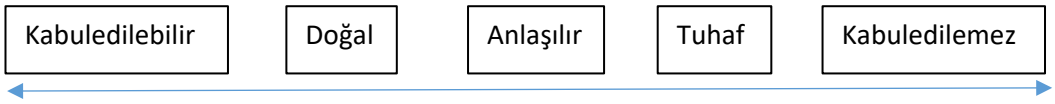
Tüm bu bilgiler ışığında bir metinsellik ölçütü olarak bilgisellik yeni ve eski bilginin metin içerisinde bir denge içinde sunulması anlamına gelir.

2.2.5. Kabul Edilebilirlik

Metinsellik ölçütlerinden kabul edilebilirlik bir diğer ölçüt olan amaç ile iç içedir. Amaç metin üreticisinin elinde şekillenirken kabul edilebilirlik metne muhatap olanların açısından değerlendirilen bir olgudur. Bu açıdan kabul edilebilirlik evrensel değil oldukça yerel hatta kişiseldir (Günay, 2007: 130). Metne muhatap olan kişinin eğitim düzeyi, o anki hazır bulunuşluğu ve benzer kriterler metnin karşı taraf için kabul edilebilir ya da anlaşılabilir olup olmadığını etkiler.

> "Metinlerin içeriği, genellikle metin üreticisinin bakış açısı, inançları, planları ve amaçları doğrultusunda gerçekleşen metinden düşünce yoluyla çıkarılır. Bir metnin kabul edilir olup olmaması onun dış dünyaya gönderiminin doğruluğuna bağlı değil fakat metnin inanılırlığına ve duruma göre, metne katılanların bakış açılarına uygunluğuna bağlıdır" (de Beaugrande ve Dressler, 1981: 179-180).

Bu konu bir diğer yandan *kabul edilebilirlik* terimini de kapsar. Bir metin dilbilgisel açıdan ve anlamsal açıdan incelenebilir. Fakat ikisinden birini seçmek demek diğerini hesaba katmamak anlamına gelmez. Bu "konuşucuların bir dilde daha önce hiç üretilmemiş tümceleri kurma ve anlama yetisi" anlamına gelen edinç ile "edincin somut olarak dışa vurumu" olan edimin aynı düzlemde değerlendirilmesi gerektiği anlamına gelir. Doğal dil konuşucusunun bir sözceyi doğal bulması ve anlaşılır olması o sözceyi kabuledilebilir kılar (Uzun, 2000: 5). Bu da kabul edilebilirliğin anlamsal boyutla biçimsel boyutu arasında bir köprü kurar.

Şema 2: Kabul Edilebilirlik Şeması (Uzun, 2000: 5-6)

Burada dikkat edilmesi gereken nokta, bir tümcenin kabul edilebilir olması onun dilbilgisel olduğu anlamına gelmez. O tümcenin konuşucunun sezgisel dilbilgisine göre geçerli olduğunu gösterir. Sezgisel dilbilgisini bildiğimiz şekilde tüm kurallarıyla ortaya koymak mümkün değildir. Bu nedenle yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi iki uçta örnekler bularak konuya açıklık getirmek daha yerinde olacaktır. Çünkü doğal dil konuşurları edimde ezgi ve tonlamayı da kullanılırlar. Ezgi

ve tonlama ile yazılı olarak dilbilgisi dışı bir tümce anlaşılır bir tümce haline gelebilir. Fakat edinç sadece tümceleri bozuk ve düzgün diye ayırmamıza yaramaz. Daha geniş anlamıyla bir tümcenin yapısının nasıl olması gerektiğine dair sezgilerimizi de barındırır (Uzun, 2000: 5-6).

2.2.6. Durumsallık

Durumsallık, Goffman'ın dramacı yaklaşım sosyolojisine dayanır. Bu sosyoloji kuramında *kişinin, diğerlerinin kendisi hakkında edindiği izlenimleri nasıl yönettiğini ve kontrol etmeye çalıştığını göz önünde bulundurmak esastır* (Goffman,1956: 7). Bu nedenle Goffman, her sosyal etkileşimi, izlenim yönetimi tekniği ile değerlendirir (1956: 152). Dramacı yaklaşımın temel inceleme aracı olan izlenim yönetimi, kişinin sosyal etkileşim anında karşısındakilere karşı avantajlı durumda olmaya çalışma durumunun da adıdır (Melkinov ve Johnson, 2000: 18).

Halliday, durumsallık üzerine oldukça geniş bir çalışma yayınlamıştır. Bu çalışmasında söze dil edinimi ile başlar. Halliday'e göre dil öğrenilen değil, edinilen bir şeydir. Anne-çocuk, öğretmen-öğrenci gibi sosyal ilişki kurularak bağlam bağımlı bir şekilde dil öğrenilir (Halliday ve Hasan, 1989: 5). Dili bağlam bağımlı bir şekilde öğrendiğimiz için bilişsel bir süreç olan diyalog kurmamız da bu yapının üzerine inşaa olur. Başarılı bir diyalog kurmamızın altında yatan etken karşımızdakinin neler söyleyebileceğini az çok tahmin ediyor olabilmemiz yatar. Diyalogun oluştuğu bağlam ya da durum bu tahmin yürütme işini başarıyla gerçekleştirmemizi sağlar (Halliday ve Hasan, 1989: 10). Örneğin, bir mağazaya kıyafet almaya girdiğimizde satıcının söyleyebileceği şeylerin bir listesini bilinç düzeyi altında tutarız. Bu listenin yanında da bizim vereceğimiz muhtemel cevapların bir listesini bekletiriz. Böylece çok hızlı bir şekilde iletişim kurar ve sonuca varırız. Bu bilişsel fenomene Halliday durumsallık adını vermektedir. Halliday durumsallığı üç alt başlıkta inceler (Halliday ve Hasan, 1989: 12):

i. Söylem Alanı (The Field): Durum içerisindeki olayın ne olduğunu söyleyen kavramdır.

ii. Söylem Biçemi (The Tenor): Durum içerisinde kimlerin yer aldığını, bu kişilerin statüleri ve rollerinin ne olduğu ve son olarak da kişilerin arasındaki ilişkinin niteliğinin (kalıcı/geçici) ne olduğunu kapsar.

iii. Söylem Kipi (The Mode): Dilin, duruma karıştığı kısım burasıdır. Bu kısma durum içerisindeki kişilerin dili kullanarak ulaşmak istedikleri amaç, yazılı mı sözlü mü iletişim kurulduğu ve kullanılan dilin tarzı (didaktik, saldırgan vs.) girer.

İKİNCİ BÖLÜM

KONUŞMA METİNLERİ ÜZERİNE METİNDİLBİLİMSEL İNCELEME

Tezin inceleme kısmı iki bölüme ayrılmıştır. Birinci kısımda Sarı Mikrafon Sokak röportajları ikinci kısımda Survivor programının 2025 sezonunun konsey toplantı metinleri ele alınmıştır. Her iki bölümde de 5'er metin incelenmiştir. Tezin asıl amacı hazırlıksız konuşma metinleri metindilbilimsel ölçütler ışığında analiz etmek olduğu için hazırlık yapılmamış konuşma metni örneği olarak bu iki metin türü seçilmiştir.

Yazı dilinin kendi içinde birçok tür barındırdığı ve bu türlerin metinsellik ölçütleri tarafından farklılık göstermesi durumu konuşma dili için de geçerlidir. Önceden hazırlanılmış bir *kürsü konuşması* da bir tanıdıkla yolda karşılaşıp yapılan *sohbet* de konuşma diline ait ürünlerdir. Fakat ikisi de tıpkı yazılı metinlerde olduğu gibi metinsellik ölçütlerinde farklı sonuçlar vermektedir. Bu çalışmada ise *hazırlıksız yapılan konuşma metinleri* seçilmiştir. Hazırlıksız konuşma metinleri seçilirken aynı sorunun farklı kişilere sorulduğu *sokak röportajları* ve ortak bir sorunun tartışıldığı Survivor programındaki *konsey toplantıları* tercih edilmiştir. *Sokak röportajları*nda kişiler birbirilerinin cevabını duymadıkları için her biri kendilerine ait bir bağlamda bağımsız olarak cevaplar vermişlerdir. Survivor *konsey topantıları*nda ise tüm kişiler ortak bir soru etrafında konuştukları için tek bir bağlam ve bağlam bağımlı diyaloglar gerçekleşmektedir. İncelemede iki farklı hazırlıksız konuşma metni seçilmesinin temel sebebi ise metinsellik ölçütleri bazında; hazırlıksız metinlerin de kendi içinde farklılıklar gösterip göstermediğini tespit etmeye çalışmaktır.

*Sokak röportajları*ndaki metinler seçilirken farklı soru türlerine ait örnekler ele alınmaya çalışılmıştır. Örneğin "evet/hayır", "nasıl", "nere", "ne", "eğer… ne" gibi farklı soru türleri seçildiği için farklı metinsellik ölçütlerinin ön plana çıktığı ya da geri planda kaldığı görülmüştür. *Konsey toplantıları*nda ise ortak bir konu üzerine herkes kendi görüşünü savunduğu için hazırlıksız bir tartışma metninin metindilbilimsel olarak hangi ölçütlerle ön plana çıktığını gözlemleme fırsatımız olmuştur.

Biçimsel olarak inceleme bölümü teorik art alanda ortaya koyduğumuz genel bir taslak üzerinde ilerlemektedir. Metinler iki bölüme ayrılsa da yapısal bir bütünlük olması açısından metinler (Metin1,2…10) şeklinde numaralandırmışlardır. Sokak

röportajlarında konuşan kişilerin ismi bilinmediği için röportajı yapan kişiye konuşucu (K), cevap verenlere dinleyici ($D_{1,2,3...}$) ile kodlanmıştır. Tüm metinlerde ilk olarak bağlaşıklık, daha sonra bağdaşıklık, amaç, bilgisellik, kabul edilebilirlik ve durumsallık başlıkları incelenmiştir.

İnceleme kısmında yer alan ölçütler ile teorik art alanda yer alan alt başlıklar birebir aynı şekilde kullanılmamıştır. Bazı alt başlıklar tek başlık altında birleştirilerek o başlık altında incelenmiştir. *Metiniçi ve metindışı gönderim, öngönderim ve artgönderim* başlıkları inceleme bölümünde *gönderim* genel başlığı altında; *kişi üzerinden gönderim*, *gösterme üzerinden gönderim, karşılaştırmalı gönderim* ölçütleri içerisinde ele alınmıştır. Seçilen metinlerde *metindışı gönderim* mevcut olmadığı ve her gönderim *metiniçi* olduğu için incelemedeki ölçütlerde yer verilmemiştir. Her gönderimin *artgönderim* mi, *öngönderim* mi olduğu tek tek belirtilmiştir. *Karşılaştırmalı gönderim* bir (1) metin dışında diğer metinlerde rastlanmamıştır. Rastlanılan metinde ise *gönderim* genel başlığı altında onun için özel bir alt başlık açılmıştır.

Reichman'ın bağdaşıklık üzerine kurduğu teori; esas olarak *metin içerisinde bağlamın değişmesi*, *bağlamın değişmesinde kullanılan araçlar* ve *bağlamın değişiminde etkilenen durumlar* üzerine kurulmuştur. Bu nedenle bazı başlıklar birbirlerini kapsamaktadır. Buradan yola çıkarak ölçütleri daha öz tutmak için bu başlıklardan bazıları tek bir ölçüt altında toplanmıştır veya başka bir ölçüt o başlığı önceden kapsadıysa tekrar edilmemiştir. Teorik art alanda yer alan *Anlamsal İlişkiler* ana başlığının altında yer alan *Yapısal Hususlar* ve *Durum Değerlendirmeleri* alt başlıkları *Durumsallık* ölçütünde yer alan hususları kapsadığı için tekrar edilmemiştir. Teoride yer alan *Bağdaşıklıkta Dilsel Yapılar* ana başlığı ve altında yer alan başlıklar bir metinde bağlam alanının nasıl değiştirilebileceğine dair konuşucu stratejilerini anlatmaktadır. İnceleme kısmında *bağlam alanının değiştirilmesi* hususu *Konu ayrımı, odak ve konışma düzenlilikleri* ölçütleri altında toplanmıştır. Ayrıntılı bir şekilde açıklamak gerekirse; *Açıkça Etkilenen Değişimler* alt başlığı *Konu Ayrımı* ölçütü altında incelenmiştir. *Gönderim Biçimi* ve *Sözcüklerin Tekrarı* alt başlıkları ise *Bağlaşıklık* altında *Gönderim ve Yineleme* ölçütlerinde incelendiği için tekrarlanmamıştır. Son olarak *Zaman Değişimi* alt başlığı ise teoride bahsedildiği üzere uygulama metinlerinde bağlam değişimine sebep olmadığı görülmüştür. Bu nedenle ölçütler arasında buna yer verilmemiştir.

Sarı Mikrofon Sokak Röportajlarından 5 Sözel Metin İncelemesi

Metin 1[2]

"1.1. K: Uzaylılar dünyaya inse onlara aşkı nasıl anlatırdın?

1.2. D_1: Aşkı mı? Onlar zaten aşk yaşıyor ki.

1.3. K: Yaşıyor mu?

1.4. D_1: Yaşıyor tabii ya. Uzaydan zaten… Aşk uzaydan gelme, tabii canım.

1.5. D_2: Vallahi bilmiyorum ki… Ben de bilmiyorum. Onlar bana biliyorsa anlatsınlar.

1.6. K: Uzaylılar dünyaya inse onlara aşkı nasıl anlatırdınız?

1.7. D_3: Avratlar çiçek veriyik, gene çiçek verik, aynı şey, parasını verirse ciğer de verik. Uzaylılar da altınlan besleniyormuş. Bunlar doğru mu?

1.8. K: Uzaylılar dünyaya inse...

1.9. D_4:Keşke bari sonumuz gelir de kurtulurduk bu dünyadan.

1.10. K: Onlara aşkı nasıl anlatırdınız?

1.11. D_4: Anlatamam ya. Aşk anlatılmaz yaşanır arkadaşım. Ya mümkün değil bu.

1.12. K: Uzaylılar inse dünyaya insanlar aşklarını nasıl yaşıyorlar diye sorsa onlara nasıl anlatırdın?

1.13. D_5: Vallahi kulak kemiriyoruz abi. Açlığı başka nasıl gideriyoruz farklı..

1.14. K: Aşkı ama aşkı?

1.15. D_5: Aşkı aşkı… Nasıl tanımlarım abi öpüşmek… Yani bunlar olabilir. Aşk yalan abi ya. Aşk eski bir yalan abi. Bitti.

1.16. D_6: Ben böyle şeyleri bilmem bena sorun… Ahmet abi! Ben bilmem böyle şeyleri, bilmiyorum.

1.17. K: Uzaylılar dünyaya inse ve onlara aşkı anlatmanız gerekse…

[2] https://www.youtube.com/watch?v=UkvOXFqM17M (Erişim tarihi: 14.04.2025)

1.18. D_7: Tam benim alandan sordunuz. Aşk deyince ben. Aşkı mı anlatayım… uzaylılara… hmm. Hoş geldiniz aşka derim öncelikli olarak. Aşkın yaşanması gerektiğini söylerim, yaşayarak anlarlar.

1.19. D_8: Yani izleyip bizi görebilirler. Anlatmakla değil, ancak bu yaşanan bir şey.

1.20. D_9: Yani ikisi de olmadığı için çok bir şey anlatmaya gerek kalmaz da…

1.21. D_{10}:Uzayla… uzayda… insanlar inse…

1.22. K:Uzaylılar gelse insanlar aşkı nasıl yaşıyor diye sorsa ne derdin ona?

1.23. D_{10}: Yani buna inanır mısınız?

1.24. K: Uzaylılara mı?

1.25. D_{10}: Evet, ben inanmıyorum. İnanmadığım için nasıl değerlendireceğim?

1.26. D_{11}: Gayet kötü yaşıyor bence. Şiddet… Gördüğümüz haberlerden biliyoruz: şiddet, kaos… Bunlar… O yüzden.

1.27. K: Uzaylılar gelse dese ki insanlar aşkı nasıl yaşıyor ona ne anlatırdın?

1.28. D_{12}: Vallahi hiçbir şey diyemem. Aşkı, benim aşkım beş tane masa beş masa yirmi sandalye ha. Benim aşkım bunlar, başka yok.

1.29. K: Bu insanlar aşkı nasıl yaşıyor, ne derdin?

1.30. D_{13}: Adana'ya gelin derdim, görün.

1.31. D_{14}: Adana'ya gel yemeğimi ye, derim.

1.32 D_{15}: Eee nasıl desem, ya birbirlerine olan saygısından oluşur diye düşünüyorum.

1.33. D_{16}: Aşkı anlatmaz. Yani uzaylılara inanmıyoz zaten de anlatamam herhalde. Yaşanması lazım onun. Hisle alakalı bu."

1.1.1. Bağlaşıklık Değerlendirmesi

1.1.1.1. Sözcüksel Bağlaşıklık

1.1.1.1.1. Genel

1.1.1.1.1.1. Yineleme

Metnin genelinde *aşk* sözcüğü 28 kez, *uzaylı* 15, *uzay* 5 kez, *aşk yaşa-* eylem grubu olarak 13 kez, *dünya* sözcüğü 7 kez yinelenmiştir.

*"1.1.K: Uzaylılar dünyaya inse onlara **aşkı** nasıl **anlat**ırdın?*

*1.2. D1: **Aşk**ı mı? Onlar zaten **aşk yaşı**yor ki.*

*1.3. K: **Yaşı**yor mu?*

*1.4. D1: **Yaşı**yor **tabii** ya. **Uzaydan** zaten… **Aşk uzaydan gelme**, **tabii** canım."*

Yukarıdaki metin parçacığında "aşk yaşa-", "aşk anlat-" ve "uzaydan gelme" sözcük grupları, "aşk" ve "tabii" sözcükleri yinelenmiştir.

"1.5. D2: Vallahi **bilmi**yorum ki… Ben de **bilmi**yorum**.** Onlar bana biliyorsa anlatsınlar"

Yukarıdaki metin parçacığında "bilme-" eylemi "bilmiyorum" biçimini alarak yinelenmiştir.

*"1.6. K: **Uzaylılar** dünyaya inse onlara aşkı nasıl anlatırdınız?*

*1.7. D3: Avratlar **çiçek ver**iyik, gene **çiçek ver**ik, aynı şey, parasını verirse ciğer de verik. **Uzaylılar** da altınlan besleniyormuş. Bunlar doğru mu? "*

Yukarıdaki metin parçacığında "uzaylılar" sözcüğü ve "çiçek ver-" sözcük grubu yinelenmiştir.

*"1.15. D5: Aşkı aşkı… Nasıl tanımlarım **abi** öpüşmek… Yani bunlar olabilir. **Aşk yalan abi** ya. **Aşk eski bir yalan abi.** Bitti."*

Yukarıdaki metin parçacığında "Aşk yalan abi" tümcesi yinelenirken "abi" sözcüğü tek olarak da tekrarlanmıştır.

*"1.16. D6: **Ben böyle şeyleri bilmem** bena sorun… Ahmet abi! **Ben bilmem böyle şeyleri**, bilmiyorum."*

Yukarıdaki metin parçacığında "ben bilmem böyle şeyleri" tümcesi yinelenmiştir.

*"1.17. K: **Uzaylılar** dünyaya inse ve onlara **aşkı anlat**manız gerekse…*

*1.18. D7: Tam benim alandan sordunuz. **Aşk** deyince ben. **Aşkı mı anlat**ayım… **uzaylılar**a… hmm. Hoş geldiniz **aşk**a derim öncelikli olarak. Aşkın yaşanması gerektiğini söylerim, yaşayarak anlarlar."*

Yukarıdaki metin parçacığında "uzaylılar", "aşk" sözcükleri, "aşkı anlat-" eylem öbekleri yinelenmiştir.

*"1.21. D10: **Uzayl**a… **uzay**da… **insan**lar inse…*

*1.22. K: **Uzaylıl**ar gelse **insan**lar aşkı nasıl yaşıyor diye sorsa ne derdin ona?*

1.23. D10: Yani buna inanır mısınız?

*1.24. K: **Uzaylı**lara mı?*

*1.25. D10: Evet, ben **inanmı**yorum. **İnanma**dığım için nasıl değerlendireceğim?"*

Yukarıdaki metin parçacığında "uzay" sözcüğü, "uzaylı" sözcüğü, "insan" sözcüğü ve "inanma-" sözcük grubu yinelenmiştir.

*"1.26. D11: Gayet kötü yaşıyor bence. **Şiddet**… Gördüğümüz haberlerden biliyoruz: **şiddet,** kaos… Bunlar… O yüzden."*

Yukarıdaki metin parçacığında "şiddet" sözcüğü yinelenmiştir.

*"1.27. K: Uzaylılar gelse **de**se ki insanlar **aşk**ı nasıl yaşıyor ona ne anlatırdın?*

*1.28. D12: Vallahi hiçbir şey **di**yemem. **Aşk**ı, **benim aşkım beş tane masa beş masa** yirmi sandalye ha. **Benim aşkım** bunlar, başka yok."*

Yukarıdaki metin parçacığında “aşk” sözcüğü, “de-” eylemi, “benim aşkım” ve “beş masa” sözcük grupları yinelenmiştir.

1.1.1.1.1.2. Eş veya yakın anlamlı sözcük kullanımı:

Metinde 1 yakın, 1 eş anlamlı sözcük örneğine rastlanmıştır.

“1.26. D11: Gayet kötü yaşıyor bence. Şiddet… Gördüğümüz haberlerden biliyoruz: ***şiddet, kaos****… Bunlar… O yüzden.”*

Yukarıdaki metin parçacığında “şiddet” ve “kaos” sözcükleri yakın anlamlı olarak kullanılmıştır.

“1.12. K: Uzaylılar ***inse*** *dünyaya insanlar aşklarını nasıl yaşıyorlar diye sorsa onlara nasıl anlatırdın?”*

“1.27. K: Uzaylılar ***gelse*** *dese ki insanlar aşkı nasıl yaşıyor ona ne anlatırdın?”*

Yukarıdaki metin parçacıklarında “uzaylılar dünyaya in-” ve “uzaylılar (dünyaya) gel- ” sözcükleri eş anlamlı olarak kullanılmıştır.

1.1.1.1.1.3. Karşıtlık

Metinde rastlanmamıştır.

1.1.1.1.1.4. Üst Anlamlı Sözcük

Metinde rastlanmamıştır.

1.1.1.1.2. Anlık

1.1.1.1.2.1. Denklik

Metinde rastlanmamıştır.

1.1.1.1.2.2. Adlandırma

Metinde rastlanmamıştır.

1.1.1.1.2.3. Benzetme

Metinde 1 tane benzetme örneğine rastlanmıştır.

"1.15. D_5: Aşkı aşkı… Nasıl tanımlarım abi öpüşmek… Yani bunlar olabilir. ***Aşk yalan*** *abi ya.* ***Aşk eski bir yalan*** *abi. Bitti."*

Yukarıdaki metin parçacığında benzeyen unsur "aşk", kendisine benzetilen unsur "eski bir yalan"dır. Aşk, eski bir yalana benzetilmiştir.

1.1.1.2. Dilbilgisel Bağlaşıklık

1.1.1.2.1. Gönderim

1.1.1.2.1.1. Kişi üzerinden gönderim

Röportajı yapan kişi konuşucu (K) röportaj yapılan dinleyici ($D_{1,2,3...}$) olarak adlandırılmıştır. Eğer konuşucu dinleyiciye gönderimde bulunuyorsa "dinleyiciye gönderim yapılmıştır" şeklinde yazılmıştır. Dinleyici kendisine gönderim yapıyorsa "dinleyicinin kendisine" ifadesi kullanılmıştır. Metinde 53 tane kişi üzerinden gönderim örneği vardır.

"1.1.K: Uzaylılar dünyaya inse ***onlara*** *aşkı nasıl anlatırd****ın****?*

1.2. D_1: Aşkı mı? ***Onlar*** *zaten aşk yaşıyor ki.*

1.3. K: Yaşıyor+Ø mu?

1.4. D_1: Yaşıyor+Ø tabii ya. Uzaydan zaten… Aşk uzaydan gelme, tabii canım."

Yukarıdaki metin parçacığında 1.1 ve 1.2'de "onlar" adılı ve 1.3 ve 1.4'te 3. ÇK eki ile "uzaylılar"a, 1.1'de eyleme gelen 2. TK eki ile "dinleyici"ye artgönderim yapılmıştır.

"1.5. D_2: Vallahi bilmiyorum ki… ***Ben*** *de bilmiyorum.* ***Onlar*** *bana biliyorsa anlatsın****lar"***

Yukarıdaki metin parçacığında 1.5'te "ben" adılı ile dinleyicinin kendisine ve "onlar" adılı ile "uzaylılar"a artgönderim yapılmıştır. 3.TK eki ile "uzaylılar"a artgönderim yapılmıştır.

"1.6. K: Uzaylılar dünyaya inse ***onlar****a aşkı nasıl anlatırd****ınız****?*

*1.7. D3: Avratlar çiçek veriy**ik**, gene çiçek ver**ik,** aynı şey, parasını verirse ciğer de ver**ik**. Uzaylılar da altınlan besleniyormuş. Bunlar doğru mu?"*

Yukarıdaki metin parçacığında 1.6'da "onlar" kişi adılı ile "uzaylılar"a, 2. ÇK eki ile dinleyiciye, 1.7'de 1. ÇK eki ile dinleyicinin kendisine artgönderim yapılmıştır.

"1.8. K: Uzaylılar dünyaya inse...

*1.9. D4: Keşke bari sonu**muz** gelir de kurtulurduk bu dünyadan.*

*1.10. K: **Onla**ra aşkı nasıl anlatırd**ınız**?*

*1.11. D4: Anlatama**m** ya. Aşk anlatılmaz yaşanır arkadaşım. Ya mümkün değil bu."*

Yukarıdaki metin parçacığında 1.9'da 1.ÇK iyelik eki ile dinleyicinin kendisine ve çevresindekilere, 1.10'da "onlar" kişi adılı ile "uzaylılar"a, 2. ÇK eki ile dinleyiciye artgönderim yapılmıştır. 1.11'de 1. TK eki ile dinleyicinin kendisine artgönderim yapılmıştır.

*"1.12. K: Uzaylılar inse dünyaya insanlar aşklarını nasıl yaşıyorlar diye sorsa **onlar**a nasıl anlatırdın?*

*1.13. D5: Vallahi kulak kemiriyor**uz** abi. Açlığı başka nasıl gideriyor**uz** farklı..*

1.14. K: Aşkı ama aşkı?

*1.15. D5: Aşkı aşkı… Nasıl tanımları**m** abi öpüşmek… Yani bunlar olabilir. Aşk yalan abi ya. Aşk eski bir yalan abi. Bitti."*

Yukarıdaki metin parçacığında 1.12'de "onlar" kişi adılı ile "uzaylılar"a, 1.13'te 1. ÇK eki ve 1.15'teki 1. TK eki ile dinleyicinin kendisine artgönderim yapılmıştır.

*"1.16. D6: **Ben** böyle şeyleri bilmem **ben**a sorun… Ahmet abi! **Ben** bilmem böyle şeyleri, bilmiyorum."*

Yukarıdaki metin parçacığında 1.16'de "ben" adılı ile dinleyicinin kendisine artgönderim yapılmıştır.

*"1.17. K: Uzaylılar dünyaya inse ve onlara aşkı anlatman**ız** gerekse…*

*1.18. D7: Tam benim alandan sordunu**z**. **(1)** Aşk deyince **ben**. Aşkı mı anlatay**ım**… uzaylılara… hmm. Hoş geldini**z** **(2)** aşka deri**m** öncelikli olarak. Aşkın yaşanması gerektiğini söyleri**m**, yaşayarak anlar**lar.**"*

Yukarıdaki metin parçacığında 1.18'de "ben" kişi adılı ile dinleyicinin kendisine, 1. TK eki ile dinleyicinin kendisine, 2. ÇK eki ile konuşucuya (1) ve uzaylılara (2), 3. çokluk kişi eki ile "uzaylılar"a, 1.17'de 2. ÇK eki ile dinleyiciye artgönderim yapılmıştır.

*"1.19. D8: Yani izleyip bizi görebilir**ler**. Anlatmakla değil, ancak bu yaşanan bir şey."*

Yukarıdaki metin parçacığında 1.19'da 3.ÇK eki ile "uzaylılar"a artgönderim yapılmıştır.

*"1.20. D9: Yani **ikisi** de olmadığı için çok bir şey anlatmaya gerek kalmaz da…"*

"ikisi" sözcüğü bağlamdan bağımsız olarak adıl görevinde değildir. Fakat yukarıdaki metin parçacığında geçiçi gönderim görevi üstlendiği için adılsı olarak, 1.20'de "uzaylı" ve "aşk" sözcüklerine artgönderim yapılmıştır.

"1.21. D10: Uzayla… uzayda… insanlar inse…

*1.22. K: Uzaylılar gelse insanlar aşkı nasıl yaşıyor diye sorsa ne derdi**n** **o**na?*

*1.23. D10: Yani buna inanır mısın**ız**?*

1.24. K: Uzaylılara mı?

*1.25. D10: Evet, **ben** inanmıyorum. İnanmadığım için nasıl değerlendireceğim?"*

Yukarıdaki metin parçacığında 1.22'de "o" kişi adılı ile "uzaylı" sözcüğüne ve 1.25'te "ben" kişi adılı ile dinleyicinin kendisine, 1.22'de 2. TK eki ile dinleyicinin kendisine ve 1.23'te 2. ÇK eki ile konuşucuya artgönderim yapılmıştır.

*"1.26. D11: Gayet kötü yaşıyor **bence**. Şiddet… Gördüğ**ümüz** haberlerden biliyoruz: şiddet, kaos… Bunlar… O yüzden."*

Yukarıdaki metin parçacığında 1.26'da "ben" kişi adılı ile dinleyicinin kendisine, 1. ÇK ve 1.ÇK iyelik ekleri ile dinleyicinin kendisine ve çevresindekilere artgönderim yapılmıştır.

*"1.27. K: Uzaylılar gelse dese ki insanlar aşkı nasıl yaşıyor **ona** ne anlatırd**ın**?*

*1.28. D12: Vallahi hiçbir şey diyeme**m**. Aşkı, **ben**im aşkım beş tane masa beş masa yirmi sandalye ha. Benim aşkım bunlar, başka yok."*

Yukarıdaki metin parçacığında 1.27'de "o" kişi adılı ile "uzaylı" sözcüğüne, 2. TK eki ile dinleyiciye, 1.28'de 1. TK eki ve "ben" kişi adılı ile dinleyicinin kendisine artgönderim yapılmıştır.

*"1.29. K: Bu insanlar aşkı nasıl yaşıyor, ne derd**in**?*

*1.30. D13: Adana'ya geli**n** derdi**m**, görü**n**."*

Yukarıdaki metin parçacığında 1.29'da 2. TK eki ile dinleyiciye, 1.30'da 2. ÇK eki ile "uzaylılar" sözcüğüne ve 1. TK eki ile dinleyicinin kendisine artgönderim yapılmıştır.

*"1.31. D14: Adana'ya gel+**Ø** yemeği**m**i ye, deri**m**."*

Yukarıdaki metin parçacığında 1.31'de 2. TK eki ile "uzaylı" sözcüğüne, 1. TK iyelik eki ve 1. TK eki ile dinleyici kendisine artgönderim yapılmıştır. 3.TK eki ile "uzaylılar"a artgönderim yapılmıştır.

*"1.32 D15: Eee nasıl dese**m**, ya birbirlerine olan saygısından oluşur diye düşünüyorum."*

Yukarıdaki metin parçacığında 1.32'de 1.TK eki ile dinleyici kendisine ve 3. TK iyelik eki ile "insanların" sözcüğüne artgönderim yapılmıştır.

*"1.33. D_{16}: Aşkı anlatmaz. Yani uzaylılara inanmıyo**z** zaten de anlatama**m** herhalde. Yaşanması lazım onun. Hisle alakalı bu."*

Yukarıdaki metin parçacığında 1.33'te 1.ÇK eki, 1. tekil kişi eki ile dinleyici kendisine artgönderim yapılmıştır.

1.1.1.2.1.2. Gösterme Üzerinden Gönderim

Metinde 7 adet gösterme üzerinden gönderim örneği vardır.

"1.6. K: Uzaylılar dünyaya inse onlara aşkı nasıl anlatırdınız?

*1.7. D_3: Avratlar çiçek veriyik, gene çiçek verik, aynı şey, parasını verirse ciğer de verik. Uzaylılar da altınlan besleniyormuş. **Bunlar** doğru mu?"*

Yukarıdaki metin parçacığında 1.7'de "bunlar" işaret adılı ile "Uzaylılar da altınlan besleniyormuş" tümcesine artgönderim yapılmıştır.

"1.8. K: Uzaylılar dünyaya inse..

1.9. D_4: Keşke bari sonumuz gelir de kurtulurduk bu dünyadan.

1.10. K: Onlara aşkı nasıl anlatırdınız?

*1.11. D_4: Anlatamam ya. Aşk anlatılmaz yaşanır arkadaşım. Ya mümkün değil **bu.**"*

Yukarıdaki metin parçacığında 1.11'de "bu" işaret adılı ile "Aşk anlatılmaz yaşanır" tümcesine artgönderim yapılmıştır.

"1.12. K: Uzaylılar inse dünyaya insanlar aşklarını nasıl yaşıyorlar diye sorsa onlara nasıl anlatırdın?

1.13. D_5: Vallahi kulak kemiriyoruz abi. Açlığı başka nasıl gideriyoruz farklı...

1.14. K: Aşkı ama aşkı?

*1.15. D_5: Aşkı aşkı… Nasıl tanımlarım abi öpüşmek… Yani **bunlar** olabilir. Aşk yalan abi ya. Aşk eski bir yalan abi. Bitti."*

Yukarıdaki metin parçacığında 1.15'te "bunlar" işaret adılı ile "öpüşmek ve ..." sözcüğüne artgönderim yapılmıştır.

"1.21. D_{10}: Uzayla… uzayda… insanlar inse…

1.22. K: Uzaylılar gelse insanlar aşkı nasıl yaşıyor diye sorsa ne derdin ona?

*1.23. D_{10}: Yani **buna** inanır mısınız?*

1.24. K: Uzaylılara mı?

1.25. D_{10}: Evet, ben inanmıyorum. İnanmadığım için nasıl değerlendireceğim?"

Yukarıdaki metin parçacığında 1.23'te "buna" işaret adılı ile "uzaylılar" sözcüğüne artgönderim yapılmıştır.

*"1.26. D_{11}: Gayet kötü yaşıyor bence. Şiddet… Gördüğümüz haberlerden biliyoruz: şiddet, kaos… **Bunlar**… O yüzden."*

Yukarıdaki metin parçacığında 1.26'da "bunlar" işaret adılı ile "şiddet" ve "kaos" sözcüklerine artgönderim yapılmıştır.

*"1.33. D_{16}: Aşkı anlatmaz. Yani uzaylılara inanmıyoz zaten de anlatamam herhalde. Yaşanması lazım **onun**. Hisle alakalı **bu**."*

Yukarıdaki metin parçacığında 1.33'te "o" ve "bu" işaret adılı ile "aşk"a artgönderim yapılmıştır.

1.1.1.2.2. Değiştirim

Metinde rastlanmamıştır.

1.1.1.2.3. Eksilti

Metinde 13 metin parçacığında eksilti örneği vardır. Bunlar özne, eylem, nesne, tamlayan ve tamlanan eksiltisi örnekleridir. Parantez içinde verilen ögeler metnin kendisinde olmayıp, sonradan eksiltiyi göstermek amacı ile eklenmiştir. Metinde 43 tane eksilti örneği vardır.

*"1.1.K: Uzaylılar dünyaya inse **(sen)** onlara aşkı nasıl anlatırdın?*

*1.2. D_1: Aşkı mı **(nasıl anlatırım)**? Onlar zaten aşk yaşıyor ki.*

*1.3. K: **(uzaylılar) (aşk)** Yaşıyor mu?*

*1.4. D_1: **(uzaylılar) (aşk)** Yaşıyor tabii ya. **(aşk)** Uzaydan **(gelmedir)** zaten… Aşk uzaydan gelme, tabii canım."*

Yukarıdaki metin parçacığında 1.1'de "sen" düşürülerek özne eksiltilmiştir. 1.2'de "nasıl anlatırım" ibaresini düşürülerek tümleç ve yüklem eksiltilmiştir. 1.3'te ve 1.4'te "uzaylılar" düşürülerek özne ve "aşk" düşürülerek nesne eksiltilmiştir. 1.4'te "gelmedir" düşürülerek yüklem eksiltilmiştir.

*"1.6. K: Uzaylılar dünyaya inse onlara aşkı nasıl anlatırdınız **(siz)**?*

*1.7. D_3: Avratlar çiçek veriyik **(biz)**, gene çiçek verik **(biz)**, aynı şey, parasını verirse **(o)** ciğer de verik **(biz)**. Uzaylılar da altınlan besleniyormuş. Bunlar doğru mu?"*

Yukarıdaki metin parçacığında 1.6'da "siz" düşürülerek özne eksiltilmiştir. 1.7'de "biz" düşürülerek özne eksiltilmiştir. 1.7'de "o" düşürülerek yan tümcenin öznesi eksiltilmiştir.

"1.8. K: Uzaylılar dünyaya inse..

*1.9. D_4: Keşke bari **(bizim)** sonumuz gelir de kurtulurduk **(biz)** bu dünyadan.*

*1.10. K: Onlara aşkı nasıl anlatırdınız? **(siz)***

*1.11. D_4: Anlatamam **(ben)** ya. Aşk anlatılmaz yaşanır arkadaşım. Ya mümkün değil bu."*

Yukarıdaki metin parçacığında 1.9'da "bizim" düşürülerek tamlayan eksiltilmiştir. 1.9'da "biz" ve 1.11'de "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir. 1.10'da "siz" düşürülerek özne eksiltilmiştir.

*"1.12. K: Uzaylılar inse dünyaya insanlar aşklarını nasıl yaşıyorlar diye sorsa onlara nasıl anlatırdın? **(sen)***

*1.13. D_5: Vallahi kulak kemiriyoruz abi. Açlığı başka nasıl gideriyoruz **(biz)** farklı...*

*1.14. K: Aşkı ama aşkı? **(sen nasıl anlatırdın?)***

*1.15. D_5: Aşkı aşkı… Nasıl tanımlarım **(ben)** abi öpüşmek… Yani bunlar olabilir. Aşk yalan abi ya. Aşk eski bir yalan abi. Bitti."*

Yukarıdaki metin parçacığında 1.12'de "sen", 1.13'te "biz" ve 1.15'te "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir. 1.14'te "sen nasıl anlatırdın" düşürülerek tümce eksiltilmiştir.

*"1.17. K: Uzaylılar dünyaya inse ve **(sizin)** onlara aşkı anlatmanız gerekse… **(ne derdiniz?)***

*1.18. D_7: Tam benim alandan sordunuz. **(siz)** Aşk deyince ben. Aşkı mı anlatayım **(ben)**… uzaylılara… hmm. Hoş geldiniz aşka derim öncelikli olarak. Aşkın yaşanması gerektiğini söylerim, yaşayarak anlarlar **(uzaylılar)**."*

Yukarıdaki metin parçacığında 1.17'de "sizin" düşürülerek tamlayan, "ne derdiniz" düşürülerek "ne" ve yüklem eksiltilmiştir. 1.18'de "siz", "ben" ve "uzaylılar" düşürülerek özne eksiltilmiştir.

*"1.19. D_8: Yani **(uzaylılar)** izleyip bizi görebilirler. Anlatmakla değil, ancak bu yaşanan bir şey."*

Yukarıdaki metin parçacığında 1.19'da "uzaylılar" düşürülerek özne eksiltilmiştir.

*"1.22. K: Uzaylılar gelse insanlar aşkı nasıl yaşıyor diye sorsa ne derdin **(sen)** ona?*

*1.23. D_{10}: Yani buna inanır mısınız **(siz)**?*

*1.24. K: Uzaylılara mı? **(inanırım?)***

*1.25. D_{10}: Evet, ben **(uzaylılara)** inanmıyorum. İnanmadığım için nasıl değerlendireceğim?"*

Yukarıdaki metin parçacığında 1.22'de "sen" ve 1.24'te "inanırım" düşürülerek özne ve yüklem eksiltilmiştir. 1.23'te "siz" ve 1.25'te "uzaylılara" düşürülerek tümleç eksiltilmiştir.

*"1.26. D_{11}: **(insanlar)** Gayet kötü yaşıyor bence. Şiddet… Gördüğümüz haberlerden biliyoruz: şiddet, kaos… Bunlar… O yüzden **(insanlar aşkı kötü yaşıyor)**."*

Yukarıdaki metin parçacığında 1.26'da "insanlar" düşürülerek özne eksiltilmiştir. "insanlar aşkı kötü yaşıyor" ibaresi düşürülerek tümce eksiltilmiştir.

*"1.27. K: Uzaylılar gelse dese ki insanlar aşkı nasıl yaşıyor ona ne anlatırdın **(sen)**?*

*1.28. D_{12}: Vallahi hiçbir şey diyemem **(ben)**. Aşkı, benim aşkım beş tane masa beş masa yirmi sandalye ha. Benim aşkım bunlar, başka **(aşkım)** yok."*

Yukarıdaki metin parçacığında 1.27'de "sen" düşürülerek özne eksiltilmiştir. 1.28'de "ben" düşürülerek özne, "aşkım" düşürülerek tamlanan eksiltilmiştir.

*"1.29. K: Bu insanlar aşkı nasıl yaşıyor, **(uzaylılara)** ne derdin **(sen)**?*

*1.30. D_{13}: Adana'ya gelin **(siz)** derdim **(ben)**, görün**(siz)**."*

Yukarıdaki metin parçacığında 1.29'da "uzaylılara" düşürülerek tümleç eksiltilmiştir. "sen" düşürülerek özne eksiltilmiştir. 1.30'da "ben" ve "siz" düşürülerek özne eksiltilmiştir.

*"1.31. D_{14}: Adana'ya gel **(sen) (benim)** yemeğimi ye, derim **(ben)**."*

Yukarıdaki metin parçacığında 1.31'de "sen" ve "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir. "benim" düşürülerek tamlayan eksiltilmiştir.

*"1.32 D_{15}: Eee nasıl desem **(ben)**, ya **(aşk) (insanların)** birbirlerine olan saygısından oluşur diye düşünüyorum **(ben)**."*

Yukarıdaki metin parçacığında 1.32'de "ben" ve "aşk" düşürülerek özne eksiltilmiştir. "insanların" düşürülerek tamlayan eksiltilmiştir.

*"1.33. D_{16}: Aşkı anlatmaz. Yani uzaylılara inanmıyoz **(biz)** zaten de anlatamam **(ben)** herhalde. Yaşanması lazım onun. Hisle alakalı bu."*

Yukarıdaki metin parçacığında 1.33'te "biz" ve "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir.

1.1.1.2.4. Bağıntı Ögeleri

Metinde 7 metin parçacığında bağıntı ögesine rastlanmıştır. Bunlar: ki, dA, o yüzden, ancak'tır.

"1.5. D_2: Vallahi bilmiyorum ki… Ben de bilmiyorum. Onlar bana biliyorsa anlatsınlar."

Yukarıdaki metin parçacığında *ki* bağıntı ögesi, ekleyici bağlayıcı olarak iki tümceyi birbirine bağlamıştır.

"1.8. K: Uzaylılar dünyaya inse..

*1.9. D_4: Keşke bari sonumuz gelir **de** kurtulurduk bu dünyadan.*

1.10. K: Onlara aşkı nasıl anlatırdınız?

1.11. D_4: Anlatamam ya. Aşk anlatılmaz yaşanır arkadaşım. Ya mümkün değil bu."

Yukarıdaki metin parçacığında *dA* bağlacı, nedensel bağlayıcı olarak kullanılmıştır: Sonumuz gelmesi nedeniyle dünyadan kurtulmak

*"1.19. D_8: Yani izleyip bizi görebilirler. Anlatmakla değil **ancak** bu yaşanan bir şey."*

Yukarıdaki metin parçacığında *ancak* bağlacı, karşıtlık bağlayıcısı olarak kullanılmıştır.

*"1.20. D_9: Yani ikisi **de** olmadığı için çok bir şey anlatmaya gerek kalmaz **da**…"*

Yukarıdaki metin parçacığında *dA* bağlacı ekleyici bağlayıcı olarak kullanılmıştır.

*"1.26. D_{11}: Gayet kötü yaşıyor bence. Şiddet… Gördüğümüz haberlerden biliyoruz: şiddet, kaos… Bunlar… **O yüzden**."*

Yukarıdaki metin parçacığında *o yüzden* bağlacı nedensel bağlayıcı olarak kullanılmıştır.

*"1.27. K: Uzaylılar gelse dese **ki** insanlar aşkı nasıl yaşıyor ona ne anlatırdın?*

1.28. D_{12}: Vallahi hiçbir şey diyemem. Aşkı, benim aşkım beş tane masa beş masa yirmi sandalye ha. Benim aşkım bunlar, başka yok."

Yukarıdaki metin parçacığında *ki* bağlacı ekleyici bağlayıcı olarak kullanılmıştır.

*"1.33. D_{16}: Aşkı anlatmaz. Yani uzaylılara inanmıyoz zaten **de** anlatamam herhalde. Yaşanması lazım onun. Hisle alakalı bu"*

Yukarıdaki metin parçacığında *dA* bağlacı ekleyici bağlayıcı olarak kullanılmıştır.

1.1.2 .Bağdaşıklık Değerlendirmesi

1.1.2.1. Konu Ayrımı, Odak ve Konuşma Düzenlilikleri

Konu ayrımı konusunda röportajı yapan konuşucu (K), röportaj yapılan kişiler dinleyici ($D_{1,2,3...}$) olarak konumlandırılmıştır. Bu bölümde dinleyici konuşucu ile aynı

bağlamda cevap verebiliyor mu, cevap verebiliyorsa aynı bağlam içerisinde konu ayrımı olmuş mu, konu ayrımı olmuşsa hangi konuşma düzenlilikleri kullanılmış ve odak hangi ögeler üzerine kaymış sorularına cevap aranacaktır.

"1.1.K: Uzaylılar dünyaya inse onlara aşkı nasıl anlatırdın?

1.2. D_1: Aşkı mı? Onlar zaten aşk yaşıyor ki.

1.3. K: Yaşıyor mu?

1.4. D_1: Yaşıyor tabii ya. Uzaydan zaten… Aşk uzaydan gelme, tabii canım."

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap konuşucunun sorduğu sorularla **aynı bağlam içerisindedir.**

"1.5. D_2: Vallahi bilmiyorum ki... Ben de bilmiyorum. Onlar bana biliyorsa anlatsınlar."

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap bağlamdaki konuyu kapatmaya yönelik olduğu için konuşucuyu konu ayrımı yapmaya zorlamaktadır. Fakat diyalog devam etmemiştir.

"1.6. K: Uzaylılar dünyaya inse onlara aşkı nasıl anlatırdınız?

1.7. D_3: Avratlar çiçek veriyik, gene çiçek verik, aynı şey, parasını verirse ciğer de verik. Uzaylılar da altınlan besleniyormuş. Bunlar doğru mu?"

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap **konuşucu ile aynı bağlamda yer almamaktadır.**

"1.8. K: Uzaylılar dünyaya inse...

1.9. D_4: Keşke bari sonumuz gelir de kurtulurduk bu dünyadan.

1.10. K: Onlara aşkı nasıl anlatırdınız?

1.11. D_4: Anlatamam ya. Aşk anlatılmaz yaşanır arkadaşım. Ya mümkün değil bu."

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği ilk cevap konuşucunun sorduğu sorudan farklı bir bağlam alanına aittir. Fakat daha sonra konuşucu sorunu tamamladığında **dinleyici aynı bağlam içerisinde cevap vermiştir.** Konu ayrımı olmamıştır.

"1.12. K: Uzaylılar inse dünyaya insanlar aşklarını nasıl yaşıyorlar diye sorsa onlara nasıl anlatırdın?

1.13. D_5: Vallahi kulak kemiriyoruz abi. Açlığı başka nasıl gideriyoruz farklı..

1.14. K: Aşkı ama aşkı?

*1.15. D_5: Aşkı aşkı… Nasıl tanımlarım abi öpüşmek… Yani bunlar olabilir. Aşk yalan **abi ya**. Aşk eski bir yalan abi. Bitti."*

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği ilk cevap konuşucunun sorduğu sorudan farklı bir bağlam alanına aittir. Fakat daha sonra konuşucu sorunu tamamladığında dinleyici aynı bağlam içerisinde cevap vermiştir. **Konu ayrımı** "abi ya" konuşma düzenliliklerinden **açıkça etkilenen değişimler** ile olmuştur. **Odak** aşkın bir yalan" olduğuna çekilmiştir.

"1.16. D_6: Ben böyle şeyleri bilmem bena sorun… Ahmet abi! Ben bilmem böyle şeyleri, bilmiyorum."

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap bağlamdaki konuyu **kapatma**ya yönelik olduğu için konuşucuyu **konu ayrımı** yapmaya zorlamaktadır. Fakat diyalog devam etmemiştir. **Odağı** "kendisinin bu konuda hiçbir şey bilmediğine" çekmiştir.

"1.17. K: Uzaylılar dünyaya inse ve onlara aşkı anlatmanız gerekse…

1.18. D_7: Tam benim alandan sordunuz. Aşk deyince ben. Aşkı mı anlatayım… uzaylılara… hmm. Hoş geldiniz aşka derim öncelikli olarak. Aşkın yaşanması gerektiğini söylerim, yaşayarak anlarlar."

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap konuşucunun sorduğu sorularla **aynı bağlam içerisindedir.**

"1.19. D_8: Yani izleyip bizi görebilirler. Anlatmakla değil, ancak bu yaşanan bir şey."

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap konuşucunun sorduğu sorularla aynı bağlam içerisindedir. Konu ayrımı meydana gelmemiştir.

*"1.20. D_9: **Yani** ikisi de olmadığı için çok bir şey anlatmaya gerek kalmaz da…"*

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyici konuşucuyu konu **ayrımına** zorlamaktadır. "yani" işaretleyicisi esas olarak konuya dair ayrıntı verme işlevinde kullanılsa da burada yan bir işlev alarak **odağı** "uzaylı ve aşk diye bir şey olmadığına" çekmiştir.

"1.21. D_{10}: Uzayla… uzayda… insanlar inse…

1.22. K: Uzaylılar gelse insanlar aşkı nasıl yaşıyor diye sorsa ne derdin ona?

*1.23. D_{10}: **Yani** buna inanır mısınız?*

1.24. K: Uzaylılara mı?

1.25. D_{10}: Evet, ben inanmıyorum. İnanmadığım için nasıl değerlendireceğim?"

Yukarıdaki metin parçacığında konuşma aynı bağlamda içerisinde ilerlemiştir. **Odak değişimi** meydana gelmiştir. "yani" işaretleyicisiyle **odak** "uzaylılara inanmama"ya çekilmiştir.

"1.26. D_{11}: Gayet kötü yaşıyor bence. Şiddet… Gördüğümüz haberlerden biliyoruz: şiddet, kaos… Bunlar… O yüzden."

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyici aynı bağlam alanında cevap vermiştir. **Konu ayrımı** olmamıştır.

"1.27. K: Uzaylılar gelse dese ki insanlar aşkı nasıl yaşıyor ona ne anlatırdın?

1.28. D_{12}: Vallahi hiçbir şey diyemem. Aşkı, benim aşkım beş tane masa beş masa yirmi sandalye ha. Benim aşkım bunlar, başka yok."

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyici **farklı bir bağlam alanından cevap vermiştir.**

"1.29. K: Bu insanlar aşkı nasıl yaşıyor, ne derdin?

1.30. D_{13}: Adana'ya gelin derdim, görün."

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyici aynı bağlamda cevap vermiştir. **Konu ayrımı** konuşma düzenlilikleri olmaksızın yapılmıştır. **Odak** "aşkın Adana'da öğrenilecek bir şey" olduğuna çekilmiştir.

"1.31. D_{14}: Adana'ya gel yemeğimi ye, derim."

Yukarıdaki metin parçacığında cevap bağlam dışıdır.

"1.32 D_{15}: Eee nasıl desem, ya birbirlerine olan saygısından oluşur diye düşünüyorum."

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyici aynı bağlam alanında cevap vermiştir. Konu ayrımı olmamıştır.

*"1.33. D_{16}: Aşkı anlatmaz. **Yani** uzaylılara inanmıyoz **zaten de** anlatamam herhalde. Yaşanması lazım onun. Hisle alakalı bu."*

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyici aynı bağlam alanında cevap vermiştir. **Konu ayrımı** "yani" işaretleyicisiyle olmuş, **odak** "uzaylılara inanmamaya" çekilmiştir. Sonra tekrar "zaten de" açıkça etkilenen değişimler aracı kullanılarak **eski konuya dönülmüştür.**

1.1.2.2. Amaç

Amaç konuşucu odaklıdır. Konuşucunun bu sözel metinde dinleyiciden farklı ve özgün cevaplar almaktır. Bu amaç doğrultusunda bağlaşıklığı ve bağdaşıklığı sağlamak zorundadır. Bundan dolayı aşağıdaki örneklerde olduğu gibi konuşucu farklı odaklara kayan dinleyicileri kendi odağına tekrar yönlendirmeye çalışmıştır.

"1.1.K: Uzaylılar dünyaya inse onlara aşkı nasıl anlatırdın?

1.2. D_1: Aşkı mı? Onlar zaten aşk yaşıyor ki.

1.3. K: Yaşıyor mu?

1.4. D_1: Yaşıyor tabii ya. Uzaydan zaten… Aşk uzaydan gelme, tabii canım."

Konuşucu 1.3'te dinleyicinin odağı değiştirmesine karşılık olarak yeni odak üzerine bir soru yöneltmiştir.

*"**1.8. K: Uzaylılar dünyaya inse...***

1.9. D_4: Keşke bari sonumuz gelir de kurtulurduk bu dünyadan.

1.10. K: Onlara aşkı nasıl anlatırdınız?

1.11. D_4: Anlatamam ya. Aşk anlatılmaz yaşanır arkadaşım. Ya mümkün değil bu."

Konuşucu 1.8'de yarım kalan sorusunu 1.10'da tamamlayarak dinleyiciyi kendi odağına çekmeyi başarmıştır.

"1.12. K: Uzaylılar inse dünyaya insanlar aşklarını nasıl yaşıyorlar diye sorsa onlara nasıl anlatırdın?

1.13. D_5: Vallahi kulak kemiriyoruz abi. Açlığı başka nasıl gideriyoruz farklı..

1.14. K: Aşkı ama aşkı?

1.15. D_5: Aşkı aşkı… Nasıl tanımlarım abi öpüşmek… Yani bunlar olabilir. Aşk yalan abi ya. Aşk eski bir yalan abi. Bitti."

Konuşucu 1.14'te dinleyicinin sorusunu yanlış anlaması üzerine sorusunu tekrarlamıştır. Böylece konuşucu ve dinleyici aynı bağlam ve konu odağına gelmişlerdir.

1.1.2.3. Bilgisellik

Bu metinde konuşucu soruyu soran yani bilgiyi talep edendir. Dinleyici de bilginin talep edildiği kişidir. Bu metnin tamamında bilgi değiş-tokuşu vardır. Aşağıda metindeki yeni ve eski bilgi yapısına bakılacaktır.

"1.1.K: Uzaylılar dünyaya inse onlara aşkı nasıl anlatırdın?

1.2. D_1: Aşkı mı? ***Onlar zaten aşk yaşıyor ki.***

1.3. K: Yaşıyor mu?

1.4. D_1: Yaşıyor tabii ya. Uzaydan zaten… ***Aşk uzaydan gelme****, tabii canım."*

Yukarıdaki metin parçacığında konuşucu bilgi talep eden soruları sormuştur. Dinleyici "aşkın uzaydan gelme olduğu ve uzaylıların zaten aşk yaşadığı" yeni bilgisini vermiştir.

"1.5. D_2: Vallahi bilmiyorum ki… Ben de bilmiyorum. Onlar bana biliyorsa anlatsınlar."

Yukarıdaki metin parçacığında konuşucunun talep ettiği yeni bilgi mevcut değildir.

"1.6. K: Uzaylılar dünyaya inse onlara aşkı nasıl anlatırdınız?

1.7. D_3: Avratlar çiçek veriyik, gene çiçek verik, aynı şey, parasını verirse ciğer de verik. Uzaylılar da altınlan besleniyormuş. Bunlar doğru mu?"

Yukarıdaki metin parçacığında konuşucunun talep ettiği yeni bilgi mevcut değildir.

"1.8. K: Uzaylılar dünyaya inse...

1.9. D_4: Keşke bari sonumuz gelir de kurtulurduk bu dünyadan.

1.10. K: Onlara aşkı nasıl anlatırdınız?

*1.11. D_4: Anlatamam ya. **Aşk anlatılmaz yaşanır arkadaşım**. Ya mümkün değil bu."*

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyici "aşkın anlatılmayan yaşanan bir şey olduğu" yeni bilgi olarak vermiştir.

"1.12. K: Uzaylılar inse dünyaya insanlar aşklarını nasıl yaşıyorlar diye sorsa onlara nasıl anlatırdın?

1.13. D_5: Vallahi kulak kemiriyoruz abi. Açlığı başka nasıl gideriyoruz farklı..

1.14. K: Aşkı ama aşkı?

*1.15. D_5: Aşkı aşkı… Nasıl tanımlarım abi öpüşmek… Yani bunlar olabilir. **Aşk yalan abi ya.** Aşk eski bir yalan abi. Bitti."*

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyici "aşkın bir yalan olduğu" bilgisini yeni olarak vermiştir.

"1.16. D_6: Ben böyle şeyleri bilmem bena sorun… Ahmet abi! Ben bilmem böyle şeyleri, bilmiyorum."

Yukarıdaki metin parçacığında konuşucunun talep ettiği yeni bilgi mevcut değildir.

"1.17. K: Uzaylılar dünyaya inse ve onlara aşkı anlatmanız gerekse…

*1.18. D_7: Tam benim alandan sordunuz. **Aşk deyince ben**. Aşkı mı anlatayım… uzaylılara… hmm. Hoş geldiniz aşka derim öncelikli olarak. **Aşkın yaşanması gerektiğini** söylerim, yaşayarak anlarlar."*

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyici "aşk konusunda uzman olduğu" ve "aşkın anlatılamayan ve yaşanan bir şey" olduğunu yeni bilgi olarak vermiştir.

*"1.19. D_8: Yani izleyip bizi görebilirler. **Anlatmakla değil, ancak bu yaşanan bir şey."***

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyici "aşkın anlatılamayan, yaşanan ve gözlemlenen bir şey" olduğunu yeni bilgi olarak vermiştir.

*"1.20. D_9: Yani **ikisi de olmadığı** için çok bir şey anlatmaya gerek kalmaz da…"*

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyici "aşk ve uzaylı diye bir şey olmadığını" yeni bilgi olarak vermiştir.

"1.21. D_{10}:Uzayla… uzayda… insanlar inse…

1.22. K: Uzaylılar gelse insanlar aşkı nasıl yaşıyor diye sorsa ne derdin ona?

1.23. D_{10}: Yani buna inanır mısınız?

1.24. K: Uzaylılara mı?

*1.25. D_{10}: Evet, **ben inanmıyorum**. İnanmadığım için nasıl değerlendireceğim?"*

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyici "kendisinin uzaylılara inanmadığını" yeni bilgi olarak vermiştir.

*"1.26. D_{11}: Gayet **kötü yaşıyor** bence. Şiddet… Gördüğümüz haberlerden biliyoruz: **şiddet, kaos**… Bunlar… O yüzden."*

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyici "insanların aşkı şiddet ve kaos içinde yaşadıklarını" yeni bilgi olarak vermiştir.

"1.27. K: Uzaylılar gelse dese ki insanlar aşkı nasıl yaşıyor ona ne anlatırdın?

*1.28. D_{12}: Vallahi hiçbir şey diyemem. **Aşkı, benim aşkım beş tane masa beş masa yirmi sandalye ha.** Benim aşkım bunlar, başka yok."*

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyici "kendisinin aşkının işi olduğu" bilgisini yeni olarak vermiştir.

"1.29. K: Bu insanlar aşkı nasıl yaşıyor, ne derdin?

*1.30. D_{13}: **Adana'ya gelin** derdim, **görün**."*

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyici "aşkın Adana'da gözlemlenerek öğrenilecek bir şey" olduğu yeni bilgisini vermiştir.

*"1.32 D_{15}: Eee nasıl desem, ya **birbirlerine olan saygısından oluşur** diye düşünüyorum."*

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyici "aşkın insanların birbirine olan saygısından oluştuğu" yeni bilgisi vermiştir.

*"1.33. D_{16}: **Aşkı anlatmaz. Yani uzaylılara inanmıyoz** zaten de anlatamam herhalde. Yaşanması lazım onun. Hisle alakalı bu."*

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyici "uzaylılara inanmadığını ve aşkın anlatılamayan ve yaşanan bir şey" olduğu yeni bilgisini vermiştir.

1.1.2.4. Kabul Edilebilirlik

Kabul edilebilirlik dinleyici tarafından değerlendirilen bir ölçüttür. Yukarıda yer alan Şema 2'ye göre dinleyicilerin cevapları değerlendirilmiştir.

"1.21. D_{10}:Uzayla… uzayda… insanlar inse…

1.22. K: Uzaylılar gelse insanlar aşkı nasıl yaşıyor diye sorsa ne derdin ona?

*1.23. D_{10}: **Yani** buna inanır mısınız?*

1.24. K: Uzaylılara mı?

1.25. D_{10}: Evet, ben inanmıyorum. İnanmadığım için nasıl değerlendireceğim?"

*"1.16. D_6: Ben böyle şeyleri **bilmem** bena sorun… Ahmet abi! Ben bilmem böyle şeyleri, bilmiyorum."*

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyiciler sorulan soruyu kabul edilebilir bulmadıkları için odağı değiştirmeye gayret etmişlerdir. Fakat konuşma düzenliliklerini kullanarak (yani) ya da bağlam içerisinde konuyu kapatmaya (bilmem) yönelik cevap verdikleri için bu cevaplar "doğal" kabul edilir.

"1.6. K: Uzaylılar dünyaya inse onlara aşkı nasıl anlatırdınız?

1.7. D_3: Avratlar çiçek veriyik, gene çiçek verik, aynı şey, parasını verirse ciğer de verik. Uzaylılar da altınlan besleniyormuş. Bunlar doğru mu?"

"1.31. D_{14}: Adana'ya gel yemeğimi ye, derim."

Bu örneklerde hiçbir konuşma düzenliliği kullanmadan odak noktası değiştirildiği için doğal dil konuşucusuna "tuhaf" gelebilecek yapılar oluşmuştur.

1.1.2.1.5. Durumsallık

Durumsallık başlığı altın metinde söylem alanı, söylem biçemi ve söylem kipi incelenecektir.

"1.1.K: Uzaylılar dünyaya inse onlara aşkı nasıl anlatırdın?

1.2. D_1: Aşkı mı? Onlar zaten aşk yaşıyor ki.

1.3. K: Yaşıyor mu?

1.4. D_1: Yaşıyor tabii ya. Uzaydan zaten… Aşk uzaydan gelme, tabii canım."

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "aşkı hiç bilmediğini varsaydığımız uzaylılara aşkı anlatmalarını" talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır. Fakat dinleyici verdiği yeni bilgiyle statüyü eline almıştır.

Söylem Kipi: Dinleyici "zaten aşk yaşıyor ki", "tabii canım" gibi ibarelerle dille de üstünlük sağlamıştır. Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"1.5. D_2: Vallahi bilmiyorum ki... Ben de bilmiyorum. Onlar bana biliyorsa anlatsınlar."

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "aşkı hiç bilmediğini varsaydığımız uzaylılara aşkı anlatmalarını" talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.

Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"1.8. K: Uzaylılar dünyaya inse...

1.9. D_4: Keşke bari sonumuz gelir de kurtulurduk bu dünyadan.

1.10. K: Onlara aşkı nasıl anlatırdınız?

1.11. D_4: Anlatamam ya. Aşk anlatılmaz yaşanır arkadaşım. Ya mümkün değil bu."

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "aşkı hiç bilmediğini varsaydığımız uzaylılara aşkı anlatmalarını" talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır. Fakat dinleyici verdiği yeni bilgiyle statüyü eline almaya çalışmıştır. Fakat ilk örnekteki gibi konuyu yönlendirecek kadar güçlü değildir.

Söylem Kipi: Dinleyici, konuşucunun ilk etapta sözünün keserek ve "mümkün değil bu" gibi güçlü ifadeler kullanarak üstünlük kurmaya çalışmıştır. Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"1.12. K: Uzaylılar inse dünyaya insanlar aşklarını nasıl yaşıyorlar diye sorsa onlara nasıl anlatırdın?

1.13. D5: Vallahi kulak kemiriyoruz abi. Açlığı başka nasıl gideriyoruz farklı..

1.14. K: Aşkı ama aşkı?

1.15. D5: Aşkı aşkı… Nasıl tanımlarım abi öpüşmek… Yani bunlar olabilir. Aşk yalan abi ya. Aşk eski bir yalan abi. Bitti."

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "aşkı hiç bilmediğini varsaydığımız uzaylılara aşkı anlatmalarını" talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.

Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"1.17. K: Uzaylılar dünyaya inse ve onlara aşkı anlatmanız gerekse…

1.18. D7: Tam benim alandan sordunuz. Aşk deyince ben. Aşkı mı anlatayım… uzaylılara… hmm. Hoş geldiniz aşka derim öncelikli olarak. Aşkın yaşanması gerektiğini söylerim, yaşayarak anlarlar."

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "aşkı hiç bilmediğini varsaydığımız uzaylılara aşkı anlatmalarını" talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.

Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"1.20. D9: Yani ikisi de olmadığı için çok bir şey anlatmaya gerek kalmaz da…"

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "aşkı hiç bilmediğini varsaydığımız uzaylılara aşkı anlatmalarını" talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır. Dinleyici söylem işaretleyicisi ile odak değiştirerek üstünlük kurmaya çalışmıştır, fakat güçlü bir ifade yoktur.

Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"1.21. D_{10}:Uzayla… uzayda… insanlar inse…

1.22. K: Uzaylılar gelse insanlar aşkı nasıl yaşıyor diye sorsa ne derdin ona?

1.23. D_{10}: Yani buna inanır mısınız?

1.24. K: Uzaylılara mı?

1.25. D_{10}: Evet, ben inanmıyorum. İnanmadığım için nasıl değerlendireceğim?"

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "aşkı hiç bilmediğini varsaydığımız uzaylılara aşkı anlatmalarını" talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır. Dinleyici söylem işaretleyicisi ile odak değiştirerek üstünlük kurmaya çalışmıştır. Konuşucuyu yönlendirmeyi başararak üstünlük kurmuştur.

Söylem Kipi: "yani" işaretleyicisini kullanarak ve kendisi bilgi talep eden rolünü üstlenerek dinleyici üst bir konuma yerleşmiştir. Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"1.26. D_{11}: Gayet kötü yaşıyor bence. Şiddet… Gördüğümüz haberlerden biliyoruz: şiddet, kaos… Bunlar… O yüzden."

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "aşkı hiç bilmediğini varsaydığımız uzaylılara aşkı anlatmalarını" talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.

Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"1.27. K: Uzaylılar gelse dese ki insanlar aşkı nasıl yaşıyor ona ne anlatırdın?

1.28. D_{12}: Vallahi hiçbir şey diyemem. Aşkı, benim aşkım beş tane masa beş masa yirmi sandalye ha. Benim aşkım bunlar, başka yok."

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "aşkı hiç bilmediğini varsaydığımız uzaylılara aşkı anlatmalarını" talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır. Dinleyici odak değiştirerek üstünlük kurmaya çalışmıştır, fakat güçlü bir ifade yoktur.

Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"1.29. K: Bu insanlar aşkı nasıl yaşıyor, ne derdin?

1.30. D_{13}: Adana'ya gelin derdim, görün."

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "aşkı hiç bilmediğini varsaydığımız uzaylılara aşkı anlatmalarını" talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.

Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

Metin 2[3]

2.1. D1: Char[4] *abi League of Legends'da karakter var, o.*

2.2. K: Karma nedir?

2.3. D2: Kahrama…

2.4. K: Karma.

2.5. D2: Yani karışık bir şey demektir. Yani çerez gibi…

2.6. D3: He, karma bir şey, bu kickbox mikbox falan filan değil mi?

2.7. D4: Karma iyi… İyi demek, seçici yani.

2.8. D5: Karma löl'de[5] *bir karakter.*

2.9. D6: Ben Vein oynarım Kay'ı[6] *oynarım.*

2.10. D7: Karma… Ay onu biliyorum da kelimeye dökemiyorum böyle.

2.11. D8: Merhabalar abi.

2.12. K: Kardeşim Ne kadar yakışıklısın ya

2.13. D8: Teşekkür ederim abi senin güzel bir bakışın

2.14. K: Karma.

2.15. D9: Karma karışık kebap dersen o karma olur mesela. Karma nedir? Aldığım mesela nasıl desem, karma yani, karma takım nedir? Mesela Galatasaray'dan Fenerbahçe'den… Ondan sonra ne bileyim Trabzon'dan Beşiktaş'tan… O iyi gelen oyuncuların, reytingleri yüksek oyuncuların karıştırılıp bir takım kurulmasına karma takım denir.

2.16. D10: Hak ettiğini bulmak diye tabir ediliyor toplum arasında. Özellikle bizim ülkede. Eee… Bir insanın yaptığı kötülüğün sonucunu farklı bir şekilde, aynı şekilde alması ya da. E… Bir insana gülümsediğimde moralim bozuksa bile o insana gülümseyip onun modunu yükselttiğimde aynı şekilde başkası da benim modumu yükseltiyor.

2.17. K: Karma nedir?

2.18. D11: Karma iyilik yaparsan iyilik bulursun. Kötülük yaparsan kötülük bulursun döner dolaşır sana geri gelir.

2.19. D12: Karma dünyanın karmasıdır abiciğim. Döner başar… Başına gelir Hayat bir karmadır zaten.

---

[3] https://www.youtube.com/watch?v=OasnH_bTjB0

[4] İngilizce *charecter* sözcüğünün kısaltılması.

[5] Leauge of Legends isimli oyunun kısaltılması.

[6] Legend of Kay isimli oyunun kısaltılması.

2.20. D8: Abi karma nedir, insanın ona yapılan bir şeyi tekrardan başka bir insan tarafından yaşatılması herhalde. O tarz bir şey

2.21. K: Karma nedir?

2.22. D13: Karma yaptığın şeyin iyi veya kötü sana geri dönmesidir. Ya ben çok yaşadığımı düşünüyorum ya. İyi mi kötü mü?

2.23. D14: Benim bildiğim kadarıyla, hani yaptığın bir şeyin karşılığı gibi bir şey.

2. 24. D15: Birine yaşattığın bir şeyi aynı şekil kendinde yaşamam.

2. 25. D16: Karma, karışık bir durum. Zaten karma… Karmakarışık oradan geliyor zaten. Karışık bir durum

2.26. D17: Karma nedir? Yaptığın bir şeyin geri dönüp bana, beni bulması demek değil mi? Ben öyle biliyorum. Yaşamadım ama yaşatacağım. Bana yaşattılar. İnşallah da olurlar diyeyim. Yani yarı yolda bıraktılar. Böyle umut verip… Ya bilmiyorum… Çok çabaladım çok uğraştım ama inşallah yaptığını bulursun yani başka bir şey demiyorum. Bu kadar.

2. 27. D18: Karma yaşattığın şeyin seni bulmasıdır.

2. 28. K: Hiç yaşadın mı?

2. 29. D18:Hayır.

2. 30. K: Hiç yaşattın mı?

2.31. D18:Hayır.

2.32. K: Karma nedir?

2.33. D19: Karma farklı şeylerin, türdeki bir şeylerin bir araya gelmesi.

2.34. D20: Vallah karma, benim bildiğim kadarıyla hocam, ben birine kötü bir davranışta bulunurum. Evrenden ötürü bir şeyler olur. Tekrardan başıma gelir.

1.2.1.Bağlaşıklık Değerlendirmesi

1.2.1.1. Sözcüksel Bağlaşıklık

1.2.1.1.1. Genel

1.2.1.1.1.1.Yineleme

Metnin genelinde *karma* sözcüğü 29 kez, *kötü* sözcüğü 3 kez, *kötülük* sözcüğü 3 kez, *iyi* sözcüğü 2 kez, *iyilik* sözcüğü 4 kez, *karışık* sözcüğü 5 kez, *yaşa-* eylemi 4 kez, *yaşat-* eylemi 6 kez yinelenmiştir.

"2.3. D_2: Kahrama…
2.4. $K_:$ Karma.
*2.5. D_2: **Yani** karışık bir şey demektir. **Yani** çerez gibi…"*
Yukarıdaki metin parçacığında "yani" sözcüğü yinelenmiştir.

*"2.7. D_4: Karma **iyi**… **İyi** demek, seçici yani."*
Yukarıdaki metin parçacığında "iyi" sözcüğü yinelenmiştir.

*"2.9. D_6: Ben Vein **oyna**rım Kay'ı **oyna**rım."*
Yukarıdaki metin parçacığında "oyna-" eylemi yinelenmiştir.

*"2.14. $K_:$ **Karma**.*
*2.15. D_9: **Karma** karışık kebap **de**rsen o **karma** olur **mesela**. **Karma** nedir? Aldığım **mesela** nasıl **de**sem, **karma** yani, **karma takım** nedir? **Mesela** Galatasaray'dan Fenerbahçe'den… Ondan sonra ne bileyim Trabzon'dan Beşiktaş'tan… O iyi gelen **oyuncuların**, reytingleri yüksek **oyuncuların** karıştırılıp bir takım kurulmasına **karma takım** denir."*
Yukarıdaki metin parçacığında "karma", "karma takım" ve "oyuncuların" sözcük ve sözcük öbekleri, "mesela" sözcüğü yinelenmiştir.

*"2.16. D_{10}: Hak ettiğini bulmak diye tabir ediliyor toplum arasında. Özellikle bizim ülkede. Eee… Bir **insan**ın yaptığı iyiliğin sonucunu farklı bir şekilde, **aynı şekilde** alması ya da. E… Bir **insan**a **gülümse**diğimde moralim bozuksa bile o **insan**a **gülümse**yip onun **modunu yükselt**tiğimde **aynı şekilde** başkası da benim **modumu yükselt**iyor."*
Yukarıdaki metin parçacığında "insan" sözcüğü, "aynı şekilde" sözcük öbeği, "gülümse-" eylemi ve "mod yükselt-" birleşik eylem yinelenmiştir.

*"2.17. $K_:$ **Karma** nedir?*
*2.18. D_{11}: **Karma iyilik yap**arsan **iyilik bul**ursun. **Kötülük yap**arsan **kötülük bul**ursun döner dolaşır sana geri gelir."*
Yukarıdaki metin parçacığında "karma", "iyilik" ve "kötülük" sözcükleri, "yap-" eylemi, "bul-" eylemi yinelenmiştir.

*"2.19. D12: **Karma** dünyanın **karma**sıdır abiciğim. Döner başar… Başına gelir Hayat bir **karma**dır zaten."*

Yukarıdaki metin parçacığında "karma" sözcüğü yinelenmiştir.

*"2.20. D8: Abi karma nedir, **insan**ın ona yapılan bir şeyi tekrardan başka bir **insan** tarafından yaşatılması herhalde. O tarz bir şey"*

Yukarıdaki metin parçacığında "insan" sözcüğü yinelenmiştir.

*"2.22. D13: Karma yaptığın şeyin **iyi** veya **kötü** sana geri dönmesidir. **Ya** ben çok yaşadığımı düşünüyorum **ya**. **İyi** mi **kötü** mü?"*

Yukarıdaki metin parçacığında "iyi" ve "kötü" sözcükleri, "ya" sözcüğü yinelenmiştir.

*"2. 25. D16: **Karma**, **karışık bir durum**. Zaten **karma**… Karmakarışık oradan geliyor zaten. **Karışık bir durum**"*

Yukarıdaki metin parçacığında "karma" sözcüğü ve "karışık bir durum" tümcesi yinelenmiştir.

*"2.26. D17: Karma nedir? **Yaptığın** bir şeyin geri dönüp bana, beni **bulması** demek değil mi? **Ben** öyle biliyorum. Yaşamadım **ama yaşat**acağım. **Bana yaşat**tılar. **İnşallah** da olurlar diyeyim. **Yani** yarı yolda bıraktılar. Böyle umut verip… Ya bilmiyorum… **Çok** çabaladım **çok** uğraştım **ama inşallah yaptığını bul**ursun **yani** başka bir şey demiyorum. Bu kadar."*

Yukarıdaki metin parçacığında "yaptığını bulma-" eylem grubu, "yaşat-" eylemi, "yani", "ben", "ama" ve "inşallah" sözcükleri yinelenmiştir.

*"2. 27. D18: Karma **yaşatt**ığın şeyin seni bulmasıdır.*

*2. 28. K: **Hiç** yaşadın mı?*

*2. 29. D18:**Hayır**.*

*2. 30. K: **Hiç yaşat**tın mı?*

*2.31. D18:**Hayır**."*

Yukarıdaki metin parçacığında "yaşat-" eylemi, "hiç" ve "hayır" sözcükleri yinelenmiştir.

*"2.32. K: **Karma** nedir?*

*2.33. D19: **Karma** farklı **şey**lerin, türdeki bir **şey**lerin bir araya gelmesi."*

Yukarıdaki metin parçacığında "karma" ve "şey" sözcükleri yinelenmiştir.

1.2.1.1.1.2. Eş Veya Yakın Anlamlı Sözcük Kullanımı

Metinde rastlanmamıştır.

1.2.1.1.1.3. Karşıtlık

Metinde 2 karşıtlık ilişki örneğine rastlanmıştır.

"2.17. K: Karma nedir?

*2.18. D11: Karma **iyilik** yaparsan iyilik bulursun. **Kötülük** yaparsan kötülük bulursun döner dolaşır sana geri gelir."*

Yukarıdaki metin parçacığında "iyilik" ve "kötülük" sözcükleri arasında karşıtlık ilişkisi vardır.

2.21. K: Karma nedir?

*2.22. D13: Karma yaptığın şeyin **iyi** veya **kötü** sana geri dönmesidir. Ya ben çok yaşadığımı düşünüyorum ya. İyi mi kötü mü?*

Yukarıdaki metin parçacığında "iyilik" ve "kötülük" sözcükleri arasında karşıtlık ilişkisi vardır.

1.2.1.1.1.4. Üst Anlamlı Sözcük

Metinde rastlanmamıştır.

1.2.1.1.2. Anlık

1.2.1.1.2.1. Denklik

Metinde rastlanmamıştır.

1.2.1.1.2.2. Adlandırma

Metinde rastlanmamıştır.

1.2.1.1.2.3. Benzetme

Metinde 2 tane benzetme örneğine rastlanmıştır.

*"2.4. K: **Karma.***

*2.5. D2: Yani **karışık bir şey** demektir. Yani **çerez gibi**…"*

Yukarıdaki metin parçacığında benzeyen unsur "karma", kendisine benzetile unsur "çerez", benzetme edatı "gibi" ve benzetilme yönü "karışık"tır: "Karma çerez gibi karışık bir şeydir"

*"2.19. D12: Karma dünyanın karmasıdır abiciğim. Döner başar… Başına gelir. **Hayat bir karmadır** zaten."*

Yukarıdaki metin parçacığında benzeyen unsur "hayat", kendisine benzetile unsur "karma"dır.

1.2.1.2. Dilbilgisel Bağlaşıklık

1.2.1.2.1. Gönderim

1.2.1.2.1.1. Kişi Üzerinden Gönderim

Röportajı yapan kişi konuşucu (K) röportaj yapılan dinleyici ($D_{1,2,3...}$) olarak adlandırılmıştır. Eğer konuşucu dinleyiciye gönderimde bulunuyorsa "dinleyiciye gönderim yapılmıştır" şeklinde yazılmıştır. Dinleyici kendisine gönderim yapıyorsa "dinleyicinin kendisine" ifadesi kullanılmıştır. Metinde 49 adet kişi üzerinden gönderim örneği vardır.

*"2.9. D6: **Ben** Vein oynarım Kay'ı oynarım."*

Yukarıdaki metin parçacığında 2.9'da "ben" kişi adılı ile dinleyici kendisine gönderim yapmıştır.

*"2.10. D7: Karma… Ay onu biliyor**um** da kelimeye dökemiyor**um** böyle."*

Yukarıdaki metin parçacığında 2.10'da 1. TK ekleri ile dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır.

"2.11. D8: Merhabalar abi.

*2.12. K: Kardeş**im** Ne kadar yakışıklı**sın** ya*

*2.13. D8: Teşekkür eder**im** abi **sen**in güzel bir bakışın"*

Yukarıdaki metin parçacığında 2.12'de 1.TK iyelik adılı ile ve 1. TK eki ile dinleyiciye artgönderim yapılmıştır. 2.13'te 1. TK eki ile dinleyici kendisine, "sen" adılı ile konuşucuya artgönderim yapmıştır.

"2.15. D9: Karma karışık kebap dersen o karma olur mesela. Karma nedir? Aldığım mesela nasıl desem, karma yani, karma takım nedir? Mesela Galatasaray'dan Fenerbahçe'den… Ondan sonra ne bileyim Trabzon'dan Beşiktaş'tan… O iyi gelen oyuncuların, reytingleri yüksek oyuncuların karıştırılıp bir takım kurulmasına karma takım denir."

Yukarıdaki metin parçacığında 2.15'te sırasıyla 2. TK eki ile konuşucuya artgönderim yapılmıştır. 1. TK ekleri ile dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır.

"2.16. D10: Hak ettiğini bulmak diye tabir ediliyor toplum arasında. Özellikle bizim ülkede. Eee… Bir insanın yaptığı iyiliğin sonucunu farklı bir şekilde, aynı şekilde alması ya da. E… Bir insana gülümsediğimde moralim bozuksa bile o insana gülümseyip onun modunu yükselttiğimde aynı şekilde başkası da benim modumu yükseltiyor+Ø."

Yukarıdaki metin parçacığında 2.16'da "biz" kişi adılı ile dinleyici kendisine ve etrafındakilere artgönderim yapmıştır. 1.TK iyelik eki ile dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır. "o" kişi adılı, "başkası" adılsı sözcüğü ve 3.TK eki ile dinleyici kendisi ve konuşucu dışındaki farazi bir kişiye gönderim yapmıştır. "ben" kişi adılı ile dinleyici kendisine gönderim yapmıştır.

"2.17. K: Karma nedir?
2.18. D11: Karma iyilik yaparsan iyilik bulursun. Kötülük yaparsan kötülük bulursun döner dolaşır sana geri gelir."

Yukarıdaki metin parçacığında 2.18'de 2.TK ekleriyle ve "sen" kişi adılı ile dinleyici ve konuşucu dışındaki farazi bir kişiye artgönderim yapılmıştır.

"2.21. K: Karma nedir?
2.22. D13: Karma yaptığın şeyin iyi veya kötü sana geri dönmesidir. Ya ben çok yaşadığımı düşünüyorum ya. İyi mi kötü mü?"

Yukarıdaki metin parçacığında 2.22'de "sen" adılı ile dinleyici kendisi ve konuşucu dışındaki farazi bir kişiye artgönderim yapmıştır. "ben" kişi adılı ile dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır.

*"2.23. D14: **Ben**im bildiğim kadarıyla, hani yaptığın bir şeyin karşılığı gibi bir şey."*
Yukarıdaki metin parçacığında 2.23'te "ben" adılıyla dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır.

*"2. 24. D15: **Birine** yaşattığın bir şeyi aynı şekil **kendinde** yaşaman."*
Yukarıdaki metin parçacığında 2.24'te "birine" adılsı görevindeki sözcükle ve "kendi" dönüşlülük adılı ile dinleyici kendisi ve konuşucu dışındaki farazi bir kişiye artgönderim yapmıştır.

*"2.26. D17: Karma nedir? Yaptığın bir şeyin geri dönüp **bana**, **ben**i bulması demek değil mi? Ben öyle biliyorum. Yaşamadı**m** ama yaşatacağı**m**. **Bana** yaşattı**lar**. İnşallah da olur**lar** diyey**im**. Yani yarı yolda bıraktı**lar**. Böyle umut verip… Ya bilmiyor**um**… Çok çabalad**ım** çok uğraştı**m** ama inşallah yaptığ**ını** bulur**sun** yani başka bir şey demiyor**um**. Bu kadar."*
Yukarıdaki metin parçacığında 2.26'ta "ben" kişi adılı ve 1.TK eki ile dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır. 3.ÇK eki, 2.TK eki ve iyelik eki ile dinleyici ve konuşucu dışındaki dinleyici tarafından bilinen belirli kişilere ve kişiye artgönderim yapılmıştır.

*"2. 27. D18: Karma yaşattığın şeyin **sen**i bulmasıdır.*
*2. 28. K: Hiç yaşadı**n** mı?*
2. 29. D18:Hayır.
*2. 30. K: Hiç yaşattı**n** mı?*
2.31. D18:Hayır."
Yukarıdaki metin parçacığında 2.27'de "sen" kişi adılı ile dinleyici kendisi ve konuşucu dışındaki farazi bir kişiye artgönderim yapmıştır. 2.28 ve 2.30'da 2.TK eki ile konuşucu dinleyiciye artgönderim yapmıştır.

*"2.34. D20: Vallah karma, **ben**im bildiğim kadarıyla hocam, **ben** birine kötü bir davranışta bulunurum. Evrenden ötürü bir şeyler olur. Tekrardan başı**m**a gelir."*

Yukarıdaki metin parçacığında 2.34'te "ben" kişi adılı ve 1.TK iyelik eki ile dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır.

1.2.1.2.1.2. Gösterme Üzerinden Gönderim

Metinde 9 adet gösterme üzerinden gönderim örneği vardır.

*"2.1. D1: Char[7] abi League of Legends'da karakter var**, o**."*
Yukarıdaki metin parçacığında "o" işaret adılı ile "karma"ya artgönderim yapılmıştır.

*"2.10. D7: Karma… Ay **onu** biliyorum da kelimeye dökemiyorum **böyle.**"*
Yukarıdaki metin parçacığında "onu" işaret adılı ile "karma"ya artgönderim yapılmıştır. "böyle" belirteci ile "kelimelere dökememe hâli"ne artgönderim yapılmıştır.

*"2.15. D9: Karma karışık kebap dersen **o** karma olur mesela. Karma nedir? Aldığım mesela nasıl desem, karma yani, karma takım nedir? Mesela Galatasaray'dan Fenerbahçe'den… **Ondan** sonra ne bileyim Trabzon'dan Beşiktaş'tan… **O** iyi gelen oyuncuların, reytingleri yüksek oyuncuların karıştırılıp bir takım kurulmasına karma takım denir."*

Yukarıdaki metin parçacığında "o" işaret adılı ile "karışık kebap"a artgönderim yapılmıştır. "ondan" işaret adılı ile "Galatasaray'dan Fenerbahçe'den…"e artgönderim yapılmıştır. "o" işaret sıfatı ile "iyi gelen oyuncular"a artgönderim yapılmıştır.

*"2. 25. D16: Karma, karışık bir durum. Zaten karma… Karmakarışık **oradan** geliyor zaten. Karışık bir durum"*
Yukarıdaki metin parçacığında "oradan" işaret adılı ile "karma"ya artgönderim yapılmıştır.

[7] İngilizce *charecter* sözcüğünün kısaltılması.

*"2.26. D17: Karma nedir? Yaptığın bir şeyin geri dönüp bana, beni bulması demek değil mi? Ben **öyle** biliyorum. Yaşamadım ama yaşatacağım. Bana yaşattılar. İnşallah da olurlar diyeyim. Yani yarı yolda bıraktılar. **Böyle** umut verip… Ya bilmiyorum… Çok çabaladım çok uğraştım ama inşallah yaptığını bulursun yani başka bir şey demiyorum. **Bu** kadar."*

Yukarıdaki metin parçacığında "öyle" belirteci ile "Yaptığın bir şeyin geri dönüp bana, beni bulması"na artgönderim yapılmıştır. "Böyle" belirteci ile "umut vermeleri"ne artgönderim yapılmıştır. "Bu" işaret adılı ile "dinleyicinin tüm anlattıkları"na artgönderim yapılmıştır.

1.2.1.2.2. Değiştirim

Metinde rastlanmamıştır.

1.2.1.2.3. Eksilti

Metinde 9 metin parçacığında eksilti örneği vardır. Bunlar özne, eylem, nesne, tamlayan ve tamlanan eksiltisi örnekleridir. Parantez içinde verilen ögeler metnin kendisinde olmayıp, sonradan eksiltiyi göstermek amacı ile eklenmiştir. Metinde 24 eksilti örneği vardır.

"2.2. K: Karma nedir?
2.3. D2: Kahrama…
2.4. K: Karma.
*2.5. D2: **(karma)** Yani karışık bir şey demektir. Yani çerez gibi…**(karışık bir şeydir)"***
Yukarıdaki metin parçacığında 2.5'te "karma" düşürülerek özne eksiltilmiştir. "karışık bir şeydir" düşürülerek yüklem eksiltilmiştir.

*"2.10. D7: Karma… Ay onu biliyorum da kelimeye dökemiyorum **(ben)** böyle."*
Yukarıdaki metin parçacığında 2.10'da "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir.

*"2.15. D9: Karma karışık kebap dersen o karma olur mesela. Karma nedir? Aldığım mesela nasıl desem, karma yani, karma takım nedir? Mesela Galatasaray'dan Fenerbahçe'den… **(gelen iyi oyuncuların)** Ondan sonra ne bileyim **(ben)** Trabzon'dan Beşiktaş'tan…**(gelen iyi oyuncuların)** O iyi gelen oyuncuların, reytingleri yüksek oyuncuların karıştırılıp bir takım kurulmasına karma takım denir."*

Yukarıdaki metin parçacığında 2.15'te "gelen iyi oyuncuların" ibaresi düşürülerek tamlayanın bir parçası eksiltilmiştir. "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir.

*"2.16. D10: **(karma)** Hak ettiğini bulmak diye tabir ediliyor toplum arasında. Özellikle bizim ülkede. Eee… Bir insanın yaptığı iyiliğin sonucunu farklı bir şekilde, aynı şekilde alması ya da. E… Bir insana **(ben)** gülümsediğimde **(benim)** moralim bozuksa bile o insana gülümseyip onun modunu yükselttiğimde aynı şekilde başkası da benim modumu yükseltiyor."*

Yukarıdaki metin parçacığında 2.16'da "karma" ve "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir. "benim" düşürülerek tamlayan eksiltilmiştir.

"2.17. K: Karma nedir?

*2.18. D11: Karma **(sen)** iyilik yaparsan iyilik bulursun. Kötülük yaparsan kötülük bulursun döner dolaşır sana geri gelir."*

Yukarıdaki metin parçacığında 2.18'de "sen" düşürülerek özne eksiltilmiştir.

*"2.19. D12: Karma dünyanın karmasıdır abiciğim. **(karma)** Döner başar… **(senin)** başına gelir. Hayat bir karmadır zaten."*

Yukarıdaki metin parçacığında 2.19'da "karma" düşürülerek özne eksiltilmiştir. "senin" düşürülerek tamlayan eksiltilmiştir.

*"2.23. D14: **(karma)** Benim bildiğim kadarıyla, hani **(senin)** yaptığın bir şeyin karşılığı gibi bir şey."*

Yukarıdaki metin parçacığında 2.23'te "karma" düşürülerek özne eksiltilmiştir. "senin" düşürülerek tamlayan eksiltilmiştir.

*"2. 24. D_{15}: **(karma)** Birine **(senin)** yaşattığın bir şeyi aynı şekil kendinde yaşaman."*
Yukarıdaki metin parçacığında 2.24'te "karma" düşürülerek özne eksiltilmiştir. "senin" düşürülerek tamlayan eksiltilmiştir.

*"2.26. D_{17}: Karma nedir? **(senin)** Yaptığın bir şeyin geri dönüp bana, beni bulması demek değil mi? Ben öyle biliyorum. **(ben)** Yaşamadım ama yaşatacağım. Bana yaşattılar **(onlar).** İnşallah da olurlar **(onlar)** diyeyim **(ben).** Yani yarı yolda bıraktılar. Böyle umut verip**…(bana)** Ya bilmiyorum… Çok çabaladım çok uğraştım ama inşallah yaptığını bulursun **(sen)** yani başka bir şey demiyorum. Bu kadar."*
Yukarıdaki metin parçacığında 2.26'da "senin" düşürülerek tamlayan eksiltilmiştir. "ben", "onlar" ve "sen" düşürülerek özne eksiltilmiştir. "bana" düşürülerek nesne eksiltilmiştir.

*"2.34. D_{20}: Vallah karma, benim bildiğim kadarıyla hocam, ben birine kötü bir davranışta bulunurum. Evrenden ötürü bir şeyler olur. Tekrardan **(kötü davranış) (benim)** başıma gelir."*
Yukarıdaki metin parçacığında 2.34'te "kötü davranış" düşürülerek özne eksiltilmiştir. "benim" düşürülerek tamlayan eksiltilmiştir.

1.2.1.2.4.Bağıntı Ögeleri

Metinde 5 metin parçacığında bağıntı ögesine rastlanmıştır. Bunlar: dA, ondan sonra, ya da, -Ip, veya ve ama'dır.

*2.10. D_{7}: Karma… Ay onu biliyorum **da** kelimeye dökemiyorum böyle.*

*2.15. D_{9}: Karma karışık kebap dersen o karma olur mesela. Karma nedir? Aldığım mesela nasıl desem, karma yani, karma takım nedir? Mesela Galatasaray'dan Fenerbahçe'den… **Ondan sonra** ne bileyim Trabzon'dan Beşiktaş'tan… O iyi gelen oyuncuların, reytingleri yüksek oyuncuların karıştırılıp bir takım kurulmasına karma takım denir.*

2.16. D_{10}: Hak ettiğini bulmak diye tabir ediliyor toplum arasında. Özellikle bizim ülkede. Eee… Bir insanın yaptığı iyiliğin sonucunu farklı bir şekilde, aynı şekilde

*alması **ya da**. E… Bir insana gülümsediğimde moralim bozuksa bile o insana gülümsey**ip** onun modunu yükselttiğimde aynı şekilde başkası **da** benim modumu yükseltiyor.*

*2.22. D_{13}: Karma yaptığın şeyin iyi **veya** kötü sana geri dönmesidir. Ya ben çok yaşadığımı düşünüyorum ya. İyi mi kötü mü?*

*2.26. D_{17}: Karma nedir? Yaptığın bir şeyin geri dön**üp** bana, beni bulması demek değil mi? Ben öyle biliyorum. Yaşamadım **ama** yaşatacağım. Bana yaşattılar. İnşallah da olurlar diyeyim. Yani yarı yolda bıraktılar. Böyle umut verip Ya bilmiyorum… Çok çabaladım çok uğraştım ama inşallah yaptığını bulursun yani başka bir şey demiyorum. Bu kadar.*

1.2.2. Bağdaşıklık Değerlendirmesi

1.2.2.1. Konu Ayrımı, Odak ve Konuşma Düzenlilikleri

Konu ayrımı konusunda röportajı yapan konuşucu (K), röportaj yapılan kişiler dinleyici ($D_{1,2,3...}$) olarak konumlandırılmıştır. Bu bölümde dinleyici konuşucu ile aynı bağlamda cevap verebiliyor mu, cevap verebiliyorsa aynı bağlam içerisinde konu ayrımı olmuş mu, konu ayrımı olmuşsa hangi konuşma düzenlilikleri kullanılmış ve odak hangi ögeler üzerine kaymış sorularına cevap aranacaktır.

"2.1. D_1: Char[8] abi League of Legends'da karakter var, o."

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap konuşucunun sorduğu soruya **alternatif bir bağlam içerisindedir**. Karma Türkçede farklı anlamlara gelebildiği için dinleyiciler kendi bilgi dağarcıklarının sınırlarına göre cevap vermişlerdir.

"2.2. K: Karma nedir?
2.3. D_2: Kahrama…
2.4. K: Karma.
2.5. D_2: Yani karışık bir şey demektir. Yani çerez gibi…"

[8] İngilizce *charecter* sözcüğünün kısaltılması.

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap konuşucunun sorduğu soruya **alternatif bir bağlam içerisindedir**. Karma Türkçede farklı anlamlara gelebildiği için dinleyiciler kendi bilgi dağarcıklarının sınırlarına göre cevap vermişlerdir.

"2.6. D_3: He, karma bir şey, bu kickbox mikbox falan filan değil mi?"
Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap konuşucu ile **aynı bağlamda yer almamaktadır.**

"2.7. D_4: Karma iyi… İyi demek, seçici yani."
Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap konuşucu ile **aynı bağlamda yer almamaktadır.**

"2.8. D_5: Karma löl'de[9] bir karakter."
Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap konuşucunun sorduğu soruya **alternatif bir bağlam içerisindedir**. Karma Türkçede farklı anlamlara gelebildiği için dinleyiciler kendi bilgi dağarcıklarının sınırlarına göre cevap vermişlerdir.

"2.9. D_6: Ben Vein oynarım Kay'ı[10] oynarım."
Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap konuşucu ile **aynı bağlamda yer almamaktadır.**

"2.10. D_7: Karma… Ay onu biliyorum da kelimeye dökemiyorum böyle."
Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap bağlamdaki **konuyu kapatmaya** yönelik olduğu için konuşucuyu **konu ayrımı** yapmaya zorlamaktadır. Fakat diyalog devam etmemiştir.

"2.14. K: Karma.
2.15. D_9: Karma karışık kebap dersen o karma olur mesela. Karma nedir? Aldığım mesela nasıl desem, karma yani, karma takım nedir? Mesela Galatasaray'dan Fenerbahçe'den… Ondan sonra ne bileyim Trabzon'dan Beşiktaş'tan… O iyi gelen

[9] Leauge of Legends isimli oyunun kısaltılması.
[10] Legend of Kay isimli oyunun kısaltılması.

oyuncuların, reytingleri yüksek oyuncuların karıştırılıp bir takım kurulmasına karma takım denir."

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap konuşucunun sorduğu soruya **alternatif bir bağlam içerisindedir**. Karma Türkçede farklı anlamlara gelebildiği için dinleyiciler kendi bilgi dağarcıklarının sınırlarına göre cevap vermişlerdir.

"2.16. D_{10}: Hak ettiğini bulmak diye tabir ediliyor toplum arasında. Özellikle bizim ülkede. Eee… Bir insanın yaptığı iyiliğin sonucunu farklı bir şekilde, aynı şekilde alması ya da. E… Bir insana gülümsediğimde moralim bozuksa bile o insana gülümseyip onun modunu yükselttiğimde aynı şekilde başkası da benim modumu yükseltiyor."

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap konuşucunun sorduğu sorularla **aynı bağlam içerisindedir.**

"2.17. K: Karma nedir?

2.18. D_{11}: Karma iyilik yaparsan iyilik bulursun. Kötülük yaparsan kötülük bulursun döner dolaşır sana geri gelir."

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap konuşucunun sorduğu sorularla **aynı bağlam içerisindedir.**

"2.19. D_{12}: Karma dünyanın karmasıdır abiciğim. Döner başar… Başına gelir. Hayat bir karmadır zaten."

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap konuşucunun sorduğu sorularla **aynı bağlam içerisindedir.**

"2.20. D_8: Abi karma nedir, insanın ona yapılan bir şeyi tekrardan başka bir insan tarafından yaşatılması herhalde. O tarz bir şey"

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap konuşucunun sorduğu sorularla **aynı bağlam içerisindedir.**

"2.21. K: Karma nedir?

2.22. D_{13}: Karma yaptığın şeyin iyi veya kötü sana geri dönmesidir. Ya ben çok yaşadığımı düşünüyorum ya. İyi mi kötü mü?"

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap konuşucunun sorduğu sorularla **aynı bağlam içerisindedir.**

"2.23. D_{14}: Benim bildiğim kadarıyla, hani yaptığın bir şeyin karşılığı gibi bir şey."

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap konuşucunun sorduğu sorularla **aynı bağlam içerisindedir.**

"2. 24. D_{15}: Birine yaşattığın bir şeyi aynı şekil kendinde yaşamam."

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap konuşucunun sorduğu sorularla **aynı bağlam içerisindedir.**

"2. 25. D_{16}: Karma, karışık bir durum. Zaten karma… Karmakarışık oradan geliyor zaten. Karışık bir durum"

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap konuşucunun sorduğu soruya **alternatif bir bağlam içerisindedir**. Karma Türkçede farklı anlamlara gelebildiği için dinleyiciler kendi bilgi dağarcıklarının sınırlarına göre cevap vermişlerdir.

"2.26. D_{17}: Karma nedir? Yaptığın bir şeyin geri dönüp bana, beni bulması demek değil mi? Ben öyle biliyorum. Yaşamadım ama yaşatacağım. Bana yaşattılar. İnşallah da olurlar diyeyim. Yani yarı yolda bıraktılar. Böyle umut verip… Ya bilmiyorum… Çok çabaladım çok uğraştım ama inşallah yaptığını bulursun yani başka bir şey demiyorum. Bu kadar."

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap konuşucunun sorduğu sorularla **aynı bağlam içerisindedir.**

"2. 27. D_{18}: Karma yaşattığın şeyin seni bulmasıdır.

2. 28. K: Hiç yaşadın mı?

2. 29. D_{18}:Hayır.

2. 30. K: Hiç yaşattın mı?

2.31. D_{18}:Hayır."

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap konuşucunun sorduğu sorularla **aynı bağlam içerisindedir.**

"2.32. K: Karma nedir?
2.33. D19: Karma farklı şeylerin, türdeki bir şeylerin bir araya gelmesi."
Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap konuşucunun sorduğu soruya **alternatif bir bağlam içerisindedir**. Karma Türkçede farklı anlamlara gelebildiği için dinleyiciler kendi bilgi dağarcıklarının sınırlarına göre cevap vermişlerdir.

"2.34. D20: Vallah karma, benim bildiğim kadarıyla hocam, ben birine kötü bir davranışta bulunurum. Evrenden ötürü bir şeyler olur. Tekrardan başıma gelir."
Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap konuşucunun sorduğu sorularla **aynı bağlam içerisindedir.**

1.2.2.2. Amaç

Amaç konuşucu odaklıdır. Konuşucunun bu sözel metinde amacı dinleyiciden farklı ve özgün cevaplar almaktır. Bu amaç doğrultusunda bağlaşıklığı ve bağdaşıklığı sağlamak zorundadır. Bu metinde konuşucu amacını genel olarak gerçekleştirmiştir. Yani dinleyici ile konuşucu işbirliği içerisindedir. Fakat bunu gerçekleştiremediği örnekler de mevcuttur. Bu örnekler aşağıda sıralanmıştır:

"2.6. D3: He, karma bir şey, bu kickbox mikbox falan filan değil mi?"

"2.7. D4: Karma iyi… İyi demek, seçici yani."

"2.9. D6: Ben Vein oynarım Kay'ı oynarım."

"2.10. D7: Karma… Ay onu biliyorum da kelimeye dökemiyorum böyle."

1.2.2.3. Bilgisellik

Bu metinde konuşucu soruyu soran yani bilgiyi talep edendir. Dinleyici de bilginin talep edildiği kişidir. Bu metnin tamamında bilgi değiş-tokuşu vardır. Aşağıda metindeki yeni ve eski bilgi yapısına bakılacaktır.

"2.1. D1: Char[11] *abi* ***League of Legends'da karakter var, o****."*

Yukarıdaki metin parçacığında konuşucu bilgi talep eden soruları sormuştur. Dinleyici "Karmanın LOL'da bir karakter adı olduğu" yeni bilgisini vermiştir.

"2.2. K: Karma nedir?

2.3. D2: Kahrama…

2.4. K: Karma.

2.5. D2: Yani ***karışık bir şey demektir****. Yani çerez gibi…"*

Yukarıdaki metin parçacığında konuşucu bilgi talep eden soruları sormuştur. Dinleyici "karmanın karışık bir şey demek olduğu" yeni bilgisini vermiştir.

"2.6. D3: He, karma bir şey, bu ***kickbox mikbox falan filan*** *değil mi?"*

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyici "karmanın kickbox ile ilgili bir şey olabileceği" yeni bilgisini vermiştir.

"2.7. D4: Karma iyi… ***İyi*** *demek,* ***seçici*** *yani."*

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyici "karmanın iyi ve seçici demek olduğu" yeni bilgisini vermiştir.

"2.8. D5: Karma ***lol'de bir karakter****."*

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyici "Karmanın LOL'da bir karakter adı olduğu" yeni bilgisini vermiştir.

"2.9. D6: Ben ***Vein oynarım Kay'ı*** *oynarım."*

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyici "Vein ve Kay isimli oyunları oynadığı" yeni bilgisini vermiştir. Konuşucunun talep ettiği sorunun cevabı mevcut değildir.

"2.10. D7: Karma… Ay ***onu biliyorum da kelimeye dökemiyorum*** *böyle."*

[11] İngilizce *charecter* sözcüğünün kısaltılması.

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyici "Karmanın ne olduğunu bildiğini fakat kelimelere dökemediği" yeni bilgisini vermiştir. Konuşucunun talep ettiği sorunun cevabı mevcut değildir.

"2.14. K: Karma.
2.15. D9: Karma ***karışık kebap*** *dersen o karma olur mesela. Karma nedir? Aldığım mesela nasıl desem, karma yani, karma takım nedir? Mesela Galatasaray'dan Fenerbahçe'den… Ondan sonra ne bileyim Trabzon'dan Beşiktaş'tan… O iyi gelen oyuncuların,* ***reytingleri yüksek oyuncuların karıştırılıp bir takım kurulmasına karma takım*** *denir."*
Yukarıdaki metin parçacığında dinleyici "Karmanın karışık kebap ve reytingleri yüksek oyunculardan kurulan takıma verilen isim olduğu" yeni bilgisini vermiştir.

"2.16. D10: ***Hak ettiğini bulmak*** *diye tabir ediliyor toplum arasında. Özellikle bizim ülkede. Eee… Bir insanın yaptığı iyiliğin sonucunu farklı bir şekilde, aynı şekilde alması ya da. E… Bir insana gülümsediğimde moralim bozuksa bile o insana gülümseyip onun modunu yükselttiğimde aynı şekilde başkası da benim modumu yükseltiyor."*
Yukarıdaki metin parçacığında dinleyici "Karmanın hak ettiğini bulmak olduğu" yeni bilgisini vermiştir.

"2.17. K: Karma nedir?
2.18. D11: Karma ***iyilik yaparsan iyilik bulursun. Kötülük yaparsan kötülük bulursun*** *döner dolaşır sana geri gelir."*
Yukarıdaki metin parçacığında konuşucu bilgi talep eden soruları sormuştur.
Dinleyici "Karmanın iyilik yapanın iyi bulması ve kötülük yapanın kötülük bulması demek olduğu" yeni bilgisini vermiştir.

"2.19. D12: Karma ***dünyanın karmasıdır*** *abiciğim.* ***Döner başar… Başına gelir****. Hayat bir karmadır zaten."*
Yukarıdaki metin parçacığında dinleyici "Karmanın dünyanın karması olduğu ve dönüp başına geleceği " yeni bilgisini vermiştir.

"2.20. D_8: Abi karma nedir, ***insanın ona yapılan bir şeyi tekrardan başka bir insan tarafından yaşatılması*** *herhalde. O tarz bir şey"*

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyici "Karmanın insanın kendisine yapılan bir şeyin tekrardan başka bir insan tarafından yaşatılması olduğu" yeni bilgisini vermiştir.

"2.21. K: Karma nedir?

2.22. D_{13}: Karma ***yaptığın şeyin iyi veya kötü sana geri dönmesidir****. Ya ben çok yaşadığımı düşünüyorum ya. İyi mi kötü mü?"*

Yukarıdaki metin parçacığında konuşucu bilgi talep eden soruları sormuştur. Dinleyici "Karmanın yaptığın iyi veya kötü şeyin sana geri dönmesi demek olduğu" yeni bilgisini vermiştir.

"2.23. D_{14}: Benim bildiğim kadarıyla, hani ***yaptığın bir şeyin karşılığı*** *gibi bir şey."*

Yukarıdaki metin parçacığında konuşucu bilgi talep eden soruları sormuştur. Dinleyici "Karmanın yaptığın bir şeyin karşılığı olduğu" yeni bilgisini vermiştir.

"2. 24. D_{15}: ***Birine yaşattığın bir şeyi aynı şekil kendinde yaşamam****."*

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyici "Karmanın birine yaşattığı bir şeyi aynı şekilde kendisinin yaşaması demek olduğu" yeni bilgisini vermiştir.

*"2. 25. D_{16}: Karma****, karışık bir durum****. Zaten karma…* ***Karmakarışık oradan geliyor*** *zaten. Karışık bir durum"*

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyici "Karmanın karışık bir durum olduğu ve karmakarışık sözcüğünün karmadan geldiği" yeni bilgisini vermiştir.

"2.26. D_{17}: Karma nedir? ***Yaptığın bir şeyin geri dönüp bana, beni bulması*** *demek değil mi? Ben öyle biliyorum.* ***Yaşamadım ama yaşatacağım****. Bana yaşattılar. İnşallah da olurlar diyeyim. Yani yarı yolda bıraktılar. Böyle umut verip… Ya bilmiyorum… Çok çabaladım çok uğraştım ama inşallah yaptığını bulursun yani başka bir şey demiyorum. Bu kadar."*

Yukarıdaki metin parçacığında konuşucu bilgi talep eden soruları sormuştur. Dinleyici "Karmanın yaptığın bir şeyin dönüp kişiyi bulması demek olduğu ve kendisinin karma yaşamadığı fakat başkasına yaşatacağı" yeni bilgisini vermiştir.

*"2. 27. D_{18}: Karma **yaşattığın şeyin seni bulmasıdır**.*
2. 28. K: Hiç yaşadın mı?
*2. 29. D_{18}:**Hayır**.*
2. 30. K: Hiç yaşattın mı?
*2.31. D_{18}:**Hayır**."*
Yukarıdaki metin parçacığında konuşucu bilgi talep eden soruları sormuştur. Dinleyici "Karmanın yaşattığın şeyin kişiyi bulması demek olduğu, karma yaşamadığı ve yaşamadığı" yeni bilgisini vermiştir.

"2.32. K: Karma nedir?
2.33. D_{19}: Karma **farklı şeylerin, türdeki bir şeylerin bir araya gelmesi**."
Yukarıdaki metin parçacığında konuşucu bilgi talep eden soruları sormuştur. Dinleyici "Karmanın farklı türdeki bir şeylerin bir araya gelmesi demek olduğu" yeni bilgisini vermiştir.

"2.34. D_{20}: Vallah karma, benim bildiğim kadarıyla hocam, **ben birine kötü bir davranışta bulunurum**. Evrenden ötürü bir şeyler olur. **Tekrardan başıma gelir**."
Yukarıdaki metin parçacığında dinleyici "Karmanın kişi birine kötü bir davranışta bulunduğunda tekrardan başına gelmesi demek olduğu" yeni bilgisini vermiştir.

1.2.2.4. Kabul edilebilirlik

Kabul edilebilirlik dinleyici tarafından değerlendirilen bir ölçüttür. Yukarıda yer alan Şema 2'ye göre dinleyicilerin cevapları değerlendirilmiştir.

"2.6. D_3: He, karma bir şey, bu kickbox mikbox falan filan değil mi?"
"2.7. D_4: Karma iyi… İyi demek, seçici yani."
"2.9. D_6: Ben Vein oynarım Kay'ı oynarım."

Yukarıdaki metin parçacıklarında dinleyicilerin verdiği cevaplardan yola çıkarak soruyu tam olarak "kabul edilebilir" bulmadıkları anlaşılmaktadır. Cevapları soru ile alakasız bağlamlarda yer almaktadır. Bu nedenle cevaplar "tuhaf" kabul edilir.

"2.16. D_{10}: Hak ettiğini bulmak diye tabir ediliyor toplum arasında. Özellikle bizim ülkede. Eee… Bir insanın yaptığı iyiliğin sonucunu farklı bir şekilde, aynı şekilde alması ya da. E… Bir insana gülümsediğimde moralim bozuksa bile o insana gülümseyip onun modunu yükselttiğimde aynı şekilde başkası da benim modumu yükseltiyor."

"2.17. K: Karma nedir?
2.18. D_{11}: Karma iyilik yaparsan iyilik bulursun. Kötülük yaparsan kötülük bulursun döner dolaşır sana geri gelir."

"2.19. D_{12}: Karma dünyanın karmasıdır abiciğim. Döner başar… Başına gelir. Hayat bir karmadır zaten."

"2.20. D_8: Abi karma nedir, insanın ona yapılan bir şeyi tekrardan başka bir insan tarafından yaşatılması herhalde. O tarz bir şey"

"2.21. K: Karma nedir?
2.22. D_{13}: Karma yaptığın şeyin iyi veya kötü sana geri dönmesidir. Ya ben çok yaşadığımı düşünüyorum ya. İyi mi kötü mü?"

"2.23. D_{14}: Benim bildiğim kadarıyla, hani yaptığın bir şeyin karşılığı gibi bir şey."

"2. 24. D_{15}: Birine yaşattığın bir şeyi aynı şekil kendinde yaşamam."

"2.26. D_{17}: Karma nedir? Yaptığın bir şeyin geri dönüp bana, beni bulması demek değil mi? Ben öyle biliyorum. Yaşamadım ama yaşatacağım. Bana yaşattılar. İnşallah da olurlar diyeyim. Yani yarı yolda bıraktılar. Böyle umut verip… Ya bilmiyorum… Çok çabaladım çok uğraştım ama inşallah yaptığını bulursun yani başka bir şey demiyorum. Bu kadar."

"2. 27. D_{18}: Karma yaşattığın şeyin seni bulmasıdır.
2. 28. K: Hiç yaşadın mı?
2. 29. D_{18}:Hayır.
2. 30. K: Hiç yaşattın mı?
2.31. D_{18}:Hayır."

"2.34. D_{20}: Vallah karma, benim bildiğim kadarıyla hocam, ben birine kötü bir davranışta bulunurum. Evrenden ötürü bir şeyler olur. Tekrardan başıma gelir."

Yukarıdaki metin parçacıklarında dinleyiciler sorulan soruyu kabul edilebilir bulmuşlardır. Bu nedenle konuşucu ile aynı bağlam içerisinde yer almaktadır. Yukarıdaki çizelgeye göre cevaplar, "kabul edilebilir"dir

"2.1. D_1: Char abi League of Legends'da karakter var, o."

"2.2. K: Karma nedir?
2.3. D_2: Kahrama…
2.4. K: Karma.
2.5. D_2: Yani karışık bir şey demektir. Yani çerez gibi…"

"2.8. D_5: Karma löl'de bir karakter."

"2.10. D_7: Karma… Ay onu biliyorum da kelimeye dökemiyorum böyle."

"2.14. K: Karma.
2.15. D_9: Karma karışık kebap dersen o karma olur mesela. Karma nedir? Aldığım mesela nasıl desem, karma yani, karma takım nedir? Mesela Galatasaray'dan Fenerbahçe'den… Ondan sonra ne bileyim Trabzon'dan Beşiktaş'tan… O iyi gelen oyuncuların, reytingleri yüksek oyuncuların karıştırılıp bir takım kurulmasına karma takım denir."

"2. 25. D_{16}: Karma, karışık bir durum. Zaten karma… Karmakarışık oradan geliyor zaten. Karışık bir durum"

"2.32. K: Karma nedir?

2.33. D19: Karma farklı şeylerin, türdeki bir şeylerin bir araya gelmesi."

Yukarıdaki metin parçacıklarında dinleyiciler soruyu "kabul edilebilir" bulmuşlardır. Fakat konuşucunun amaçladığı bağlam içerisinde değil de kendi bağlamları içerisinde cevap vermişlerdir. Bu nedenle dinleyicilerin cevapları "doğal" kabul edilir.

1.2.2.1.5. Durumsallık

Durumsallık başlığı altın metinde söylem alanı, söylem biçemi ve söylem kipi incelenecektir.

"2.1. D1: Char abi League of Legends'da karakter var, o."

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "karmanın tanımını yapmasını" talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.

Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"2.2. K: Karma nedir?

2.3. D2: Kahrama…

2.4. K: Karma.

2.5. D2: Yani karışık bir şey demektir. Yani çerez gibi…"

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "karmanın tanımını yapmasını" talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.

Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"2.6. D3: He, karma bir şey, bu kickbox mikbox falan filan değil mi?"

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "karmanın tanımını yapmasını" talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Dinleyici bağlam dışı cevap verdiği için konuşucunun statüsünü kullanmasına fırsat verilmemiştir. Dinleyici konuşmayı yönlendiremediği için statü dinleyiciye de geçememiştir.

Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"2.7. D_4: Karma iyi… İyi demek, seçici yani."

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "karmanın tanımını yapmasını" talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Dinleyici bağlam dışı cevap verdiği için konuşucunun statüsünü kullanmasına fırsat verilmemiştir. Dinleyici konuşmayı yönlendiremediği için statü dinleyiciye de geçememiştir.

Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"2.8. D_5: Karma löl'de bir karakter."

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "karmanın tanımını yapmasını" talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.

Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"2.9. D_6: Ben Vein oynarım Kay'ı oynarım."

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "karmanın tanımını yapmasını" talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Dinleyici bağlam dışı cevap verdiği için konuşucunun statüsünü kullanmasına fırsat verilmemiştir. Dinleyici konuşmayı yönlendiremediği için statü dinleyiciye de geçememiştir.

Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"2.10. D7: Karma… Ay onu biliyorum da kelimeye dökemiyorum böyle."

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "karmanın tanımını yapmasını" talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır. Fakat dinleyici konuşucunun talep ettiği bilgiyi verememiştir.

Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"2.14. K: Karma.
2.15. D9: Karma karışık kebap dersen o karma olur mesela. Karma nedir? Aldığım mesela nasıl desem, karma yani, karma takım nedir? Mesela Galatasaray'dan Fenerbahçe'den… Ondan sonra ne bileyim Trabzon'dan Beşiktaş'tan… O iyi gelen oyuncuların, reytingleri yüksek oyuncuların karıştırılıp bir takım kurulmasına karma takım denir."

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "karmanın tanımını yapmasını" talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.

Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"2.16. D10: Hak ettiğini bulmak diye tabir ediliyor toplum arasında. Özellikle bizim ülkede. Eee… Bir insanın yaptığı iyiliğin sonucunu farklı bir şekilde, aynı şekilde alması ya da. E… Bir insana gülümsediğimde moralim bozuksa bile o insana gülümseyip onun modunu yükselttiğimde aynı şekilde başkası da benim modumu yükseltiyor."

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "karmanın tanımını yapmasını" talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.

Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"2.17. K: Karma nedir?

2.18. D11: Karma iyilik yaparsan iyilik bulursun. Kötülük yaparsan kötülük bulursun döner dolaşır sana geri gelir."

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "karmanın tanımını yapmasını" talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.

Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"2.19. D12: Karma dünyanın karmasıdır abiciğim. Döner başar… Başına gelir. Hayat bir karmadır zaten."

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "karmanın tanımını yapmasını" talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.

Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"2.20. D8: Abi karma nedir, insanın ona yapılan bir şeyi tekrardan başka bir insan tarafından yaşatılması herhalde. O tarz bir şey"

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "karmanın tanımını yapmasını" talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.

Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"2.21. K: Karma nedir?

2.22. D13: Karma yaptığın şeyin iyi veya kötü sana geri dönmesidir. Ya ben çok yaşadığımı düşünüyorum ya. İyi mi kötü mü?"

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "karmanın tanımını yapmasını" talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.

Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"2.23. D_{14}: Benim bildiğim kadarıyla, hani yaptığın bir şeyin karşılığı gibi bir şey."

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "karmanın tanımını yapmasını" talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.

Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"2. 24. D_{15}: Birine yaşattığın bir şeyi aynı şekil kendinde yaşamam."

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "karmanın tanımını yapmasını" talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.

Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"2. 25. D_{16}: Karma, karışık bir durum. Zaten karma… Karmakarışık oradan geliyor zaten. Karışık bir durum"

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "karmanın tanımını yapmasını" talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.

Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"2.26. D_{17}: Karma nedir? Yaptığın bir şeyin geri dönüp bana, beni bulması demek değil mi? Ben öyle biliyorum. Yaşamadım ama yaşatacağım. Bana yaşattılar. İnşallah da olurlar diyeyim. Yani yarı yolda bıraktılar. Böyle umut verip… Ya bilmiyorum… Çok çabaladım çok uğraştım ama inşallah yaptığını bulursun yani başka bir şey demiyorum. Bu kadar."

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "karmanın tanımını yapmasını" talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.

Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"2. 27. D_{18}: Karma yaşattığın şeyin seni bulmasıdır.
2. 28. K: Hiç yaşadın mı?
2. 29. D_{18}:Hayır.
2. 30. K: Hiç yaşattın mı?
2.31. D_{18}:Hayır."

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "karmanın tanımını yapmasını" talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.

Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"2.32. K: Karma nedir?
2.33. D_{19}: Karma farklı şeylerin, türdeki bir şeylerin bir araya gelmesi."

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "karmanın tanımını yapmasını" talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.

Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"2.34. D_{20}: Vallah karma, benim bildiğim kadarıyla hocam, ben birine kötü bir davranışta bulunurum. Evrenden ötürü bir şeyler olur. Tekrardan başıma gelir."

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "karmanın tanımını yapmasını" talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.

Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

Metin 3[12]

3.1.K: Eğer 21 yaşına dönseydiniz ne yapardınız?

3.2. D_1: Vallahi ne yapardım? Şimdiki aklımlan o zamana dönseydim çok şeyler yaparım. Önce okurdum, bir kariyerimi yapardım. O zaman daha başka şeylerim olurdu. Yaşantım çok farklı olurdu. Evlatlarımı yetiştirdim ama daha başka yetiştirebilirdim. Çok memnunum yani. Evlenmezdim. Ben de hemen hemen 38 senelik evliyim biraz yıprattı evlilik bizi. Annemin yanımda olmasını isterdim. Annem çok genç öldü. Annemin yanımda olmasını çok isterdim

3.3. D_2: Yine hemen bu yaşıma gelirdim

3.4. K: Tekrar?

3.5. D_2: Evet, yani bir daha bir daha hayat çekilmez öyle. Çünkü yeniden her şeyi yaşayacaksınız, kolay değil.

3.6. D_3: Ay ben e… bu aklımla dönmek isterdim o zaman çok başka bir hayatım olurdu yani. Üniversite okuduğum zaman daha bilinçli okurdum. Ben siyasal mezunuyum ve e… topluma daha faydalı bir insan olmaya çalışırdım.

3.7. K: Evlenir miydiniz?

3.8. D_3: Asla evlenmezdim.

3.9. D_2: Evlenirdim. Çocuklarımın olması çok güzel bir şey.

3.10. D_4: Ah ben dönsem neler yapardım.

3.11. D_5: İstanbul'u altını üstüne getirirdim

3.12. D_4: Ay ay! Gençlik gibisi var mı?

3.13. D_6: İnsan ne ister? Okumak. Okudum. İş ister. İşim var. Emekli öğretmenim. Evlilik. Evlendim. Çocuk istedim. Çocuğum var

[12] https://www.youtube.com/watch?v=BPCKKeX40bY (Erişim tarihi: 14.04.2025)

3.14. K: Yine evlenir miydiniz 21 yaşına gelseydiniz?

3.15. D_4: Yok onu yapmazdım.

3.16. D_6: Gene evlenirdim, gene evlenirdim. İki tane çocuk sahibi oldum. Güzel okudular. Çalışıyorlar. Şimdi torunlara gidiyorum.

3.17. D_7: Ben mutluyum. Vallah ben dönmek istemezdim. Ben hayatımdan memnunum

3.18. D_6: Yani doğum sıkıntısı, çocuk sınavı kazandı sıkıntısı, koca bulma sıkıntısı değil mi?

3.19. D_8: İlginç bir soru. 21 yaşına dönseydim ne yapardım? Hiç bu zamana kadar olan hatalarımı yapmazdım. Çok hata yaptık hayatımızda.

3.20. K: Evlenir miydiniz?

3.21. D_8: Hanım beni duyarsa kötü olur kulağına söyleyeyim.

3.22. K_1: Söyle abi.

3. 23. D_8: Evlenmezdim.

3. 24. D_9: Okurdum. Ben okurdum. En yüksek yere çıkardım. Şimdiki gibi böyle ev hanımlığı falan yapmazdım. Okudum. Üniversiteyi okumadım. Kazandım aldım. Yok, o zaman yollamadılar. Artık biz 60 küsur yaşındayız.

3.25. K: Eğer 21 yaşına dönseydin ne yapardınız?

3.26. D_{10}: Aynı hayatı tekrar yaşardım. Hiçbir şekilde pişman olmadım yaşadığım hayatta. Her konuda…

3.27. K: Eğer 21 yaşına dönseydiniz ne yapardınız?

3.28. D_{11}: Deli olurdum.

3.29. K: 21 yaşına tekrar dönseniz ne yapardınız?

3.30. D_{12}: Gene Kadıköy'de yaşardım. Seviyorum.

3.31. D_{13}: Midye satardım, ne yapacağım?

3.32. D_{14}: Bilmem ne yapardım? Gençliğimi yaşardım

3.33. D_{15}: Vallahi hiçbir şey de yapmazdım. Bu devirde hiçbir şey yapılmaz. Hiç hiç ya gençlik bu devre göre bir şey yapamayız. Devir çok kötü.

3.34. K: 21 yaşına dönseydin ne yapardınız?

3.35. D_{16}: Dönemeyeceğim göre…

3.36. K: Efendim Eğer 21 yaşına tekrar dönseniz ne yapardınız?

3.37. D_{17}: Severek yaşardım.

3.38. K: Tekrar dönseydin?

3.39. D_{18}: Aynı şeyler yapardım. Yani, güzel bir pişmanlığım yok, aynen.

3.40. D19: Bazı şeyleri farklı yapardım. Yatırım dolayısıyla farklı yapardım. Boşa harcamazdım. Yatırımları İstanbul'a yapardım özellikle.

1.3.1. Bağlaşıklık Değerlendirmesi

1.3.1.1. Sözcüksel Bağlaşıklık

1.3.1.1.1. Genel

1.3.1.1.1.1. Yineleme

Metnin genelinde *21 yaş* sözcük öbeği 8 kez, *x yap-* eylemi öbeği 24 kez, *dön-* eylemi 13 kez, *evlen-* eylemi 10 kez, *yaşa-* eylemi 6 kez, *hayat* sözcüğü 6 kez, *çocuk* sözcüğü 4 kez, *farklı* sözcüğü 3 kez, *aynı* sözcüğü 2 kez yinelenmiştir.

*"3.1.K: Eğer 21 yaşına **dön**seydiniz **ne yap**ardınız?*
*3.2. D1: Vallahi **ne yap**ardım? Şimdiki aklımlan **o zaman**a **dön**seydim çok şeyler **yap**arım. Önce okurdum, bir kariyerimi **yap**ardım. **O zaman** daha başka şeylerim **ol**urdu. Yaşantım çok farklı **ol**urdu. Evlatlarımı **yetiştir**dim ama daha başka **yetiştir**ebilirdim. **Çok** memnunum yani. Evlenmezdim. Ben de hemen hemen 38 senelik evliyim biraz yıprattı evlilik bizi. **Annemin yanımda olmasını isterdim**. Annem **çok** genç öldü. **Annemin yanımda olmasını çok isterdim**"*
Yukarıdaki metin parçacığında "dön-" eylemi, "ne yap-" eylem öbeği, "yetiştir-" eylemi, "annemin yanımda olmasını isterdim" tümcesi, "o zaman" sözcük grubu, "ol-" eylemi, "çok" sözcüğü yinelenmiştir.

*"3.7. K: **Evlen**ir miydiniz?*
*3.8. D3: Asla **evlen**mezdim.*
*3.9. D2: **Evlen**irdim. Çocuklarımın olması çok güzel bir şey."*
Yukarıdaki metin parçacığında "evlen-" eylemi yinelenmiştir.

*"3.10. D4: Ah ben **dön**sem neler yapardım.*
3.11. D5: İstanbul'u altını üstüne getirirdim
3.12. D4: Ay ay! Gençlik gibisi var mı?
*3.13. D6: İnsan ne **iste**r? **Oku**mak. **Oku**dum. **İş iste**r. **İş**im var. Emekli öğretmenim. Evlilik. **Evlen**dim. **Çocuk iste**dim. **Çocuğ**um var*
*3.14. K: Yine **evlen**ir miydiniz 21 yaşına gelseydiniz?*
3.15. D4: Yok onu yapmazdım.

3.16. D6: ***Gene evlen****irdim****, gene evlen****irdim. İki tane* ***çocuk*** *sahibi oldum. Güzel* ***oku****dular. Çalışıyorlar. Şimdi torunlara gidiyorum.*

3.17. D7: ***Ben*** *mutluyum. Vallah ben* ***dön****mek* ***iste****mezdim.* ***Ben*** *hayatımdan memnunum*

3.18. D6: Yani doğum ***sıkıntı****sı,* ***çocuk*** *sınavı kazandı* ***sıkıntı****sı, koca bulma* ***sıkıntı****sı değil mi?"*

Yukarıdaki metin parçacığında "dön-" eylemi, "iste-" eylemi, "oku-" eylemi, "iş" sözcüğü, "evlen- eylemi", "çocuk" sözcüğü, "gene evlenirdim" tümcesi, "sıkıntı" sözcüğü "ben" sözcüğü yinelenmiştir.

"3.19. D8: İlginç bir soru. 21 yaşına dönseydim ne yapardım? Hiç bu zamana kadar olan ***hatalarımı yap****mazdım. Çok* ***hata yap****tık hayatımızda.*

3.20. K: ***Evlen****ir miydiniz?*

3.21. D8: Hanım beni duyarsa kötü olur kulağına ***söyle****yeyim.*

3.22. K1: ***Söyle*** *abi.*

3. 23. D8: ***Evlen****mezdim."*

Yukarıdaki metin parçacığında "hata yap-" eylem öbeği, "söyle-" eylemi, "evlen-" eylemi yinelenmiştir.

"3. 24. D9: ***Oku****rdum. Ben* ***oku****rdum. En yüksek yere çıkardım. Şimdiki gibi böyle ev hanımlığı falan yapmazdım.* ***Oku****dum. Üniversiteyi* ***oku****madım. Kazandım aldım. Yok, o zaman yollamadılar. Artık biz 60 küsur yaşındayız."*

Yukarıdaki metin parçacığında "oku-" eylemi yinelenmiştir.

"3.25. K: Eğer 21 yaşına dönseydin ne yapardınız?

3.26. D10: Aynı ***hayat****ı tekrar* ***yaşa****rdım. Hiçbir şekilde pişman olmadım* ***yaşa****dığım* ***hayat****ta. Her konuda…"*

Yukarıdaki metin parçacığında "hayat" sözcüğü ve "yaşa-" eylemi yinelenmiştir.

"3.33. D15: Vallahi ***hiçbir şey*** *de* ***yap****mazdım. Bu* ***devir****de* ***hiçbir şey*** *yapılmaz. Hiç hiç ya gençlik bu* ***devre*** *göre bir şey* ***yapa****mayız****. Devir*** *çok kötü."*

Yukarıdaki metin parçacığında "hiçbir şey" sözcük öbeği, "devir" sözcüğü, "yap-" eylemi yinelenmiştir.

*"3.40. D19: Bazı şeyleri farklı **yap**ardım. **Yatırım** dolayısıyla farklı **yap**ardım. Boşa harcamazdım. **Yatırıml**arı İstanbul'a **yap**ardım özellikle."*

Yukarıdaki metin parçacığında "yap-" eylemi, "yatırım" sözcüğü yinelenmiştir.

1.3.1.1.1.2. Eş Veya Yakın Anlamlı Sözcük Kullanımı

Metinde rastlanmamıştır.

1.3.1.1.1.3. Karşıtlık

Metinde 1 karşıtlık ilişki örneğine rastlanmıştır.

"3.38. K: Tekrar dönseydin?

*3.39. D18: **Aynı** şeyler yapardım. Yani, güzel bir pişmanlığım yok, aynen.*

*3.40. D19: Bazı şeyleri **farklı** yapardım. Yatırım dolayısıyla farklı yapardım. Boşa harcamazdım. Yatırımları İstanbul'a yapardım özellikle."*

Yukarıdaki metin parçacığında "aynı" ve "farklı" sözcükleri arasında karşıtlık ilişkisi vardır.

1.3.1.1.1.4. Üst Anlamlı Sözcük

Metinde rastlanmamıştır.

1.3.1.1.2. Anlık

1.3.1.1.2.1. Denklik

Metinde rastlanmamıştır.

1.3.1.1.2.2. Adlandırma

Metinde rastlanmamıştır.

1.3.1.1.2.3. Benzetme

Metinde rastlanmamıştır.

1.3.1.2. Dilbilgisel Bağlaşıklık

1.3.1.2.1. Gönderim

1.3.1.2.1.1. Kişi Üzerinden Gönderim

Röportajı yapan kişi konuşucu (K) röportaj yapılan dinleyici ($D_{1,2,3...}$) olarak adlandırılmıştır. Eğer konuşucu dinleyiciye gönderimde bulunuyorsa "dinleyiciye gönderim yapılmıştır" şeklinde yazılmıştır. Dinleyici kendisine gönderim yapıyorsa

"dinleyicinin kendisine" ifadesi kullanılmıştır. Metinde 75 tane kişi üzerinden gönderim örneği vardır.

*"3.1.K: Eğer 21 yaşına dönseydi**niz** ne yapardı**nız**?*
*3.2. D1: Vallahi ne yapardı**m**? Şimdiki aklı**m**lan o zamana dönseydi**m** çok şeyler yaparı**m**. Önce okurdu**m**, bir kariyeri**m**i yapardı**m**. O zaman daha başka şeyler**im** olurdu. Yaşantı**m** çok farklı olurdu. Evlatları**m**ı yetiştirdi**m** ama daha başka yetiştirebilirdi**m**. Çok memnunu**m** yani. Evlenmezdi**m**. Ben de hemen hemen 38 senelik evliyi**m** biraz yıprattı evlilik **biz**i. Anne**m**in yanı**m**da olmasını isterdi**m**. Annem çok genç öldü. Anne**m**in yanı**m**da olmasını çok isterdi**m**"*
Yukarıdaki metin parçacığında 3.1'de 2.ÇK ekiyle dinleyiciye artgönderim yapılmıştır. 3.2'de 1.TK ve 1.TK iyelik ekiyle dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır. 3.2'de "biz" kişi adılıyla dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır.

*"3.3. D2: Yine hemen bu yaşı**m**a gelirdi**m***
*3.6. D3: Ay **ben** e… bu aklımla dönmek isterdim o zaman çok başka bir hayatım olurdu yani. Üniversite okuduğum zaman daha bilinçli okurdum. **Ben** siyasal mezunuyum ve e… topluma daha faydalı bir insan olmaya çalışırdı**m**.*
*3.7. K: Evlenir miydi**niz**?*
*3.8. D3: Asla evlenmezdi**m**.*
*3.9. D2: Evlenirdi**m**. Çocukları**m**ın olması çok güzel bir şey."*
Yukarıdaki metin parçacığında 3.3'te 1.TK iyelik eki ve 1.TK eki ile dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır. 3.6'da "ben" kişi adılıyla dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır. 3.7'de 2.ÇK ekiyle dinleyiciye artgönderim yapılmıştır. 3.8'de 1.TK eki ile dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır. 3.9'da 1.TK eki ve 1.TK iyelik eki ile dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır.

*"3.10. D4: Ah **ben** dönsem neler yapardım.*
*3.11. D5: İstanbul'u altını üstüne getirirdi**m***
*3.13. D6: İnsan ne ister? Okumak. Okudu**m**. İş ister. İş**im** var. Emekli öğretmen**im**. Evlilik. Evlendi**m**. Çocuk istedi**m**. Çocuğ**um** var*
*3.14. K: Yine evlenir miydi**niz** 21 yaşına gelseydi**niz?***
*3.15. D4: Yok onu yapmazdı**m**.*

*3.16. D6: Gene evlenirdi**m**, gene evlenirdi**m**. İki tane çocuk sahibi oldu**m**. Güzel okudu**lar**. Çalışıyor**lar**. Şimdi torunlara gidiyoru**m**.*

*3.17. D7: **Ben** mutluyum. Vallah **ben** dönmek istemezdim. **Ben** hayatımdan memnunum"*

Yukarıdaki metin parçacığında 3.10'da "ben" kişi adılı ile dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır. 3.11'de 1.TK eki ile dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır. 3.13'te 1.TK ekleri ve 1.TK bildirme ekleri ile dinleyicisinin kendisine artgönderim yapılmıştır. 3.14'te 2.ÇK eki ile dinleyiciye artgönderim yapılmıştır. 3.15'te 1.TK eki ile dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır. 3.16'da 1.TK eki ile dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır. 3.ÇK eki ile dinleyicinin çocuklarına artgönderim yapılmıştır. 3.17'de "ben" kişi adılı ile dinleyicinin kendisine artgönderim yapılmıştır.

*"3.19. D8: İlginç bir soru. 21 yaşına dönseydi**m** ne yapardı**m**? Hiç bu zamana kadar olan hatalar**ım**ı yapmazdı**m**. Çok hata yaptı**k** hayat**ımız**da.*

*3.20. K: Evlenir miydi**niz?***

*3.21. D8: Hanım **ben**i duyarsa kötü olur kulağ**ın**a söyleyeyim.*

3.22. K1: Söyle abi.

*3. 23. D8: Evlenmezdi**m**."*

Yukarıdaki metin parçacığında 3.19'da 1.TK eki, 1.TK iyelik eki, 1.ÇK iyelik eki ve 1. ÇK eki ile dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır. 3.20'de 2.ÇK eki ile dinleyiciye artgönderim yapılmıştır. 3.21'de "ben" kişi adılı ile dinleyicinin kendisine, 2.TK iyelik eki ile konuşucuya artgönderim yapılmıştır. 3.23'te 1.TK eki ile dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır.

*"3. 24. D9: Okurd**um**. **Ben** okurdum. En yüksek yere çıkardım. Şimdiki gibi böyle ev hanımlığı falan yapmazdım. Okudum. Üniversiteyi okumadım. Kazandım aldım. Yok, o zaman yollamadı**lar**. Artık **biz** 60 küsur yaşındayız."*

Yukarıdaki metin parçacığında 3.24'te 1.TK eki, "ben" ve "biz" adılı ile dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır. 3.ÇK eki ile dinleyici ailesine artgönderim yapmıştır.

*"3.25. K: Eğer 21 yaşına dönseydi**n** ne yapardı**nız?***

*3.26. D10: Aynı hayatı tekrar yaşardı**m**. Hiçbir şekilde pişman olmadı**m** yaşadığ**ım** hayatta. Her konuda…"*

Yukarıdaki metin parçacığında 3.25'te 2.TK eki ve 2.ÇK eki ile dinleyiciye artgönderim yapılmıştır. 3.26'da 1.TK ekleri ve 1.TK iyelik eki ile dinleyicinin kendisine artgönderim yapılmıştır.

*"3.27. K: Eğer 21 yaşına dönseydi**niz** ne yapardı**nız?***
*3.28. D_{11}: Deli olurdu**m**."*
Yukarıdaki metin parçacığında 3.27'de 2.ÇK eki ile dinleyiciye artgönderim yapılmıştır. 3.28'de 1.TK eki ile dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır.

*"3.29. K: 21 yaşına tekrar dönse**niz** ne yapardı**nız**?*
*3.30. D_{12}: Gene Kadıköy'de yaşardı**m** Seviyor**um**."*
Yukarıdaki metin parçacığında 3.29'da 2.ÇK eki ile dinleyiciye artgönderim yapılmıştır. 3.30'da 1.TK eki ile dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır.

*"3.31. D_{13}: Midye satardı**m,** ne yapacağ**ım**?"*
Yukarıdaki metin parçacığında 3.31'de 1.TK eki ile dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır.

*"3.32. D_{14}: Bilme**m** ne yapardı**m**? Gençliğ**im**i yaşardı**m"***
Yukarıdaki metin parçacığında 3.32'de 1.TK ekleri ve 1.TK iyelik eki ile dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır.

*"3.33. D_{15}: Vallahi hiçbir şey de yapmazdı**m**. Bu devirde hiçbir şey yapılmaz. Hiç hiç ya gençlik bu devre göre bir şey yapamay**ız**. Devir çok kötü."*
Yukarıdaki metin parçacığında 3.33'te 1.TK eki ile dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır. 1.ÇK eki ile dinleyici kendisine ve etrafındaki insanlara artgönderim yapmıştır.

*"3.34. K: 21 yaşına dönseydi**niz** ne yapardı**nız?***
*3.35. D_{16}: Dönemeyeceğ**im**e göre…"*
Yukarıdaki metin parçacığında 3.34'de 2.TK ve ÇK eki ile dinleyiciye artgönderim yapılmıştır. 3.35'te 1.TK iyelik eki ile dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır.

*"3.36. K: Efendim eğer 21 yaşına tekrar dönse**niz** ne yapardı**nız?***

*3.37. D17: Severek yaşardı**m**"*

Yukarıdaki metin parçacığında 3.36'da 2.ÇK eki ile dinleyiciye artgönderim yapılmıştır. 3.37'de 1.TK eki ile dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır.

*"3.38. K: Tekrar dönseydi**n?***

*3.39. D18: Aynı şeyler yapardı**m.** Yani, güzel bir pişmanlığ**ım** yok, aynen."*

Yukarıdaki metin parçacığında 3.38'de 2.TK eki ile dinleyiciye artgönderim yapılmıştır. 3.39'da 1.TK eki ve 1.TK iyelik eki ile dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır.

*"3.40. D19: Bazı şeyleri farklı yapardı**m.** Yatırım dolayısıyla farklı yapardı**m.** Boşa harcamazdı**m.** Yatırımları İstanbul'a yapardı**m*** özellikle."

Yukarıdaki metin parçacığında 3.40'ta 1.TK eki ile dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır.

1.3.1.2.1.2. Gösterme Üzerinden Gönderim

Metinde 11adet gösterme üzerinden gönderim örneği vardır.

*"3.2. D1: Vallahi ne yapardım? Şimdiki aklımlan **o** zamana dönseydim çok şeyler yaparım. Önce okurdum, bir kariyerimi yapardım. **O** zaman daha başka şeylerim olurdu. Yaşantım çok farklı olurdu. Evlatlarımı yetiştirdim ama daha başka yetiştirebilirdim. Çok memnunum yani. Evlenmezdim. Ben de hemen hemen 38 senelik evliyim biraz yıprattı evlilik bizi. Annemin yanımda olmasını isterdim. Annem çok genç öldü. Annemin yanımda olmasını çok isterdim"*

Yukarıdaki metin parçacığında 3.2'de "o" işaret sıfatı ile "dinleyicinin 21 yaşı"na artgönderim yapılmıştır.

*"3.3. D2: Yine hemen **bu** yaşıma gelirdim*

3.4. K: Tekrar?

*3.5. D2: Evet, yani bir daha bir daha hayat çekilmez **öyle**. Çünkü yeniden her şeyi yaşayacaksınız, kolay değil.*

*3.6. D3: Ay ben e… **bu** aklımla dönmek isterdim o zaman çok başka bir hayatım olurdu yani. Üniversite okuduğum zaman daha bilinçli okurdum. Ben siyasal mezunuyum ve e… topluma daha faydalı bir insan olmaya çalışırdım."*

Yukarıdaki metin parçacığında 3.3'te "bu" işaret sıfatı ile "dinleyicinin güncel yaşı"na artgönderim yapılmıştır. 3.5'te "öyle" belirteç ile "hayatın 21 yaşından itibaren baştan yaşanması"na artgönderim yapılmıştır. 3.6'da "bu" işaret sıfatı ile "dinleyicinin güncel yaşındaki sahip olduğu akla" artgönderim yapılmıştır.

"3.14. K: Yine evlenir miydiniz 21 yaşına gelseydiniz?
*3.15. D4: Yok **onu** yapmazdım."*
Yukarıdaki metin parçacığında 3.15'te "onu" işaret adılı ile "evlenmek" eylemine artgönderim yapılmıştır.

*"3.19. D8: İlginç bir soru. 21 yaşına dönseydim ne yapardım? Hiç **bu** zamana kadar olan hatalarımı yapmazdım. Çok hata yaptık hayatımızda."*
Yukarıdaki metin parçacığında 3.19'da "bu" işaret sıfatıyla "dinleyicinin güncel yaşına kadar geçen zaman dilimi'ne artgönderim yapılmıştır.

*"3. 24. D9: Okurdum. Ben okurdum. En yüksek yere çıkardım. Şimdiki gibi **böyle** ev hanımlığı falan yapmazdım. Okudum. Üniversiteyi okumadım. Kazandım aldım. Yok, **o** zaman yollamadılar. Artık biz 60 küsur yaşındayız."*
Yukarıdaki metin parçacığında 3.24'te "böyle" işaret sıfatı ile "dinleyicinin ev hanımlığına" öngönderim yapılmıştır. "o" işaret sıfatı ile "dinleyicinin üniversite çağları"na artgönderim yapılmıştır.

*"3.33. D15: Vallahi hiçbir şey de yapmazdım. **Bu** devirde hiçbir şey yapılmaz. Hiç hiç ya gençlik **bu** devre göre bir şey yapamayız. Devir çok kötü."*
Yukarıdaki metin parçacığında 3.33'te "bu" işaret sıfatı ile "mevcut dönem"e artgönderim yapılmıştır.

1.3.1.2.1.3. Karşılaştırmalı Gönderim

Metinde 6 adet karşılaştırmalı gönderim örneği vardır.

*"3.2. D1: Vallahi ne yapardım? Şimdiki aklımlan o zamana dönseydim çok şeyler yaparım. Önce okurdum, bir kariyerimi yapardım. O zaman **daha başka** şeylerim olurdu. Yaşantım çok farklı olurdu. Evlatlarımı yetiştirdim ama **daha başka** yetiştirebilirdim. Çok memnunum yani. Evlenmezdim. Ben de hemen hemen 38 senelik*

evliyim biraz yıprattı evlilik bizi. Annemin yanımda olmasını isterdim. Annem çok genç öldü. Annemin yanımda olmasını çok isterdim"

Yukarıdaki metin parçacığında "daha başka" sözcük öbeğiyle "dinleyicinin mevcut durumu" ile karşılaştırma yapılarak "dinleyicinin hayalindeki duruma" artgönderim yapılmıştır.

3.6. D_3: Ay ben e… bu aklımla dönmek isterdim o zaman ***çok başka bir hayatım*** *olurdu yani. Üniversite okuduğum zaman* ***daha bilinçli*** *okurdum. Ben siyasal mezunuyum ve e… topluma* ***daha faydalı*** *bir insan olmaya çalışırdım."*

Yukarıdaki metin parçacığında "çok başka bir hayatım", "daha bilinçli" ve "daha faydalı" sözcük öbekleriyle "dinleyicinin mevcut durumu" ile karşılaştırma yapılarak "dinleyicinin hayalindeki duruma" artgönderim yapılmıştır.

3. 24. D_9: Okurdum. Ben okurdum. ***En yüksek yere*** *çıkardım. Şimdiki gibi böyle ev hanımlığı falan yapmazdım. Okudum. Üniversiteyi okumadım. Kazandım aldım. Yok, o zaman yollamadılar. Artık biz 60 küsur yaşındayız.*

Yukarıdaki metin parçacığında "en yüksek yere" sözcük öbeğiyle "dinleyicinin mevcut durumu" ile karşılaştırma yapılarak "dinleyicinin hayalindeki duruma" artgönderim yapılmıştır.

1.3.1.2.2. Değiştirim

Metinde rastlanmamıştır.

1.3.1.2.3. Eksilti

Metinde 16 metin parçacığında eksilti örneği vardır. Bunlar özne, eylem, nesne, tamlayan, tümleç, belirteç, yan tümce ve tümce eksiltisi örnekleridir. Parantez içinde verilen ögeler metnin kendisinde olmayıp, sonradan eksiltiyi göstermek amacı ile eklenmiştir. Metinde 87 eksilti örneği vardır.

"3.1.K: Eğer 21 yaşına dönseydiniz ne yapardınız ***(siz)****?*

3.2. D_1: ***(Eğer 21 yaşıma dönseydim)*** *Vallahi ne yapardım* ***(ben)?*** *Şimdiki aklımlan o zamana dönseydim çok şeyler yaparım. Önce okurdum, bir kariyerimi yapardım* ***(ben).*** *O zaman daha* ***(benim)*** *başka şeylerim olurdu.* ***(benim)****Yaşantım çok farklı olurdu. Evlatlarımı yetiştirdim ama daha başka yetiştirebilirdim. Çok memnunum yani.*

*Evlenmezdim **(ben).** Ben de hemen hemen 38 senelik evliyim biraz yıprattı evlilik bizi. **(benim)** Annemin yanımda olmasını isterdim. Annem çok genç öldü. **(benim)** Annemin yanımda olmasını çok isterdim **(ben)"***

Yukarıdaki metin parçacığında 3.1'de "siz" düşürülerek özne eksiltilmiştir. 3.2'de "eğer 21 yaşıma dönseydim" tümcesi düşürülerek yan tümce, "ben" düşürülerek özne, "benim" düşürülerek tamlayan eksiltilmiştir.

*"3.3. D_2: **(Eğer 21 yaşıma dönseydim)** Yine hemen bu yaşıma gelirdim **(ben)***

*3.4. K: Tekrar **(bu yaşınıza mı gelirsiniz)?***

*3.7. K: **(eğer 21 yaşına dönseydiniz)** Evlenir miydiniz **(siz)?***

*3.8. D_3: (**Eğer 21 yaşıma dönseydim**) Asla evlenmezdim **(ben).***

*3.9. D_2: Evlenirdim **(ben). (benim)**Çocuklarımın olması çok güzel bir şey."*

Yukarıdaki metin parçacığında 3.3'te "eğer 21 yaşıma dönseydim" tümcesi düşürülerek "yan tümce, "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir. 3.4'te "bu yaşınıza mı gelirsiniz" söz öbeği düşürülerek tümce eksiltilmiştir. 3.7'de "eğer 21 yaşıma dönseydiniz" tümcesi düşürülerek yan tümce, "siz" düşürülerek özne eksiltilmiştir. 3.8'de "eğer 21 yaşıma dönseydim" tümcesi düşürülerek yan tümce, "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir. 3.9'da "ben" düşürülerek özne, "benim" düşürülerek tamlayan eksiltilmiştir.

*"3.11. D_5: **(Eğer 21 yaşıma dönseydim)** İstanbul'u altını üstüne getirirdim **(ben)***

*3.13. D_6: İnsan ne ister? **(insan)** Okumak **(ister).** Okudum **(ben). (insan)** İş ister. **(benim)** İşim var. **(ben)** Emekli öğretmenim. **(insan)** Evlilik **(ister).** Evlendim **(ben).** Çocuk istedim **(ben). (benim)** Çocuğum var*

*3.14. K: Yine evlenir miydiniz 21 yaşına gelseydiniz **(siz)**?*

*3.15. D_4: **(Eğer 21 yaşıma dönseydim)** Yok onu yapmazdım**(ben).***

*3.16. D_6: **(Eğer 21 yaşıma dönseydim)** Gene evlenirdim, gene evlenirdim **(ben).** İki tane çocuk sahibi oldum. Güzel okudular **(onlar).** Çalışıyorlar. Şimdi torunlara gidiyorum **(ben).***

*3.18. D_6: Yani **(gençlikte)** doğum sıkıntısı, çocuk sınavı kazandı sıkıntısı, koca bulma sıkıntısı **(var)** değil mi?"*

Yukarıdaki metin parçacığında 3.11'de "eğer 21 yaşıma dönseydim" tümcesi düşürülerek "yan tümce, "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir. 3.13'te "insan" düşürülerek özne, "ister" düşürülerek yüklem, "ben" düşürülerek özne, "benim"

düşürülerek tamlayan eksiltilmiştir. 3.14'te "siz" düşürülerek özne eksiltilmiştir. 3.15'te "eğer 21 yaşıma dönseydim" tümcesi düşürülerek "yan tümce, "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir. 3.16'da "eğer 21 yaşıma dönseydim" tümcesi düşürülerek "yan tümce, "ben" ve "onlar" düşürülerek özne eksiltilmiştir. 3.18'de "gençlikte" düşürülerek tümleç, "var" düşürülerek yüklem eksiltilmiştir.

"3.19. D8: İlginç bir soru. 21 yaşına dönseydim ne yapardım ***(ben)?*** *Hiç bu zamana kadar olan hatalarımı yapmazdım* ***(ben).*** *Çok hata yaptık* ***(biz)*** *hayatımızda.*
3.20. K: ***(eğer 21 yaşına dönseydiniz)*** *Evlenir miydiniz* ***(siz)****?*
3.21. D8: Hanım beni duyarsa kötü olur kulağına söyleyeyim ***(ben).***
3.22. K1: Söyle abi.
3. 23. D8: ***(eğer 21 yaşıma dönseydim)*** *Evlenmezdim* ***(ben).***"
Yukarıdaki metin parçacığında 3.19'da "ben" ve "biz" düşürülerek özne eksiltilmiştir. 3.20'de "eğer 21 yaşıma dönseydiniz" tümcesi düşürülerek "yan tümce, "siz" düşürülerek özne eksiltilmiştir. 3.21'de "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir. 3.23'te "eğer 21 yaşıma dönseydim" tümcesi düşürülerek "yan tümce, "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir.

"3. 24. D9: ***(Eğer 21 yaşıma dönseydim)*** *Okurdum. Ben okurdum. En yüksek yere çıkardım. Şimdiki gibi böyle ev hanımlığı falan yapmazdım. Okudum. Üniversiteyi okumadım.* ***(üniversiteyi)*** *Kazandım aldım. Yok, o zaman yollamadılar* ***(beni).*** *Artık biz 60 küsur yaşındayız* ***(biz).***"
Yukarıdaki metin parçacığında 3.24'te "eğer 21 yaşıma dönseydim" tümcesi düşürülerek "yan tümce, "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir. "beni" ve "üniversiteyi" düşürülerek nesne, "biz" düşürülerek özne eksiltilmiştir.

"3.25. K: Eğer 21 yaşına dönseydin ne yapardınız ***(siz)****?*
3.26. D10: ***(Eğer 21 yaşıma dönseydim)*** *Aynı hayatı tekrar yaşardım* ***(ben).*** *Hiçbir şekilde pişman olmadım* ***(ben)*** *yaşadığım hayatta. Her konuda* ***(pişman olmadan yaşadım)…"***
Yukarıdaki metin parçacığında 3.25'te "siz" düşürülerek özne eksiltilmiştir. 3.26'da "eğer 21 yaşıma dönseydim" tümcesi düşürülerek "yan tümce, "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir. "pişman olmadan yaşadım" tümcesi düşürülerek tümce eksiltilmiştir.

*"3.27. K: Eğer 21 yaşına dönseydiniz ne yapardınız **(siz)?***

*3.28. D_{11}: **(Eğer 21 yaşıma dönseydim)** Deli olurdum **(ben)."***

Yukarıdaki metin parçacığında 3.27'de "siz" düşürülerek özne eksiltilmiştir. 3.28'de "eğer 21 yaşıma dönseydim" tümcesi düşürülerek "yan tümce, "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir.

*"3.29. K: 21 yaşına tekrar dönseniz ne yapardınız **(siz)?***

*3.30. D_{12}: **(Eğer 21 yaşıma dönseydim)** Gene Kadıköy'de yaşardım. Seviyorum **(ben)."***

Yukarıdaki metin parçacığında 3.29'da "siz" düşürülerek özne eksiltilmiştir. 3.30'da "eğer 21 yaşıma dönseydim" tümcesi düşürülerek "yan tümce, "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir.

*"3.31. D_{13}: **(Eğer 21 yaşıma dönseydim)** Midye satardım (ben), ne yapacağım **(başka)?"***

Yukarıdaki metin parçacığında 3.31'de "eğer 21 yaşıma dönseydim" tümcesi düşürülerek "yan tümce, "ben" düşürülerek özne, "başka" düşürülerek belirteç eksiltilmiştir.

*"3.32. D_{14}: **(Eğer 21 yaşıma dönseydim)** Bilmem ne yapardım? **(ben)** Gençliğimi yaşardım."*

Yukarıdaki metin parçacığında 3.32'de "eğer 21 yaşıma dönseydim" tümcesi düşürülerek "yan tümce, "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir.

*"3.33. D_{15}: **(Eğer 21 yaşıma dönseydim)** Vallahi hiçbir şey de yapmazdım **(ben).** Bu devirde hiçbir şey yapılmaz. Hiç hiç **(bir şey yapılmaz)** ya gençlik**…(te de)** bu devre göre bir şey yapamayız. Devir çok kötü."*

Yukarıdaki metin parçacığında 3.33'te "eğer 21 yaşıma dönseydim" tümcesi düşürülerek yan tümce, "ben" düşürülerek özne, "bir şey yapılmaz" düşürülerek yüklem ve nesne, "…te de" düşürülerek pekiştireç eksiltilmiştir.

*"3.34. K: 21 yaşına dönseydin ne yapardınız **(siz)?***

*3.35. D_{16}: **(21 yaşıma)** Dönemeyeceğime göre**…(bu soruyu cevaplamıyorum)"***

Yukarıdaki metin parçacığında 3.34'te "siz" düşürülerek özne eksiltilmiştir. 3.35'te "21 yaşıma" söz öbeği düşürülerek nesne, "bu soruyu cevaplamıyorum" tümcesi düşürülerek tümce eksiltilmiştir.

"3.36. K: Efendim Eğer 21 yaşına tekrar dönseniz ne yapardınız ***(siz)?***
3.37. D17: ***(Eğer 21 yaşıma dönseydim)*** *Severek yaşardım* ***(ben)."***
Yukarıdaki metin parçacığında 3.36'da "siz" düşürülerek özne eksiltilmiştir. 3.37'de "eğer 21 yaşıma dönseydim" tümcesi düşürülerek yan tümce, "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir.

"3.38. K: ***(21 yaşına)*** *Tekrar dönseydin* ***(sen) (ne yapardın)?***
3.39. D18: ***(Eğer 21 yaşıma dönseydim)*** *Aynı şeyleri yapardım* ***(ben).*** *Yani, güzel* ***(yaşadım) (benim)*** *bir pişmanlığım yok, aynen."*
Yukarıdaki metin parçacığında 3.38'de "21 yaşına" tümcesi düşürülerek tümleç, "sen" düşürülerek özne, "ne yapardın" düşürülerek yüklem eksiltilmiştir. 3.39'da "eğer 21 yaşıma dönseydim" tümcesi düşürülerek yan tümce, "ben" düşürülerek özne, "yaşadım" düşürülerek yüklem, "benim" düşürülerek tamlayan eksiltilmiştir.

"3.40. D19: ***(Eğer 21 yaşıma dönseydim) (ben)*** *Bazı şeyleri farklı yapardım. Yatırım dolayısıyla farklı yapardım* ***(bazı şeyleri).*** *Boşa harcamazdım* ***(paramı).*** *Yatırımları İstanbul'a yapardım* ***(ben)*** *özellikle."*
Yukarıdaki metin parçacığında 3.40'ta "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir. "eğer 21 yaşıma dönseydim" tümcesi düşürülerek yan tümce eksiltilmiştir. "bazı şeyleri" düşürerek nesne eksiltilmiştir ve "paramı" düşürülerek nesne eksiltilmiştir.

1.3.1.2.4. Bağıntı Ögeleri

Metinde 6 metin parçacığında bağıntı ögesine rastlanmıştır. Bunlar: önce, ama, çünkü, ve'dir.
"3.1.K: Eğer 21 yaşına dönseydiniz ne yapardınız?
3.2. D1: Vallahi ne yapardım? Şimdiki aklımlan o zamana dönseydim çok şeyler yaparım. ***Önce*** *okurdum, bir kariyerimi yapardım. O zaman daha başka şeylerim olurdu. Yaşantım çok farklı olurdu. Evlatlarımı yetiştirdim* ***ama*** *daha başka yetiştirebilirdim. Çok memnunum yani. Evlenmezdim. Ben de hemen hemen 38 senelik*

evliyim biraz yıprattı evlilik bizi. Annemin yanımda olmasını isterdim. Annem çok genç öldü. Annemin yanımda olmasını çok isterdim"

"3.3. D_2: Yine hemen bu yaşıma gelirdim
3.4. K: Tekrar?
3.5. D_2: Evet, yani bir daha bir daha hayat çekilmez öyle. ***Çünkü*** *yeniden her şeyi yaşayacaksınız, kolay değil.*
3.6. D_3: Ay ben e… bu aklımla dönmek isterdim o zaman çok başka bir hayatım olurdu yani. Üniversite okuduğum zaman daha bilinçli okurdum. Ben siyasal mezunuyum ***ve*** *e… topluma daha faydalı bir insan olmaya çalışırdım."*

1.3.2. Bağdaşıklık Değerlendirmesi

1.3.2.1. Konu Ayrımı, Odak ve Konu Değiştirme İşaretleyicileri

Konu ayrımı konusunda röportajı yapan konuşucu (K), röportaj yapılan kişiler dinleyici ($D_{1,2,3...}$) olarak konumlandırılmıştır. Bu bölümde dinleyici konuşucu ile aynı bağlamda cevap verebiliyor mu, cevap verebiliyorsa aynı bağlam içerisinde konu ayrımı olmuş mu, konu ayrımı olmuşsa hangi konuşma düzenlilikleri kullanılmış ve odak hangi ögeler üzerine kaymış sorularına cevap aranacaktır.

"3.1.K: Eğer 21 yaşına dönseydiniz ne yapardınız?
3.2. D_1: Vallahi ne yapardım? Şimdiki aklımlan o zamana dönseydim çok şeyler yaparım. Önce okurdum, bir kariyerimi yapardım. O zaman daha başka şeylerim olurdu. Yaşantım çok farklı olurdu. Evlatlarımı yetiştirdim ama daha başka yetiştirebilirdim. Çok memnunum yani. Evlenmezdim. Ben de hemen hemen 38 senelik evliyim biraz yıprattı evlilik bizi. Annemin yanımda olmasını isterdim. Annem çok genç öldü. Annemin yanımda olmasını çok isterdim"
Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap konuşucunun sorduğu sorularla **aynı bağlam içerisindedir.**

"3.3. D_2: Yine hemen bu yaşıma gelirdim
3.4. K: Tekrar?
3.5. D_2: Evet, yani bir daha bir daha hayat çekilmez öyle. Çünkü yeniden her şeyi yaşayacaksınız, kolay değil.

3.6. D_3: Ay ben e… bu aklımla dönmek isterdim o zaman çok başka bir hayatım olurdu yani. Üniversite okuduğum zaman daha bilinçli okurdum. Ben siyasal mezunuyum ve e… topluma daha faydalı bir insan olmaya çalışırdım.

3.7. K: Evlenir miydiniz?

3.8. D_3: Asla evlenmezdim.

3.9. D_2: Evlenirdim. Çocuklarımın olması çok güzel bir şey."

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap konuşucunun sorduğu sorularla **aynı bağlam içerisindedir.**

"3.10. D_4: Ah ben dönsem neler yapardım.

3.11. D_5: İstanbul'u altını üstüne getirirdim

3.12. D_4: Ay ay! Gençlik gibisi var mı?

3.13. D_6: İnsan ne ister? Okumak. Okudum. İş ister. İşim var. Emekli öğretmenim. Evlilik. Evlendim. Çocuk istedim. Çocuğum var

3.14. K: Yine evlenir miydiniz 21 yaşına gelseydiniz?

3.15. D_4: Yok onu yapmazdım.

3.16. D_6: Gene evlenirdim, gene evlenirdim. İki tane çocuk sahibi oldum. Güzel okudular. Çalışıyorlar. Şimdi torunlara gidiyorum.

3.17. D_7: Ben mutluyum. Vallah ben dönmek istemezdim. Ben hayatımdan memnunum

3.18. D_6: Yani doğum sıkıntısı, çocuk sınavı kazandı sıkıntısı, koca bulma sıkıntısı değil mi?"

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap konuşucunun sorduğu sorularla **aynı bağlam içerisindedir.**

"3.19. D_8: İlginç bir soru. 21 yaşına dönseydim ne yapardım? Hiç bu zamana kadar olan hatalarımı yapmazdım. Çok hata yaptık hayatımızda.

3.20. K: Evlenir miydiniz?

3.21. D_8: Hanım beni duyarsa kötü olur kulağına söyleyeyim.

3.22. K_1: Söyle abi.

3. 23. D_8: Evlenmezdim."

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap konuşucunun sorduğu sorularla **aynı bağlam içerisindedir.**

"3. 24. D_9: Okurdum. Ben okurdum. En yüksek yere çıkardım. Şimdiki gibi böyle ev hanımlığı falan yapmazdım. Okudum. Üniversiteyi okumadım. Kazandım aldım. Yok, o zaman yollamadılar. Artık biz 60 küsur yaşındayız."

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap konuşucunun sorduğu sorularla **aynı bağlam içerisindedir.**

"3.25. K: Eğer 21 yaşına dönseydin ne yapardınız?
3.26. D_{10}: Aynı hayatı tekrar yaşardım. Hiçbir şekilde pişman olmadım yaşadığım hayatta. Her konuda…"
Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap konuşucunun sorduğu sorularla **aynı bağlam içerisindedir.**

"3.27. K: Eğer 21 yaşına dönseydiniz ne yapardınız?
3.28. D_{11}: Deli olurdum."
Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap bağlamdaki konuyu kapatmaya yönelik olduğu için konuşucuyu konu ayrımı yapmaya zorlamaktadır. Fakat **diyalog devam etmemiştir.**

"3.29. K: 21 yaşına tekrar dönseniz ne yapardınız?
3.30. D_{12}: Gene Kadıköy'de yaşardım. Seviyorum."
Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap konuşucunun sorduğu sorularla **aynı bağlam içerisindedir.**

"3.31. D_{13}: Midye satardım, ne yapacağım?"
Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap konuşucunun sorduğu sorularla **aynı bağlam içerisindedir.**

"3.32. D_{14}: Bilmem ne yapardım? Gençliğimi yaşardım"
Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap konuşucunun sorduğu sorularla **aynı bağlam içerisindedir.**

"3.33. D_{15}: Vallahi hiçbir şey de yapmazdım. Bu devirde hiçbir şey yapılmaz. Hiç hiç ya gençlik bu devre göre bir şey yapamayız. Devir çok kötü."
Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap bağlamdaki konuyu kapatmaya yönelik olduğu için konuşucuyu konu ayrımı yapmaya zorlamaktadır. Fakat **diyalog devam etmemiştir.**

"3.34. K: 21 yaşına dönseydin ne yapardınız?

3.35. D_{16}: Dönemeyeceğime göre…"

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap bağlamdaki konuyu kapatmaya yönelik olduğu için konuşucuyu konu ayrımı yapmaya zorlamaktadır. Fakat **diyalog devam etmemiştir.**

"3.36. K: Efendim Eğer 21 yaşına tekrar dönseniz ne yapardınız?

3.37. D_{17}: Severek yaşardım."

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap konuşucunun sorduğu sorularla **aynı bağlam içerisindedir.**

"3.38. K: Tekrar dönseydin?

3.39. D_{18}: Aynı şeyleri yapardım. Yani, güzel bir pişmanlığım yok, aynen."

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap konuşucunun sorduğu sorularla **aynı bağlam içerisindedir.**

"3.40. D_{19}: Bazı şeyleri farklı yapardım. Yatırım dolayısıyla farklı yapardım. Boşa harcamazdım. Yatırımları İstanbul'a yapardım özellikle."

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap konuşucunun sorduğu sorularla **aynı bağlam içerisindedir.**

1.3.2.2. Amaç

Amaç konuşucu odaklıdır. Konuşucunun bu sözel metinde amacı dinleyiciden farklı ve özgün cevaplar almaktır. Bu amaç doğrultusunda bağlaşıklığı ve bağdaşıklığı sağlamak zorundadır. Bu metinde konuşucu amacını gerçekleştirmiştir. Yani dinleyici ile konuşucu işbirliği içerisindedir.

1.3.2.3. Bilgisellik

Bu metinde konuşucu soruyu soran yani bilgiyi talep edendir. Dinleyici de bilginin talep edildiği kişidir. Bu metnin tamamında bilgi değiş-tokuşu vardır. Aşağıda metindeki yeni ve eski bilgi yapısına bakılacaktır.

"3.1.K: Eğer 21 yaşına dönseydiniz ne yapardınız?

*3.2. D_{1}: Vallahi ne yapardım? Şimdiki aklımlan o zamana dönseydim çok şeyler yaparım. Önce **okurdum, bir kariyerimi yapardım**. O zaman daha başka şeylerim olurdu. Yaşantım çok farklı olurdu. Evlatlarımı yetiştirdim ama **daha başka yetiştirebilirdim**. Çok memnunum yani. **Evlenmezdim**. Ben de hemen hemen **38 senelik***

evliyim biraz yıprattı evlilik *bizi.* ***Annemin yanımda olmasını isterdim****. Annem çok genç öldü. Annemin yanımda olmasını çok isterdim"*

Yukarıdaki metin parçacığında konuşucu bilgi talep eden soruları sormuştur. Dinleyici "21 yaşına dönse okuyup kariyer yapacağı, evlatlarını daha farklı yetiştireceği, evlenmeyeceği çünkü 38 yıllık evliliğin onu yıprattığı ve annesinin yaşıyor olmasını istediği" yeni bilgisini vermiştir.

"3.3. D2: Yine ***hemen bu yaşıma gelirdim***

3.4. K: Tekrar?

3.5. D2: Evet, yani bir daha ***bir daha hayat çekilmez öyle****. Çünkü yeniden her şeyi yaşayacaksınız, kolay değil.*

3.6. D3: Ay ben e… bu aklımla dönmek isterdim o zaman çok başka bir hayatım olurdu yani. ***Üniversite okuduğum zaman daha bilinçli okurdum****. Ben siyasal mezunuyum ve e…* ***topluma daha faydalı bir insan olmaya çalışırdım****.*

3.7. K: Evlenir miydiniz?

3.8. D3: Asla ***evlenmezdim.***

3.9. D2: ***Evlenirdim****. Çocuklarımın olması çok güzel bir şey."*

Yukarıdaki metin parçacığında konuşucu bilgi talep eden soruları sormuştur. 3.3 ve 3.5'te dinleyici "21 yaşına dönse hemen o anki yaşına geri döneceğini çünkü her şeyi baştan yaşamanın ona zor geldiği" yeni bilgisini vermiştir. 3.6'da dinleyici "21 yaşına dönse üniversiteyi daha bilinçli okuyacağını ve topluma daha faydalı biri olmaya çalışacağı" yeni bilgisini vermiştir. 3.8'de dinleyici "21 yaşına dönse evlenmeyeceği" yeni bilgisini vermiştir. 3.9'da dinleyici "21 yaşına dönse yine evleneceği" yeni bilgisini vermiştir.

"3.10. D4: Ah ben dönsem neler yapardım.

3.11. D5: ***İstanbul'u altını üstüne getirirdim***

3.12. D4: Ay ay! Gençlik gibisi var mı?

3.13. D6: İnsan ne ister? Okumak. ***Okudum****. İş ister. İşim var.* ***Emekli öğretmenim****. Evlilik.* ***Evlendim****. Çocuk istedim.* ***Çocuğum var***

3.14. K: Yine evlenir miydiniz 21 yaşına gelseydiniz?

3.15. D4: Yok onu ***yapmazdım****.*

*3.16. D6: Gene **evlenirdim**, gene evlenirdim. **İki tane çocuk sahibi** oldum. Güzel **okudular. Çalışıyorlar**. Şimdi **torunlara gidiyorum**.*

*3.17. D7: Ben mutluyum. Vallah **ben dönmek istemezdim**. Ben hayatımdan memnunum*

3.18. D6: Yani doğum sıkıntısı, çocuk sınavı kazandı sıkıntısı, koca bulma sıkıntısı değil mi?"

Yukarıdaki metin parçacığında konuşucu bilgi talep eden soruları sormuştur. 3.11'de dinleyici "21 yaşına dönse İstanbul'u altına üstüne getireceği" yeni bilgisini vermiştir. 3.13'te dinleyici "okuduğu, emekli öğretmen olduğu, evlendiği, çocuğu olduğu" yeni bilgisini vermiştir. 3.15'te dinleyici "21 yaşına dönse tekrar evlenmeyeceği" yeni bilgisini vermiştir. 3.16'da dinleyici "21 yaşına dönse tekrar evleneceği, iki tane çocuğu olduğu, çocuklarının okuduğu, çalıştığı ve torunları olduğu" yeni bilgisini vermiştir. 3.17'de dinleyici "21 yaşına geri dönmek istemediği" yeni bilgisini vermiştir.

*"3.19. D8: İlginç bir soru. 21 yaşına dönseydim ne yapardım? Hiç bu zamana kadar olan **hatalarımı yapmazdım**. Çok hata yaptık hayatımızda.*

3.20. K: Evlenir miydiniz?

3.21. D8: Hanım beni duyarsa kötü olur kulağına söyleyeyim.

3.22. K1: Söyle abi.

*3. 23. D8: **Evlenmezdim**."*

Yukarıdaki metin parçacığında konuşucu bilgi talep eden soruları sormuştur. 3.19'da dinleyici "21 yaşına dönse aynı hataları yapmayacağı " yeni bilgisini vermiştir. 3.23'te dinleyici "21 yaşına dönse evlenmeyeceği" yeni bilgisini vermiştir.

*"3. 24. D9: **Okurdum**. Ben okurdum. En yüksek yere çıkardım. Şimdiki gibi böyle **ev hanımlığı falan yapmazdım**. Okudum. Üniversiteyi okumadım. **Kazandım** aldım. Yok, o zaman **yollamadılar**. Artık biz **60 küsur yaşındayız**."*

Yukarıdaki metin parçacığında konuşucu bilgi talep eden soruları sormuştur. Dinleyici "21 yaşına dönse okuyacağı, ev hanımlığı yapmayacağı, üniversiteyi kazandığını fakat gitmesine izin verilmediği ve 60 küsur yaşında olduğu" yeni bilgisini vermiştir.

"3.25. K: Eğer 21 yaşına dönseydin ne yapardınız?

*3.26. D10: **Aynı hayatı tekrar yaşardım**. Hiçbir şekilde **pişman olmadım** yaşadığım hayatta. Her konuda…"*

Yukarıdaki metin parçacığında konuşucu bilgi talep eden soruları sormuştur. 3.26'da dinleyici "21 yaşına dönse aynı hayatı tekrar yaşayacağını ve hiç pişmanlığı olmadığı" yeni bilgisini vermiştir.

"3.27. K: Eğer 21 yaşına dönseydiniz ne yapardınız?
3.28. D_{11}: Deli olurdum."
Yukarıdaki metin parçacığında konuşucunun talep ettiği yeni bilgi mevcut değildir.

"3.29. K: 21 yaşına tekrar dönseniz ne yapardınız?
*3.30. D_{12}: Gene **Kadıköy'de yaşardım. Seviyorum**.*
Yukarıdaki metin parçacığında konuşucu bilgi talep eden soruları sormuştur. 3.30'da dinleyici "21 yaşına dönse yine Kadıköy'de yaşayacağı çünkü Kadıköy'ü sevdiği" yeni bilgisini vermiştir.

*"3.31. D_{13}: **Midye satardım**, ne yapacağım?"*
Yukarıdaki metin parçacığında konuşucu bilgi talep eden soruları sormuştur. Dinleyici "21 yaşına dönse yine midye satacağı" yeni bilgisini vermiştir.

*"3.32. D_{14}: Bilmem ne yapardım? **Gençliğimi yaşardım**"*
Yukarıdaki metin parçacığında konuşucu bilgi talep eden soruları sormuştur. Dinleyici "21 yaşına dönse gençliğini yaşayacağı" yeni bilgisini vermiştir.

*"3.33. D_{15}: Vallahi hiçbir şey de yapmazdım. Bu devirde hiçbir şey yapılmaz. Hiç hiç ya gençlik bu devre göre bir şey yapamayız. **Devir çok kötü**."*
Yukarıdaki metin parçacığında dinleyici "devrin çok kötü olduğu" yeni bilgisini vermiştir.

"3.34. K: 21 yaşına dönseydin ne yapardınız?
3.35. D_{16}: Dönemeyeceğime göre…"
Yukarıdaki metin parçacığında konuşucunun talep ettiği yeni bilgi mevcut değildir.

"3.36. K: Efendim Eğer 21 yaşına tekrar dönseniz ne yapardınız?
*3.37. D_{17}: **Severek yaşardım**."*
Yukarıdaki metin parçacığında konuşucu bilgi talep eden soruları sormuştur. 3.37'de dinleyici "21 yaşına dönse severek yaşayacağı" yeni bilgisini vermiştir.

"3.38. K: Tekrar dönseydin?
*3.39. D_{18}: **Aynı şeyleri yapardım**. Yani, güzel bir **pişmanlığım yok**, aynen."*

Yukarıdaki metin parçacığında konuşucu bilgi talep eden soruları sormuştur. 3.39'da dinleyici "21 yaşına dönse aynı şeyleri yapacağı ve pişmanlığı olmadığı" yeni bilgisini vermiştir.

"3.40. D_{19}: Bazı şeyleri farklı yapardım. ***Yatırım dolayısıyla farklı yapardım****. Boşa harcamazdım.* ***Yatırımları İstanbul'a yapardım*** *özellikle."*

Yukarıdaki metin parçacığında konuşucu bilgi talep eden soruları sormuştur. Dinleyici "21 yaşına dönse yatırımlarını farklı olarak İstanbul'a yapacağı" yeni bilgisini vermiştir.

1.3.2.4. Kabul edilebilirlik

Kabul edilebilirlik dinleyici tarafından değerlendirilen bir ölçüttür. Yukarıda yer alan Şema 2'ye göre dinleyicilerin cevapları değerlendirilmiştir.

"3.1.K: Eğer 21 yaşına dönseydiniz ne yapardınız?

3.2. D_1: Vallahi ne yapardım? Şimdiki aklımlan o zamana dönseydim çok şeyler yaparım. Önce okurdum, bir kariyerimi yapardım. O zaman daha başka şeylerim olurdu. Yaşantım çok farklı olurdu. Evlatlarımı yetiştirdim ama daha başka yetiştirebilirdim. Çok memnunum yani. Evlenmezdim. Ben de hemen hemen 38 senelik evliyim biraz yıprattı evlilik bizi. Annemin yanımda olmasını isterdim. Annem çok genç öldü. Annemin yanımda olmasını çok isterdim."

"3.3. D_2: Yine hemen bu yaşıma gelirdim

3.4. K: Tekrar?

3.5. D_2: Evet, yani bir daha bir daha hayat çekilmez öyle. Çünkü yeniden her şeyi yaşayacaksınız, kolay değil.

3.6. D_3: Ay ben e… bu aklımla dönmek isterdim o zaman çok başka bir hayatım olurdu yani. Üniversite okuduğum zaman daha bilinçli okurdum. Ben siyasal mezunuyum ve e… topluma daha faydalı bir insan olmaya çalışırdım.

3.7. K: Evlenir miydiniz?

3.8. D_3: Asla evlenmezdim.

3.9. D_2: Evlenirdim. Çocuklarımın olması çok güzel bir şey."

"3.10. D_4: Ah ben dönsem neler yapardım.

3.11. D_5: İstanbul'u altını üstüne getirirdim

3.12. D_4: Ay ay! Gençlik gibisi var mı?

3.13. D_6: İnsan ne ister? Okumak. Okudum. İş ister. İşim var. Emekli öğretmenim. Evlilik. Evlendim. Çocuk istedim. Çocuğum var

3.14. K: Yine evlenir miydiniz 21 yaşına gelseydiniz?

3.15. D_4: Yok onu yapmazdım.

3.16. D_6: Gene evlenirdim, gene evlenirdim. İki tane çocuk sahibi oldum. Güzel okudular. Çalışıyorlar. Şimdi torunlara gidiyorum.

3.17. D_7: Ben mutluyum. Vallah ben dönmek istemezdim. Ben hayatımdan memnunum

3.18. D_6: Yani doğum sıkıntısı, çocuk sınavı kazandı sıkıntısı, koca bulma sıkıntısı değil mi?"

"3.19. D_8: İlginç bir soru. 21 yaşına dönseydim ne yapardım? Hiç bu zamana kadar olan hatalarımı yapmazdım. Çok hata yaptık hayatımızda.

3.20. K: Evlenir miydiniz?

3.21. D_8: Hanım beni duyarsa kötü olur kulağına söyleyeyim.

3.22. K_1: Söyle abi.

3. 23. D_8: Evlenmezdim."

"3. 24. D_9: Okurdum. Ben okurdum. En yüksek yere çıkardım. Şimdiki gibi böyle ev hanımlığı falan yapmazdım. Okudum. Üniversiteyi okumadım. Kazandım aldım. Yok, o zaman yollamadılar. Artık biz 60 küsur yaşındayız."

"3.25. K: Eğer 21 yaşına dönseydin ne yapardınız?

3.26. D_{10}: Aynı hayatı tekrar yaşardım. Hiçbir şekilde pişman olmadım yaşadığım hayatta. Her konuda…"

"3.29. K: 21 yaşına tekrar dönseniz ne yapardınız?

3.30. D_{12}: Gene Kadıköy'de yaşardım. Seviyorum."

"3.31. D_{13}: Midye satardım, ne yapacağım?"

"3.32. D_{14}: Bilmem ne yapardım? Gençliğimi yaşardım"

"3.36. K: Efendim Eğer 21 yaşına tekrar dönseniz ne yapardınız?

3.37. D_{17}: Severek yaşardım."

"3.38. K: Tekrar dönseydin?
3.39. D_{18}: Aynı şeyleri yapardım. Yani, güzel bir pişmanlığım yok, aynen."

"3.40. D_{19}: Bazı şeyleri farklı yapardım. Yatırım dolayısıyla farklı yapardım. Boşa harcamazdım. Yatırımları İstanbul'a yapardım özellikle."

Yukarıdaki metin parçacıklarında dinleyiciler sorulan soruyu kabul edilebilir bulmuşlardır. Bu nedenle konuşucu ile aynı bağlam içerisinde yer almaktadır. Cevaplar "kabul edilebilir"dir

"3.34. K: 21 yaşına dönseydin ne yapardınız?
3.35. D_{16}: Dönemeyeceğime göre…"

"3.27. K: Eğer 21 yaşına dönseydiniz ne yapardınız?
3.28. D_{11}: Deli olurdum."

"3.33. D_{15}: Vallahi hiçbir şey de yapmazdım. Bu devirde hiçbir şey yapılmaz. Hiç hiç ya gençlik bu devre göre bir şey yapamayız. Devir çok kötü."
Yukarıdaki metin parçacıklarında dinleyiciler sorulan soruyu tam olarak "kabul edilebilir" bulmamışlardır. Bu nedenle konuyu kapatmaya yönelik cevaplar vermişlerdir. Yine de cevaplar bağlam içindedir. Bu nedenle verilen cevaplar "anlaşılır"dır.

1.3.2.1.5. Durumsallık

Durumsallık başlığı altın metinde söylem alanı, söylem biçemi ve söylem kipi incelenecektir.
"3.1.K: Eğer 21 yaşına dönseydiniz ne yapardınız?
3.2. D_{1}: Vallahi ne yapardım? Şimdiki aklımlan o zamana dönseydim çok şeyler yaparım. Önce okurdum, bir kariyerimi yapardım. O zaman daha başka şeylerim olurdu. Yaşantım çok farklı olurdu. Evlatlarımı yetiştirdim ama daha başka yetiştirebilirdim. Çok memnunum yani. Evlenmezdim. Ben de hemen hemen 38 senelik

evliyim biraz yıprattı evlilik bizi. Annemin yanımda olmasını isterdim. Annem çok genç öldü. Annemin yanımda olmasını çok isterdim"

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "21 yaşına dönse ne yapacağı bilgisini" talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.

Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"3.3. D_2: Yine hemen bu yaşıma gelirdim

3.4. K: Tekrar?

3.5. D_2: Evet, yani bir daha bir daha hayat çekilmez öyle. Çünkü yeniden her şeyi yaşayacaksınız, kolay değil.

3.6. D_3: Ay ben e… bu aklımla dönmek isterdim o zaman çok başka bir hayatım olurdu yani. Üniversite okuduğum zaman daha bilinçli okurdum. Ben siyasal mezunuyum ve e… topluma daha faydalı bir insan olmaya çalışırdım.

3.7. K: Evlenir miydiniz?

3.8. D_3: Asla evlenmezdim.

3.9. D_2: Evlenirdim. Çocuklarımın olması çok güzel bir şey."

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "21 yaşına dönse ne yapacağı bilgisini" talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.

Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"3.10. D_4: Ah ben dönsem neler yapardım.

3.11. D_5: İstanbul'u altını üstüne getirirdim

3.12. D_4: Ay ay! Gençlik gibisi var mı?

3.13. D_6: İnsan ne ister? Okumak. Okudum. İş ister. İşim var. Emekli öğretmenim. Evlilik. Evlendim. Çocuk istedim. Çocuğum var

3.14. K: Yine evlenir miydiniz 21 yaşına gelseydiniz?

3.15. D_4: Yok onu yapmazdım.

3.16. D_6: Gene evlenirdim, gene evlenirdim. İki tane çocuk sahibi oldum. Güzel okudular. Çalışıyorlar. Şimdi torunlara gidiyorum.

3.17. D_7: Ben mutluyum. Vallah ben dönmek istemezdim. Ben hayatımdan memnunum

3.18. D_6: Yani doğum sıkıntısı, çocuk sınavı kazandı sıkıntısı, koca bulma sıkıntısı değil mi?"

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "21 yaşına dönse ne yapacağı bilgisini" talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.

Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"3.19. D_8: İlginç bir soru. 21 yaşına dönseydim ne yapardım? Hiç bu zamana kadar olan hatalarımı yapmazdım. Çok hata yaptık hayatımızda.

3.20. K: Evlenir miydiniz?

3.21. D_8: Hanım beni duyarsa kötü olur kulağına söyleyeyim.

3.22. K_1: Söyle abi.

3. 23. D_8: Evlenmezdim."

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "21 yaşına dönse ne yapacağı bilgisini" talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.

Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"3. 24. D_9: Okurdum. Ben okurdum. En yüksek yere çıkardım. Şimdiki gibi böyle ev hanımlığı falan yapmazdım. Okudum. Üniversiteyi okumadım. Kazandım aldım. Yok, o zaman yollamadılar. Artık biz 60 küsur yaşındayız."

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "21 yaşına dönse ne yapacağı bilgisini" talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.

Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"3.25. K: Eğer 21 yaşına dönseydin ne yapardınız?

3.26. D_{10}: Aynı hayatı tekrar yaşardım. Hiçbir şekilde pişman olmadım yaşadığım hayatta. Her konuda…"

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "21 yaşına dönse ne yapacağı bilgisini" talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.

Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"3.27. K: Eğer 21 yaşına dönseydiniz ne yapardınız?

3.28. D_{11}: Deli olurdum."

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "21 yaşına dönse ne yapacağı bilgisini" talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır. Dinleyici odak değiştirerek üstünlük kurmaya çalışmıştır, fakat güçlü bir ifade yoktur.

Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"3.29. K: 21 yaşına tekrar dönseniz ne yapardınız?

3.30. D_{12}: Gene Kadıköy'de yaşardım. Seviyorum."

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "21 yaşına dönse ne yapacağı bilgisini" talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.

Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"3.31. D_{13}: Midye satardım, ne yapacağım?"

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "21 yaşına dönse ne yapacağı bilgisini" talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.

Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"3.32. D_{14}: Bilmem ne yapardım? Gençliğimi yaşardım"

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "21 yaşına dönse ne yapacağı bilgisini" talep etmektedir.
Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.
Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"3.33. D_{15}: Vallahi hiçbir şey de yapmazdım. Bu devirde hiçbir şey yapılmaz. Hiç hiç ya gençlik bu devre göre bir şey yapamayız. Devir çok kötü."
Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "21 yaşına dönse ne yapacağı bilgisini" talep etmektedir.
Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır. Dinleyici odak değiştirerek üstünlük kurmaya çalışmıştır, fakat güçlü bir ifade yoktur.
Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"3.34. K: 21 yaşına dönseydin ne yapardınız?
3.35. D_{16}: Dönemeyeceğime göre…"
Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "21 yaşına dönse ne yapacağı bilgisini" talep etmektedir.
Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır. Dinleyici odak değiştirerek üstünlük kurmaya çalışmıştır, fakat güçlü bir ifade yoktur.
Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"3.36. K: Efendim Eğer 21 yaşına tekrar dönseniz ne yapardınız?
3.37. D_{17}: Severek yaşardım."
Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "21 yaşına dönse ne yapacağı bilgisini" talep etmektedir.
Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.
Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"3.38. K: Tekrar dönseydin?
3.39. D_{18}: Aynı şeyleri yapardım. Yani, güzel bir pişmanlığım yok, aynen."

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "21 yaşına dönse ne yapacağı bilgisini" talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.

Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"3.40. D_{19}: Bazı şeyleri farklı yapardım. Yatırım dolayısıyla farklı yapardım. Boşa harcamazdım. Yatırımları İstanbul'a yapardım özellikle."

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "21 yaşına dönse ne yapacağı bilgisini" talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.

Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

Metin 4[13]

4.1. K: Bir yağmur damlası olsaydın nereye yağardın?

4.2. D_1: Kesinlikle Karadeniz tarafındaki dağlara. Evet, orayı görmek isterdim şahsen.

4.3. K: Bir damla yağmur olsaydın nereye yağardın?

4.4. D_2: Nereye düşerdim? Azra'ya düşerdim. Arkadaşıma düşerdim. Yani o kadar bahtsız ki!

4.5. K: Bir yağmur damlası olsaydınız nereye yağardınız?

4.6. D_3: Nasıl nereye yağardın? Ya yere düşerdin.

4.7. K: Tamam siz nereye düşerdiniz?

4.8. D_3:Yere düşerdim.

4.9. K: Ama nereye düşmek isterdiniz, diye soruyorum.

4.10. D_3: Yere düşmek isterdim, toprağa. Vallahi güneydoğuya düşmek isterdim.

4. 11. K: Güneydoğuya nereye tam olarak efendim

4.12. D_3: Mardin, Mardin. Vallahi bu havuzlu çarşının oradayım.

4.13. D_4: Vatan toprağın düşsem gerisi önemli değil benim için. Sonuç olarak en başta hani savaş falan oldu. Ondan sonra ay ve yıldızın görüntüsü, sonuç olarak hani şey oldu ya böyle bayrak belli oldu ya. Hiç olmazsa o bayrağın bir parçası olabilirdim onu düşünüyorum açıkçası.

[13] https://www.youtube.com/watch?v=v-5m57T0AGc (Erişim tarihi: 14.04.2025)

4. 14. D_5: Burcu Hanım'ın üstüne yağardım. Eşim.

4.15. K: Bir yağmur damlası olsaydınız nereye yağardınız?

4.16. D_6: Hatay, Hassa, Aktepe. Oraya kesinlikle çok yağmak isterdim oranın kesinlikle bir yağmura ve temizlenmeye ihtiyacı var Çünkü ilk başta, onların, bir insanların temizlenmesi lazım ilk ona inanıyoruz yağmur damlasıyla.

4.17. D_7: Abiciğim bir yağmur damlası olsam Hatay'a yağardım. Havası güzel, insanları güzel. Öyle bir güzellik de Hatay'a yakışır abiciğim. Ya o tozu kaldırdı. Ben de güzelliğini yerleştireyim abicim, sıkıntı yok.

4.18. D_8: New York'a yağardım. Sebebi de vize olmadan direkt orada olmuş olurdum. New York'ta Times Squaire'in oraya Manhattan'a.

4.19. D_9: Ben Manhattan Köprüsü diyecektim. Ama benden çaldı zaten.

4. 20. D_{10}: Türkiye'ye. Çünkü Almanya'da sürekli yağmur var. Ben oradan geliyorum. O yüzden biraz buraya gelmesini isterdim. Burayı seviyorum ve size biraz göndermek istiyorum yağmurları.

4.21. D_{11}: Nereye yağardım? Ya sevdiğim kızın bahçesine yağardım herhalde.

4.22. K: Kendin üzerine neden yağmıyorsun?

4.23. D_{11}:Yani kendimden daha çok seviyorumdur.

4.24. K: Bahçesini mi?

4.25. D_{11}:Aynen bahçesini.

4.26. D_{12}: İsveç. Manzarası çok güzel havası çok güzel. Orada yaşamayı tercih ederim. Keşke havadan ben insem İsveç'e doğru daha güzel olur yağmur olaraktan.

4.27. D_{13}: Sevgilimin üstüne yağardım. Çünkü çok seviyorum onu.

4.28. D_{14}: Ya ben denize ya. Ben eğer su… Ben de suyum orası da su karışır giderdik.

4.29. D_{15}: Yani mantıklı geliyor. Daha çok denize yağardık, daha güzel olur.

4.30. D_{16}: Buraya yağmazdım herhalde. Ya hoşuma gitmiyor ama burası. Bilmiyorum ya. Depremden önce güzeldi de şu an hoşuma gitmiyor. Vallahi abi İstanbul'a yağarım herhalde direkt ya. İstanbul Kadıköy tarafına.

4.31. D_{17}: Bir yağmur damlası olsaydım nereye yağardım? Afrika'ya. Ya yazık oradaki insanlara. Bir yağmur damlası görsünler.

4.32. D_{18}: Ben de Afrika diyeyim. Yani kurak bir iklim var o yüzden.

4.33. K: bir yağmur damlası olsaydınız nereye yağardınız?

4. 34. D_{19}: Zor bir soru

4.35. D_{20}: Ankara Ankara.

4.36. D_{21}: Antakya

4.37. K: Bir yağmur damlası olsaydın…

4.38. D_{22}: Hatay'a yağardım. Hatay'a yağardım. Çünkü Hatay'a ait hissediyorum kendimi Hatay'ı seviyorum.

4.39. K: Bir yağmur damlası olsaydın nereye yağardın?

4.40. D_{23}: Kral damardan giriyorsun. Ağaçların üstüne yağardım yani.

4.41. K: Hangi ağacımız, ne ağacı?

4.42. D_{23}: Güzel ağaçların üstüne yağardım kral.

4.43. K: Bir yağmur damlası olsaydın nereye yağardın?

4.44. D_{24}: Haymaseki Haymaseki.

4.45. K: Neden?

4.46. D_{24}: Haymeseki. Neden? Neden Efe? Bilmem. Ya ne bileyim aklıma orası geldi.

4.47. K: Teşekkür ederim

1.4.1. Bağlaşıklık Değerlendirmesi

1.4.1.1. Sözcüksel Bağlaşıklık

1.4.1.1.1. Genel

1.4.1.1.1.1. Yineleme

Metnin genelinde *yağmur damlası* sözcük grubu 11 kez, *düş-* eylemi 11 kez, *yağ-* eylemi 21 kez, *nereye* sözcüğü 14 kez yinelenmiştir.

"4.3. K: Bir damla yağmur olsaydın nereye yağardın?

*4.4. D_2: Nereye **düş**erdim? Azra'ya **düş**erdim. Arkadaşıma **düş**erdim. Yani o kadar bahtsız ki!"*

Yukarıdaki metin parçacığında "düş-" eylemi yinelenmiştir.

*"4.5. K: Bir yağmur damlası olsaydınız **nereye yağ**ardınız?*

*4.6. D_3: Nasıl **nereye yağ**ardın? Ya yere düşerdin.*

*4.7. K: Tamam siz **nereye düş**erdiniz?*

*4.8. D_3:**Yere düş**erdim.*

*4.9. K: Ama **nereye düş**mek **iste**rdiniz, diye soruyorum.*

*4.10. D_3: **Yere düş**mek **iste**rdim, toprağa. Vallahi **güneydoğuy**a düşmek **iste**rdim.*

*4. 11. K: **Güneydoğuy**a nereye tam olarak efendim*

4.12. D_3: Mardin, Mardin. Vallahi bu havuzlu çarşının oradayım."

Yukarıdaki metin parçacığında “nereye yağ-”, “yere düş-” eylem öbekleri, “iste-” eylemi, “güneydoğu” sözcüğü yinelenmiştir.

“4.13. D4: Vatan toprağın düşsem gerisi önemli değil benim için. ***Sonuç olarak*** *en başta hani savaş falan oldu. Ondan sonra ay ve yıldızın görüntüsü,* ***sonuç olarak*** *hani şey oldu ya böyle* ***bayrak*** *belli oldu ya. Hiç olmazsa o* ***bayrağ****ın bir parçası olabilirdim onu düşünüyorum açıkçası.”*
Yukarıdaki metin parçacığında “sonuç olarak” söz öbeği ve “bayrak” sözcüğü yinelenmiştir.

“4.15. K: Bir ***yağmur damlası*** *olsaydınız nereye* ***yağ****ardınız?*
4.16. D6: Hatay, Hassa, Aktepe. Oraya kesinlikle çok ***yağ****mak isterdim oranın kesinlikle bir yağmura ve* ***temizlenme****ye ihtiyacı var Çünkü ilk başta, onların, bir insanların* ***temizlenme****si lazım ilk ona inanıyoruz* ***yağmur damlası****yla.”*
Yukarıdaki metin parçacığında “yağmur damlası” sözcük grubu, “yağ-” eylemi, “temizlenme” sözcüğü yinelenmiştir.

“4.17. D7: ***Abiciğim*** *bir yağmur damlası olsam* ***Hatay****'a yağardım. Havası* ***güzel****, insanları* ***güzel****. Öyle bir* ***güzellik*** *de* ***Hatay****'a yakışır* ***abiciğim****. Ya o tozu kaldırdı. Ben de* ***güzelliğ****ini yerleştireyim* ***abicim****, sıkıntı yok.”*
Yukarıdaki metin parçacığında “abiciğim” sözcüğü, “Hatay” sözcüğü, “güzel” sözcüğü ve “güzellik” sözcüğü yinelenmiştir.

“4.18. D8: ***New York'****a yağardım. Sebebi de vize olmadan direkt orada olmuş olurdum.* ***New York'****ta Times Squaire’in oraya* ***Manhattan****’a.*
4.19. D9: Ben ***Manhattan*** *Köprüsü diyecektim. Ama benden çaldı zaten.”*
Yukarıdaki metin parçacığında “New York” ve “Manhattan” sözcükleri yinelenmiştir.

“4. 20. D10: Türkiye'ye. Çünkü Almanya'da sürekli ***yağmur*** *var. Ben oradan* ***gel****iyorum.* ***O*** *yüzden biraz* ***bura****ya* ***gel****mesini isterdim.* ***Bura****yı seviyorum ve size biraz göndermek istiyorum* ***yağmur****ları.”*
Yukarıdaki metin parçacığında “bura” sözcüğü, “yağmur” sözcüğü ve “gel-” eylemleri yinelenmiştir.

*"4.21. D11: Nereye **yağ**ardım? Ya sevdiğim kızın **bahçe**sine **yağ**ardım herhalde.*
*4.22. K: **Kendi**n üzerine neden **yağ**mıyorsun?*
*4.23. D11:Yani **kendi**mden daha çok seviyorumdur.*
*4.24. K: **Bahçe**sini mi?*
*4.25. D11:Aynen **bahçe**sini."*
Yukarıdaki metin parçacığında "yağ-" eylemi, "bahçe" sözcüğü ve kendi" sözcüğü yinelenmiştir.

*"4.26. D12: **İsveç.** Manzarası **çok** güzel **hava**sı **çok güzel**. Orada yaşamayı tercih ederim. Keşke **hava**dan ben insem **İsveç'e** doğru daha **güzel** olur yağmur olaraktan."*
Yukarıdaki metin parçacığında "çok" sözcüğü, "İsveç" sözcüğü, "güzel" sözcüğü ve "hava" sözcüğü yinelenmiştir.

*"4.27. D13: Sevgilimin üstüne **yağ**ardım. Çünkü çok seviyorum onu.*
*4.28. D14: Ya **ben deniz**e ya. **Ben** eğer **su**... Ben de **su**yum orası da **su** karışır giderdik.*
*4.29. D15: Yani mantıklı geliyor. **Daha** çok **denize yağ**ardık, **daha** güzel olur."*
Yukarıdaki metin parçacığında "ben", "daha", yağ-" eylemi, "deniz" sözcüğü ve "su" sözcüğü yinelenmiştir.

*"4.30. D16: **Buraya yağmazdım herhalde. Ya hoşuma gitmiyor** ama **burası**. Bilmiyorum ya. Depremden önce güzeldi de şu an **hoşuma gitmiyor**. Vallahi abi **İstanbul'a yağarım herhalde** direkt **ya. İstanbul** Kadıköy tarafına."*
Yukarıdaki metin parçacığında "bura" sözcüğü, "yağ-" eylemi, "herhalde" sözcüğü, "ya" sözcüğü, "İstanbul" sözcüğü ve "hoşuma gitmiyor" tümcesi yinelenmiştir.

*"4.31. D17: **Bir yağmur damlası** olsaydım nereye yağardım? **Afrika'**ya. Ya yazık oradaki insanlara. **Bir yağmur damlası** görsünler.*
*4.32. D18: Ben de **Afrika** diyeyim. Yani kurak bir iklim var o yüzden."*
Yukarıdaki metin parçacığında "bir yağmur damlası" söz öbeği ve "Afrika" sözcüğü yinelenmiştir.

"4.33. K: bir yağmur damlası olsaydınız nereye yağardınız?
4. 34. D19: Zor bir soru
*4.35. D20: **Ankara Ankara**.*

4.36. D21: Antakya”

Yukarıdaki metin parçacığında “Ankara” sözcüğü yinelenmiştir.

4.37. K: Bir yağmur damlası olsaydın…

4.38. D22: ***Hatay'a yağardım. Hatay'a yağardım****. Çünkü* ***Hatay****'a ait hissediyorum kendimi* ***Hatay****’ı seviyorum.*

Yukarıdaki metin parçacığında “Hatay’a yağardım” tümcesi ve “Hatay” sözcüğü yinelenmiştir.

“4.39. K: Bir yağmur damlası olsaydın nereye yağardın?

4.40. D23: ***Kral*** *damardan giriyorsun.* ***Ağaçların üstüne yağardım*** *yani.*

4.41. K: Hangi ***ağac****ımız, ne* ***ağac****ı?*

4.42. D23: Güzel ***ağaçların üstüne yağardım kral****.”*

Yukarıdaki metin parçacığında “ağaç” sözcüğü, “kral” sözcüğü ve “ağaçların üstüne yağardım” tümcesi yinelenmiştir.

“4.43. K: Bir yağmur damlası olsaydın nereye yağardın?

4.44. D24: ***Haymaseki Haymaseki****.*

4.45. K: ***Neden?***

4.46. D24: ***Haymeseki****.* ***Neden? Neden*** *Efe? Bilmem. Ya ne bileyim aklıma orası geldi.*

4.47. K: Teşekkür ederim”

Yukarıdaki metin parçacığında “Haymeseki” sözcüğü ve “neden” sözcüğü yinelenmiştir.

1.4.1.1.1.2. Eş Veya Yakın Anlamlı Sözcük Kullanımı

Metinde 1 eş anlamlı eylem örneğine rastlanmıştır.

“4.3. K: Bir damla yağmur olsaydın ***nereye yağardın****?*

4.4. D2: ***Nereye düşerdim****? Azra'ya düşerdim. Arkadaşıma düşerdim. Yani o kadar bahtsız ki!”*

Yukarıdaki metin parçacığında “yağ-” ve “düş-” eylemleri eş anlamlı olarak kullanılmıştır.

1.4.1.1.1.3. Karşıtlık

Metinde rastlanmamıştır.

1.4.1.1.1.4. Üst Anlamlı Sözcük

Metinde rastlanmamıştır.

1.4.1.1.2. Anlık

1.4.1.1.2.1. Denklik

Metinde rastlanmamıştır.

1.4.1.1.2.2. Adlandırma

Metinde rastlanmamıştır.

1.4.1.1.2.3. Benzetme

Metinde rastlanmamıştır.

1.4.1.2. Dilbilgisel Bağlaşıklık

1.4.1.2.1. Gönderim

1.4.1.2.1.1. Kişi Üzerinden Gönderim

Röportajı yapan kişi konuşucu (K) röportaj yapılan dinleyici ($D_{1,2,3...}$) olarak adlandırılmıştır. Eğer konuşucu dinleyiciye gönderimde bulunuyorsa "dinleyiciye gönderim yapılmıştır" şeklinde yazılmıştır. Dinleyici kendisine gönderim yapıyorsa "dinleyicinin kendisine" ifadesi kullanılmıştır. Metinde 81 tane kişi üzerinden gönderim örneği vardır.

*"4.1. K: Bir yağmur damlası olsaydı**n** nereye yağardı**n**?*
*4.2. D_1: Kesinlikle Karadeniz tarafındaki dağlara. Evet, orayı görmek isterdi**m** şahsen."*

Yukarıdaki metin parçacığında 4.1'de 2.teklik kişi ekiyle dinleyiciye artgönderim yapılmıştır. 4.2'de 1.TK eki ile dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır.

*"4.3. K: Bir damla yağmur olsaydı**n** nereye yağardı**n**?*
*4.4. D_2: Nereye düşerdi**m**? Azra'ya düşerdi**m**. Arkadaş**ım**a düşerdi**m**. Yani o kadar bahtsız ki!"*

Yukarıdaki metin parçacığında 4.3'te 2.TK ekiyle dinleyiciye artgönderim yapılmıştır. 4.2'de 1.TK eki ve 1.TK iyelik eki ile dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır.

*"4.5. K: Bir yağmur damlası olsaydı**nız** nereye yağardı**nız**?*
*4.6. D_3: Nasıl nereye yağard**ın**? Ya yere düşerd**in**.*

*4.7. K: Tamam **siz** nereye düşerdiniz?*

*4.8. D_3: Yere düşerdi**m**.*

*4.9. K: Ama nereye düşmek isterdi**niz**, diye soruyorum.*

*4.10. D_3: Yere düşmek isterdi**m**, toprağa. Vallahi güneydoğuya düşmek isterdi**m**."*

Yukarıdaki metin parçacığında 4.5'te 2.ÇK ekiyle dinleyiciye artgönderim yapılmıştır. 4.6'da 2.TK eki ile konuşucuya artgönderim yapılmıştır. 4.7'de "siz" kişi adılıyla dinleyiciye artgönderim yapılmıştır. 4.8'de 1.TK adılı ile dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır. 4.9'da 2.ÇK ekiyle dinleyiciye artgönderim yapılmıştır. 4.10'da 1.TK adılı ile dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır.

*"4.13. D_4: Vatan toprağına düşsem gerisi önemli değil **ben**im için. Sonuç olarak en başta hani savaş falan oldu. Ondan sonra ay ve yıldızın görüntüsü, sonuç olarak hani şey oldu ya böyle bayrak belli oldu ya. Hiç olmazsa o bayrağın bir parçası olabilirdi**m** onu düşünüyoru**m** açıkçası."*

Yukarıdaki metin parçacığında 4.13'te "ben" kişi adılı ve 1.TK eki ile dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır.

*"4. 14. D_5: Burcu Hanım'ın üstüne yağardı**m**. Eş**im**."*

Yukarıdaki metin parçacığında 4.14'te 1.TK ve 1.TK iyelik eki ile dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır.

*"4.15. K: Bir yağmur damlası olsaydı**nız** nereye yağardı**nız**?*

*4.16. D_6: Hatay, Hassa, Aktepe. Oraya kesinlikle çok yağmak isterdi**m** oranın kesinlikle bir yağmura ve temizlenmeye ihtiyacı var. Çünkü ilk başta, **onlar**ın, bir insanların temizlenmesi lazım ilk ona inanıyor**uz** yağmur damlasıyla."*

Yukarıdaki metin parçacığında 4.15'te 2.ÇK ekiyle dinleyiciye artgönderim yapılmıştır. 4.16'da 1.TK eki ve 1.ÇK eki ile dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır. "onlar" kişi adılı ile "Hatay, Hassa, Aktepe'de yaşayan insanlar"a artgönderim yapılmıştır.

*"4.17. D_7: Abiciği**m** bir yağmur damlası olsa**m** Hatay'a yağardı**m**. Havası güzel, insanları güzel. Öyle bir güzellik de Hatay'a yakışır abiciği**m**. Ya o tozu kaldırdı. **Ben** de güzelliğini yerleştireyim abicim, sıkıntı yok."*

Yukarıdaki metin parçacığında 4.17'de 1.TK iyelik eki, 1.TK eki ve "ben" kişi adılı ile dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır.

*"4.18. D8: New York'a yağardı**m**. Sebebi de vize olmadan direkt orada olmuş olurdu**m**. New York'ta Times Squaire'in oraya Manhattan'a.*
*4.19. D9: Ben Manhattan Köprüsü diyecekti**m**. Ama **ben**den çaldı+**Ø** zaten."*
Yukarıdaki metin parçacığında 4.18'de 1.TK eki ile dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır. 4.19'da 1.TK eki ve "ben" kişi adılı ile dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır. 3.TK ekiyle D8'e artgönderim yapılmıştır.

*"4. 20. D10: Türkiye'ye. Çünkü Almanya'da sürekli yağmur var. **Ben** oradan geliyorum. O yüzden biraz buraya gelmesini isterdi**m**. Burayı seviyoru**m** ve **siz**e biraz göndermek istiyoru**m** yağmurları."*
Yukarıdaki metin parçacığında 4.20'de "ben" kişi adılı ve 1.TK eki ile dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır. "siz" kişi adılı ile "Türkiye'de yaşayanlar"a art gönderim yapılmıştır.

*"4.21. D11: Nereye yağardı**m**? Ya sevdiğ**im** kızın bahçesine yağardı**m** herhalde.*
*4.22. K: **Kendin** üzerine neden yağmıyor**sun**?*
*4.23. D11: Yani **kendimden** daha çok seviyor**um**dur.*
Yukarıdaki metin parçacığında 4.21'de 1.TK eki ve 1.TK iyelik eki ile dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır. 4.22'de "kendi" dönüşlülük adılı, 2.TK iyelik eki ve 2.TK eki ile dinleyiciye artgönderim yapılmıştır. 4.23'te "kendi" dönüşlülük adılı, 1.TK iyelik eki ve 1.TK eki ile dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır.

*"4.26. D12: İsveç. Manzarası çok güzel havası çok güzel. Orada yaşamayı tercih eder**im**. Keşke havadan **ben** insem İsveç'e doğru daha güzel olur yağmur olaraktan."*
Yukarıdaki metin parçacığında 4.26'da 1.TK eki ve "ben" kişi adılı ile dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır.

*"4.27. D13: Sevgili**m**in üstüne yağard**ım**. Çünkü çok seviyor**um o**nu.*
*4.28. D14: Ya **ben** denize ya. **Ben** eğer su… **Ben** de suyum orası da su karışır giderdik.*
*4.29. D15: Yani mantıklı geliyor. Daha çok denize yağardı**k** daha güzel olur."*

Yukarıdaki metin parçacığında 4.27'de 1.TK eki ve 1.TK iyelik eki ile dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır. "o" kişi adılı ile "sevgilisi"ne artgönderim yapılmıştır. 4.28'de "ben" kişi adılı ile dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır. 4.29'da 1.ÇK adılı ile dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır.

*"4.30. D_{16}: Buraya yağmazdı**m** herhalde. Ya hoş**um**a gitmiyor ama burası. Bilmiyor**um** ya. Depremden önce güzeldi de şu an hoş**um**a gitmiyor. Vallahi abi İstanbul'a yağar**ım** herhalde direkt ya. İstanbul Kadıköy tarafına."*

Yukarıdaki metin parçacığında 4.30'da 1.TK eki ve 1.TK iyelik eki ile dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır.

*"4.37. K: Bir yağmur damlası olsaydı**n**…*

*4.38. D_{22}: Hatay'a yağardı**m**. Hatay'a yağardı**m**. Çünkü Hatay'a ait hissediyor**um** **kendimi** Hatay'ı seviyor**um**."*

Yukarıdaki metin parçacığında 4.37'de 2.TK eki ile dinleyiciye artgönderim yapılmıştır. 4.38'de 1.TK eki, "kendi" dönüşlülük zamiri ve 1.TK iyelik eki ile dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır.

*"4.39. K: Bir yağmur damlası olsaydı**n** nereye yağardı**n**?*

*4.40. D_{23}: Kral damardan giriyor**sun**. Ağaçların üstüne yağardı**m** yani.*

*4.41. K: Hangi ağac**ımız**, ne ağacı?*

*4.42. D_{23}: Güzel ağaçların üstüne yağardı**m** kral."*

Yukarıdaki metin parçacığında 4.39'da 2.TK ekleri ile dinleyiciye artgönderim yapılmıştır. 4.40'ta 2.TK eki ile konuşucuya, 1.TK eki ile dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır. 4.41'de 1.ÇK eki ile "Hatay'da yaşayan insanlar"a art gönderim yapılmıştır. 4.42'de 1.TK eki ile dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır.

*"4.43. K: Bir yağmur damlası olsaydı**n** nereye yağardı**n**?*

4.44. D_{24}: Haymaseki Haymaseki.

4.45. K: Neden?

*4.46. D_{24}: Haymeseki. Neden? Neden Efe? Bilme**m**. Ya ne biley**im** aklı**m**a orası geldi."*

Yukarıdaki metin parçacığında 4.43'te 2.TK ekleri ile dinleyiciye artgönderim yapılmıştır. 4.46'da 1.TK eki ve 1.TK iyelik eki ile dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır.

1.4.1.2.1.2. Gösterme Üzerinden Gönderim

Metinde 20 adet gösterme üzerinden gönderim örneği vardır.

4.1. K: Bir yağmur damlası olsaydın nereye yağardın?

4.2. D_1: Kesinlikle Karadeniz tarafındaki dağlara. Evet, ***orayı*** *görmek isterdim şahsen.*

Yukarıdaki metin parçacığında "orayı" işaret adılı ile "Karadeniz tarafındaki dağlara" sözcük öbeğine artgönderim yapılmıştır.

4.13. D_4: Vatan toprağına düşsem gerisi önemli değil benim için. Sonuç olarak en başta hani savaş falan oldu. ***Ondan*** *sonra ay ve yıldızın görüntüsü, sonuç olarak hani şey oldu ya* ***böyle****, bayrak belli oldu ya. Hiç olmazsa* ***o*** *bayrağın bir parçası olabilirdim* ***onu*** *düşünüyorum açıkçası.*

Yukarıdaki metin parçacığında 4.13'te "ondan" işaret adılı ile "savaş olması"na artgönderim yapılmıştır. "böyle" adılı ile "bayrağın belli olması"na öngönderim yapılmıştır. "o" işaret sıfatı ile "Türkiye bayrağı"na artgönderim yapılmıştır. "onu" işaret adılı ile "bayrağın bir parçası olabilirdim" tümcesine artgönderim yapılmıştır.

4.15. K: Bir yağmur damlası olsaydınız nereye yağardınız?

4.16. D_6: Hatay, Hassa, Aktepe. ***Oraya*** *kesinlikle çok yağmak isterdim* ***oranın*** *kesinlikle bir yağmura ve temizlenmeye ihtiyacı var Çünkü ilk başta, onların, bir insanların temizlenmesi lazım ilk* ***ona*** *inanıyoruz yağmur damlasıyla.*

Yukarıdaki metin parçacığında 4.16'da "oraya" ve "oranın" işaret adılları ile "Aktepe"ye artgönderim yapılmıştır. "ona" işaret adılıyla "insanların temizlenmesi lazım" tümcesine artgönderim yapılmıştır.

4.17. D_7: Abiciğim bir yağmur damlası olsam Hatay'a yağardım. Havası güzel, insanları güzel. Öyle bir güzellik de Hatay'a yakışır abiciğim. Ya ***o*** *tozu kaldırdı. Ben de güzelliğini yerleştireyim abicim, sıkıntı yok.*

Yukarıdaki metin parçacığında 4.17'de "o" işaret adılı ile "Hatay"a artgönderim yapılmıştır.

*4.18. D8: New York'a yağardım. Sebebi de vize olmadan direkt **orada** olmuş olurdum. New York'ta Times Squaire'in oraya Manhattan'a.*

Yukarıdaki metin parçacığında 4.18'de "orada" işaret adılı ile "New York"a artgönderim yapılmıştır.

*4. 20. D10: Türkiye'ye. Çünkü Almanya'da sürekli yağmur var. Ben **oradan** geliyorum. O yüzden biraz **buraya** gelmesini isterdim. **Burayı** seviyorum ve size biraz göndermek istiyorum yağmurları.*

Yukarıdaki metin parçacığında 4.20'de "oradan" işaret adılı ile "Almanya"ya artgönderim yapılmıştır. "buraya" ve "burayı" işaret adılları ile "Türkiye"ye artgönderim yapılmıştır.

*4.26. D12: İsveç. Manzara**sı** çok güzel hava**sı** çok güzel. **Orada** yaşamayı tercih ederim. Keşke havadan ben insem İsveç'e doğru daha güzel olur yağmur olaraktan.*

Yukarıdaki metin parçacığında 4.26'da "orada" işaret adılı ve tamlanan eki ile "İsveç"e artgönderim yapılmıştır.

*4.28. D14: Ya ben denize ya. Ben eğer su… Ben de suyum, **orası** da su karışır giderdik.*

Yukarıdaki metin parçacığında 4.28'de "orası" işaret adılı ile "deniz"e artgönderim yapılmıştır.

*4.30. D16: **Buraya** yağmazdım herhalde. Ya hoşuma gitmiyor ama **burası**. Bilmiyorum ya. Depremden önce güzeldi de **şu** an hoşuma gitmiyor. Vallahi abi İstanbul'a yağarım herhalde direkt ya. İstanbul Kadıköy tarafına.*

Yukarıdaki metin parçacığında 4.30'da "buraya" ve "burası" işaret adılı ile "Hatay"a artgönderim yapılmıştır. "şu" işaret sıfatı ile "depremden sonra"ya artgönderim yapılmıştır.

*4.31. D17: Bir yağmur damlası olsaydım nereye yağardım? Afrika'ya. Ya yazık **oradaki** insanlara. Bir yağmur damlası görsünler.*

Yukarıdaki metin parçacığında 4.31'de "oradaki" işaret adılı ile "Afrika"ya artgönderim yapılmıştır.

"4.43. K: Bir yağmur damlası olsaydın nereye yağardın?
4.44. D_{24}: Haymaseki Haymaseki.
4.45. K: Neden?
*4.46. D_{24}: Haymeseki. Neden? Neden Efe? Bilmem. Ya ne bileyim aklıma **orası** geldi."*
Yukarıdaki metin parçacığında 4.46'da "orası" işaret adılı ile "Haymaseki"ye artgönderim yapılmıştır.

1.4.1.2.2. Değiştirim

Metinde rastlanmamıştır.

1.4.1.2.3. Eksilti

Metinde 18 metin parçacığında eksilti örneği vardır. Bunlar özne, eylem, nesne, tamlayan, tamlanan, yan tümce ve tümce eksiltisi örnekleridir. Parantez içinde verilen ögeler metnin kendisinde olmayıp, sonradan eksiltiyi göstermek amacı ile eklenmiştir. Metinde 95 eksilti örneği vardır.

*"4.1. K: Bir yağmur damlası olsaydın nereye yağardın **(sen)?***
*4.2. D_1: **(ben)** Kesinlikle Karadeniz tarafındaki dağlara **(yağardım).** Evet, **(ben)** orayı görmek isterdim şahsen."*
Yukarıdaki metin parçacığında 4.1'de "sen" düşürülerek özne eksiltilmiştir. 4.2'de "ben" ve "yağardım" düşürülerek özne ve yüklem eksiltilmiştir.

*"4.3. K: Bir damla yağmur olsaydın nereye yağardın **(sen)?***
*4.4. D_2: **(ben)** Nereye düşerdim? **(ben)** Azra'ya düşerdim. **(ben)** Arkadaşıma düşerdim. Yani **(o)** o kadar bahtsız **(biri)** ki!"*
Yukarıdaki metin parçacığında 4.3'te "sen" düşürülerek özne eksiltilmiştir. 4.4'te "ben" ve "o" düşürülerek özne eksiltilmiştir. "biri" düşürülerek tamlanan eksiltilmiştir.

*"4.5. K: **(siz)** Bir yağmur damlası olsaydınız nereye yağardınız?*
*4.6. D_3: Nasıl nereye yağardın **(sen)?** Ya yere düşerdin **(sen).***
*4.7. K: Tamam siz nereye düşerdiniz **(yağmur damlası olsaydınız**)?*

*4.8. D3: **(ben yağmur damlası olsaydım)** Yere düşerdim.*

*4.9. K: Ama nereye düşmek isterdiniz **(siz),** diye soruyorum **(ben).***

*4.10. D3: **(ben)** Yere düşmek isterdim, toprağa. Vallahi **(ben)** güneydoğuya düşmek isterdim.*

*4. 11. K: Güneydoğuya nereye **(düşmek isterdiniz siz)** tam olarak efendim*

*4.12. D3: Mardin, Mardin **('e düşmek isterdim ben).** Vallahi **(ben)** bu havuzlu çarşının oradayım."*

Yukarıdaki metin parçacığında 4.5'te "siz" düşürülerek özne eksiltilmiştir. 4.6'da "sen" düşürülerek özne eksiltilmiştir. 4.7'de "yağmur damlası olsaydınız" tümcesi düşürülerek yan tümce eksiltilmiştir. 4.9'da "siz" düşürülerek yan tümcenin öznesi, "ben" düşürülerek ana tümcenin öznesi eksiltilmiştir. 4.10'da "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir. 4.11'de "siz" ve "düşmek isterdiniz" düşürülerek özne ve yüklem eksiltilmiştir. 4.12'de "ben" ve "düşmek isterdim" düşürülerek özne ve yüklem eksiltilmiştir.

*"4.13. D4: **(yağmur damlası olarak)** Vatan toprağına düşsem gerisi önemli değil benim için. Sonuç olarak en başta hani savaş falan oldu. Ondan sonra ay ve yıldızın görüntüsü, sonuç olarak hani şey oldu ya böyle bayrak belli oldu ya. Hiç olmazsa **(ben)** o bayrağın bir parçası olabilirdim onu düşünüyorum açıkçası.*

Yukarıdaki metin parçacığında 4.13'te "yağmur damlası olarak" söz öbeği düşürülerek belirteç eksiltilmiştir. "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir.

*"4. 14. D5: **(yağmur damlası olsaydım ben)** Burcu Hanım'ın üstüne yağardım. **(Burcu Hanım benim)** Eşim."*

Yukarıdaki metin parçacığında 4.14'te "yağmur damlası olsaydım" tümcesi düşürülerek yan tümce eksiltilmiştir. "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir. "Burcu Hanım" düşürülerek özne eksiltilmiştir. "benim" düşürülerek tamlayan eksiltilmiştir.

*"4.15. K: Bir yağmur damlası olsaydınız nereye yağardınız **(siz)?***

*4.16. D6: **(bir yağmur damlası olsam**) Hatay, Hassa, Aktepe **('e yağardım ben). (ben)** Oraya kesinlikle çok yağmak isterdim. Oranın kesinlikle bir yağmura ve temizlenmeye ihtiyacı var. Çünkü ilk başta, onların, bir insanların temizlenmesi lazım ilk ona inanıyoruz **(biz)** yağmur damlasıyla."*

Yukarıdaki metin parçacığında 4.15'te "siz" ibaresi düşürülerek özne eksiltilmiştir. 4.16'da "bir yağmur damlası olsam" tümcesi düşürülerek yan tümce eksiltilmiştir. "ben" ve "'e yağardım" düşürülerek özne ve yüklem eksiltilmiştir. "biz" düşürülerek özne eksiltilmiştir.

"4.17. D_7: Abiciğim bir yağmur damlası olsam ***(ben)*** *Hatay'a yağardım.* ***(Hatay'ın)*** *Havası güzel, insanları güzel. Öyle bir güzellik de Hatay'a yakışır abiciğim. Ya o tozu kaldırdı. Ben de güzelliğini yerleştireyim abicim, sıkıntı yok."*

Yukarıdaki metin parçacığında 4.17'de "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir. "Hatay'ın" düşürülerek tamlayan eksiltilmiştir.

"4.18. D_8: ***(ben bir yağmur damlası olsam)*** *New York'a yağardım. Sebebi de vize olmadan direkt orada olmuş olurdum* ***(ben).*** *New York'ta Times Squaire'in oraya Manhattan'a* ***(vize olmadan gitmiş olurdum ben)****.*

4.19. D_9: Ben Manhattan Köprüsü diyecektim. Ama ***(o)*** *benden çaldı zaten."*

Yukarıdaki metin parçacığında 4.18'de "bir yağmur damlası olsam" tümcesi düşürülerek yan tümce eksiltilmiştir. "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir. "vize olmadan gitmiş olurdum" tümcesi düşürülerek yüklem ve belirteç eksiltilmiştir. 4.19'da "o" düşürülerek özne eksiltilmiştir.

"4. 20. D_{10}: ***(ben yağmur damlası olsaydım)*** *Türkiye'ye* ***(yağardım).*** *Çünkü Almanya'da sürekli yağmur var. Ben oradan geliyorum. O yüzden* ***(ben)*** *biraz buraya gelmesini isterdim* ***(yağmurların). (ben)*** *Burayı seviyorum ve* ***(Almanya'dan)*** *size biraz göndermek istiyorum yağmurları."*

Yukarıdaki metin parçacığında 4.20'de "bir yağmur damlası olsaydım" tümcesi düşürülerek yan tümce eksiltilmiştir. "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir. "yağardım" düşürülerek yüklem eksiltilmiştir. "yağmurların" düşürülerek tamlayan eksiltilmiştir. "Almanya'dan" düşürülerek belirteç eksiltilmiştir.

"4.21. D_{11}: ***(ben bir yağmur damlası olsaydım)*** *Nereye yağardım? Ya* ***(ben)*** *sevdiğim kızın bahçesine yağardım herhalde.*

*4.22. K: Kendin üzerine neden yağmıyorsun****(sen)?***

4.23. D_{11}:Yani ***(ben)*** *kendimden daha çok seviyorumdur* ***(onu).***

4.24. K: ***(onun)*** *Bahçesini mi* ***(kendinden çok seviyorsun sen)?***

*4.25. D_{11}:Aynen **(ben onun)** bahçesini **(kendimden çok seviyorum)**."*

Yukarıdaki metin parçacığında 4.21'de "bir yağmur damlası olsaydım" ibaresi düşürülerek yan tümce eksiltilmiştir. "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir. 4.22'de "sen" düşürülerek özne eksiltilmiştir. 4.23'te "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir. "onu" düşürülerek nesne eksiltilmiştir. 4.24'te "onun" düşürülerek tamlayan eksiltilmiştir. "kendinden çok seviyorsun" ibaresi düşürülerek tümce eksiltilmiştir. "Sen" düşürülerek özne eksiltilmiştir. 4.25'te "onun" düşürülerek tamlayan eksiltilmiştir. "kendimden çok seviyorsun" ibaresi düşürülerek tümce eksiltilmiştir. "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir.

*"4.26. D_{12}: **(ben bir yağmur damlası olsam)** İsveç**('e yağmak isterdim). (İsveç'in)** Manzarası çok güzel havası çok güzel. Orada yaşamayı tercih ederim **(ben).** Keşke havadan ben insem İsveç'e doğru daha güzel olur yağmur olaraktan."*

Yukarıdaki metin parçacığında 4.26'da "bir yağmur damlası olsam" tümcesi düşürülerek yan tümce eksiltilmiştir. "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir. "'e yağmak isterdim" düşürülerek yüklem eksiltilmiştir. "İsveç'in" düşürülerek tamlayan eksiltilmiştir. "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir.

*"4.27. D_{13}: **(Ben bir yağmur damlası olsam)** Sevgilimin üstüne yağardım. Çünkü **(ben)** çok seviyorum onu.*

*4.28. D_{14}: Ya ben **(bir yağmur damlası olsam)** denize **(yağardım)** ya. Ben eğer su… Ben de suyum, orası da su karışır giderdik.*

*4.29. D_{15}: Yani **(o)** mantıklı geliyor. **(biz bir yağmur damlası olsaydık)** Daha çok denize yağardık, daha güzel olur."*

Yukarıdaki metin parçacığında 4.27'de "bir yağmur damlası olsam" tümcesi düşürülerek yan tümce eksiltilmiştir. "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir. 4.28'de "bir yağmur damlası olsam" tümcesi düşürülerek yan tümce eksiltilmiştir. "yağardım" düşürülerek yüklem eksiltilmiştir. 4.29'da "o" düşürülerek özne eksiltilmiştir. "biz" düşürülerek ve "bir yağmur damlası olsaydık" düşürülerek özne ve yan tümce eksiltilmiştir.

*"4.30. D_{16}: **(ben yağmur damlası olsaydım)** Buraya yağmazdım herhalde. Ya **(benim)** hoşuma gitmiyor ama burası**. (ben)** Bilmiyorum ya. Depremden önce **(burası)** güzeldi*

de şu an hoşuma gitmiyor. Vallahi abi ***(ben)*** *İstanbul'a yağarım herhalde direkt ya. İstanbul Kadıköy tarafına* ***(yağarım ben).”***

Yukarıdaki metin parçacığında 4.30’da “bir yağmur damlası olsaydım” tümcesi düşürülerek yan tümce eksiltilmiştir. “ben” düşürülerek özne eksiltilmiştir. “benim” düşürülerek tamlayan eksiltilmiştir. “burası” düşürülerek özne eksiltilmiştir. “yağarım” düşürülerek yüklem eksiltilmiştir.

“4.31. D17: Bir yağmur damlası olsaydım nereye yağardım? Afrika'ya ***(yağardım ben).*** *Ya yazık oradaki insanlara. Bir yağmur damlası görsünler* ***(onlar).***

4.32. D18: Ben de Afrika diyeyim. Yani kurak bir iklim var ***(Afrika’da)*** *o yüzden.”*

Yukarıdaki metin parçacığında 4.31’de “yağardım” düşürülerek yüklem eksiltilmiştir. “ben” düşürülerek özne eksiltilmiştir. “onlar” düşürülerek özne eksiltilmiştir. 4.32’de “Afrika’da” düşürülerek belirteç eksiltilmiştir.

“4.33. K: Bir yağmur damlası olsaydınız nereye yağardınız ***(siz)?***

4. 34. D19: Zor bir soru ***(bu)***

4.35. D20: Ankara Ankara ***(‘ya yağmak isterdim ben).***

*4.36. D21: Antakya****(‘ya yağmak isterdim ben)”***

Yukarıdaki metin parçacığında 4.33’te “siz” düşürülerek özne eksiltilmiştir. 4.34’te “bu” düşürülerek özne eksiltilmiştir. 4.35 ve 4.36’da “’ya yağmak isterdim ben” düşürülerek yüklem ve özne eksiltilmiştir.

*“4.37. K: Bir yağmur damlası olsaydın****…(sen nereye yağmak isterdin)***

4.38. D22: Hatay'a yağardım ***(ben).*** *Hatay'a yağardım. Çünkü* ***(ben)*** *Hatay'a ait hissediyorum kendimi Hatay’ı seviyorum.”*

Yukarıdaki metin parçacığında 4.37’de “sen nereye yağmak isterdin” tümcesi düşürülerek yüklem ve özne eksiltilmiştir. 4.38’de “ben” düşürülerek özne eksiltilmiştir.

“4.39. K: Bir yağmur damlası olsaydın nereye yağardın ***(sen)?***

4.40. D23: Kral damardan giriyorsun ***(sen). (ben)*** *Ağaçların üstüne yağardım yani.*

*4.41. K: Hangi ağacımız, ne ağacı****(nın üstüne yağardın)?***

4.42. D23: ***(ben)*** *Güzel ağaçların üstüne yağardım kral”.*

Yukarıdaki metin parçacığında 4.39'da "sen" düşürülerek özne eksiltilmiştir. 4.40'ta "sen" ve "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir. 4.41'de "'nın üstüne yağardın" düşürülerek yüklem ve belirteç eksiltilmiştir. 4.42'de "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir.

"4.43. K: Bir yağmur damlası olsaydın nereye yağardın ***(sen)?***
*4.44. D_{24}: Haymaseki Haymaseki****('ye yağardım).***
4.45. K: Neden ***(Haymaseki'ye yağardın)?***
4.46. D_{24}: Haymeseki. Neden? Neden Efe? Bilmem. Ya ne bileyim ***(ben), (benim)*** *aklıma orası geldi.*
4.47. K: Teşekkür ederim"

Yukarıdaki metin parçacığında 4.43'te "sen" düşürülerek özne eksiltilmiştir. 4.44'te "'e yağardım" düşürülerek yüklem eksiltilmiştir. "Haymaseki'ye yağardın" düşürülerek yüklem ve belirteç eksiltilmiştir. 4.46'da "ben" düşürülerek özne, "benim" düşürülerek tamlayan eksilmiştir.

1.4.1.2.4. Bağıntı Ögeleri

Metinde 8 metin parçacığında bağıntı ögesine rastlanmıştır. Bunlar: ki, o yüzden, ama, ondan sonra, ve, çünkü'dür.

"4.5. K: Bir yağmur damlası olsaydınız nereye yağardınız?
4.6. D_3: Nasıl nereye yağardın? Ya yere düşerdin.
4.7. K: Tamam siz nereye düşerdiniz?
4.8. D_3:Yere düşerdim.
4.9. K: ***Ama*** *nereye düşmek isterdiniz, diye soruyorum.*
4.10. D_3: Yere düşmek isterdim, toprağa. Vallahi güneydoğuya düşmek isterdim."

"4.13. D_4: Vatan toprağına düşsem gerisi önemli değil benim için. Sonuç olarak en başta hani savaş falan oldu. ***Ondan sonra*** *ay ve yıldızın görüntüsü, sonuç olarak hani şey oldu ya böyle bayrak belli oldu ya. Hiç olmazsa o bayrağın bir parçası olabilirdim onu düşünüyorum açıkçası."*

"4.16. D_6: Hatay, Hassa, Aktepe. Oraya kesinlikle çok yağmak isterdim oranın kesinlikle bir yağmura ve temizlenmeye ihtiyacı var. ***Çünkü*** *ilk başta, onların, bir insanların temizlenmesi lazım ilk ona inanıyoruz yağmur damlasıyla."*

"4.17. D_7: Abiciğim bir yağmur damlası olsam Hatay'a yağardım. Havası güzel, insanları güzel. Öyle bir güzellik de Hatay'a yakışır abiciğim. Ya o tozu kaldırdı. Ben de güzelliğini yerleştireyim abicim, sıkıntı yok."

"4.18. D_8: New York'a yağardım. Sebebi de vize olmadan direkt orada olmuş olurdum. New York'ta Times Squaire'in oraya Manhattan'a.
4.19. D_9: Ben Manhattan Köprüsü diyecektim. ***Ama*** *benden çaldı zaten."*

"4. 20. D_{10}: Türkiye'ye. ***Çünkü*** *Almanya'da sürekli yağmur var. Ben oradan geliyorum.* ***O yüzden*** *biraz buraya gelmesini isterdim. Burayı seviyorum* ***ve*** *size biraz göndermek istiyorum yağmurları."*

"4.27. D_{13}: Sevgilimin üstüne yağardım. ***Çünkü*** *çok seviyorum onu.*
4.28. D_{14}: Ya ben denize ya. Ben eğer su… Ben de suyum, orası da su karışır giderdik."
"4.37. K: Bir yağmur damlası olsaydın…
4.38. D_{22}: Hatay'a yağardım. Hatay'a yağardım. ***Çünkü*** *Hatay'a ait hissediyorum kendimi Hatay'ı seviyorum."*

1.4.2. Bağdaşıklık Değerlendirmesi

1.4.2.1. Konu Ayrımı, Odak ve Konu Değiştirme İşaretleyicileri

Konu ayrımı konusunda röportajı yapan konuşucu (K), röportaj yapılan kişiler dinleyici ($D_{1,2,3...}$) olarak konumlandırılmıştır. Bu bölümde dinleyici konuşucu ile aynı bağlamda cevap verebiliyor mu, cevap verebiliyorsa aynı bağlam içerisinde konu ayrımı olmuş mu, konu ayrımı olmuşsa hangi konuşma düzenlilikleri kullanılmış ve odak hangi ögeler üzerine kaymış sorularına cevap aranacaktır.

"4.1. K: Bir yağmur damlası olsaydın nereye yağardın?
4.2. D_1: Kesinlikle Karadeniz tarafındaki dağlara. Evet, orayı görmek isterdim şahsen."

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap konuşucunun sorduğu sorularla **aynı bağlam içerisindedir.**

"4.3. K: Bir damla yağmur olsaydın nereye yağardın?

4.4. D_2: Nereye düşerdim? Azra'ya düşerdim. Arkadaşıma düşerdim. Yani o kadar bahtsız ki!"

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap konuşucunun sorduğu sorularla **aynı bağlam içerisindedir.** Diğer metin parçacıklarında farkı ise "yağmur damlası olarak düşmek" ibaresi olumsuz olarak algılanmıştır.

4.5. K: Bir yağmur damlası olsaydınız nereye yağardınız?

*4.6. D_3: Nasıl nereye yağardın? **Ya** yere düşerdin.*

4.7. K: Tamam siz nereye düşerdiniz?

4.8. D_3:Yere düşerdim.

4.9. K: Ama nereye düşmek isterdiniz, diye soruyorum.

4.10. D_3: Yere düşmek isterdim, toprağa. Vallahi güneydoğuya düşmek isterdim.

4. 11. K: Güneydoğuya nereye tam olarak efendim

4.12. D_3: Mardin, Mardin. Vallahi bu havuzlu çarşının oradayım.

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyici konuşucuyu **konu ayrımına** zorlamaktadır. 4.6'da "ya" açıkça etkilenen değişimler ile **odak** "yağmurun fiziksel olarak yere düşmesi"ne çekilmiştir.

"4.13. D_4: Vatan toprağına düşsem gerisi önemli değil benim için. Sonuç olarak en başta hani savaş falan oldu. Ondan sonra ay ve yıldızın görüntüsü, sonuç olarak hani şey oldu ya böyle bayrak belli oldu ya. Hiç olmazsa o bayrağın bir parçası olabilirdim onu düşünüyorum açıkçası."

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap konuşucunun sorduğu sorularla **aynı bağlam içerisindedir.**

"4. 14. D_5: Burcu Hanım'ın üstüne yağardım. Eşim."

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap konuşucunun sorduğu sorularla **aynı bağlam içerisindedir.**

4.15. K: Bir yağmur damlası olsaydınız nereye yağardınız?

4.16. D_6: Hatay, Hassa, Aktepe. Oraya kesinlikle çok yağmak isterdim oranın kesinlikle bir yağmura ve temizlenmeye ihtiyacı var Çünkü ilk başta, onların, bir insanların temizlenmesi lazım ilk ona inanıyoruz yağmur damlasıyla.

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap konuşucunun sorduğu sorularla **aynı bağlam içerisindedir.**

"4.17. D_7: Abiciğim bir yağmur damlası olsam Hatay'a yağardım. Havası güzel, insanları güzel. Öyle bir güzellik de Hatay'a yakışır abiciğim. Ya o tozu kaldırdı. Ben de güzelliğini yerleştireyim abicim, sıkıntı yok."

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap konuşucunun sorduğu sorularla **aynı bağlam içerisindedir.**

4.18. D_8: New York'a yağardım. Sebebi de vize olmadan direkt orada olmuş olurdum. New York'ta Times Squaire'in oraya Manhattan'a.

4.19. D_9: Ben Manhattan Köprüsü diyecektim. Ama benden çaldı zaten.

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap konuşucunun sorduğu sorularla **aynı bağlam içerisindedir.**

"4. 20. D_{10}: Türkiye'ye. Çünkü Almanya'da sürekli yağmur var. Ben oradan geliyorum. O yüzden biraz buraya gelmesini isterdim. Burayı seviyorum ve size biraz göndermek istiyorum yağmurları."

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap konuşucunun sorduğu sorularla **aynı bağlam içerisindedir.**

"4.26. D_{12}: İsveç. Manzarası çok güzel havası çok güzel. Orada yaşamayı tercih ederim. Keşke havadan ben insem İsveç'e doğru daha güzel olur yağmur olaraktan."

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap konuşucunun sorduğu sorularla **aynı bağlam içerisindedir.**

"4.27. D_{13}: Sevgilimin üstüne yağardım. Çünkü çok seviyorum onu.

4.28. D_{14}: Ya ben denize ya. Ben eğer su… Ben de suyum, orası da su karışır giderdik.

4.29. D_{15}: Yani mantıklı geliyor. Daha çok denize yağardık, daha güzel olur."

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap konuşucunun sorduğu sorularla **aynı bağlam içerisindedir.**

"4.30. D_{16}: Buraya yağmazdım herhalde. ***Ya*** *hoşuma gitmiyor ama burası. Bilmiyorum ya. Depremden önce güzeldi de şu an hoşuma gitmiyor. Vallahi abi İstanbul'a yağarım herhalde direkt ya. İstanbul Kadıköy tarafına."*

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyici konuşucuyu **konu ayrımına** zorlamaktadır. 4.30'da "ya" açıkça etkilenen değişimler ile **odak** "dinleyicinin Hatay'ı sevmediği"ne çekilmiştir.

"4.31. D_{17}: Bir yağmur damlası olsaydım nereye yağardım? Afrika'ya. Ya yazık oradaki insanlara. Bir yağmur damlası görsünler.

4.32. D_{18}: Ben de Afrika diyeyim. Yani kurak bir iklim var o yüzden."

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap konuşucunun sorduğu sorularla **aynı bağlam içerisindedir.**

"4.33. K: Bir yağmur damlası olsaydınız nereye yağardınız?

4. 34. D_{19}: Zor bir soru

4.35. D_{20}: Ankara Ankara.

4.36. D_{21}: Antakya"

Yukarıdaki metin parçacığında 4.34'te dinleyicinin verdiği cevap bağlamdaki **konuyu kapatmaya** yönelik olduğu için konuşucuyu **konu ayrımı** yapmaya zorlamaktadır. Fakat diğer 4.35 ve 4.36'da dinleyiciler **aynı bağlam içerisinde** cevap vermişlerdir.

"4.37. K: Bir yağmur damlası olsaydın…

4.38. D_{22}: Hatay'a yağardım. Hatay'a yağardım. Çünkü Hatay'a ait hissediyorum kendimi Hatay'ı seviyorum."

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap konuşucunun sorduğu sorularla **aynı bağlam içerisindedir.**

"4.39. K: Bir yağmur damlası olsaydın nereye yağardın?

4.40. D_{23}: Kral damardan giriyorsun. Ağaçların üstüne yağardım yani.

4.41. K: Hangi ağacımız, ne ağacı?

4.42. D_{23}: Güzel ağaçların üstüne yağardım kral."

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap konuşucunun sorduğu sorularla **aynı bağlam içerisindedir.**

"4.43. K: Bir yağmur damlası olsaydın nereye yağardın?

4.44. D_{24}: Haymaseki Haymaseki.

4.45. K: Neden?

4.46. D_{24}: Haymeseki. Neden? Neden Efe? Bilmem. Ya ne bileyim aklıma orası geldi.

4.47. K: Teşekkür ederim"

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap konuşucunun sorduğu sorularla **aynı bağlam içerisindedir.**

1.4.2.2. Amaç

Amaç konuşucu odaklıdır. Konuşucunun bu sözel metinde amacı dinleyiciden farklı ve özgün cevaplar almaktır. Bu amaç doğrultusunda bağlaşıklığı ve bağdaşıklığı sağlamak zorundadır. Bundan dolayı aşağıdaki örneklerde olduğu gibi konuşucu farklı odaklara kayan dinleyicileri kendi odağına tekrar yönlendirmeye çalışmıştır.

"4.5. K: Bir yağmur damlası olsaydınız nereye yağardınız?

4.6. D_3: Nasıl nereye yağardın? Ya yere düşerdin.

*4.7. K: **Tamam** siz nereye düşerdiniz?*

4.8. D_3:Yere düşerdim.

*4.9. K: **Ama** nereye düşmek isterdiniz, diye soruyorum.*

4.10. D_3: Yere düşmek isterdim, toprağa. Vallahi güneydoğuya düşmek isterdim.

*4. 11. K: **Güneydoğuya nereye tam olarak efendim***

4.12. D_3: Mardin, Mardin. Vallahi bu havuzlu çarşının oradayım."

Yukarıdaki metin parçacığında konuşucu 4.7, 4.9 ve 4.11'de dinleyicinin sorusunu yanlış anlaması üzerine sorusunu tekrarlamıştır. Böylece konuşucu ve dinleyici aynı bağlam ve konu odağına gelmişlerdir.

1.4.2.3. Bilgisellik

Bu metinde konuşucu soruyu soran yani bilgiyi talep edendir. Dinleyici de bilginin talep edildiği kişidir. Bu metnin tamamında bilgi değiş-tokuşu vardır. Aşağıda metindeki yeni ve eski bilgi yapısına bakılacaktır.

"4.1. K: Bir yağmur damlası olsaydın nereye yağardın?

*4.2. D_1: Kesinlikle **Karadeniz tarafındaki dağlara**. Evet, orayı görmek isterdim şahsen."*

Yukarıdaki metin parçacığında konuşucu bilgi talep eden soruları sormuştur. Dinleyici "yağmur damlası olarak Karadeniz tarafındaki dağlara yağmak istediği" yeni bilgisini vermiştir.

"4.3. K: Bir damla yağmur olsaydın nereye yağardın?
4.4. D_2: Nereye düşerdim? ***Azra'ya düşerdim****. Arkadaşıma düşerdim. Yani* ***o kadar bahtsız ki****!"*
Yukarıdaki metin parçacığında konuşucu bilgi talep eden soruları sormuştur. Dinleyici "yağmur damlası olarak arkadaşı Azra'ya yağmak istediği ve Azra'nın bahtsız olduğu" yeni bilgisini vermiştir.

"4.5. K: Bir yağmur damlası olsaydınız nereye yağardınız?
4.6. D_3: Nasıl nereye yağardın? Ya yere düşerdin."
4.7. K: Tamam siz nereye düşerdiniz?
4.8. D_3:Yere düşerdim.
4.9. K: Ama nereye düşmek isterdiniz, diye soruyorum.
4.10. D_3: Yere düşmek isterdim, toprağa. Vallahi güneydoğuya düşmek isterdim.
4. 11. K: Güneydoğuya nereye tam olarak efendim
4.12. D_3: ***Mardin, Mardin****. Vallahi bu havuzlu çarşının oradayım."*
Yukarıdaki metin parçacığında konuşucu bilgi talep eden soruları sormuştur. Dinleyici "yağmur damlası olarak Mardin'e yağmak istediği" yeni bilgisini vermiştir.

"4.13. D_4: ***Vatan toprağına düşsem*** *gerisi önemli değil benim için. Sonuç olarak en başta hani savaş falan oldu. Ondan sonra ay ve yıldızın görüntüsü, sonuç olarak hani şey oldu ya böyle bayrak belli oldu ya. Hiç olmazsa o bayrağın bir parçası olabilirdim onu düşünüyorum açıkçası."*
Yukarıdaki metin parçacığında dinleyici "yağmur damlası olarak vatan toprağına yağmak istediği" yeni bilgisini vermiştir.

"4. 14. D_5: ***Burcu Hanım'ın üstüne yağardım****. Eşim."*
Yukarıdaki metin parçacığında dinleyici "yağmur damlası olarak eşinin üzerine yağmak istediği" yeni bilgisini vermiştir.

"4.15. K: Bir yağmur damlası olsaydınız nereye yağardınız?

4.16. D_6: **Hatay, Hassa, Aktepe**. Oraya kesinlikle çok yağmak isterdim oranın kesinlikle bir yağmura ve temizlenmeye ihtiyacı var Çünkü ilk başta, onların, bir insanların temizlenmesi lazım ilk ona inanıyoruz yağmur damlasıyla."
Yukarıdaki metin parçacığında konuşucu bilgi talep eden soruları sormuştur. 4.16'da dinleyici "yağmur damlası olarak Aktepe'ye yağmak istediği" yeni bilgisini vermiştir.

*"4.17. D_7: Abiciğim bir yağmur damlası olsam **Hatay'a yağardım**. Havası güzel, insanları güzel. Öyle bir güzellik de Hatay'a yakışır abiciğim. Ya o tozu kaldırdı. Ben de güzelliğini yerleştireyim abicim, sıkıntı yok."*
Yukarıdaki metin parçacığında dinleyici "yağmur damlası olarak Hatay'a yağmak istediği" yeni bilgisini vermiştir.

*"4.18. D_8: **New York'a yağardım**. Sebebi **de vize olmadan direkt orada olmuş olurdum**. New York'ta Times Squaire'in oraya Manhattan'a.*
4.19. D_9: Ben Manhattan Köprüsü diyecektim. Ama benden çaldı zaten."
Yukarıdaki metin parçacığında 4.18 ve 4.19'da dinleyici "yağmur damlası olarak New York'a yağmak istediği çünkü oraya vize olmadan gitmek istediği" yeni bilgisini vermiştir.

*"4. 20. D_{10}: **Türkiye'ye. Çünkü Almanya'da sürekli yağmur** var. Ben oradan geliyorum. O yüzden biraz buraya gelmesini isterdim. Burayı seviyorum ve size biraz göndermek istiyorum yağmurları."*
Yukarıdaki metin parçacığında dinleyici "yağmur damlası olarak Türkiye'ye yağmak istediği ve Almanya'ya sürekli yağmur yağdığı" yeni bilgisini vermiştir.

*"4.21. D_{11}: Nereye yağardım? Ya **sevdiğim kızın bahçesine** yağardım herhalde.*
4.22. K: Kendin üzerine neden yağmıyorsun?
*4.23. D_{11}:Yani **kendimden daha çok seviyorumdur**.*
4.24. K: Bahçesini mi?
4.25. D_{11}:Aynen bahçesini."
Yukarıdaki metin parçacığında konuşucu bilgi talep eden soruları sormuştur. 4.21'de dinleyici "yağmur damlası olarak sevdiği kızın bahçesine yağmak istediği ve sevgilisini kendinden çok sevdiği" yeni bilgisini vermiştir.

"4.26. D12: ***İsveç. Manzarası çok güzel havası çok güzel****. Orada yaşamayı tercih ederim. Keşke havadan ben insem İsveç'e doğru daha güzel olur yağmur olaraktan."*
Yukarıdaki metin parçacığında dinleyici "yağmur damlası olarak İsveç'e yağmak istediği çünkü oranın havasını güzel bulduğu" yeni bilgisini vermiştir.

"4.27. D13: ***Sevgilimin üstüne yağardım. Çünkü çok seviyorum*** *onu.*
4.28. D14: Ya ben ***denize*** *ya. Ben eğer su… Ben de suyum, orası da su* ***karışır giderdik****.*
4.29. D15: Yani mantıklı geliyor. Daha çok denize yağardık, daha güzel olur."
Yukarıdaki metin parçacığında 4.27'de dinleyici "yağmur damlası olarak sevgilisinin üstüne yağmak istediği çünkü onu çok sevdiği" yeni bilgisini vermiştir. 4.28 ve 4.29'da dinleyici "yağmur damlası olarak denize yağma istediği" yeni bilgisini vermiştir.

"4.30. D16: ***Buraya yağmazdım herhalde. Ya hoşuma gitmiyor*** *ama burası. Bilmiyorum ya. Depremden önce güzeldi de şu an hoşuma gitmiyor. Vallahi abi İstanbul'a yağarım herhalde direkt ya.* ***İstanbul Kadıköy tarafına****."*
Yukarıdaki metin parçacığında dinleyici "yağmur damlası olarak Hatay'a yağmak istemediğini çünkü oranın hoşuna gitmediği ve Kadıköy'e yağmak istediği" yeni bilgisini vermiştir.

"4.31. D17: Bir yağmur damlası olsaydım nereye yağardım? ***Afrika'ya****. Ya yazık oradaki insanlara. Bir yağmur damlası görsünler.*
4.32. D18: Ben de ***Afrika*** *diyeyim. Yani* ***kurak bir iklim*** *var o yüzden."*
Yukarıdaki metin parçacığında konuşucu bilgi talep eden soruları sormuştur. 4.31 ve "yağmur damlası olarak Haymaseki'ye yağmak istediği" yeni bilgisini vermiştir.

"4.33. K: bir yağmur damlası olsaydınız nereye yağardınız?
4. 34. D19: Zor bir soru
4.35. D20: ***Ankara*** *Ankara.*
4.36. D21: ***Antakya****"*
Yukarıdaki metin parçacığında konuşucu bilgi talep eden soruları sormuştur. 4.35'te dinleyici "yağmur damlası olarak Ankara'ya yağmak istediği" 4.36'da dinleyici "yağmur damlası olarak Antakya'ya yağmak istediği" yeni bilgisini vermiştir.

"4.37. K: Bir yağmur damlası olsaydın…

*4.38. D_{22}: **Hatay'a yağardım**. Hatay'a yağardım. Çünkü **Hatay'a ait hissediyorum kendimi Hatay'ı seviyorum.**"*

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyici "yağmur damlası olarak Hatay'a yağmak istediği çünkü kendini Hatay'a ait hissettiği" yeni bilgisini vermiştir.

"4.39. K: Bir yağmur damlası olsaydın nereye yağardın?

*4.40. D_{23}: Kral damardan giriyorsun. **Ağaçların üstüne yağardım** yani.*

4.41. K: Hangi ağacımız, ne ağacı?

*4.42. D_{23}: **Güzel ağaçların** üstüne yağardım kral."*

Yukarıdaki metin parçacığında konuşucu bilgi talep eden soruları sormuştur. Dinleyici "yağmur damlası olarak güzel ağaçların üzerine yağmak istediği" yeni bilgisini vermiştir.

"4.43. K: Bir yağmur damlası olsaydın nereye yağardın?

*4.44. D_{24}: **Haymaseki** Haymaseki.*

4.45. K: Neden?

4.46. D_{24}: Haymeseki. Neden? Neden Efe? Bilmem. Ya ne bileyim aklıma orası geldi.

4.47. K: Teşekkür ederim"

Yukarıdaki metin parçacığında konuşucu bilgi talep eden soruları sormuştur. Dinleyici "yağmur damlası olarak Haymaseki'ye yağmak istediği" yeni bilgisini vermiştir.

1.4.2.4. Kabul Edilebilirlik

Kabul edilebilirlik dinleyici tarafından değerlendirilen bir ölçüttür. Yukarıda yer alan Şema 2'ye göre dinleyicilerin cevapları değerlendirilmiştir.

"4.1. K: Bir yağmur damlası olsaydın nereye yağardın?

4.2. D_1: Kesinlikle Karadeniz tarafındaki dağlara. Evet, orayı görmek isterdim şahsen."

"4.3. K: Bir damla yağmur olsaydın nereye yağardın?

4.4. D_2: Nereye düşerdim? Azra'ya düşerdim. Arkadaşıma düşerdim. Yani o kadar bahtsız ki!"

"4.13. D_4: Vatan toprağına düşsem gerisi önemli değil benim için. Sonuç olarak en başta hani savaş falan oldu. Ondan sonra ay ve yıldızın görüntüsü, sonuç olarak hani şey oldu ya böyle bayrak belli oldu ya. Hiç olmazsa o bayrağın bir parçası olabilirdim onu düşünüyorum açıkçası."

"4. 14. D_5: Burcu Hanım'ın üstüne yağardım. Eşim."

"4.15. K: Bir yağmur damlası olsaydınız nereye yağardınız?
4.16. D_6: Hatay, Hassa, Aktepe. Oraya kesinlikle çok yağmak isterdim oranın kesinlikle bir yağmura ve temizlenmeye ihtiyacı var Çünkü ilk başta, onların, bir insanların temizlenmesi lazım ilk ona inanıyoruz yağmur damlasıyla."
"4.17. D_7: Abiciğim bir yağmur damlası olsam Hatay'a yağardım. Havası güzel, insanları güzel. Öyle bir güzellik de Hatay'a yakışır abiciğim. Ya o tozu kaldırdı. Ben de güzelliğini yerleştireyim abicim, sıkıntı yok."

"4.18. D_8: New York'a yağardım. Sebebi de vize olmadan direkt orada olmuş olurdum. New York'ta Times Squaire'in oraya Manhattan'a.
4.19. D_9: Ben Manhattan Köprüsü diyecektim. Ama benden çaldı zaten."

"4. 20. D_{10}: Türkiye'ye. Çünkü Almanya'da sürekli yağmur var. Ben oradan geliyorum. O yüzden biraz buraya gelmesini isterdim. Burayı seviyorum ve size biraz göndermek istiyorum yağmurları."

"4.21. D_{11}: Nereye yağardım? Ya sevdiğim kızın bahçesine yağardım herhalde.
4.22. K: Kendin üzerine neden yağmıyorsun?
4.23. D_{11}:Yani kendimden daha çok seviyorumdur.
4.24. K: Bahçesini mi?
4.25. D_{11}:Aynen bahçesini."

"4.26. D_{12}: İsveç. Manzarası çok güzel havası çok güzel. Orada yaşamayı tercih ederim. Keşke havadan ben insem İsveç'e doğru daha güzel olur yağmur olaraktan."

"4.27. D_{13}: Sevgilimin üstüne yağardım. Çünkü çok seviyorum onu.
4.28. D_{14}: Ya ben denize ya. Ben eğer su… Ben de suyum, orası da su karışır giderdik.

4.29. D_{15}: Yani mantıklı geliyor. Daha çok denize yağardık, daha güzel olur."

"4.30. D_{16}: Buraya yağmazdım herhalde. Ya hoşuma gitmiyor ama burası. Bilmiyorum ya. Depremden önce güzeldi de şu an hoşuma gitmiyor. Vallahi abi İstanbul'a yağarım herhalde direkt ya. İstanbul Kadıköy tarafına."

"4.31. D_{17}: Bir yağmur damlası olsaydım nereye yağardım? Afrika'ya. Ya yazık oradaki insanlara. Bir yağmur damlası görsünler.
4.32. D_{18}: Ben de Afrika diyeyim. Yani kurak bir iklim var o yüzden."

"4.33. K: bir yağmur damlası olsaydınız nereye yağardınız?
4. 34. D_{19}: Zor bir soru
4.35. D_{20}: Ankara Ankara.
4.36. D_{21}: Antakya"

"4.37. K: Bir yağmur damlası olsaydın…
4.38. D_{22}: Hatay'a yağardım. Hatay'a yağardım. Çünkü Hatay'a ait hissediyorum kendimi Hatay'ı seviyorum."

"4.39. K: Bir yağmur damlası olsaydın nereye yağardın?
4.40. D_{23}: Kral damardan giriyorsun. Ağaçların üstüne yağardım yani.
4.41. K: Hangi ağacımız, ne ağacı?
4.42. D_{23}: Güzel ağaçların üstüne yağardım kral."

"4.43. K: Bir yağmur damlası olsaydın nereye yağardın?
4.44. D_{24}: Haymaseki Haymaseki.
4.45. K: Neden?
4.46. D_{24}: Haymeseki. Neden? Neden Efe? Bilmem. Ya ne bileyim aklıma orası geldi.
4.47. K: Teşekkür ederim"

Yukarıdaki metin parçacıklarında dinleyiciler sorulan soruyu kabul edilebilir bulmuşlardır. Bu nedenle konuşucu ile aynı bağlam içerisinde yer almaktadır. Yukarıdaki çizelgeye göre cevaplar, "kabul edilebilir"dir.

"4.5. K: Bir yağmur damlası olsaydınız nereye yağardınız?

4.6. D_3: Nasıl nereye yağardın? Ya yere düşerdin.

4.7. K: Tamam siz nereye düşerdiniz?

4.8. D_3:Yere düşerdim.

4.9. K: Ama nereye düşmek isterdiniz, diye soruyorum.

4.10. D_3: Yere düşmek isterdim, toprağa. Vallahi güneydoğuya düşmek isterdim.

4. 11. K: Güneydoğuya nereye tam olarak efendim

4.12. D_3: Mardin, Mardin. Vallahi bu havuzlu çarşının oradayım."

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyici sorulan soruyu kabul edilebilir bulmadığı için odağı değiştirmeye gayret etmiştir. Fakat konuşma düzenlilikleri kullanılarak (ya/açıkça etkilenen değişimler) ya da bağlam içerisinde konuyu kapatmaya yönelik cevap verdikleri (aynı cevabı tekrar verme ve karşı soru sorma/ sözcük tekrarı) için bu cevaplar "doğal" kabul edilir.

1.4.2.1.5. Durumsallık

Durumsallık başlığı altın metinde söylem alanı, söylem biçemi ve söylem kipi incelenecektir.

"4.1. K: Bir yağmur damlası olsaydın nereye yağardın?

4.2. D_1: Kesinlikle Karadeniz tarafındaki dağlara. Evet, orayı görmek isterdim şahsen."

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "bir yağmur damlası olsa nereye yağmak isteyeceği" bilgisini talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.

Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"4.3. K: Bir damla yağmur olsaydın nereye yağardın?

4.4. D_2: Nereye düşerdim? Azra'ya düşerdim. Arkadaşıma düşerdim. Yani o kadar bahtsız ki!"

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "bir yağmur damlası olsa nereye yağmak isteyeceği" bilgisini talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.

Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"4.5. K: Bir yağmur damlası olsaydınız nereye yağardınız?
4.6. D_3: Nasıl nereye yağardın? Ya yere düşerdin.
4.7. K: Tamam siz nereye düşerdiniz?
4.8. D_3:Yere düşerdim.
4.9. K: Ama nereye düşmek isterdiniz, diye soruyorum.
4.10. D_3: Yere düşmek isterdim, toprağa. Vallahi güneydoğuya düşmek isterdim.
4. 11. K: Güneydoğuya nereye tam olarak efendim
4.12. D_3: Mardin, Mardin. Vallahi bu havuzlu çarşının oradayım."

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "bir yağmur damlası olsa nereye yağmak isteyeceği" bilgisini talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır. Dinleyici konıuşma düzenlilikleri ile odak değiştirerek üstünlük kurmaya çalışmıştır. Konuşucuyu yönlendirmeyi başararak üstünlük kurmuştur.

Söylem Kipi: "ya" açıkça etkilenen değişimleri kullanarak ve retorik soru sorup kendisi bilgi talep eden rolünü üstlenerek dinleyici üst bir konuma yerleşmiştir. Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"4.13. D_4: Vatan toprağına düşsem gerisi önemli değil benim için. Sonuç olarak en başta hani savaş falan oldu. Ondan sonra ay ve yıldızın görüntüsü, sonuç olarak hani şey oldu ya böyle bayrak belli oldu ya. Hiç olmazsa o bayrağın bir parçası olabilirdim onu düşünüyorum açıkçası."

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "bir yağmur damlası olsa nereye yağmak isteyeceği" bilgisini talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.

Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"4. 14. D_5: Burcu Hanım'ın üstüne yağardım. Eşim."

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "bir yağmur damlası olsa nereye yağmak isteyeceği" bilgisini talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.
Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"4.15. K: Bir yağmur damlası olsaydınız nereye yağardınız?
4.16. D_6: Hatay, Hassa, Aktepe. Oraya kesinlikle çok yağmak isterdim oranın kesinlikle bir yağmura ve temizlenmeye ihtiyacı var Çünkü ilk başta, onların, bir insanların temizlenmesi lazım ilk ona inanıyoruz yağmur damlasıyla."
Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "bir yağmur damlası olsa nereye yağmak isteyeceği" bilgisini talep etmektedir.
Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.
Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"4.17. D_7: Abiciğim bir yağmur damlası olsam Hatay'a yağardım. Havası güzel, insanları güzel. Öyle bir güzellik de Hatay'a yakışır abiciğim. Ya o tozu kaldırdı. Ben de güzelliğini yerleştireyim abicim, sıkıntı yok."
Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "bir yağmur damlası olsa nereye yağmak isteyeceği" bilgisini talep etmektedir.
Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.
Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"4.18. D_8: New York'a yağardım. Sebebi de vize olmadan direkt orada olmuş olurdum. New York'ta Times Squaire'in oraya Manhattan'a.
4.19. D_9: Ben Manhattan Köprüsü diyecektim. Ama benden çaldı zaten."
Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "bir yağmur damlası olsa nereye yağmak isteyeceği" bilgisini talep etmektedir.
Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.
Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"4. 20. D_{10}: Türkiye'ye. Çünkü Almanya'da sürekli yağmur var. Ben oradan geliyorum. O yüzden biraz buraya gelmesini isterdim. Burayı seviyorum ve size biraz göndermek istiyorum yağmurları."

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "bir yağmur damlası olsa nereye yağmak isteyeceği" bilgisini talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.

Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"4.21. D_{11}: Nereye yağardım? Ya sevdiğim kızın bahçesine yağardım herhalde.

4.22. K: Kendin üzerine neden yağmıyorsun?

4.23. D_{11}:Yani kendimden daha çok seviyorumdur.

4.24. K: Bahçesini mi?

4.25. D_{11}:Aynen bahçesini."

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "bir yağmur damlası olsa nereye yağmak isteyeceği" bilgisini talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.

Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"4.26. D_{12}: İsveç. Manzarası çok güzel havası çok güzel. Orada yaşamayı tercih ederim. Keşke havadan ben insem İsveç'e doğru daha güzel olur yağmur olaraktan."

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "bir yağmur damlası olsa nereye yağmak isteyeceği" bilgisini talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.

Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"4.27. D_{13}: Sevgilimin üstüne yağardım. Çünkü çok seviyorum onu.

4.28. D_{14}: Ya ben denize ya. Ben eğer su… Ben de suyum, orası da su karışır giderdik.

4.29. D_{15}: Yani mantıklı geliyor. Daha çok denize yağardık, daha güzel olur."

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "bir yağmur damlası olsa nereye yağmak isteyeceği" bilgisini talep etmektedir.
Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.
Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"4.30. D_{16}: Buraya yağmazdım herhalde. Ya hoşuma gitmiyor ama burası. Bilmiyorum ya. Depremden önce güzeldi de şu an hoşuma gitmiyor. Vallahi abi İstanbul'a yağarım herhalde direkt ya. İstanbul Kadıköy tarafına."
Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "bir yağmur damlası olsa nereye yağmak isteyeceği" bilgisini talep etmektedir.
Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.
Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"4.31. D_{17}: Bir yağmur damlası olsaydım nereye yağardım? Afrika'ya. Ya yazık oradaki insanlara. Bir yağmur damlası görsünler.
4.32. D_{18}: Ben de Afrika diyeyim. Yani kurak bir iklim var o yüzden."
Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "bir yağmur damlası olsa nereye yağmak isteyeceği" bilgisini talep etmektedir.
Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.
Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"4.33. K: Bir yağmur damlası olsaydınız nereye yağardınız?
4. 34. D_{19}: Zor bir soru
4.35. D_{20}: Ankara Ankara.
4.36. D_{21}: Antakya"
Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "bir yağmur damlası olsa nereye yağmak isteyeceği" bilgisini talep etmektedir.
Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.
Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"4.37. K: Bir yağmur damlası olsaydın…

4.38. D_{22}: Hatay'a yağardım. Hatay'a yağardım. Çünkü Hatay'a ait hissediyorum kendimi Hatay'ı seviyorum."

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "bir yağmur damlası olsa nereye yağmak isteyeceği" bilgisini talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.

Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"4.39. K: Bir yağmur damlası olsaydın nereye yağardın?

4.40. D_{23}: Kral damardan giriyorsun. Ağaçların üstüne yağardım yani.

4.41. K: Hangi ağacımız, ne ağacı?

4.42. D_{23}: Güzel ağaçların üstüne yağardım kral."

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "bir yağmur damlası olsa nereye yağmak isteyeceği" bilgisini talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.

Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"4.43. K: Bir yağmur damlası olsaydın nereye yağardın?

4.44. D_{24}: Haymaseki Haymaseki.

4.45. K: Neden?

4.46. D_{24}: Haymeseki. Neden? Neden Efe? Bilmem. Ya ne bileyim aklıma orası geldi.

4.47. K: Teşekkür ederim"

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "bir yağmur damlası olsa nereye yağmak isteyeceği" bilgisini talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.

Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

Metin 5[14]

5.1. K: Türkiye'de bir savaş çıksa, İsrail saldırsa siz ne yapardınız?

[14] https://www.youtube.com/watch?v=uMfNV2cdGJ0&t=22s (Erişim tarihi: 14.04.2025)

5.2. D_1: Yerimizde kalırız terk etmeyiz kaçmayız yani. Her şeyi yaparım askerlere de yemek yaparım milletime de yaparım.

5.3. K: Eğer ki savaş çıksa tepkiniz ne olurdu?

5.4. D_2: Savaş çıkarsa savaşacağız başka kaçış yerimiz yok. Ya öleceğiz ya dirileceğiz.

5.5. K: Ülkeyi terk eder misiniz?

5.6. D_2: Ülkeyi kesinlikle terk etmeyiz. Ya bayrak dikeriz ya da öleceğiz.

5.7. D_3: Savaş çıksa hemen silahları kuşanır, en önde cephede en önde ben giderdim hiç…

5.8. K: Türkiye'yi terk etmez misin?

5.9. D_3: Ne Türkiye'yi! Ya Ne diyorum ben. Vatan… Ben Yayladağılıyım. En önde ben giderim. En önde ha! Abartısız diyorum sana.

5.10. K: Savaş çıksa ne yapardınız?

5.11. D_4: Burada kalmaya devam ederdim

5.12. K: Niçin?

5. 13. D_4: Memleketimi seviyorum vazgeçmek de istemiyorum. Depremde gitmediysem savaşta hiç gitmem.

5.14. K: Türkiye'de savaş çıksa, İsrail saldırsa tepkiniz ne olurdu

5.15. D_5: Kalıp kanımın son damlasına kadar savaşırım yani. Atalarımız ne yapmışsa dedelerimiz ne yapmışsa biz de kalır aynı şeyi yaparız. İnsan vatanı bırakıp gider mi? Bizi başka insanlarla karıştırmasın yani.

5.16. D_6: Biz burada kalırız savaşırız yani yapacağımız bir şey yok. Biz vatanımızı terk edemeyiz.

5.17. D_7: Kalırım. Depremde de terk etmedik, burada kaldık. Yine kalırım. Antakyalı olmak bunu gerektirir.

5.18. D_8: canım olur mu Türk milleti ülkesini terk etmez yani öyle bir şey olmaz mutlaka burada ülkemizi vatanımızı koruyacağız

5.19. D_9: Sonuna kadar savaşta e… Hatay'ımı, Türkiye'mizi kurtarmak için elimizden geleni yaparız. Bana göre e… Türkiye Cumhuriyeti askeriyle e… milli istihbaratıyla her yeriyle mükemmel bir devlettir. Ve şuna inanıyorum ben e… İsrail buraya ayağını değil hiçbir şeyini sokamaz.

5.20. D_{10}: Silahımızı alır cepheye gideriz. Ne olacak yani. Vatan olmazsa çoluk çocuğun bir anlamı var mı? Silahımızı alıp cepheye gideriz koşa koşa.

5.21. D_{11}: Savaş çıksa ne yaparım? Eskiden spor yapıyordum savaşırdım da şimdi artık atletik değiliz. Canlı bomba olur patlarız gibime geliyor yani. Netanyahu'ya ne söylemek isterdim? Fark ederse kahreder derim. Demek isterdim Netanyahu'ya.
5.22. D_2: askerimiz ve polislerimize Allah ayaklarına taş değdirmesin. Onlar bizim her şeyimiz. Onlar olmazsa biz yokuz. Onlara can feda kesinlikle. Sen buradasın, ben buradayım, kardeşlerim burada dimdik duruyoruz.

1.5.1. Bağlaşıklık Değerlendirmesi

1.5.1.1. Sözcüksel Bağlaşıklık

1.5.1.1.1. Genel

1.5.1.1.1.1. Yineleme

Metnin genelinde *Türkiye* sözcüğü 6 kez, *savaş çık-* eylem grubu 7 kez, *savaş-* eylemi 4 kez, *terk et-* eylem grubu 7 kez, *kal-* eylemi 8 kez, *vatan* sözcüğü 5 kez, *ülke* sözcüğü 4 kez yinelenmiştir.

*"5.3. K: Eğer ki **savaş çık**sa tepkiniz ne olurdu?*
*5.4. D_2: **Savaş çıkar**sa savaşacağız başka kaçış yerimiz yok. **Ya** öleceğiz **ya** dirileceğiz.*
*5.5. K: **Ülkeyi terk ed**er misiniz?*
*5.6. D_2: **Ülkeyi** kesinlikle **terk et**meyiz. **Ya** bayrak dikeriz **ya** da öleceğiz."*
Yukarıdaki metin parçacığında "savaş çık-" eylem öbeği ve "ülkeyi terk et-" eylem öbeği, "ya…ya" bağlacı yinelenmiştir.

*"5.7. D_3: Savaş çıksa hemen silahları kuşanır, en önde cephede **en önde ben gid**erdim hiç…*
*5.8. K: **Türkiye**'yi terk etmez misin?*
*5.9. D_3: **Ne Türkiye**'yi! Ya **Ne** diyorum **ben**. Vatan… **Ben** Yayladağılıyım. **En önde ben*** giderim. ***En önde** ha! Abartısız diyorum sana."*
Yukarıdaki metin parçacığında "Türkiye" sözcüğü ve "en önde ben giderdim" tümcesi, "ben" sözcüğü, "ne" sözcüğü yinelenmiştir.

*"5.10. K: **Savaş** çıksa ne yapardınız?*
5.11. D_4: Burada kalmaya devam ederdim
5.12. K: Niçin?

5. 13. D4: Memleketimi seviyorum vazgeçmek de istemiyorum. Depremde ***gitme****diysem* ***savaş****ta hiç* ***gitme****m."*

Yukarıdaki metin parçacığında "savaş" sözcüğü ve "gitme-" eylemi yinelenmiştir.

"5.14. K: Türkiye'de savaş çıksa, İsrail saldırsa tepkiniz ne olurdu

5.15. D5: ***Kal****ıp kanımın son damlasına kadar savaşırım* ***yani****. Atalarımız* ***ne yapmışsa*** *dedelerimiz* ***ne yapmışsa biz*** *de* ***kal****ır aynı şeyi yaparız. İnsan vatanı bırakıp gider mi?* ***Biz****i başka insanlarla karıştırmasın* ***yani****."*

Yukarıdaki metin parçacığında "kal-" eylemi ve "ne yapmışsa" kalıbı, "biz" sözcüğü, "yani" sözcüğü yinelenmiştir.

"5.17. D7: ***Ka****lırım. Depremde de terk etmedik, burada* ***kal****dık. Yine* ***kal****ırım. Antakyalı olmak bunu gerektirir."*

Yukarıdaki metin parçacığında "kal-" eylemi yinelenmiştir.

"5.18. D8: Canım ***ol****ur mu Türk milleti* ***ülke****sini terk etmez yani öyle bir şey* ***ol****maz mutlaka burada* ***ülke****mizi vatanımızı koruyacağız"*

Yukarıdaki metin parçacığında "ol-" eylemi ve "ülke" sözcüğü yinelenmiştir.

"5.20. D10: ***Silahımızı alır cepheye gideriz****. Ne olacak yani. Vatan olmazsa çoluk çocuğun bir anlamı var mı?* ***Silahımızı alıp cepheye gideriz*** *koşa koşa."*

Yukarıdaki metin parçacığında "silahımız alır/alıp cepheye gideriz" tümcesi yinelenmiştir.

"5.22. D2: Askerimiz ve polislerimize Allah ayaklarına taş değdirmesin. ***Onlar biz****im her şeyimiz.* ***Onlar*** *olmazsa* ***biz*** *yokuz.* ***Onlar****a can feda kesinlikle. Sen* ***bura****dasın, ben* ***bura****dayım, kardeşlerim* ***bura****da dimdik duruyoruz."*

Yukarıdaki metin parçacığında "onlar" sözcüğü, "biz" sözcüğü ve "bura" sözcüğü yinelenmiştir.

1.5.1.1.1.2. Eş Veya Yakın Anlamlı Sözcük Kullanımı

Metinde 2 yakın anlamlı sözcük örneğine rastlanmıştır.

"5.1. K: Türkiye'de bir savaş çıksa, İsrail saldırsa siz ne yapardınız?

*5.2. D1: Yerimizde kalırız **terk etmeyiz kaçmayız** yani. Her şeyi yaparım askerlere de yemek yaparım milletime de yaparım."*

Yukarıdaki metin parçacığında "terk et-" ve "kaç-" eylemleri yakın anlamlı olarak kullanılmıştır.

*"5.18. D8: canım olur mu Türk milleti ülkesini terk etmez yani öyle bir şey olmaz mutlaka burada **ülkemizi vatanımızı** koruyacağız"*

Yukarıdaki metin parçacığında "ülke" ve "vatan" sözcükleri yakın anlamlı olarak kullanılmıştır.

1.5.1.1.1.3. Karşıtlık

Metinde 3 karşıtlık ilişki örneğine rastlanmıştır.

"5.1. K: Türkiye'de bir savaş çıksa, İsrail saldırsa siz ne yapardınız?

*5.2. D1: Yerimizde **kalırız** terk etmeyiz **kaçmayız** yani. Her şeyi yaparım askerlere de yemek yaparım milletime de yaparım."*

Yukarıdaki metin parçacığında "kal-" ve "kaç-" eylemleri arasında karşıtlık ilişkisi vardır.

"5.3. K: Eğer ki savaş çıksa tepkiniz ne olurdu?

*5.4. D2: Savaş çıkarsa savaşacağız başka kaçış yerimiz yok. Ya **öleceğiz** ya **dirileceğiz**."*

Yukarıdaki metin parçacığında "öl-" ve "diril-" eylemleri arasında karşıtlık ilişkisi vardır.

*"5.17. D7: **Kalırım**. Depremde de **terk etmedik**, burada kaldık. Yine kalırım. Antakyalı olmak bunu gerektirir."*

Yukarıdaki metin parçacığında "kal-" ve "terk et-" eylemleri arasında karşıtlık ilişkisi vardır.

1.5.1.1.1.4. Üst Anlamlı Sözcük

Metinde rastlanmamıştır.

1.5.1.1.2. Anlık

1.5.1.1.2.1. Denklik

Metinde rastlanmamıştır.

1.5.1.1.2.2. Adlandırma

Metinde rastlanmamıştır.

1.5.1.1.2.3. Benzetme

Metinde rastlanmamıştır.

1.5.1.2. Dilbilgisel Bağlaşıklık

1.5.1.2.1. Gönderim

1.5.1.2.1.1. Kişi Üzerinden Gönderim

Röportajı yapan kişi konuşucu (K) röportaj yapılan dinleyici ($D_{1,2,3...}$) olarak adlandırılmıştır. Eğer konuşucu dinleyiciye gönderimde bulunuyorsa "dinleyiciye gönderim yapılmıştır" şeklinde yazılmıştır. Dinleyici kendisine gönderim yapıyorsa "dinleyicinin kendisine" ifadesi kullanılmıştır. Metinde 70 tane kişi üzerinden gönderim örneği vardır.

*"5.1. K: Türkiye'de bir savaş çıksa, İsrail saldırsa **siz** ne yapardınız?*
*5.2. D_1: Yeri**miz**de kalırız terk etmey**iz** kaçmay**ız** yani. Her şeyi yapar**ım** askerlere de yemek yapar**ım** milleti**m**e de yapar**ım**."*
Yukarıdaki metin parçacığında 5.1'de "siz" kişi adılıyla dinleyiciye artgönderim yapılmıştır. 5.2'de 1.ÇK eki, 1.ÇK iyelik eki, 1.TK eki ve 1.TK iyelik eki ile dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır.

*"5.3. K: Eğer ki savaş çıksa tepki**niz** ne olurdu?*
*5.4. D_2: Savaş çıkarsa savaşacağ**ız** başka kaçış yeri**miz** yok. Ya öleceğ**iz** ya dirileceğ**iz**.*
*5.5. K: Ülkeyi terk eder mi**siniz**?*
*5.6. D_2: Ülkeyi kesinlikle terk etmey**iz**. Ya bayrak diker**iz** ya da öleceğ**iz**."*
Yukarıdaki metin parçacığında 5.3'te 2.ÇK iyelik ekiyle dinleyiciye artgönderim yapılmıştır. 5.4.'de 1.ÇK ekleri ve 1.ÇK iyelik eki ile dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır. 5.5'te 2.ÇK ekiyle dinleyiciye artgönderim yapılmıştır. 5.6'da 1.ÇK ekleri ile dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır.

*"5.7. D_3: Savaş çıksa hemen silahları kuşanır, en önde cephede en önde ben giderdi**m** hiç…*

*5.8. K: Türkiye'yi terk etmez mi**sin**?*

*5.9. D3: Ne Türkiye'yi! Ya Ne diyorum **ben**. Vatan… **Ben** Yayladağılıyım. En önde **ben** giderim. En önde ha! Abartısız diyor**um sana**."*

Yukarıdaki metin parçacığında 5.7'de 1.TK ekiyle dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır. 5.8'de 2.TK eki ile dinleyiciye artgönderim yapılmıştır. 5.9'da "ben" kişi adıllarıyla ve 1.TK eki ile dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır. "Sen" kişi adılıyla konucuya gönderim yapılmıştır.

*"5.10. K: Savaş çıksa ne yapardı**nız***

*5.11. D4: Burada kalmaya devam ederdi**m***

5.12. K: Niçin?

*5. 13. D4: Memlekt**im**i seviyor**um** vazgeçmek de istemiyor**um**. Depremde gitmediyse**m** savaşta hiç gitme**m**."*

Yukarıdaki metin parçacığında 5.10'da 2.ÇK ekiyle dinleyiciye artgönderim yapılmıştır. 5.11'de 1.TK ekiyle dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır. 5.13'te 1.TK eki ve 1.TK iyelik ekiyle dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır.

*"5.14. K: Türkiye'de savaş çıksa, İsrail saldırsa tepki**niz** ne olurdu*

*5.15. D5: Kalıp kanı**m**ın son damlasına kadar savaşır**ım** ani. Atalarımız ne yapmışsa dedelerimiz ne yapmışsa **biz** de kalır aynı şeyi yaparız. İnsan vatanı bırakıp gider mi? **Biz**i aşka insanlarla karıştırmasın yani."*

Yukarıdaki metin parçacığında 5.14'te 2.ÇK ekiyle dinleyiciye artgönderim yapılmıştır. 5.15'te 1.TK eki dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır. "Biz" kişi adılı ile dinleyici kendisine ve milletine artgönderim yapmıştır.

*"5.16. D6: **Biz** burada kalırız savaşırız yani yapacağımız bir şey yok. **Biz** vatanımızı terk edemeyiz.*

*5.17. D7: Kalır**ım.** Depremde de terk etmedi**k** burada kaldı**k**. Yine kalır**ım.** Antakyalı olmak bunu gerektirir.*

*5.18. D8: canım olur mu Türk milleti ülkesini terk etmez yani öyle bir şey olmaz mutlaka burada ülke**miz**i vatan**ımız**ı koruyacağ**ız**"*

*"5.19. D9: Sonuna kadar savaşta e… Hatay'**ım**ı, Türkiye'**miz**i kurtarmak için el**imiz**den geleni yapar**ız**. **Bana** göre e… Türkiye Cumhuriyeti askeriyle e… milli*

istihbaratıyla her yeriyle mükemmel bir devlettir. Ve şuna inanıyorum ***ben*** *e… İsrail buraya ayağını değil hiçbir şeyini sokamaz."*

Yukarıdaki metin parçacığında 5.16'da "Biz" kişi adılı ile dinleyici kendisine ve milletine artgönderim yapmıştır. 5.17'de 1.TK eki ve 1.ÇK eki ile dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır. 5.18'de 1. ÇK iyelik eki ve 1.ÇK eki ile dinleyici kendisine ve milletine artgönderim yapmıştır. 5.19'da 1.TK iyelik eki ve "ben" kişi adılı ile dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır. 1.ÇK eki ile dinleyici kendisine ve milletine artgönderim yapmıştır.

*"5.20. D10: Silahımızı alır cepheye gider****iz****. Ne olacak yani. Vatan olmazsa çoluk çocuğun bir anlamı var mı? Silah****ımız****ı alıp cepheye gider****iz*** *koşa koşa.*

*5.21. D11: Savaş çıksa ne yapar****ım****? Eskiden spor yapıyordu****m*** *savaşırdı****m*** *da şimdi artık atletik değil****iz****. Canlı bomba olur patlar****ız*** *gibi****m****e geliyor yani. Netanyahu'ya ne söylemek isterdi****m****? Fark ederse kahreder der****im****. Demek isterdi****m*** *Netanyahu'ya."*

Yukarıdaki metin parçacığında 5.20'de 1.ÇK ve 1.ÇK eki ile dinleyici kendisine ve milletine artgönderim yapmıştır. 5.21'de 1.TK iyelik eki ve 1.TK eki ile dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır. 1.ÇK eki ile dinleyici kendisine artgönderim yapmıştır.

*"5.22. D2: asker****imiz*** *ve polisler****imiz****e Allah ayaklarına taş değdirmesin.* ***Onlar biz****im her şeyimiz.* ***Onlar*** *olmazsa* ***biz*** *yokuz.* ***Onlar****a can feda kesinlikle.* ***Sen*** *buradasın,* ***ben*** *buradayım, kardeşlerim burada dimdik duruyor****uz****."*

Yukarıdaki metin parçacığında 5.22'de 1.ÇK eki, 1.ÇK iyelik eki ve "biz" kişi adılı ile dinleyici kendisine ve milletine artgönderim yapmıştır. "Onlar" kişi adılı ile "askerimiz ve polislerimize" artgönderim yapılmıştır. "sen" kişi adılı ile konuşucuya, "ben" kişi adılı ile dinleyicinin kendisine artgönderim yapılmıştır.

1.5.1.2.1.2. Gösterme Üzerinden Gönderim

Metinde 11 tane gösterme üzerinden gönderim örneği vardır.

"5.10. K: Savaş çıksa ne yapardınız?

5.11. D4: ***Burada*** *kalmaya devam ederdim"*

Yukarıdaki metin parçacığında 5.11'de "burada" işaret adılı ile "Türkiye"ye artgönderim yapılmıştır.

*"5.16. D6: Biz **burada** kalırız savaşırız yani yapacağımız bir şey yok. Biz vatanımızı terk edemeyiz.*
*5.17. D7: Kalırım. Depremde de terk etmedik, **burada** kaldık. Yine kalırım. Antakyalı olmak **bunu** gerektirir.*
*5.18. D8: canım olur mu Türk milleti ülkesini terk etmez yani **öyle** bir şey olmaz mutlaka **burada** ülkemizi vatanımızı koruyacağız*
*5.19. D9: Sonuna kadar savaşta e… Hatay'ımı, Türkiye'mizi kurtarmak için elimizden geleni yaparız. Bana göre e… Türkiye Cumhuriyeti askeriyle e… milli istihbaratıyla her yeriyle mükemmel bir devlettir. Ve **şuna** inanıyorum ben e… İsrail **buraya** ayağını değil hiçbir şeyini sokamaz."*
Yukarıdaki metin parçacığında 5.16'da "burada" işaret adılı ile "Türkiye"ye artgönderim yapılmıştır. 5.17'de "burada" işaret adılı ile "Türkiye"ye artgönderim yapılmıştır. "bunu" işaret adılı ile "Kalırım" tümcesine artgönderim yapılmıştır. 5.18'de "öyle" işaret sıfatıyla "Türk milletinin ülkesini terk etmemesi"ne artgönderim yapılmıştır. "burada" işaret adılı ile "Türkiye"ye artgönderim yapılmıştır. 5.19'da "şuna" işaret adılı ile "… İsrail buraya ayağını değil hiçbir şeyini sokamaz" tümcesine öngönderim yapılmıştır. "buraya" işaret adılı ile "Türkiye"ye artgönderim yapılmıştır.

*"5.22. D2: askerimiz ve polislerimize Allah ayaklarına taş değdirmesin. Onlar bizim her şeyimiz. Onlar olmazsa biz yokuz. Onlara can feda kesinlikle. Sen **buradasın**, ben **buradayım**, kardeşlerim **burada** dimdik duruyoruz."*
Yukarıdaki metin parçacığında 5.22'de "burada" işaret adılı ile "Türkiye"ye artgönderim yapılmıştır.

1.5.1.2.2. Değiştirim

Metinde rastlanmamıştır.

1.5.1.2.3. Eksilti

Metinde 7 metin parçacığında eksilti örneği vardır. Bunlar özne, tümleç, nesne, tamlayan ve tümce eksiltisi örnekleridir. Parantez içinde verilen ögeler metnin kendisinde olmayıp, sonradan eksiltiyi göstermek amacı ile eklenmiştir. Metinde 44 tane eksilti örneği vardır.

"5.1. K: Türkiye'de bir savaş çıksa, İsrail saldırsa siz ne yapardınız?

*5.2. D_1: **(biz)** Yerimizde kalırız **(Türkiye'yi)** terk etmeyiz **(buradan)** kaçmayız yani. **(ben)** Her şeyi yaparım askerlere de yemek yaparım milletime de **(yemek)** yaparım."*

Yukarıdaki metin parçacığında 5.2'de "biz" düşürülerek özne eksiltilmiştir. "Türkiye'yi" düşürülerek nesne, "buradan" düşürülerek belirteç eksiltilmiştir. "ben" düşürülerek özne, "yemek" düşürülerek nesne eksiltilmiştir.

*"5.3. K: Eğer ki **(Türkiye'de)** savaş çıksa **(sizin)** tepkiniz ne olurdu?*

*5.4. D_2: **(Türkiye'de)** Savaş çıkarsa **(biz)** savaşacağız başka kaçış yerimiz yok. **(biz)** Ya öleceğiz ya dirileceğiz.*

*5.5. K: Ülkeyi terk eder misiniz **(siz)**?*

*5.6. D_2: **(biz)** Ülkeyi kesinlikle terk etmeyiz. **(biz)** Ya bayrak dikeriz ya da öleceğiz."*

Yukarıdaki metin parçacığında 5.3'te "Türkiye'de" düşürülerek belirteç, "sizin" düşürülerek tamlayan eksiltilmiştir. 5.4'te "Türkiye'de" düşürülerek tümleç ve "biz" düşürülerek özne eksiltilmiştir. 5.5'te "siz" düşürülerek özne eksiltilmiştir. 5.6'da "biz" düşürülerek özne eksiltilmiştir.

"5.7. D_3: Savaş çıksa hemen silahları kuşanır, en önde cephede en önde ben giderdim hiç…

*5.8. K: Türkiye'yi terk etmez misin **(sen)**?*

*5.9. D_3: Ne Türkiye'yi **(terk etmesinden bahsediyorsun)**! Ya ne diyorum ben **(sana)**. Vatan… Ben Yayladağılıyım. En önde ben giderim. En önde **(giderim)** ha! **(ben)** Abartısız diyorum sana."*

Yukarıdaki metin parçacığında 5.8'de "sen" düşürülerek özne eksiltilmiştir. 5.9'da "terk etmesinden bahsediyorsun" düşürülerek tümleç ve yüklem eksiltilmiştir. "sana" düşürülerek belirteç eksiltilmiştir. "giderim" düşürülerek yüklem eksiltilmiştir. "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir.

*"5.10. K: Savaş çıksa ne yapardınız **(siz)**?*

*5.11. D_4: **(ben)** Burada kalmaya devam ederdim*

*5.12. K: Niçin **(burada kalmaya devam ederdiniz)**?*

*5. 13. D_4: **(çünkü ben)** Memleketimi seviyorum **(ondan)** vazgeçmek de istemiyorum. Depremde **(ben)** **(buradan)** gitmediysem savaşta hiç gitmem."*

Yukarıdaki metin parçacığında 5.10'da "siz" düşürülerek özne eksiltilmiştir. 5.11'de "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir. 5.12'de "burada kalmaya devam eder ederdiniz" düşürülerek özne, belirteç ve yüklem eksiltilmiştir. 5.13'te "çünkü" düşürülerek bağlaç, "ben" düşürülerek özne ve "ondan" düşürülerek belirteç eksiltilmiştir. "ben" düşürülerek özne, "buradan" düşürülerek belirteç eksiltilmiştir.

*"5.14. K: Türkiye'de savaş çıksa, İsrail saldırsa **(sizin)** tepkiniz ne olurdu?*
*5.15. D5: **(ben)** Kalıp kanımın son damlasına kadar savaşırım yani. **(bizim)** Atalarımız ne yapmışsa dedelerimiz ne yapmışsa biz de kalır aynı şeyi yaparız. İnsan vatanı bırakıp gider mi? Bizi başka insanlarla karıştırmasın **(onlar)** yani."*
Yukarıdaki metin parçacığında 5.14'te "sizin" düşürülerek tamlayan eksiltilmiştir. 5.15'te "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir. "bizim" düşürülerek tamlayan eksiltilmiştir. "onlar" düşürülerek özne eksiltilmiştir.

*"5.17. D7: **(ben)** Kalırım. **(biz)** Depremde de **(burayı)** terk etmedik, burada kaldık. **(ben)** Yine **(burada)** kalırım. Antakyalı olmak bunu gerektirir.*
*5.18. D8: Canım olur mu Türk milleti ülkesini terk etmez yani öyle bir şey olmaz mutlaka **(biz)** burada ülkemizi vatanımızı koruyacağız.*
*5.19. D9: Sonuna kadar savaşta e… Hatay'ımı, Türkiye'mizi kurtarmak için **(biz)** elimizden geleni yaparız. Bana göre e… Türkiye Cumhuriyeti askeriyle e… milli istihbaratıyla her yeriyle mükemmel bir devlettir. Ve şuna inanıyorum ben e… İsrail buraya ayağını değil hiçbir şeyini **(Türkiye'ye)** sokamaz."*
Yukarıdaki metin parçacığında 5.17'de "ben" ve "biz" düşürülerek özne eksiltilmiştir. "burayı" düşürülerek nesne, "burada" düşürülerek belirteç eksiltilmiştir. 5.18'de "biz" düşürülerek özne eksiltilmiştir. 5.19'da "biz" düşürülerek özne, "Türkiye'ye" düşürülerek belirteç eksiltilmiştir.

*"5.20. D10: **(biz)** Silahımızı alır cepheye gideriz. Ne olacak yani. Vatan olmazsa çoluk çocuğun bir anlamı var mı? **(biz)** Silahımızı alıp cepheye gideriz koşa koşa.*
*5.21. D11: **(ben)** Savaş çıksa ne yaparım? **(ben)** Eskiden spor yapıyordum savaşırdım da şimdi artık atletik değiliz. **(biz)** Canlı bomba olur patlarız gibime geliyor yani. **(ben)** Netanyahu'ya ne söylemek isterdim? **(ben)** Fark ederse kahreder derim. Demek isterdim **(ben)** Netanyahu'ya."*

Yukarıdaki metin parçacığında 5.20'de "biz" düşürülerek özne eksiltilmiştir. 5.21'de "ben" ve "biz" düşürülerek özne eksiltilmiştir.

1.5.1.2.4. Bağıntı Ögeleri

Metinde 5 metin parçacığında bağıntı ögesine rastlanmıştır. Bunlar: ki, dA, ya…ya, ve'dir.

"5.1. K: Türkiye'de bir savaş çıksa, İsrail saldırsa siz ne yapardınız?
*5.2. D_1: Yerimizde kalırız terk etmeyiz kaçmayız yani. Her şeyi yaparım askerlere **de** yemek yaparım milletime **de** yaparım."*

*"5.4. D_2: Savaş çıkarsa savaşacağız başka kaçış yerimiz yok. **Ya** öleceğiz **ya** dirileceğiz.*
5.5. K: Ülkeyi terk eder misiniz?
*5.6. D_2: Ülkeyi kesinlikle terk etmeyiz. **Ya** bayrak dikeriz **ya da** öleceğiz."*

"5.15. D_5: Kalıp kanımın son damlasına kadar savaşırım yani. Atalarımız ne yapmışsa dedelerimiz ne yapmışsa biz de kalır aynı şeyi yaparız. İnsan vatanı bırakıp gider mi? Bizi başka insanlarla karıştırmasın yani."

"5.17. D_7: Kalırım. Depremde de terk etmedik, burada kaldık. Yine kalırım. Antakyalı olmak bunu gerektirir."

*"5.22. D_2: Askerimiz **ve** polislerimize Allah ayaklarına taş değdirmesin. Onlar bizim her şeyimiz. Onlar olmazsa biz yokuz. Onlara can feda kesinlikle. Sen buradasın, ben buradayım, kardeşlerim burada dimdik duruyoruz."*

1.5.2. Bağdaşıklık Değerlendirmesi

1.5.2.1. Konu Ayrımı, Odak ve Konu Değiştirme İşaretleyicileri

Konu ayrımı konusunda röportajı yapan konuşucu (K), röportaj yapılan kişiler dinleyici ($D_{1,2,3...}$) olarak konumlandırılmıştır. Bu bölümde dinleyici konuşucu ile aynı bağlamda cevap verebiliyor mu, cevap verebiliyorsa aynı bağlam içerisinde konu

ayrımı olmuş mu, konu ayrımı olmuşsa hangi konuşma düzenlilikleri kullanılmış ve odak hangi ögeler üzerine kaymış sorularına cevap aranacaktır.

"5.1. K: Türkiye'de bir savaş çıksa, İsrail saldırsa siz ne yapardınız?
5.2. D_1: Yerimizde kalırız terk etmeyiz kaçmayız yani. Her şeyi yaparım askerlere de yemek yaparım milletime de yaparım."
Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap konuşucunun sorduğu sorularla **aynı bağlam içerisindedir.**

"5.3. K: Eğer ki savaş çıksa tepkiniz ne olurdu?
5.4. D_2: Savaş çıkarsa savaşacağız başka kaçış yerimiz yok. Ya öleceğiz ya dirileceğiz.
5.5. K: Ülkeyi terk eder misiniz?
5.6. D_2: Ülkeyi kesinlikle terk etmeyiz. Ya bayrak dikeriz ya da öleceğiz."
Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap konuşucunun sorduğu sorularla **aynı bağlam içerisindedir.**

"5.7. D_3: Savaş çıksa hemen silahları kuşanır, en önde cephede en önde ben giderdim hiç…
5.8. K: Türkiye'yi terk etmez misin?
5.9. D_3: Ne Türkiye'yi! Ya ne diyorum ben. Vatan… Ben Yayladağılıyım. En önde ben giderim. En önde ha! Abartısız diyorum sana."
Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap konuşucunun sorduğu sorularla **aynı bağlam içerisindedir.**

"5.10. K: Savaş çıksa ne yapardınız?
5.11. D_4: Burada kalmaya devam ederdim
5.12. K: Niçin?
5. 13. D_4: Memleketimi seviyorum vazgeçmek de istemiyorum. Depremde gitmediysem savaşta hiç gitmem."
Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap konuşucunun sorduğu sorularla **aynı bağlam içerisindedir.**

"5.14. K: Türkiye'de savaş çıksa, İsrail saldırsa tepkiniz ne olurdu?

5.15. D_5: Kalıp kanımın son damlasına kadar savaşırım yani. Atalarımız ne yapmışsa dedelerimiz ne yapmışsa biz de kalır aynı şeyi yaparız. İnsan vatanı bırakıp gider mi? Bizi başka insanlarla karıştırmasın yani."

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap konuşucunun sorduğu sorularla **aynı bağlam içerisindedir.**

"5.16. D_6: Biz burada kalırız savaşırız yani yapacağımız bir şey yok. Biz vatanımızı terk edemeyiz.

5.17. D_7: Kalırım. Depremde de terk etmedik, burada kaldık. Yine kalırım. Antakyalı olmak bunu gerektirir.

5.18. D_8: canım olur mu Türk milleti ülkesini terk etmez yani öyle bir şey olmaz mutlaka burada ülkemizi vatanımızı koruyacağız

5.19. D_9: Sonuna kadar savaşta e… Hatay'ımı, Türkiye'mizi kurtarmak için elimizden geleni yaparız. Bana göre e… Türkiye Cumhuriyeti askeriyle e… milli istihbaratıyla her yeriyle mükemmel bir devlettir. Ve şuna inanıyorum ben e… İsrail buraya ayağını değil hiçbir şeyini sokamaz."

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap konuşucunun sorduğu sorularla **aynı bağlam içerisindedir.**

"5.20. D_{10}: Silahımızı alır cepheye gideriz. Ne olacak yani. Vatan olmazsa çoluk çocuğun bir anlamı var mı? Silahımızı alıp cepheye gideriz koşa koşa.

5.21. D_{11}: Savaş çıksa ne yaparım? Eskiden spor yapıyordum savaşırdım da şimdi artık atletik değiliz. Canlı bomba olur patlarız gibime geliyor yani. Netanyahu'ya ne söylemek isterdim? Fark ederse kahreder derim. Demek isterdim Netanyahu'ya."

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap konuşucunun sorduğu sorularla **aynı bağlam içerisindedir.**

"5.22. D_2: Askerimiz ve polislerimize Allah ayaklarına taş değdirmesin. Onlar bizim her şeyimiz. Onlar olmazsa biz yokuz. Onlara can feda kesinlikle. Sen buradasın, ben buradayım, kardeşlerim burada dimdik duruyoruz."

Yukarıdaki metin parçacığında dinleyicinin verdiği cevap konuşucunun sorduğu sorularla **aynı bağlam içerisindedir.**

1.5.2.2. Amaç

Amaç konuşucu odaklıdır. Konuşucunun bu sözel metinde amacı dinleyiciden farklı ve özgün cevaplar almaktır. Bu amaç doğrultusunda bağlaşıklığı ve bağdaşıklığı sağlamak zorundadır. Bu metinde konuşucu amacını gerçekleştirmiştir. Yani dinleyici ile konuşucu işbirliği içerisindedir.

1.5.2.3. Bilgisellik

Bu metinde konuşucu soruyu soran yani bilgiyi talep edendir. Dinleyici de bilginin talep edildiği kişidir. Bu metnin tamamında bilgi değiş-tokuşu vardır. Aşağıda metindeki yeni ve eski bilgi yapısına bakılacaktır.

"5.1. K: Türkiye'de bir savaş çıksa, İsrail saldırsa siz ne yapardınız?
*5.2. D_1: **Yerimizde kalırız terk etmeyiz** kaçmayız yani. Her şeyi yaparım **askerlere de yemek yaparım milletime de** yaparım."*
Yukarıdaki metin parçacığında konuşucu bilgi talep eden soruları sormuştur. 5.2'de dinleyici "yerinde kalıp ülkeyi terk etmeyeceği" ve "askerlere ve milletine yemek yapacağı" yeni bilgisini vermiştir.

"5.3. K: Eğer ki savaş çıksa tepkiniz ne olurdu?
*5.4. D_2: Savaş çıkarsa **savaşacağız** başka kaçış yerimiz yok. Ya öleceğiz ya dirileceğiz.*
5.5. K: Ülkeyi terk eder misiniz?
*5.6. D_2: Ülkeyi kesinlikle **terk etmeyiz**. Ya bayrak dikeriz ya da öleceğiz."*
Yukarıdaki metin parçacığında konuşucu bilgi talep eden soruları sormuştur. 5.4'te dinleyici "savaşacağı" yeni bilgisini vermiştir. 5.6'da dinleyici "ülkeyi terk etmeyeceği" yeni bilgisini vermiştir.
*"5.7. D_3: Savaş çıksa hemen **silahları kuşanır, en önde cephede en önde ben giderdim** hiç…*
5.8. K: Türkiye'yi terk etmez misin?
5.9. D_3: Ne Türkiye'yi! Ya ne diyorum ben. Vatan… Ben Yayladağılıyım. En önde ben giderim. En önde ha! Abartısız diyorum sana."
Yukarıdaki metin parçacığında 5.7'de dinleyici "silahları kuşanıp cephede en önde gideceği" yeni bilgisini vermiştir.

"5.10. K: Savaş çıksa ne yapardınız?

5.11. D4: **Burada kalmaya devam ederdim**

5.12. K: Niçin?

5. 13. D4: **Memleketimi seviyorum vazgeçmek de istemiyorum**. Depremde gitmediysem savaşta hiç gitmem."

Yukarıdaki metin parçacığında konuşucu bilgi talep eden soruları sormuştur. 5.11'de dinleyici "orada kalmaya devam edeceği" yeni bilgisini vermiştir. 5.13'te dinleyici "memleketini sevdiği ve ondan vazgeçmek istemediği" yeni bilgisini vermiştir.

"5.14. K: Türkiye'de savaş çıksa, İsrail saldırsa tepkiniz ne olurdu?

*5.15. D5: **Kalıp** kanımın son damlasına kadar **savaşırım** yani. Atalarımız ne yapmışsa dedelerimiz ne yapmışsa biz de kalır aynı şeyi yaparız. İnsan vatanı bırakıp gider mi? Bizi başka insanlarla karıştırmasın yani."*

Yukarıdaki metin parçacığında konuşucu bilgi talep eden soruları sormuştur. 5.15'te dinleyici "kalıp savaşacağı" yeni bilgisini vermiştir.

*"5.16. D6: Biz burada **kalırız savaşırız** yani yapacağımız bir şey yok. Biz vatanımızı terk edemeyiz.*

*5.17. D7: Kalırım. Depremde de terk etmedik, burada kaldık**. Yine kalırım**. Antakyalı olmak bunu gerektirir."*

Yukarıdaki metin parçacığında 5.16'da dinleyici "kalıp savaşacağı" yeni bilgisini vermiştir. 5.17'de dinleyici "depremde olduğu gibi yine orada kalacağı" yeni bilgisini vermiştir.

*"5.18. D8: Canım olur mu Türk milleti ülkesini terk etmez yani öyle bir şey olmaz **mutlaka burada ülkemizi vatanımızı koruyacağız***

*5.19. D9: Sonuna kadar savaşta e… Hatay'ımı, **Türkiye'mizi kurtarmak için elimizden geleni yaparız.** Bana göre e… **Türkiye Cumhuriyeti** askeriyle e… milli istihbaratıyla her yeriyle **mükemmel bir devlettir**. Ve şuna inanıyorum ben e… İsrail buraya ayağını değil hiçbir şeyini sokamaz."*

Yukarıdaki metin parçacığında 5.18'de dinleyici "Türkiye'yi mutlaka koruyacağı" yeni bilgisini vermiştir. 5.19'da dinleyici "Türkiye'yi kurtarmak için elinden geleni yapacağı" ve "Türkiye Cumhuriyeti'nin mükemmel bir devlet olduğu" yeni bilgisini vermiştir.

*"5.20. D10: **Silahımızı alır cepheye gideriz**. Ne olacak yani. Vatan olmazsa çoluk çocuğun bir anlamı var mı? Silahımızı alıp cepheye gideriz koşa koşa.*
*5.21. D11: Savaş çıksa ne yaparım? Eskiden spor yapıyordum savaşırdım da şimdi artık atletik değiliz. **Canlı bomba olur patlarız** gibime geliyor yani. Netanyahu'ya ne söylemek isterdim? Fark ederse kahreder derim. Demek isterdim Netanyahu'ya."*

Yukarıdaki metin parçacığında 5.20'de dinleyici "silahını alıp cepheye gideceği" yeni bilgisini vermiştir. 5.21'de dinleyici "savaşta canlı bomba olabileceği" yeni bilgisini vermiştir.

1.5.2.4.Kabul Edilebilirlik

Kabul edilebilirlik dinleyici tarafından değerlendirilen bir ölçüttür. Yukarıda yer alan Şema 2'ye göre dinleyicilerin cevapları değerlendirilmiştir.

"5.1. K: Türkiye'de bir savaş çıksa, İsrail saldırsa siz ne yapardınız?
5.2. D1: Yerimizde kalırız terk etmeyiz kaçmayız yani. Her şeyi yaparım askerlere de yemek yaparım milletime de yaparım."

"5.3. K: Eğer ki savaş çıksa tepkiniz ne olurdu?
5.4. D2: Savaş çıkarsa savaşacağız başka kaçış yerimiz yok. Ya öleceğiz ya dirileceğiz.
5.5. K: Ülkeyi terk eder misiniz?
5.6. D2: Ülkeyi kesinlikle terk etmeyiz. Ya bayrak dikeriz ya da öleceğiz."

"5.7. D3: Savaş çıksa hemen silahları kuşanır, en önde cephede en önde ben giderdim hiç…
5.8. K: Türkiye'yi terk etmez misin?
5.9. D3: Ne Türkiye'yi! Ya ne diyorum ben. Vatan… Ben Yayladağılıyım. En önde ben giderim. En önde ha! Abartısız diyorum sana."

"5.10. K: Savaş çıksa ne yapardınız?
5.11. D4: Burada kalmaya devam ederdim
5.12. K: Niçin?
5. 13. D4: Memleketimi seviyorum vazgeçmek de istemiyorum. Depremde gitmediysem savaşta hiç gitmem."

“5.14. K: Türkiye'de savaş çıksa, İsrail saldırsa tepkiniz ne olurdu
5.15. D_5: Kalıp kanımın son damlasına kadar savaşırım yani. Atalarımız ne yapmışsa dedelerimiz ne yapmışsa biz de kalır aynı şeyi yaparız. İnsan vatanı bırakıp gider mi? Bizi başka insanlarla karıştırmasın yani.”

“5.16. D_6: Biz burada kalırız savaşırız yani yapacağımız bir şey yok. Biz vatanımızı terk edemeyiz.
5.17. D_7: Kalırım. Depremde de terk etmedik, burada kaldık. Yine kalırım. Antakyalı olmak bunu gerektirir.
5.18. D_8: canım olur mu Türk milleti ülkesini terk etmez yani öyle bir şey olmaz mutlaka burada ülkemizi vatanımızı koruyacağız
5.19. D_9: Sonuna kadar savaşta e… Hatay'ımı, Türkiye'mizi kurtarmak için elimizden geleni yaparız. Bana göre e… Türkiye Cumhuriyeti askeriyle e… milli istihbaratıyla her yeriyle mükemmel bir devlettir. Ve şuna inanıyorum ben e… İsrail buraya ayağını değil hiçbir şeyini sokamaz.”

“5.20. D_{10}: Silahımızı alır cepheye gideriz. Ne olacak yani. Vatan olmazsa çoluk çocuğun bir anlamı var mı? Silahımızı alıp cepheye gideriz koşa koşa.
5.21. D_{11}: Savaş çıksa ne yaparım? Eskiden spor yapıyordum savaşırdım da şimdi artık atletik değiliz. Canlı bomba olur patlarız gibime geliyor yani. Netanyahu'ya ne söylemek isterdim? Fark ederse kahreder derim. Demek isterdim Netanyahu'ya.”

“5.22. D_2: askerimiz ve polislerimize Allah ayaklarına taş değdirmesin. Onlar bizim her şeyimiz. Onlar olmazsa biz yokuz. Onlara can feda kesinlikle. Sen buradasın, ben buradayım, kardeşlerim burada dimdik duruyoruz.”

Yukarıdaki metin parçacıklarında dinleyiciler sorulan soruyu kabul edilebilir bulmuşlardır. Bu nedenle konuşucu ile aynı bağlam içerisinde yer almaktadır. Yukarıdaki çizelgeye göre cevaplar, “kabul edilebilir”dir.

1.5.2.1.5. Durumsallık

Durumsallık başlığı altın metinde söylem alanı, söylem biçemi ve söylem kipi incelenecektir.

"5.1. K: Türkiye'de bir savaş çıksa, İsrail saldırsa siz ne yapardınız?

5.2. D_1: Yerimizde kalırız terk etmeyiz kaçmayız yani. Her şeyi yaparım askerlere de yemek yaparım milletime de yaparım."

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "Türkiye'ye İsrail saldırırsa ve savaş çıkarsa ne yapacağı bilgisini" talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.

Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"5.3. K: Eğer ki savaş çıksa tepkiniz ne olurdu?

5.4. D_2: Savaş çıkarsa savaşacağız başka kaçış yerimiz yok. Ya öleceğiz ya dirileceğiz.

5.5. K: Ülkeyi terk eder misiniz?

5.6. D_2: Ülkeyi kesinlikle terk etmeyiz. Ya bayrak dikeriz ya da öleceğiz."

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "Türkiye'ye İsrail saldırırsa ve savaş çıkarsa ne yapacağı bilgisini" ve "ülkeyi terk edip etmeyeceği bilgisini" talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.

Söylem Kipi: Dinleyici cevap verirken "ya…ya" bağlacını kullanarak kesin bir ifade kullanarak cevabına vurgu yapmıştır. Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"5.7. D_3: Savaş çıksa hemen silahları kuşanır, en önde cephede en önde ben giderdim hiç…

5.8. K: Türkiye'yi terk etmez misin?

5.9. D_3: Ne Türkiye'yi! Ya ne diyorum ben. Vatan… Ben Yayladağılıyım. En önde ben giderim. En önde ha! Abartısız diyorum sana."

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "Türkiye'ye İsrail saldırırsa ve savaş çıkarsa ne yapacağı bilgisini" ve "ülkeyi terk edip etmeyeceği bilgisini" talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.

Söylem Kipi: Dinleyici "ne, ha" gibi ünlemleri kullanarak cevabına vurgu yapmıştır. Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"5.10. K: Savaş çıksa ne yapardınız?

5.11. D_4: Burada kalmaya devam ederdim

5.12. K: Niçin?

5. 13. D_4: Memleketimi seviyorum vazgeçmek de istemiyorum. Depremde gitmediysem savaşta hiç gitmem."

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "Türkiye'ye İsrail saldırırsa ve savaş çıkarsa ne yapacağı bilgisini" ve "ülkeyi terk edip etmeyeceği bilgisini" talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.

Söylem Kipi: Dinleyici "depremde de memleketini terk etmediği" yeni bilgisini vererek cevabını güçlendirmiştir. Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"5.14. K: Türkiye'de savaş çıksa, İsrail saldırsa tepkiniz ne olurdu

5.15. D_5: Kalıp kanımın son damlasına kadar savaşırım yani. Atalarımız ne yapmışsa dedelerimiz ne yapmışsa biz de kalır aynı şeyi yaparız. ***İnsan vatanı bırakıp gider mi?*** *Bizi başka insanlarla karıştırmasın yani."*

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyiciden "Türkiye'ye İsrail saldırırsa ve savaş çıkarsa ne yapacağı bilgisini" ve "ülkeyi terk edip etmeyeceği bilgisini" talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.

Söylem Kipi: Dinleyici, konuşucuya retorik bir soru yönelterek cevabına vurgu yapmıştır. Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"5.16. D_6: Biz burada kalırız savaşırız yani yapacağımız bir şey yok. Biz vatanımızı terk edemeyiz.

5.17. D_7: Kalırım. Depremde de terk etmedik, burada kaldık. Yine kalırım. Antakyalı olmak bunu gerektirir.

5.18. D_8: canım olur mu Türk milleti ülkesini terk etmez yani öyle bir şey olmaz mutlaka burada ülkemizi vatanımızı koruyacağız

5.19. D_9: Sonuna kadar savaşta e… Hatay'ımı, Türkiye'mizi kurtarmak için elimizden geleni yaparız. Bana göre e… Türkiye Cumhuriyeti askeriyle e… milli istihbaratıyla her yeriyle mükemmel bir devlettir. Ve şuna inanıyorum ben e… İsrail buraya ayağını değil hiçbir şeyini sokamaz."

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyicilerden "Türkiye'ye İsrail saldırırsa ve savaş çıkarsa ne yapacağı bilgisini" ve "ülkeyi terk edip etmeyeceği bilgisini" talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.

Söylem Kipi: D_9, "Türkiye Cumhuriyeti'nin mükemmel bir devlet olduğu" yeni bilgisini eklemesi cevabını kuvvetlendirmiştir. Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

"5.20. D_{10}: Silahımızı alır cepheye gideriz. Ne olacak yani. Vatan olmazsa çoluk çocuğun bir anlamı var mı? Silahımızı alıp cepheye gideriz koşa koşa.

5.21. D_{11}: Savaş çıksa ne yaparım? Eskiden spor yapıyordum savaşırdım da şimdi artık atletik değiliz. Canlı bomba olur patlarız gibime geliyor yani. Netanyahu'ya ne söylemek isterdim? Fark ederse kahreder derim. Demek isterdim Netanyahu'ya."

Söylem Alanı: Konuşucu dinleyicilerden "Türkiye'ye İsrail saldırırsa ve savaş çıkarsa ne yapacağı bilgisini" ve "ülkeyi terk edip etmeyeceği bilgisini" talep etmektedir.

Söylem Biçemi: Konuşucu bilgiyi talep eden, dinleyici bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak konuşucu yönlendiren ve üst bir konumdadır.

Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

Survivor Adlı Programın Konsey Toplantılarından 5 Sözel Metin İncelemesi

Metin 6[15]

"6.1. Murat$_1$: Konuşmamız gereken konular var. İsmail'le konuşarak başlayayım. İsmail önce Ayşe ile olan, zaten sadece bugün özel değil, son zamanlarda bir kendi aranızda bir gerilim vardı ve giderek böyle bir, hani dağın tepesinden küçük bir kar tanesi aşağı doğru yuvarlanır ve büyür ya, sizinki de o çığ misali büyüyerek oyunun sonunda dokunulmazlığı da kaybederek sonlandı. Şimdi senden rahatça dinleyebilirim.

6.2. İsmail$_1$: Sürekli yani bir Ayşe'de bir şikâyet var. İlkokul çocukları sürekli şikâyet eder ya bir şeyleri öğretmene. Öğretmenim şu oldu öğretmenim bu oldu sürekli.

[15] https://www.youtube.com/watch?v=8zDt8FFcsxY&t=46s (Erişim tarihi: 15.04.2025)

Özellikle Ayşe bunu duymak açıkçası bana dokunuyor. Neden? Çünkü dışarıda Ayşe'yle bir muhabbetim sohbetim var. Hani başkaları yaptığı zaman gerçekten bana hani e… dokunmuyor. Ama özellikle Ayşe bunu yaptığı zaman ister istemez biraz daha sitemkâr olabiliyorum. Ya da işte Ayşe'ye karşı kullandığım kelime… Keza aynı şekilde ben yenildikten sonra atış yapamadım çözemedim. Birkaç tane atış denedim. Sonrasında da birkaç tane de yine basket atış yapmaya çalıştım. Oradan itiraz itiraz… Özellikle Ayşe'nin itiraz etmesi… Artık bir sus dedim. Dur dedim. Hala oradan konuşuyor. E artık ben de dayanamadım. Sus sus artık dedim. Yani hani bu kelime çıktı yani ağzımdan. Ama şimdi hani sürekli ben e… böyle kelimeler kullanıyorum ya da sürekli kadınlara karşı bir olayı… Kadın erkek olayına çekmeye çalıştılar.

6.3. Murat$_2$: Ayşe

6.4. Ayşe$_1$: Ben İsmail'e bakınca bu sene kendi hırsının kurbanı olmuş bir yarışmacıdan başka bir şey görmüyorum. Bugün sadece böyle tek seferde olan bir şey değildi. İsmail'e sadece şunu sormak istiyorum. Bu 3 oldu "hadi oradan", "kes sesini" işte "temas mı istiyorsunuz" gibi böyle şiddete yönelik şeyler. Ve ben hiç yakıştırmıyorum. İsmail'i seviyorum. Seviyordum. Bugünkü davranışı artık son noktaya koydu. Dayan dayan bir yere kadar. İsmail'e şunu sormak istiyorum eşi sevgili İlayda. Çok severim. Saygılar sevgiler olsun buradan. Kendi eşine bu şekilde gidilse ya da annesine kardeşine… Oradan "kes sesini" dese benim şimdi "sen kimsin o zaman İsmail" demeye hakkım var mı yok mu merak ediyorum. Kendi eşine bu yapılsa… Mesela ben de burada birilerinin bir şeyi olarak buradayım ya. Hani bana aynısı yapıldı. Empatiye davet ediyorum. Ya sana yapılsa aynısı böyle konuşulsa hayatındaki birine ne tepki verirsin mesela merak ediyorum."

6.5. İsmail$_2$: Kimseye burada hakaret etmedim ben. Ayşe'nin dışarıdaki muhabbete gelecek olursak bundan sonra benimle sohbet etmesin zaten mümkünse. Buradan da İlayda'ya sesleniyorum. Lütfen Ayşe'yi takipten çıksın. Çünkü takipleşiyor Instagram'dan.

6.6. Ayşe$_2$: Allah Allah

6.7. İsmail3: Uzatmayacağım. Yani saçma sapan sürekli ilkokul çocukları muhabbetine giriyor. Yani hani sürekli oradan, sürekli özellikle ben özellikle oyuna çıktığımda ya da bir şey olduğunda özellikle bana karşı bir şey var Ayşe'nin. Ben anlam veremedim. Dışarıda muhabbetimiz olan bir insanın burada gelip bu şekilde farklı bir kimlikte farklı bir yapıda bana bu şekilde yaklaşması gerçekten benim sinirlerimi bozuyor. Kullandığım kelimede çok açıkçası böyle oo vov büyütülecek bir kelime yok yani. Sus hani artık hani sus yeter manasında bir kelime kullandım. Orada istediği kadar uzatsın istediği kadar farklı yerlere yuvarlasın istediği yere çeksin Ayşe ne yapıyorsa yapsın benden uzak dursun.

2.6.1. Bağlaşıklık Değerlendirmesi

2.6.1.1. Sözcüksel Bağlaşıklık

2.6.1.1.1. Genel

2.6.1.1.1.1. Yineleme

Metnin genelinde baskın olarak yinelenen öge yoktur. Aşağıda metin parçacıklarına ayırarak yinelenen ögeler incelenmiştir

*"6.2. İsmail: **Sürekli** yani bir **Ayşe'**de bir **şikâyet** var. İlkokul çocukları **sürekli şikâyet** eder ya bir şeyleri **öğretmen**e. **Öğretmen**im şu **ol**du **öğretmen**im bu **ol**du **sürekli**… Keza aynı şekilde **ben** yenildikten sonra **atış yap**amadım çözemedim. **Birkaç tane atış** denedim. Sonrasında **da birkaç tane de** yine basket **atış yap**maya çalıştım. **Ora**dan **itiraz itiraz**… Özellikle **Ayşe'**nin **itiraz** etmesi… **Artık** bir **sus dedim**. Dur **de**dim. Hala **ora**dan konuşuyor. E **artık ben de** dayanamadım. **Sus sus artık dedim**."*

Yukarıdaki metin parçacığında "sürekli" sözcüğü, "Ayşe" sözcüğü, "şikayet" sözcüğü, "sürekli" sözcüğü, "ol-" eylemi, "atış yap-" eylem grubu, "birkaç tane" sözcük grubu, "dA" bağlacı, "ben" sözcüğü, "öğretmen" sözcüğü, "itiraz" sözcüğü, "artık" sözcüğü, "artık sus dedim" tümcesi yinelenmiştir.

*"6.4. Ayşe: …Bu 3 **ol**du "hadi oradan", "**kes sesini**" işte "temas mı istiyorsunuz" gibi **böyle** şiddete yönelik **şey**ler. …**Dayan dayan** bir yere kadar. **İsmail'**e şunu sormak istiyorum **eş**i sevgili İlayda. Çok severim. Saygılar sevgiler **ol**sun buradan. **Kendi eşine** bu şekilde gidilse ya da annesine kardeşine… Oradan "**kes sesini**" **de**se **ben**im*

*şimdi "sen kimsin o zaman **İsmail**" **de**meye hakkım var mı yok mu **merak ediyorum**. **Kendi eşi**ne bu **yapıl**sa… **Mesela ben** de **burada** birilerinin bir **şey**i **ol**arak **bura**dayım ya. Hani **bana aynı**sı **yapıl**dı. Empatiye davet ediyorum. Ya sana **yapıl**sa **aynı**sı **böyle** konuşulsa hayatındaki birine ne tepki verirsin **mesela merak ediyorum**."*

Yukarıdaki metin parçacığında "kes sesini" tümcesi, "böyle" sözcüğü, "İsmail" sözcüğü, "de-" eylemi, "merak ediyorum" tümcesi, "şey" sözcüğü, " "dayan-" eylemi, "kendi eşi" sözcük gurubu, "aynı" sözcüğü, "ben" sözcüğü, "mesela" sözcüğü, "yapıl-" eylemi ve "burada" sözcüğü yinelenmiştir.

"*6.7. İsmail3: Uzatmayacağım. **Yani** saçma sapan sürekli ilkokul çocukları **muhabbet**ine giriyor. **Yani hani sürekli** oradan, **sürekli özellikle ben özellikle** oyuna çıktığımda ya da bir şey olduğunda **özellikle bana** karşı bir şey var **Ayşe'**nin. **Ben** anlam veremedim. Dışarıda **muhabbet**imiz olan bir insanın burada gelip **bu şekilde farklı** bir kimlikte **farklı** bir yapıda **bana bu şekilde** yaklaşması gerçekten **ben**im sinirlerimi bozuyor. **Kullan**dığım **kelime** de çok açıkçası böyle oo vov büyütülecek bir **kelime** yok **yani**. **Sus hani** artık **hani sus** yeter manasında bir **kelime kullan**dım. Orada **istediği** kadar uzatsın **istediği** kadar **farklı** yerlere yuvarlasın **iste**diği yere çeksin **Ayşe** ne **yap**ıyorsa **yap**sın **ben**den uzak dursun."*

Yukarıdaki metin parçacığında "yani" sözcüğü, "muhabbet" sözcüğü, "hani" sözcüğü, "ben" sözcüğü, "Ayşe" sözcüğü, "bu şekilde" sözcük gurubu, "kullan-" eylemi, "sürekli" sözcüğü, "özellikle" sözcüğü, "farklı" sözcüğü, "kelime" sözcüğü, "sus-" eylemi, "istediği" sıfat-fiili, "yap-" eylemi yinelenmiştir.

2.6.1.1.1.2. Eş Veya Yakın Anlamlı Sözcük Kullanımı

Metinde 2 yakın anlamlı sözcük örneğine rastlanmıştır.

*"6.2. İsmail1: …Çünkü dışarıda Ayşe'yle bir **muhabbetim sohbetim** var…"*

Yukarıdaki metin parçacığında "muhabbet" ve "sohbet" sözcükleri yakın anlamlı olarak kullanılmıştır.

*"6.7. İsmail3: …Orada istediği kadar uzatsın istediği kadar **farklı yerlere yuvarlasın istediği yere çeksin** Ayşe ne yapıyorsa yapsın benden uzak dursun."*

Yukarıdaki metin parçacığında "farklı yerlere yuvarla-" ve "istediği yere çek-" eylem öbekleri yakın anlamlı olarak kullanılmıştır.

2.6.1.1.1.3. Karşıtlık

Metinde 3 karşıtlık ilişki örneğine rastlanmıştır.

"6.2. İsmail1: ...Artık bir ***sus*** *dedim. Dur dedim. Hala oradan* ***konuşuyor****... **Kadın erkek** olayına çekmeye çalıştılar."*

Yukarıdaki metin parçacığında "sus-" ve "konuş-" eylemleri arasında karşıtlık ilişkisi vardır. "kadın" ve "erkek" sözcükleri arasında karşıtlık ilişkisi vardır.

"6.7. İsmail3: ...Dışarıda muhabbetimiz olan bir insanın burada gelip bu şekilde farklı bir kimlikte farklı bir yapıda bana bu şekilde ***yaklaşması*** *gerçekten benim sinirlerimi bozuyor. Kullandığım kelimede çok açıkçası böyle oo vov büyütülecek bir kelime yok yani. Sus hani artık hani sus yeter manasında bir kelime kullandım. Orada istediği kadar uzatsın istediği kadar farklı yerlere yuvarlasın istediği yere çeksin Ayşe ne yapıyorsa yapsın benden* ***uzak dursun.****"*

Yukarıdaki metin parçacığında "yaklaş-" ve "uzar dur-" eylemleri arasında karşıtlık ilişkisi vardır.

2.6.1.1.1.4. Üst Anlamlı Sözcük

Metinde rastlanmamıştır.

2.6.1.1.2. Anlık

2.6.1.1.2.1. Denklik

Metinde rastlanmamıştır.

2.6.1.1.2.2. Adlandırma

Metinde rastlanmamıştır.

2.6.1.1.2.3. Benzetme

"6.1. Murat1: ...İsmail önce Ayşe ile olan, zaten sadece bugün özel değil, son zamanlarda bir kendi ***aranızda bir gerilim*** *vardı ve giderek böyle bir,* ***hani dağın tepesinden küçük bir kar tanesi aşağı doğru yuvarlanır ve büyür ya, sizinki de o çığ***

misali *büyüyerek oyunun sonunda dokunulmazlığı da kaybederek sonlandı. Şimdi senden rahatça dinleyebilirim."*

Yukarıdaki metin parçacığında benzeyen öge "İsmail ve Ayşe arasındaki gerilim", kendisine benzetile öge "dağın tepesinden yuvarlanıp çığa dönüşen bir kar tanesi", benzetme ilgeci "misali" ve benzetilme yönü "giderek büyüme"dir.

*"6.2. İsmail1: Sürekli yani bir **Ayşe'**de bir şikâyet var. **İlkokul çocukları sürekli şikâyet eder ya** bir şeyleri öğretmene. Öğretmenim şu oldu öğretmenim bu oldu sürekli…"*

Yukarıdaki metin parçacığında benzeyen öge "Ayşe", kendisine benzetilen öge "sürekli şikâyet eden ilkokul çocukları"dır.

2.6.1.2. Dilbilgisel Bağlaşıklık

2.6.1.2.1. Gönderim

2.6.1.2.1.1. Kişi üzerinden gönderim

Metinde kişi üzerinden 49 gönderim örneği vardır.

*"6.1. Murat1: Konuşma**mız** gereken konular var. İsmail'le konuşarak başlayay**ım**. İsmail önce Ayşe ile olan, zaten sadece bugün özel değil, son zamanlarda bir kendi aranızda bir gerilim vardı ve giderek böyle bir, hani dağın tepesinden küçük bir kar tanesi aşağı doğru yuvarlanır ve büyür ya, **siz**inki de o çığ misali büyüyerek oyunun sonunda dokunulmazlığı da kaybederek sonlandı. Şimdi **sen**den rahatça dinleyebilir**im**."*

Yukarıdaki metin parçacığında 6.1'de 1.ÇK eki ile Murat, Ayşe ve İsmail'e artgönderim yapılmıştır. 1.TK eki ile Murat kendisine artgönderim yapmıştır. "Siz" adılı ile Ayşe ve İsmail'e artgönderim yapılmıştır. "Sen" adılı ile İsmail'e artgönderim yapılmıştır.

*6.2. İsmail1: Sürekli yani bir Ayşe'de bir şikâyet var. İlkokul çocukları sürekli şikâyet eder ya bir şeyleri öğretmene. Öğretmenim şu oldu öğretmenim bu oldu sürekli. Özellikle Ayşe bunu duymak açıkçası **bana** dokunuyor. Neden? Çünkü dışarıda*

*Ayşe'yle bir muhabbet**im** sohbet**im** var. Hani **başkaları** yaptığı zaman gerçekten **bana** hani e… dokunmuyor. Ama özellikle Ayşe bunu yaptığı zaman ister istemez biraz daha sitemkâr olabiliyor**um**. Ya da işte Ayşe'ye karşı kullandığım kelime… Keza aynı şekilde **ben** yenildikten sonra atış yapamadım çözemedim. Birkaç tane atış dened**im**. Sonrasında da birkaç tane de yine basket atış yapmaya çalıştı**m**. Oradan itiraz itiraz… Özellikle Ayşe'nin itiraz etmesi… Artık bir sus ded**im**. Dur ded**im**. Hala oradan konuşuyor. E artık **ben** de dayanamadım. Sus sus artık ded**im**. Yani hani bu kelime çıktı yani ağzı**m**dan. Ama şimdi hani sürekli **ben** e… böyle kelimeler kullanıyor**um** ya da sürekli kadınlara karşı bir olayı… Kadın erkek olayına çekmeye çalıştı**lar**."*

Yukarıdaki metin parçacığında 6.2'de "ben" adılı ile İsmail kendisine artgönderim yapmıştır. 1.TK iyelik eki ile İsmail kendisine artgönderim yapmıştır. "başkaları" adılı ile "Ayşe dışındaki kişiler"e artgönderim yapılmıştır. 1.TK adılı ile İsmail kendisine artgönderim yapmıştır. 3.ÇK eki ile Ayşe ve takımına artgönderim yapılmıştır.

*"6.4. Ayşe1: **Ben** İsmail'e bakınca bu sene kendi hırsının kurbanı olmuş bir yarışmacıdan başka bir şey görmüyorum. Bugün sadece böyle tek seferde olan bir şey değildi. İsmail'e sadece şunu sormak istiyor**um**. Bu 3 oldu "hadi oradan", "kes sesini" işte "temas mı istiyorsunuz" gibi böyle şiddete yönelik şeyler. Ve **ben** hiç yakıştırmıyorum. İsmail'i seviyor**um**. Seviyordu**m.** Bugünkü davranış**ı** artık son noktaya koydu. Dayan dayan bir yere kadar. İsmail'e şunu sormak istiyor**um** eşi sevgili İlayda. Çok sever**im**. Saygılar sevgiler olsun buradan. **Kendi** eş**i**ne bu şekilde gidilse ya da anne**si**ne kardeş**i**ne… Oradan "kes sesini" dese **ben**im şimdi "**sen** kimsin o zaman İsmail" demeye hakkım var mı yok mu merak ediyorum. **Kendi** eşine bu yapılsa… Mesela **ben** de burada birilerinin bir şeyi olarak buradayım ya. Hani **bana** aynısı yapıldı. Empatiye davet ediyor**um**. Ya **sana** yapılsa aynısı böyle konuşulsa hayatındaki **biri**ne ne tepki verirsin mesela merak ediyor**um**."*

Yukarıdaki metin parçacığında 6.4'te "ben" adılı ile Ayşe kendisine artgönderim yapmıştır. 1.TK eki ile Ayşe kendisine artgönderim yapmıştır. "kendi" adılı ile İsmail'e artgönderim yapılmıştır. 3.TK eki ile İsmail'e artgönderim yapılmıştır. "sen" adılı ile İsmail'e artgönderim yapılmıştır. "biri" adılı ile İsmail'in hayatındaki herhangi bir kişiye artgönderim yapılmıştır.

*"6.5. İsmail2: Kimseye burada hakaret etmedim **ben**. Ayşe'nin dışarıdaki muhabbete gelecek olursak bundan sonra **ben**imle sohbet etme**sin (1)** zaten mümkünse. Buradan da İlayda'ya sesleniyor**um**. Lütfen Ayşe'yi takipten çık**sın (2)**. Çünkü takipleşiyor+**Ø** Instagram'dan."*

Yukarıdaki metin parçacığında 6.5'te "ben" adılı ile İsmail kendisine artgönderim yapmıştır. 3.TK eki (1) ile Ayşe'ye artgönderim yapılmıştır. 1.TK eki ile İsmail kendisine artgönderim yapmıştır. 3.TK eki (2) ile İlayda'ya artgönderim yapılmıştır. 3.TK ekinin sıfır biçimbirimi ile İlayda'ya artgönderim yapılmıştır.

*"6.7. İsmail3: Uzatmayacağ**ım**. Yani saçma sapan sürekli ilkokul çocukları muhabbetine giriyor+**Ø**. Yani hani sürekli oradan, sürekli özellikle **ben** özellikle oyuna çıktığımda ya da bir şey olduğunda özellikle **bana** karşı bir şey var Ayşe'nin. **Ben** anlam veremedim. Dışarıda muhabbeti**miz** olan bir insanın burada gelip bu şekilde farklı bir kimlikte farklı bir yapıda **bana** bu şekilde yaklaşma**sı** gerçekten **ben**im sinirlerimi bozuyor. Kullandığ**ım** kelimede çok açıkçası böyle oo vov büyütülecek bir kelime yok yani. Sus hani artık hani sus yeter manasında bir kelime kullan**dım**. Orada istediğ**i** kadar uzatsın istediğ**i** kadar farklı yerlere yuvarlasın istediğ**i** yere çeksin Ayşe ne yapıyorsa yapsın **ben**den uzak dursun."*

Yukarıdaki metin parçacığında 6.7'de 1.TK eki ile İsmail kendisine artgönderim yapmıştır. 3.TK eki ile Ayşe'ye artgönderim yapılmıştır. "ben" adılı ile İsmail kendisine artgönderim yapmıştır. 1.ÇK iyelik eki ile İsmail ve Ayşe'ye artgönderim yapılmıştır. 1.TK iyelik eki ile İsmail kendisine artgönderim yapmıştır. 3.TK iyelik eki ile Ayşe'ye artgönderim yapılmıştır.

2.6.1.2.1.2. Gösterme Üzerinden Gönderim

Metinde 27 adet gösterme üzerinden gönderim örneği vardır.

*"6.2. İsmail1: Sürekli yani bir Ayşe'de bir şikâyet var. İlkokul çocukları sürekli şikâyet eder ya bir şeyleri öğretmene. Öğretmenim **şu** oldu öğretmenim **bu** oldu sürekli. Özellikle Ayşe **bunu** duymak açıkçası bana dokunuyor. Neden? Çünkü dışarıda Ayşe'yle bir muhabbetim sohbetim var. Hani başkaları yaptığı zaman gerçekten bana hani e… dokunmuyor. Ama özellikle Ayşe **bunu** yaptığı zaman ister istemez biraz daha sitemkâr olabiliyorum. Ya da işte Ayşe'ye karşı kullandığım kelime… Keza aynı şekilde*

ben yenildikten sonra atış yapamadım çözemedim. Birkaç tane atış denedim. Sonrasında da birkaç tane de yine basket atış yapmaya çalıştım. ***Oradan*** *itiraz itiraz… Özellikle Ayşe'nin itiraz etmesi… Artık bir sus dedim. Dur dedim. Hala* ***oradan*** *konuşuyor. E artık ben de dayanamadım. Sus sus artık dedim. Yani hani* ***bu*** *kelime çıktı yani ağzımdan. Ama şimdi hani sürekli ben e…* ***böyle*** *kelimeler kullanıyorum ya da sürekli kadınlara karşı bir olayı… Kadın erkek olayına çekmeye çalıştılar."*

Yukarıdaki metin parçacığında "şu" ve "bu" işaret adılları ile Ayşe'nin söylediklerine artgönderim yapılmıştır. "ora" yer adılı ile karşı takıma artgönderim yapılmıştır. "böyle" sıfatı ile İsmail'in söylediklerine artgönderim yapılmıştır. "bu" işaret sıfatı ile İsmail kendi söylediği söze artgönderim yapmıştır.

6.4. Ayşe$_1$: Ben İsmail'e bakınca ***bu$_1$*** *sene kendi hırsının kurbanı olmuş bir yarışmacıdan başka bir şey görmüyorum. Bugün sadece* ***böyle*** *tek seferde olan bir şey değildi. İsmail'e sadece* ***şunu*** *sormak istiyorum.* ***Bu$_2$*** *3 oldu "hadi oradan", "kes sesini" işte "temas mı istiyorsunuz" gibi* ***böyle*** *şiddete yönelik şeyler. Ve ben hiç yakıştırmıyorum. İsmail'i seviyorum. Seviyordum. Bugünkü davranışı artık son noktaya koydu. Dayan dayan bir yere kadar. İsmail'e* ***şunu*** *sormak istiyorum eşi sevgili İlayda. Çok severim. Saygılar sevgiler olsun* ***buradan****. Kendi eşine* ***bu$_2$*** *şekilde gidilse ya da annesine kardeşine…* ***Oradan*** *"kes sesini" dese benim şimdi "sen kimsin o zaman İsmail" demeye hakkım var mı yok mu merak ediyorum. Kendi eşine* ***bu$_2$*** *yapılsa… Mesela ben de burada birilerinin bir şeyi olarak* ***buradayım*** *ya. Hani bana aynısı yapıldı. Empatiye davet ediyorum. Ya sana yapılsa aynısı* ***böyle*** *konuşulsa hayatındaki birine ne tepki verirsin mesela merak ediyorum."*

Yukarıdaki metin parçacığında "bu$_1$"işaret adılı ile 2025 yılına artgönderim yapılmıştır. "böyle" sıfatları ile İsmail'in Ayşe'ye yaptığı son davranışa artgönderim yapılmıştır. "şunu" işaret adılı ile "*Kendi eşine bu şekilde gidilse ya da annesine kardeşine… Oradan "kes sesini" dese benim şimdi "sen kimsin o zaman İsmail" demeye hakkım var mı yok mu merak ediyorum"* sorusuna öngönderim yapılmıştır. "bu$_2$" işaret sıfatı ile İsmail'in Ayşe'ye yaptığı son davranışa artgönderim yapılmıştır. "bura" işaret adılı ile Survivor'a artgönderim yapılmıştır. "Ora" işaret adılı ile karşı takıma artgönderim yapılmıştır.

*“6.5. İsmail2: Kimseye **burada** hakaret etmedim ben. Ayşe'nin dışarıdaki muhabbete gelecek olursak **bundan** sonra benimle sohbet etmesin zaten mümkünse. **Buradan** da İlayda’ya sesleniyorum. Lütfen Ayşe'yi takipten çıksın. Çünkü takipleşiyor Instagram'dan.”*

Yukarıdaki metin parçacığında “bura” işaret adılı ile Survivor’a artgönderim yapılmıştır. “bu” işaret adılı ile konuşmanın yapıldığı ana artgönderim yapılmıştır.

*“6.7. İsmail3: Uzatmayacağım. Yani saçma sapan sürekli ilkokul çocukları muhabbetine giriyor. Yani hani sürekli **oradan**, sürekli özellikle ben özellikle oyuna çıktığımda ya da bir şey olduğunda özellikle bana karşı bir şey var Ayşe’nin. Ben anlam veremedim. Dışarıda muhabbetimiz olan bir insanın burada gelip **bu** şekilde farklı bir kimlikte farklı bir yapıda bana **bu** şekilde yaklaşması gerçekten benim sinirlerimi bozuyor. Kullandığım kelimede çok açıkçası böyle oo vov büyütülecek bir kelime yok yani. Sus hani artık hani sus yeter manasında bir kelime kullandım. **Orada** istediği kadar uzatsın istediği kadar farklı yerlere yuvarlasın istediği yere çeksin Ayşe ne yapıyorsa yapsın benden uzak dursun.”*

Yukarıdaki metin parçacığında “ora” işaret adılı ile karşı takıma artgönderim yapılmıştır. “bu” işaret sıfatı ile Ayşe’nin son davranışına artgönderim yapılmıştır.

2.6.1.2.2. Değiştirim

Metinde 1 değiştirim örneği vardır.

“*6.4. Ayşe1: Ben İsmail'e bakınca bu sene kendi hırsının kurbanı olmuş bir yarışmacıdan başka bir şey görmüyorum. Bugün sadece böyle tek seferde olan bir şey değildi. İsmail'e sadece şunu sormak istiyorum. Bu 3 oldu “hadi oradan”, “kes sesini” işte “temas mı istiyorsunuz” gibi böyle şiddete yönelik şeyler. Ve ben hiç yakıştırmıyorum. İsmail'i seviyorum. Seviyordum. Bugünkü davranışı artık son noktaya koydu. Dayan dayan bir yere kadar. İsmail'e şunu sormak istiyorum eşi sevgili İlayda. Çok severim. Saygılar sevgiler olsun buradan. Kendi eşine bu şekilde gidilse ya da annesine kardeşine… Oradan “kes sesini” dese benim şimdi “sen kimsin o zaman İsmail” demeye hakkım var mı yok mu merak ediyorum. Kendi eşine bu yapılsa… Mesela ben de burada birilerinin bir şeyi olarak buradayım ya. Hani bana aynısı yapıldı. Empatiye davet ediyorum. Ya sana yapılsa **aynısı** böyle konuşulsa hayatındaki birine ne tepki verirsin mesela merak ediyorum.”*

Yukarıdaki metin parçacığında 6.4'te eyleme dayalı değiştirim örneği vardır.

2.6.1.2.3. Eksilti

Metinde 33 eksilti örneği vardır. Bunlar özne, eylem, belirteç, tamlayan ve tümce eksiltisi örnekleridir. Parantez içinde verilen ögeler metnin kendisinde olmayıp, sonradan eksiltiyi göstermek amacı ile eklenmiştir.

*"6.1. Murat1: **(bizim)** Konuşmamız gereken konular var. **(ben)** İsmail'le konuşarak başlayayım. İsmail önce Ayşe ile olan, zaten sadece bugün özel değil, son zamanlarda bir kendi aranızda bir gerilim vardı ve giderek böyle bir, hani dağın tepesinden küçük bir kar tanesi aşağı doğru yuvarlanır ve büyür ya, sizinki de o çığ misali büyüyerek oyunun sonunda dokunulmazlığı da kaybederek sonlandı. **(ben)** Şimdi senden rahatça dinleyebilirim."*

Yukarıdaki metin parçacığında 6.1'de "bizim" düşürülerek tamlayan eksiltilmiştir. "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir.

*"6.2. İsmail1: Sürekli yani bir Ayşe'de bir şikâyet var. İlkokul çocukları sürekli şikâyet eder ya bir şeyleri öğretmene. Öğretmenim şu oldu öğretmenim bu oldu **(gibi)** sürekli. Özellikle Ayşe**(den)** bunu duymak açıkçası bana dokunuyor. Neden **(dokunuyor)?** Çünkü dışarıda Ayşe'yle bir **(benim)** muhabbetim sohbetim var. Hani başkaları yaptığı zaman gerçekten bana hani e… dokunmuyor. Ama **(ben)** özellikle Ayşe bunu yaptığı zaman ister istemez biraz daha sitemkâr olabiliyorum. Ya da işte **(benim)** Ayşe'ye karşı kullandığım kelime… Keza aynı şekilde ben yenildikten sonra atış yapamadım çözemedim. **(yenildikten sonra)** Birkaç tane atış denedim **(ben). (birkaç atışın)** Sonrasında da birkaç tane de yine basket atış yapmaya çalıştım **(ben).** Oradan itiraz itiraz **(oldu)…** Özellikle Ayşe'nin itiraz etmesi **(beni rahatsız etti)…** Artık bir sus dedim **(Ayşe'ye).** Dur dedim **(Ayşe'ye). (Ayşe)** Hala oradan konuşuyor. E artık ben de dayanamadım. Sus sus artık dedim **(Ayşe'ye).** Yani hani bu kelime çıktı yani **(benim)** ağzımdan. Ama şimdi hani sürekli ben e… böyle kelimeler kullanıyorum ya da sürekli kadınlara karşı bir olayı **(var gibi göstermeye çalıştılar)…** Kadın erkek olayına çekmeye çalıştılar."*

Yukarıdaki metin parçacığında 6.2'de "gibi" düşürülerek ilgeç eksiltilmiştir. "+den" düşürülerek tümlecin ayrılma durum eki eksiltilmiştir. "dokunuyor" düşürülerek yüklem eksiltilmiştir. "benim" düşürülerek tamlayan eksiltilmiştir. "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir. "yenildikten sonra" düşürülerek belirteç eksiltilmiştir. "birkaç atışın" düşürülerek tamlayan eksiltilmiştir. "oldu" düşürülerek yüklem eksiltilmiştir. "beni rahatsız etti" düşürülerek tümce eksiltilmiştir. "Ayşe'ye" düşürülerek tümleç eksiltilmiştir. "Ayşe" düşürülerek özne eksiltilmiştir. "var gibi göstermeye çalıştılar" yüklem eksiltilmiştir.

"6.4. Ayşe1: Ben İsmail'e bakınca bu sene kendi hırsının kurbanı olmuş bir yarışmacıdan başka bir şey görmüyorum. Bugün ***(bu)*** *sadece böyle tek seferde olan bir şey değildi. İsmail'e sadece şunu sormak istiyorum. Bu 3 oldu "hadi oradan", "kes sesini" işte "temas mı istiyorsunuz" gibi böyle şiddete yönelik şeyler* ***(var).*** *Ve ben hiç yakıştırmıyorum. İsmail'i seviyorum. Seviyordum* ***(ben). (İsmail'in)*** *Bugünkü davranışı artık son noktaya koydu. Dayan dayan bir yere kadar. İsmail'e şunu sormak istiyorum* ***(ben)*** *eşi sevgili İlayda. Çok severim. Saygılar sevgiler olsun buradan. Kendi eşine bu şekilde gidilse ya da annesine kardeşine… Oradan "kes sesini" dese benim şimdi "sen kimsin o zaman İsmail" demeye hakkım var mı yok mu merak ediyorum.* ***(İsmail'in)*** *Kendi eşine bu yapılsa* ***(ne yapar)…*** *Mesela ben de burada birilerinin bir şeyi olarak buradayım ya. Hani bana aynısı yapıldı. Empatiye davet ediyorum. Ya sana yapılsa aynısı böyle konuşulsa hayatındaki birine ne tepki verirsin mesela merak ediyorum."*

Yukarıdaki metin parçacığında 6.4'te "bu" düşürülerek özne eksiltilmiştir. "var" düşürülerek yüklem eksiltilmiştir. "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir. "İsmail'in" düşürülerek tamlayan eksiltilmiştir. "ne yapar" düşürülerek yüklem eksiltilmiştir.

6.5. İsmail2: Kimseye burada hakaret etmedim ben. Ayşe'nin dışarıdaki muhabbete gelecek olursak bundan sonra benimle sohbet etmesin zaten mümkünse. Buradan da İlayda'ya sesleniyorum. Lütfen Ayşe'yi takipten çıksın. Çünkü ***(İlayda)*** *takipleşiyor Instagram'dan* ***(Ayşe'yle)."***

Yukarıdaki metin parçacığında 6.5'te "İlayda" düşürülerek özne eksiltilmiştir. "Ayşe'yle" düşürülerek tümleç eksiltilmiştir.

*"6.7. İsmail3: **(ben)** Uzatmayacağım. Yani saçma sapan sürekli ilkokul çocukları muhabbetine giriyor **(Ayşe).** Yani hani sürekli oradan, sürekli özellikle ben özellikle oyuna çıktığımda ya da bir şey olduğunda özellikle bana karşı bir şey var Ayşe'nin. Ben anlam veremedim. Dışarıda muhabbetimiz olan bir insanın burada gelip bu şekilde farklı bir kimlikte farklı bir yapıda bana bu şekilde yaklaşması gerçekten benim sinirlerimi bozuyor. **(benim)** Kullandığım kelimede çok açıkçası böyle oo vov büyütülecek bir kelime yok yani. **(ben)** Sus hani artık hani sus yeter manasında bir kelime kullandım. Orada istediği kadar uzatsın istediği kadar farklı yerlere yuvarlasın istediği yere çeksin Ayşe ne yapıyorsa yapsın benden uzak dursun."*

Yukarıdaki metin parçacığında 6.7'de "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir. "Ayşe" düşürülerek özne eksiltilmiştir. "benim" düşürülerek tamlayan eksiltilmiştir.

2.6.1.2.4. Bağıntı Ögeleri

Metinde 5 metin parçacığında bağıntı ögesine rastlanmıştır. Bunlar: dA, önce, ya da, ve, bundan sonra ve çünkü'dür.

*"6.1. Murat1: Konuşmamız gereken konular var. İsmail'le konuşarak başlayayım. İsmail **önce** Ayşe ile olan, zaten sadece bugün özel değil, son zamanlarda bir kendi aranızda bir gerilim vardı **ve** giderek böyle bir, hani dağın tepesinden küçük bir kar tanesi aşağı doğru yuvarlanır **ve** büyür ya, sizinki de o çığ misali büyüyerek oyunun sonunda dokunulmazlığı da kaybederek sonlandı. Şimdi senden rahatça dinleyebilirim."*

*"6.2. İsmail1: Sürekli yani bir Ayşe'de bir şikâyet var. İlkokul çocukları sürekli şikâyet eder ya bir şeyleri öğretmene. Öğretmenim şu oldu öğretmenim bu oldu sürekli. Özellikle Ayşe bunu duymak açıkçası bana dokunuyor. Neden? Çünkü dışarıda Ayşe'yle bir muhabbetim sohbetim var. Hani başkaları yaptığı zaman gerçekten bana hani e… dokunmuyor. Ama özellikle Ayşe bunu yaptığı zaman ister istemez biraz daha sitemkâr olabiliyorum. **Ya da** işte Ayşe'ye karşı kullandığım kelime… Keza aynı şekilde ben yenildikten sonra atış yapamadım çözemedim. Birkaç tane atış denedim. Sonrasında da birkaç tane de yine basket atış yapmaya çalıştım. Oradan itiraz itiraz…*

*Özellikle Ayşe'nin itiraz etmesi… Artık bir sus dedim. Dur dedim. Hala oradan konuşuyor. E artık ben **de** dayanamadım. Sus sus artık dedim. Yani hani bu kelime çıktı yani ağzımdan. Ama şimdi hani sürekli ben e… böyle kelimeler kullanıyorum **ya da** sürekli kadınlara karşı bir olayı… Kadın erkek olayına çekmeye çalıştılar."*

*"6.4. Ayşe1: Ben İsmail'e bakınca bu sene kendi hırsının kurbanı olmuş bir yarışmacıdan başka bir şey görmüyorum. Bugün sadece böyle tek seferde olan bir şey değildi. İsmail'e sadece şunu sormak istiyorum. Bu 3 oldu "hadi oradan", "kes sesini" işte "temas mı istiyorsunuz" gibi böyle şiddete yönelik şeyler. **Ve** ben hiç yakıştırmıyorum. İsmail'i seviyorum. Seviyordum. Bugünkü davranışı artık son noktaya koydu. Dayan dayan bir yere kadar. İsmail'e şunu sormak istiyorum eşi sevgili İlayda. Çok severim. Saygılar sevgiler olsun buradan. Kendi eşine bu şekilde gidilse **ya da** annesine kardeşine… Oradan "kes sesini" dese benim şimdi "sen kimsin o zaman İsmail" demeye hakkım var mı yok mu merak ediyorum. Kendi eşine bu yapılsa… Mesela ben **de** burada birilerinin bir şeyi olarak buradayım ya. Hani bana aynısı yapıldı. Empatiye davet ediyorum. Ya sana yapılsa aynısı böyle konuşulsa hayatındaki birine ne tepki verirsin mesela merak ediyorum."*

*"6.5. İsmail2: Kimseye burada hakaret etmedim ben. Ayşe'nin dışarıdaki muhabbete gelecek olursak **bundan sonra** benimle sohbet etmesin zaten mümkünse. Buradan da İlayda'ya sesleniyorum. Lütfen Ayşe'yi takipten çıksın. **Çünkü** takipleşiyor Instagram'dan."*

*"6.7. İsmail3: Uzatmayacağım. Yani saçma sapan sürekli ilkokul çocukları muhabbetine giriyor. Yani hani sürekli oradan, sürekli özellikle ben özellikle oyuna çıktığımda **ya da** bir şey olduğunda özellikle bana karşı bir şey var Ayşe'nin. Ben anlam veremedim. Dışarıda muhabbetimiz olan bir insanın burada gelip bu şekilde farklı bir kimlikte farklı bir yapıda bana bu şekilde yaklaşması gerçekten benim sinirlerimi bozuyor. Kullandığım kelimede çok açıkçası böyle oo vov büyütülecek bir kelime yok yani. Sus hani artık hani sus yeter manasında bir kelime kullandım. Orada istediği kadar uzatsın istediği kadar farklı yerlere yuvarlasın istediği yere çeksin Ayşe ne yapıyorsa yapsın benden uzak dursun."*

2.6.2. Bağdaşıklık Değerlendirmesi

2.6.2.1. Konu Ayrımı, Odak ve Konu Değiştirme İşaretleyicileri

Konu ayrımı konusunda konuşucular kendi isimleriyle yazılmışlardır. Her bir konuşmalarında isimlerinin yanına numaralandırma konulmuştur (Murat$_{1,2,...}$). Bu bölümde konuşucular birbirleriyle aynı bağlamda cevap verebiliyor mu, cevap verebiliyorsa aynı bağlam içerisinde konu ayrımı olmuş mu, konu ayrımı olmuşsa hangi konuşma düzenlilikleri kullanılmış ve odak hangi ögeler üzerine kaymış sorularına cevap aranacaktır. Metne bütün olarak bakılmıştır, metin parçacıklara ayrılmamıştır.

"6.1. Murat$_1$: Konuşmamız gereken konular var. İsmail'le konuşarak başlayayım. İsmail önce Ayşe ile olan, zaten sadece bugün özel değil, ***son zamanlarda bir kendi aranızda bir gerilim vardı ve giderek böyle bir, hani dağın tepesinden küçük bir kar tanesi aşağı doğru yuvarlanır ve büyür ya, sizinki de o çığ misali büyüyerek oyunun sonunda dokunulmazlığı da kaybederek sonlandı****. Şimdi senden rahatça dinleyebilirim.*

6.2. İsmail$_1$: Sürekli yani bir Ayşe'de bir şikâyet var. İlkokul çocukları sürekli şikâyet eder ya bir şeyleri öğretmene. Öğretmenim şu oldu öğretmenim bu oldu sürekli. Özellikle Ayşe bunu duymak açıkçası bana dokunuyor. Neden? Çünkü dışarıda Ayşe'yle bir muhabbetim sohbetim var. Hani başkaları yaptığı zaman gerçekten bana hani e… dokunmuyor. Ama özellikle Ayşe bunu yaptığı zaman ister istemez biraz daha sitemkâr olabiliyorum. Ya da işte Ayşe'ye karşı kullandığım kelime… Keza aynı şekilde ben yenildikten sonra atış yapamadım çözemedim. Birkaç tane atış denedim. Sonrasında da birkaç tane de yine basket atış yapmaya çalıştım. Oradan itiraz itiraz… Özellikle Ayşe'nin itiraz etmesi… Artık bir sus dedim. Dur dedim. Hala oradan konuşuyor. E artık ben de dayanamadım. Sus sus artık dedim. Yani hani bu kelime çıktı yani ağzımdan. Ama şimdi hani sürekli ben e… böyle kelimeler kullanıyorum ya da sürekli kadınlara karşı bir olayı… Kadın erkek olayına çekmeye çalıştılar.

6.3. Murat$_2$: Ayşe

6.4. Ayşe1: Ben İsmail'e bakınca bu sene kendi hırsının kurbanı olmuş bir yarışmacıdan başka bir şey görmüyorum. Bugün sadece böyle tek seferde olan bir şey değildi. İsmail'e sadece şunu sormak istiyorum. Bu 3 oldu "hadi oradan", "kes sesini" işte "temas mı istiyorsunuz" gibi böyle şiddete yönelik şeyler. Ve ben hiç yakıştırmıyorum. İsmail'i seviyorum. Seviyordum. Bugünkü davranışı artık son noktaya koydu. Dayan dayan bir yere kadar. İsmail'e şunu sormak istiyorum ***eşi sevgili İlayda. Çok severim. Saygılar sevgiler olsun buradan****. Kendi eşine bu şekilde gidilse ya da annesine kardeşine… Oradan "kes sesini" dese benim şimdi "sen kimsin o zaman İsmail" demeye hakkım var mı yok mu merak ediyorum. Kendi eşine bu yapılsa… Mesela ben de burada birilerinin bir şeyi olarak buradayım ya. Hani bana aynısı yapıldı. Empatiye davet ediyorum. Ya sana yapılsa aynısı böyle konuşulsa hayatındaki birine ne tepki verirsin mesela merak ediyorum."*

6.5. İsmail2: Kimseye burada hakaret etmedim ben. Ayşe'nin dışarıdaki muhabbete ***gelecek olursak*** *bundan sonra benimle sohbet etmesin zaten mümkünse.* ***Buradan da İlayda'ya sesleniyorum. Lütfen Ayşe'yi takipten çıksın.*** *Çünkü takipleşiyor Instagram'dan.*

6.6. Ayşe2: Allah Allah

6.7. İsmail3: ***Uzatmayacağım.*** *Yani saçma sapan sürekli ilkokul çocukları muhabbetine giriyor. Yani hani sürekli oradan, sürekli özellikle ben özellikle oyuna çıktığımda ya da bir şey olduğunda özellikle bana karşı bir şey var Ayşe'nin. Ben anlam veremedim. Dışarıda muhabbetimiz olan bir insanın burada gelip bu şekilde farklı bir kimlikte farklı bir yapıda bana bu şekilde yaklaşması gerçekten benim sinirlerimi bozuyor. Kullandığım kelimede çok açıkçası böyle oo vov büyütülecek bir kelime yok yani. Sus hani artık hani sus yeter manasında bir kelime kullandım. Orada istediği kadar uzatsın istediği kadar farklı yerlere yuvarlasın istediği yere çeksin Ayşe ne yapıyorsa yapsın benden uzak dursun."*

Yukarıdaki metinde 6.1'de odak koyu yazılan kısımda verilmiştir. Odak "Ayşe ve Murat arasındaki anlaşmazlık"tır. 6.2'de **konu ayrımı meydana gelmemiştir**. 6.4'de konu ayrımı meydana gelerek **konuşma düzenlilikleri olmadan odak değiştirilmiştir**. Odak "İsmail'in eşi İlayda ve Ayşe'nin arkadaşlığı" ile değiştirilmiştir. 6.5'te İsmail bu yeni odağı sürdürmüştür. 6.7'de İsmail bir önceki

odağa "uzatmayacağım" tümcesi ile açıkça etkilenen değişimleri kullanarak tekrar dönmüştür.

2.1.2.2. Amaç

Amaç konuşucu odaklıdır. Konuşucuların bu sözel metinde amacı aynı konuyu kendi açılarından anlatarak kendilerini haklı çıkarmaktır. Bu amaç doğrultusunda bağlaşıklığı ve bağdaşıklığı sağlamak zorundadır. Bu metinde konuşucular amacını gerçekleştirmiştir.

2.6.2.3. Bilgisellik

Bu metinde Murat soruyu soran yani bilgiyi talep edendir. İsmail ve Ayşe bilginin talep edildiği kişilerdir. Aşağıda metindeki yeni ve eski bilgi yapısına bakılacaktır.

*"6.1. Murat1: Konuşmamız gereken konular var. İsmail'le konuşarak başlayayım. İsmail önce Ayşe ile olan, zaten sadece bugün özel değil**, son zamanlarda bir kendi aranızda bir gerilim vardı** ve giderek böyle bir, hani dağın tepesinden küçük bir kar tanesi aşağı doğru yuvarlanır ve büyür ya, sizinki de o çığ misali büyüyerek oyunun sonunda dokunulmazlığı da kaybederek sonlandı. **Şimdi senden rahatça dinleyebilirim**.*

*6.2. İsmail1: Sürekli yani bir **Ayşe'de bir şikâyet var**. İlkokul çocukları sürekli şikâyet eder ya bir şeyleri öğretmene. Öğretmenim şu oldu öğretmenim bu oldu sürekli. Özellikle Ayşe bunu duymak açıkçası bana dokunuyor. Neden? Çünkü **dışarıda Ayşe'yle bir muhabbetim sohbetim var**. Hani başkaları yaptığı zaman gerçekten bana hani e… dokunmuyor. Ama özellikle **Ayşe bunu yaptığı zaman ister istemez biraz daha sitemkâr olabiliyorum**. Ya da işte Ayşe'ye karşı kullandığım kelime… Keza aynı **şekilde ben yenildikten sonra atış yapamadım çözemedim. Birkaç tane atış denedim. Sonrasında da birkaç tane de yine basket atış yapmaya çalıştım.** Oradan itiraz itiraz… Özellikle Ayşe'nin itiraz etmesi… Artık bir sus dedim. Dur dedim. Hala oradan konuşuyor. E artık ben de dayanamadım. Sus sus artık dedim. **Yani hani bu kelime çıktı yani ağzımdan**. Ama şimdi hani sürekli ben e… böyle kelimeler kullanıyorum ya da sürekli kadınlara karşı bir olayı… **Kadın erkek olayına çekmeye çalıştılar.***

6.3. Murat₂: Ayşe

6.4. Ayşe₁: Ben İsmail'e bakınca bu sene kendi hırsının kurbanı olmuş bir yarışmacıdan başka bir şey görmüyorum. Bugün sadece böyle tek seferde olan bir şey değildi. İsmail'e sadece şunu sormak istiyorum. ***Bu 3 oldu*** *"hadi oradan", "kes sesini" işte "temas mı istiyorsunuz" gibi böyle şiddete yönelik şeyler. Ve ben hiç yakıştırmıyorum. İsmail'i seviyorum. Seviyordum. Bugünkü davranışı artık son noktaya koydu. Dayan dayan bir yere kadar. İsmail'e şunu sormak istiyorum eşi* ***sevgili İlayda. Çok severim****. Saygılar sevgiler olsun buradan. Kendi eşine bu şekilde gidilse ya da annesine kardeşine… Oradan "kes sesini" dese benim şimdi "sen kimsin o zaman İsmail" demeye hakkım var mı yok mu merak ediyorum. Kendi eşine bu yapılsa… Mesela ben de burada birilerinin bir şeyi olarak buradayım ya. Hani bana aynısı yapıldı. Empatiye davet ediyorum.* ***Ya sana yapılsa aynısı böyle konuşulsa hayatındaki birine ne tepki verirsin mesela merak ediyorum.****"*

6.5. İsmail₂: Kimseye burada hakaret etmedim ben. Ayşe'nin dışarıdaki muhabbete gelecek olursak bundan sonra benimle sohbet etmesin zaten mümkünse. Buradan da İlayda'ya sesleniyorum. ***Lütfen Ayşe'yi takipten çıksın****. Çünkü* ***takipleşiyor Instagram'dan****.*

6.7. İsmail₃: Uzatmayacağım. Yani saçma sapan sürekli ilkokul çocukları muhabbetine giriyor. Yani hani sürekli oradan, sürekli özellikle ben özellikle oyuna çıktığımda ya da bir şey olduğunda özellikle bana karşı bir şey var Ayşe'nin. Ben anlam veremedim. ***Dışarıda muhabbetimiz olan bir insanın burada gelip bu şekilde farklı bir kimlikte farklı bir yapıda bana bu şekilde yaklaşması gerçekten benim sinirlerimi bozuyor.*** *Kullandığım kelimede çok açıkçası böyle oo vov büyütülecek bir kelime yok yani. Sus hani artık hani sus yeter manasında bir kelime kullandım. Orada istediği kadar uzatsın istediği kadar farklı yerlere yuvarlasın istediği yere çeksin Ayşe ne yapıyorsa yapsın benden uzak dursun."*

Yukarıdaki metinde 6.1'de "Ayşe ve İsmail arasında anlaşmazlık olduğu" yeni bilgisi verilmiş ve "İsmail'den bu konunun ayrıntılarını" talep etmiştir. 6.2'de İsmail

"Ayşe'nin sürekli şikâyet ettiği", "dışarıda Ayşe ile muhabbeti olduğu", "Ayşe'yi tanıdığı için ona daha sitemkâr olduğu", "oyun esnasında atışı çözemediğini", "oyundan sonra atışı birkaç kez denediği", "Ayşe itiraz edince ona sert bir kelime kullandığı" ve "bu kelime kullanımı üzerine Ayşe ve takımının olayı kadın-erkek olayına çektikleri" yeni bilgisini vermiştir. 6.3'te Murat "Ayşe'den bu konunun ayrıntılarını" talep etmiştir. 6.4'te Ayşe "İsmail'in bu hareketi 3 kere daha yaptığı", "İsmail'in eşi İlayda'yı kendisinin çok sevdiği" yeni bilgisini vermiştir. İsmail'den "kendi ailesine kendı yaptığı hareket yapılsa ne tepki vereceği" bilgisini talep etmiştir. 6.5'te İsmail "Ayşe ve İlayda'nın Instagram'dan birbirilerini takip ettikleri" ve "İlayda'nın Ayşe'yi takipten çıkması isteğini" yeni bilgisini talep etmiştir. 6.7'de İsmail "Ayşe'nin dışarıda ve Survivor'da farklı davranmasının onun sinirlerini bozduğu" yeni bilgisini vermiştir.

2.6.2.4. Kabul Edilebilirlik

Kabul edilebilirlik dinleyici tarafından değerlendirilen bir ölçüttür. Yukarıda yer alan Şema 2'ye göre dinleyicilerin cevapları değerlendirilmiştir.

"6.1. Murat1: Konuşmamız gereken konular var. İsmail'le konuşarak başlayayım. İsmail önce Ayşe ile olan, zaten sadece bugün özel değil, son zamanlarda bir kendi aranızda bir gerilim vardı ve giderek böyle bir, hani dağın tepesinden küçük bir kar tanesi aşağı doğru yuvarlanır ve büyür ya, sizinki de o çığ misali büyüyerek oyunun sonunda dokunulmazlığı da kaybederek sonlandı. Şimdi senden rahatça dinleyebilirim.

6.2. İsmail1: Sürekli yani bir Ayşe'de bir şikâyet var. İlkokul çocukları sürekli şikâyet eder ya bir şeyleri öğretmene. Öğretmenim şu oldu öğretmenim bu oldu sürekli. Özellikle Ayşe bunu duymak açıkçası bana dokunuyor. Neden? Çünkü dışarıda Ayşe'yle bir muhabbetim sohbetim var. Hani başkaları yaptığı zaman gerçekten bana hani e… dokunmuyor. Ama özellikle Ayşe bunu yaptığı zaman ister istemez biraz daha sitemkâr olabiliyorum. Ya da işte Ayşe'ye karşı kullandığım kelime… Keza aynı şekilde ben yenildikten sonra atış yapamadım çözemedim. Birkaç tane atış denedim. Sonrasında da birkaç tane de yine basket atış yapmaya çalıştım. Oradan itiraz itiraz… Özellikle Ayşe'nin itiraz etmesi… Artık bir sus dedim. Dur dedim. Hala oradan konuşuyor. E artık ben de dayanamadım. Sus sus artık dedim. Yani hani bu kelime çıktı

yani ağzımdan. Ama şimdi hani sürekli ben e… böyle kelimeler kullanıyorum ya da sürekli kadınlara karşı bir olayı… Kadın erkek olayına çekmeye çalıştılar.

6.3. Murat2: Ayşe

6.4. Ayşe1: Ben İsmail'e bakınca bu sene kendi hırsının kurbanı olmuş bir yarışmacıdan başka bir şey görmüyorum. Bugün sadece böyle tek seferde olan bir şey değildi. İsmail'e sadece şunu sormak istiyorum. Bu 3 oldu "hadi oradan", "kes sesini" işte "temas mı istiyorsunuz" gibi böyle şiddete yönelik şeyler. Ve ben hiç yakıştırmıyorum. İsmail'i seviyorum. Seviyordum. Bugünkü davranışı artık son noktaya koydu. Dayan dayan bir yere kadar. İsmail'e şunu sormak istiyorum ***eşi sevgili İlayda. Çok severim. Saygılar sevgiler olsun buradan****. Kendi eşine bu şekilde gidilse ya da annesine kardeşine… Oradan "kes sesini" dese benim şimdi "sen kimsin o zaman İsmail" demeye hakkım var mı yok mu merak ediyorum. Kendi eşine bu yapılsa… Mesela ben de burada birilerinin bir şeyi olarak buradayım ya. Hani bana aynısı yapıldı. Empatiye davet ediyorum. Ya sana yapılsa aynısı böyle konuşulsa hayatındaki birine ne tepki verirsin mesela merak ediyorum."*

6.5. İsmail2: Kimseye burada hakaret etmedim ben. Ayşe'nin dışarıdaki muhabbete gelecek olursak bundan sonra benimle sohbet etmesin zaten mümkünse. ***Buradan da İlayda'ya sesleniyorum. Lütfen Ayşe'yi takipten çıksın. Çünkü takipleşiyor Instagram'dan.***

6.6. Ayşe2: ***Allah Allah***

6.7. İsmail3: Uzatmayacağım. Yani saçma sapan sürekli ilkokul çocukları muhabbetine giriyor. Yani hani sürekli oradan, sürekli özellikle ben özellikle oyuna çıktığımda ya da bir şey olduğunda özellikle bana karşı bir şey var Ayşe'nin. Ben anlam veremedim. Dışarıda muhabbetimiz olan bir insanın burada gelip bu şekilde farklı bir kimlikte farklı bir yapıda bana bu şekilde yaklaşması gerçekten benim sinirlerimi bozuyor. Kullandığım kelimede çok açıkçası böyle oo vov büyütülecek bir kelime yok yani. Sus hani artık hani sus yeter manasında bir kelime kullandım. Orada istediği kadar uzatsın istediği kadar farklı yerlere yuvarlasın istediği yere çeksin Ayşe ne yapıyorsa yapsın benden uzak dursun."

Yukarıdaki metinde koyu yazılmayan kısımlar dil kullanıcısı tarafından "kabul edilebilir" ifadelerdir. 6.4 ve 6.5'te koyu yazılmış kısımlarda konuşma düzenlilikleri olmadan odak değiştirildiği için dil kullanıcısı tarafından "tuhaf" olarak etiketlenen ifadelerdir. 6.6'da konuşucunun ifadesi de 6.5'teki koyu yazılmış ifadeyi "tuhaf" bulduğunun kanıtıdır.

2.6.2.5. Durumsallık

Durumsallık başlığı altın metinde söylem alanı, söylem biçemi ve söylem kipi incelenecektir.

"6.1. Murat$_1$: Konuşmamız gereken konular var. İsmail'le konuşarak başlayayım. İsmail önce Ayşe ile olan, zaten sadece bugün özel değil, son zamanlarda bir kendi aranızda bir gerilim vardı ve giderek böyle bir, hani dağın tepesinden küçük bir kar tanesi aşağı doğru yuvarlanır ve büyür ya, sizinki de o çığ misali büyüyerek oyunun sonunda dokunulmazlığı da kaybederek sonlandı. Şimdi senden rahatça dinleyebilirim.

6.2. İsmail$_1$: Sürekli yani bir Ayşe'de bir şikâyet var. İlkokul çocukları sürekli şikâyet eder ya bir şeyleri öğretmene. Öğretmenim şu oldu öğretmenim bu oldu sürekli. Özellikle Ayşe bunu duymak açıkçası bana dokunuyor. Neden? Çünkü dışarıda Ayşe'yle bir muhabbetim sohbetim var. Hani başkaları yaptığı zaman gerçekten bana hani e… dokunmuyor. Ama özellikle Ayşe bunu yaptığı zaman ister istemez biraz daha sitemkâr olabiliyorum. Ya da işte Ayşe'ye karşı kullandığım kelime… Keza aynı şekilde ben yenildikten sonra atış yapamadım çözemedim. Birkaç tane atış denedim. Sonrasında da birkaç tane de yine basket atış yapmaya çalıştım. Oradan itiraz itiraz… Özellikle Ayşe'nin itiraz etmesi… Artık bir sus dedim. Dur dedim. Hala oradan konuşuyor. E artık ben de dayanamadım. Sus sus artık dedim. Yani hani bu kelime çıktı yani ağzımdan. Ama şimdi hani sürekli ben e… böyle kelimeler kullanıyorum ya da sürekli kadınlara karşı bir olayı… Kadın erkek olayına çekmeye çalıştılar.

6.3. Murat$_2$: Ayşe

6.4. Ayşe$_1$: Ben İsmail'e bakınca bu sene kendi hırsının kurbanı olmuş bir yarışmacıdan başka bir şey görmüyorum. Bugün sadece böyle tek seferde olan bir şey

değildi. İsmail'e sadece şunu sormak istiyorum. Bu 3 oldu "hadi oradan", "kes sesini" işte "temas mı istiyorsunuz" gibi böyle şiddete yönelik şeyler. Ve ben hiç yakıştırmıyorum. İsmail'i seviyorum. Seviyordum. Bugünkü davranışı artık son noktaya koydu. Dayan dayan bir yere kadar. İsmail'e şunu sormak istiyorum eşi sevgili İlayda. Çok severim. Saygılar sevgiler olsun buradan. Kendi eşine bu şekilde gidilse ya da annesine kardeşine… Oradan "kes sesini" dese benim şimdi "sen kimsin o zaman İsmail" demeye hakkım var mı yok mu merak ediyorum. Kendi eşine bu yapılsa… Mesela ben de burada birilerinin bir şeyi olarak buradayım ya. Hani bana aynısı yapıldı. Empatiye davet ediyorum. Ya sana yapılsa aynısı böyle konuşulsa hayatındaki birine ne tepki verirsin mesela merak ediyorum."

6.5. İsmail$_2$: Kimseye burada hakaret etmedim ben. Ayşe'nin dışarıdaki muhabbete gelecek olursak bundan sonra benimle sohbet etmesin zaten mümkünse. Buradan da İlayda'ya sesleniyorum. Lütfen Ayşe'yi takipten çıksın. Çünkü takipleşiyor Instagram'dan.

6.6. Ayşe$_2$: Allah Allah

6.7. İsmail$_3$: Uzatmayacağım. Yani saçma sapan sürekli ilkokul çocukları muhabbetine giriyor. Yani hani sürekli oradan, sürekli özellikle ben özellikle oyuna çıktığımda ya da bir şey olduğunda özellikle bana karşı bir şey var Ayşe'nin. Ben anlam veremedim. Dışarıda muhabbetimiz olan bir insanın burada gelip bu şekilde farklı bir kimlikte farklı bir yapıda bana bu şekilde yaklaşması gerçekten benim sinirlerimi bozuyor. Kullandığım kelimede çok açıkçası böyle oo vov büyütülecek bir kelime yok yani. Sus hani artık hani sus yeter manasında bir kelime kullandım. Orada istediği kadar uzatsın istediği kadar farklı yerlere yuvarlasın istediği yere çeksin Ayşe ne yapıyorsa yapsın benden uzak dursun."

Söylem Alanı: Murat, Ayşe ve İsmail'den bir önceki oyunda yaşadıkları anlaşmazlığı kendi açılarından anlatmalarını istemiştir.

Söylem Biçemi: Murat bilgiyi talep eden, İsmail ve Ayşe bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak Murat yönlendiren ve üst konumdadır. Fakat 6.4'de Ayşe geçici olarak

bir üst statüye geçerek bilgi talep eden konuma geçmiş, İsmail bilginin talep edildiği kişi olmuştur.

Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

Metin 7[16]

"7.1. Acun1: Yine Almeda ve sorun. Bilemiyorum şimdi konuşma yaptık. Söyledim. Zaten gülümsemesinden anlamıştım gerçi de dünkü konseyde. Dinlerken de anlıyorsunuz zaten karşı taraf hani o konuda ne anlıyor ne anlamıyor diye. Şimdi de bence üst düzey bir saygısızlık. Dilşah'ı dinleyelim önce. Ondan sonra Almeda'ya söz vereceğiz. Dilşah neler söyleyeceksin?

7.2. Dilşah1: Acun Bey e... sadece kendisine ben çok basit bir soru sordum. Sadece tarafını belli et dedim. Orada mısın burada mısın diye. Çünkü bizim yanımızdayken e… yanına gittiği kişi hakkında olumsuz şeyler söylüyor. Daha sonra yanına gitti. E… sonra ben tekrar sormak istedim kendisine e… çünkü orada mısın burada mısın diye. E… sonra bana sert bir şekilde "…" dedi ben bunları sindirecek bir insanım e... sesimi çıkarmadım. Buna takım arkadaşlarım da şahit. Hiçbir şey demedim. E… daha sonra hiç beklemediğim anda beni anne ve babasızlıktan vurdu. Kendisi bana yetimsin dedi. Yani ben kaç yaşında insanım bana şimdiye kadar kimse bu cümleyi kullanmadı. Ben hiç şey yapmadım bile yani bunu saklamadım. Sonra bana dedi ki kendisi tekrardan sen bunları kullanarak içeri geldin dedi yani Survivor'a katıldın dedi. Sen seçmelerde bunu kullandın dedi drama yaptın dedi. Oynadın dedi ben kardeşlerim için olduğumu burada hep söylüyorum zaten.

7.3. Almeda1: Yetimsin demedim

7.4. Dilşah2: Yani bana yetim demesi anne babasından vurması hoş değil. Anne babasız… Sadece tek büyüyen ben değilim. Burada Volkan abi de var.

7.5. Almeda2: Ben de öyleyim.

7.6. Dilşah3: Ben iyi değilim yani

7.7. Adem: İnsanların yarasını deşmeyi çok seviyor

7.8. Acun2: Almeda ve yeni açıklamalarını dinleyeceğiz şimdi. Almeda bu seferki açıklamaların ne?

[16] https://www.youtube.com/watch?v=YwogKX0xlVo (Erişim tarihi: 13.04.2025).

7.9. Almeda3: Bir tartışma oluyordu takımda. Konular konuştu. Ben patatesimi yapıyordum erzaktan kalan. Erzakımız da bitti açtık. Zaten oyuna gidecektik. Sonra Pınar, Tuğba, Senem yakın oldukları için Dilşah dedi ki bana tarafını seç bir oraya gidiyorsun bir buraya. Ama ben kalkıp da Dilşah'a ya da Pınarlara gelip de Dilşah senin hakkında bunu söylüyor, oraya gidip de Pınar size bunu söylüyor demedim zaten. Öyle olsa arkadaşlar da konuşur. Ben dedim ki… Ben dedim buraya geldim Yusuf'la da konuştum takımla da. Problem yaşamaya gelmedim. Ben niye pınarla kötü olayım? Niye Ayşe ile kötü olayım? Niye Yusuf'la kötü olayım? Ben orada bir anda olayların içinde kendimi buldum. Öyle Dilşah'a tepki verince sonra olay oradan atışmaya geçtik. Şu konuda e… bir açıklık getireceğim önce Dilşah'a yetimsin demedim. O bir atasözüydü. Ben de annesiz babasız büyüdüm. Ben babamı dahi yani görmedim. Yani yurt dışında olduğu için kendisi. Yani ben de çok rezil şartlarda büyüdüm ki bunu diyecek en son kişi benim ona. Evet, üzgünüm bugün ben. Ne kadar moralimin bozulduğunu kendisi bilmiyor ki bu da Dilşah'a denk geldi. O kelimede şu an asla o şekilde demedim. Çünkü o lafı kendime de söylemiş oluyorum."

2.7.1. Bağlaşıklık Değerlendirmesi

2.7.1.1. Sözcüksel Bağlaşıklık

2.7.1.1.1. Genel

2.7.1.1.1.1. Yineleme

Metnin genelinde baskın olarak yinelenen öge yoktur. Aşağıda metin parçacıklarına ayırarak yinelenen ögeler incelenmiştir

*7.2. Dilşah1: Acun Bey e... **sadece kendi**sine **ben** çok basit bir soru **sor**dum. **Sadece** tarafını belli et **de**dim. **Orada mısın burada mısın diye**. **Çünkü** bizim yanımızdayken e… **yanına git**tiği kişi hakkında olumsuz şeyler **söylü**yor. **Daha sonra yanına git**ti. E… **sonra ben** tekrar **sor**mak istedim **kendi**sine e… **çünkü orada mısın burada mısın diye**. E… **sonra bana** sert bir şekilde "…" dedi **ben bu**nları sindirecek bir **insan**ım e... sesimi çıkarmadım. **Bu**na takım arkadaşlarım da şahit. Hiçbir **şey de**medim. E… **daha sonra** hiç beklemediğim anda **ben**i anne ve babasızlıktan vurdu. **Kendi**si **bana** yetimsin **de**di. Yani **ben** kaç yaşında **insan**ım **bana** şimdiye kadar kimse bu cümleyi kullanmadı. **Ben** hiç **şey** yapmadım bile yani **bu**nu saklamadım. **Sonra bana dedi** ki **kendi**si tekrardan **sen bu**nları kullanarak içeri geldin **de**di yani Survivor'a katıldın **dedi**. **Sen***

*seçmelerde bunu kullandın **de**di drama yaptın **de**di. Oynadın **de**di **ben** kardeşlerim için olduğumu burada hep **söylü**yorum zaten."*

Yukarıdaki metin parçacığında "sadece" sözcüğü, "kendi" sözcüğü, "ben" sözcüğü, "sor-" eylemi, "çünkü" sözcüğü, "söyle-" eylemi, "daha sonra" sözcük grubu, "sonra" sözcüğü, "bu" sözcüğü, "insan" sözcüğü, "sen" sözcüğü, "şey" sözcüğü, "yanına git-" eylemi, "de-" eylemi, "orda mısın burda mısın diye" yan tümcesi yinelenmiştir.

*"7.4. Dilşah2: Yani **bana** yetim demesi **anne baba**sından vurması hoş değil. **Anne baba**sız… Sadece tek büyüyen **ben** değilim. Burada Volkan abi de var."*

Yukarıdaki metin parçacığında "anne baba" sözcük grubu, "ben" sözcüğü yinelenmiştir.

*"7.8. Acun2: **Almeda** ve yeni **açıklamaları**nı dinleyeceğiz şimdi. **Almeda** bu seferki **açıklamaları**n ne?"*

Yukarıdaki metin parçacığında "Almeda" sözcüğü, "açıklama" sözcüğü yinelenmiştir.

*"7.9. Almeda3: **Bir** tartışma **ol**uyordu **takım**da. **Konu**lar **konuş**tu. **Ben** patatesimi yapıyordum **erzak**tan kalan. **Erzak**ımız da bitti açtık. Zaten oyuna gidecektik. Sonra **Pınar**, Tuğba, Senem yakın **ol**dukları için **Dilşah de**di **ki bana** tarafını seç **bir ora**ya **gid**iyorsun bir **bura**ya. Ama **ben** kalkıp **da Dilşah**'a ya da **Pınar**lara gelip de **Dilşah** senin hakkında **bunu söylüyor**, **ora**ya **gid**ip de **Pınar** size **bunu söylüyor de**medim zaten. **Öyle ol**sa arkadaşlar **da konuş**ur. **Ben dedim ki**… **Ben dedim bura**ya **gel**dim **Yusuf'**la da **konuş**tum **takım**la da. Problem yaşamaya **gel**medim. **Ben niye Pınar**la **kötü olayım**? **Niye** Ayşe ile **kötü olayım**? **Niye Yusuf'**la **kötü olayım**? **Ben ora**da **bir** anda **olay**ların içinde **kendi**mi buldum. **Öyle Dilşah**'a tepki verince sonra **olay ora**dan atışmaya geçtik. Şu **konu**da e… **bir** açıklık getireceğim önce **Dilşah**'a yetimsin **de**medim. O **bir** atasözüydü. **Ben de** annesiz **baba**sız büyüdüm. **Ben baba**mı dahi **yani** görmedim. **Yani** yurt dışında **ol**duğu için **kendi**si. **Yani ben de** çok rezil şartlarda büyüdüm **ki** bunu diyecek en son kişi **ben**im ona. Evet, üzgünüm bugün **ben**. Ne kadar moralimin bozulduğunu **kendi**si bilmiyor ki bu da **Dilşah**'a denk geldi. O kelimede şu an asla o şekilde **de**medim. Çünkü o lafı **kendi**me de **söy**lemiş **ol**uyorum."*

Yukarıdaki metin parçacığında "bir" sözcüğü, "ol-" eylemi, "takım" sözcüğü, "konu" sözcüğü, "konuş-" eylemi, "ben" sözcüğü, "ki" bağlacı, "de-" eylemi, "ora" sözcüğü,

"öyle" sözcüğü, "git-" eylemi, "olay" sözcüğü, "yani" sözcüğü, "kendi" sözcüğü, "söyle-" eylemi, "dA" bağlacı, "bura" sözcüğü, "erzak" sözcüğü, "Pınar" sözcüğü, "Dilşah" sözcüğü, "Yusuf" sözcüğü, "baba" sözcüğü, "niye kötü olayım" tümcesi, "bunu söylüyor" tümcesi yinelenmiştir.

2.7.1.1.1.2. Eş Veya Yakın Anlamlı Sözcük Kullanımı

Metinde 3 eş veya yakın anlamlı sözcük kullanımı örneğine rastlanmıştır.

"7.2. Dilşah1: Acun Bey e... sadece kendisine ben çok basit bir soru sordum. Sadece tarafını belli et dedim. Orada mısın burada mısın diye. Çünkü bizim yanımızdayken e… yanına gittiği kişi hakkında olumsuz şeyler söylüyor. Daha sonra yanına gitti. E… sonra ben tekrar sormak istedim kendisine e… çünkü orada mısın burada mısın diye. E… sonra bana sert bir şekilde "…" dedi ben bunları sindirecek bir insanım e... sesimi çıkarmadım. Buna takım arkadaşlarım da şahit. Hiçbir şey demedim. E… daha sonra hiç beklemediğim anda beni ***anne ve babasızlıktan*** *vurdu. Kendisi bana* ***yetim****sin dedi. Yani ben kaç yaşında insanım bana şimdiye kadar kimse bu cümleyi kullanmadı. Ben hiç şey yapmadım bile yani bunu saklamadım. Sonra bana dedi ki kendisi tekrardan sen bunları kullanarak içeri geldin dedi yani Survivor'a katıldın dedi. Sen seçmelerde bunu kullandın dedi* ***drama yaptın*** *dedi.* ***Oynadın*** *dedi ben kardeşlerim için olduğumu burada hep söylüyorum zaten."*

Yukarıdaki metin parçacığında "anne babasız" ve "yetim" sözcükleri, "drama yap-" ve "oyna-" eylemleri eş anlamlı olarak kullanılmıştır.

"7.9. Almeda3: Bir tartışma oluyordu takımda. Konular konuştu. Ben patatesimi yapıyordum erzaktan kalan. Erzakımız da bitti açtık. Zaten oyuna gidecektik. Sonra Pınar, Tuğba, Senem yakın oldukları için Dilşah dedi ki bana tarafını seç bir oraya gidiyorsun bir buraya. Ama ben kalkıp da Dilşah'a ya da Pınarlara gelip de Dilşah senin hakkında bunu söylüyor, oraya gidip de Pınar size bunu söylüyor demedim zaten. Öyle olsa arkadaşlar da konuşur. Ben dedim ki… Ben dedim buraya geldim Yusuf'la da konuştum takımla da. Problem yaşamaya gelmedim. Ben niye pınarla kötü olayım? Niye Ayşe ile kötü olayım? Niye Yusuf'la kötü olayım? Ben orada bir anda olayların içinde kendimi buldum. Öyle Dilşah'a tepki verince sonra olay oradan atışmaya geçtik. Şu konuda e… bir açıklık getireceğim önce Dilşah'a yetimsin demedim. O bir atasözüydü. Ben de annesiz babasız büyüdüm. Ben babamı dahi yani görmedim. Yani

yurt dışında olduğu için kendisi. Yani ben de çok rezil şartlarda büyüdüm ki bunu diyecek en son kişi benim ona. Evet, üzgünüm bugün ben. Ne kadar moralimin bozulduğunu kendisi bilmiyor ki bu da Dilşah'a denk geldi. O ***kelime****de şu an asla o şekilde demedim. Çünkü o* ***laf****ı kendime de söylemiş oluyorum."*

Yukarıdaki metin parçacığında "kelime" ve "laf" sözcükleri yakın anlamlı olarak kullanılmıştır.

2.7.1.1.1.3. Karşıtlık

Metinde 1 karşıtlık ilişki örneğine rastlanmıştır.

"7.2. Dilşah1: Acun Bey e... sadece kendisine ben çok basit bir soru sordum. Sadece tarafını belli et dedim. ***Orada*** *mısın* ***burada*** *mısın diye. Çünkü bizim yanımızdayken e… yanına gittiği kişi hakkında olumsuz şeyler söylüyor. Daha sonra yanına gitti. E… sonra ben tekrar sormak istedim kendisine e… çünkü orada mısın burada mısın diye. E… sonra bana sert bir şekilde "…" dedi ben bunları sindirecek bir insanım e... sesimi çıkarmadım. Buna takım arkadaşlarım da şahit. Hiçbir şey demedim. E… daha sonra hiç beklemediğim anda beni anne ve babasızlıktan vurdu. Kendisi bana yetimsin dedi. Yani ben kaç yaşında insanım bana şimdiye kadar kimse bu cümleyi kullanmadı. Ben hiç şey yapmadım bile yani bunu saklamadım. Sonra bana dedi ki kendisi tekrardan sen bunları kullanarak içeri geldin dedi yani Survivor'a katıldın dedi. Sen seçmelerde bunu kullandın dedi drama yaptın dedi. Oynadın dedi ben kardeşlerim için olduğumu burada hep söylüyorum zaten."*

Yukarıdaki metin parçacığında "orada" ve "burada" sözcükleri arasında karşıtlık ilişkisi vardır.

2.7.1.1.1.4. Üst Anlamlı Sözcük

Metinde rastlanmamıştır.

2.7.1.1.2. Anlık

2.7.1.1.2.1. Denklik

Metinde 1 denklik ilişki örneğine rastlanmıştır.

"7.2. Dilşah1: Acun Bey e... sadece kendisine ben çok basit bir soru sordum. Sadece tarafını belli et dedim. Orada mısın burada mısın diye. Çünkü bizim yanımızdayken e… yanına gittiği kişi hakkında olumsuz şeyler söylüyor. Daha sonra yanına gitti. E… sonra ben tekrar sormak istedim kendisine e… çünkü orada mısın burada mısın diye. E… sonra bana sert bir şekilde "…" dedi ben bunları sindirecek bir insanım e... sesimi çıkarmadım. Buna takım arkadaşlarım da şahit. Hiçbir şey demedim. E… daha sonra

hiç beklemediğim anda beni anne ve babasızlıktan vurdu. Kendisi bana yetimsin dedi. Yani ben kaç yaşında insanım bana şimdiye kadar kimse bu cümleyi kullanmadı. Ben hiç şey yapmadım bile yani bunu saklamadım. Sonra bana dedi ki kendisi tekrardan sen bunları kullanarak ***içeri*** *geldin dedi yani* ***Survivor'a*** *katıldın dedi. Sen seçmelerde bunu kullandın dedi drama yaptın dedi. Oynadın dedi ben kardeşlerim için olduğumu burada hep söylüyorum zaten."*

Yukarıdaki metin parçacığında "içeri" ve "Survivor" sözcükleri arasında denklik ilişkisi vardır.

2.7.1.1.2.2. Adlandırma

Metinde rastlanmamıştır.

2.7.1.1.2.3. Benzetme

Metinde rastlanmamıştır.

2.7.1.2. Dilbilgisel Bağlaşıklık

2.7.1.2.1. Gönderim

2.7.1.2.1.1. Kişi Üzerinden Gönderim

Metinde 85 adet kişi üzerinden gönderim yapılmıştır.

*"7.1. Acun: Yine Almeda ve sorun. Bilemiyor****um*** *şimdi konuşma yaptı****k****. Söyledi****m****. Zaten gülümseme****sin****den anlamıştı****m*** *gerçi de dünkü konseyde. Dinlerken de anlıyor****sunuz*** *zaten karşı taraf hani o konuda ne anlıyor ne anlamıyor diye. Şimdi de* ***ben****ce üst düzey bir saygısızlık. Dilşah'ı dinleyel****im*** *önce. Ondan sonra Almeda'ya söz vereceğiz. Dilşah neler söyleyeceksin?"*

Yukarıdaki metin parçacığında 7.1'de "ben" adılı ile Acun kendisine artgönderim yapmıştır. 1.TK ekleri ile Acun kendisine artgönderim yapmıştır. 1.ÇK eki ile Acun kendisine ve Almeda'ya artgönderim yapmıştır. 2.ÇK eki ile Acun kendisini dinleyenlere artgönderim yapmıştır. 2.TK iyelik eki ile Almeda'ya artgönderim yapılmıştır. Metin parçacığının son iki tümcesinde koyu olarak yazılan 1.ÇK eki ile Acun kendisine ve kendisini dinleyenlere artgönderim yapmıştır. 3.TK iyelik eki Almeda'ya artgönderim yapılmıştır.

*"7.2. Dilşah1: Acun Bey e... sadece **kendi**sine **ben** çok basit bir soru sordum. Sadece tarafını belli et dedi**m**. Orada mı**sın** burada mı**sın** diye. Çünkü **biz**im yanımızdayken e… yan**ı**na gittiği kişi hakkında olumsuz şeyler söylüyor+**Ø**. Daha sonra yanına gitti+**Ø**. E… sonra **ben** tekrar sormak istedim **kendi**sine e… çünkü orada mı**sın** burada mı**sın** diye. E… sonra **bana** sert bir şekilde "…" dedi+**Ø ben** bunları sindirecek bir insanım e... sesimi çıkarmadım. Buna takım arkadaşlarım da şahit. Hiçbir şey demedi**m**. E… daha sonra hiç beklemediğim anda **ben**i anne ve babasızlıktan vurdu+**Ø**. **Kendi**si **bana** yetimsin dedi. Yani **ben** kaç yaşında insanım **bana** şimdiye kadar **kimse** bu cümleyi kullanmadı. **Ben** hiç şey yapmadım bile yani bunu saklamadım. Sonra **bana** dedi ki **kend**isi tekrardan **sen** bunları kullanarak içeri geldin dedi yani Survivor'a katıldın dedi. **Sen** seçmelerde bunu kullandın dedi+**Ø** drama yaptın dedi+**Ø**. Oynadı**n** dedi+**Ø ben** kardeşlerim için olduğumu burada hep söylüyorum zaten."*

Yukarıdaki metin parçacığında 7.2'de "kendi" adılı ile Almeda'ya artgönderim yapılmıştır. "ben" adılı ile Dilşah kendisine artgönderim yapmıştır. 1.TK eki ile Dilşah kendisine artgönderim yapmıştır. 2.TK eki ile Almeda'ya artgönderim yapılmıştır. "biz" adılı ile Dilşah kendisine ve yakın arkadaşlarına artgönderim yapmıştır. 3.teklik iyelik eki ile Almeda'nın konuşmaya gittiği kişilere artgönderim yapılmıştır. 3.TK eki ile Almeda'ya artgönderim yapılmıştır. "sen" kişi adılı ile Dilşah'a artgönderim yapılmıştır.

*"7.3. Almeda1: Yetim**sin** demedi**m**"*

Yukarıdaki metin parçacığında 7.3'te 2.TK eki ile Dilşah'a artgönderim yapılmıştır. 1.TK eki ile Almeda kendisine artgönderim yapmıştır.

*"7.4. Dilşah2: Yani **bana** yetim deme**si** anne babasından vurma**sı** hoş değil. Anne babasız… Sadece tek büyüyen **ben** değilim. Burada Volkan abi de var."*

Yukarıdaki metin parçacığında 7.4'te "ben" adılı ile Dilşah kendisine artgönderim yapmıştır. 3.TK iyelik eki ile Almeda'ya artgönderim yapılmıştır.

*"7.5. Almeda2: **Ben** de öyleyim."*

Yukarıdaki metin parçacığında 7.5'te "ben" adılı ile Almeda kendisine artgönderim yapmıştır.

*"7.6. Dilşah$_3$: **Ben** iyi değilim yani"*

Yukarıdaki metin parçacığında 7.6'da "ben" adılı ile Dilşah kendisine artgönderim yapmıştır.

*"7.7. Adem: İnsanların yarasını deşmeyi çok seviyor+**Ø**"*

Yukarıdaki metin parçacığında 7.7'de 3.TK eki ile Almeda'ya artgönderim yapılmıştır.

*"7.8. Acun$_2$: Almeda ve yeni açıklamalarını dinleyeceğ**iz** şimdi. Almeda bu seferki açıklamaların ne?"*

Yukarıdaki metin parçacığında 7.8'de 1.ÇK eki ile Acun kendisine ve kendisini dinleyenlere artgönderim yapmıştır.

*"7.9. Almeda$_3$: Bir tartışma oluyordu takımda. Konular konuştu+**Ø**. **Ben** patatesimi yapıyordum erzaktan kalan. Erzakı**mız** da bitti açtı**k**. Zaten oyuna gidecekti**k**. Sonra Pınar, Tuğba, Senem yakın oldukları için Dilşah dedi ki **bana** tarafını seç bir oraya gidiyor**sun** bir buraya. Ama **ben** kalkıp da Dilşah'a ya da Pınarlara gelip de Dilşah **sen**in hakkında bunu söylüyor, oraya gidip de Pınar **size** bunu söylüyor demedim zaten. Öyle olsa arkadaşlar da konuşur. **Ben** dedim ki… **Ben** dedim buraya geldim Yusuf'la da konuştum takımla da. Problem yaşamaya gelmedi**m**. **Ben** niye pınarla kötü olayım? Niye Ayşe ile kötü olayı**m**? Niye Yusuf'la kötü olayı**m**? **Ben** orada bir anda olayların içinde **kendi**mi buldum. Öyle Dilşah'a tepki verince sonra olay oradan atışmaya geçti**k**. Şu konuda e… bir açıklık getireceğ**im** önce Dilşah'a yetimsin demedi**m**. O bir atasözüydü. **Ben** de annesiz babasız büyüdüm. **Ben** babamı dahi yani görmedim. Yani yurt dışında olduğu için **kendi**si.$_1$ Yani **ben** de çok rezil şartlarda büyüdüm ki bunu diyecek en son kişi **ben**im ona. Evet, üzgünüm bugün **ben**. Ne kadar moral**im**in bozulduğunu **kendi**si$_2$ bilmiyor ki bu da Dilşah'a denk geldi. O kelimede şu an asla o şekilde demedi**m**. Çünkü o lafı **kendi**me$_3$ de söylemiş oluyorum."*

Yukarıdaki metin parçacığında 7.9'da 3.TK ile Dilşah'a artgönderim yapılmıştır. "ben" adılı ile Almeda kendisine artgönderim yapmıştır. 1.ÇK iyelik eki ve 1.ÇK eki

ile Almeda kendisine ve takımına artgönderim yapmıştır. 2.TK eki ile Almeda'ya artgönderim yapılmıştır. "sen" adılı ile Pınar'a artgönderim yapılmıştır. "siz" adılı ile Dilşah ve arkadaşlarına artgönderim yapılmıştır. 1.TK eki ile Almeda kendisine artgönderim yapmıştır. "kendi$_1$" adılı ile Almeda babasına artgönderim yapmıştır. "kendi$_2$" adılı ile Dilşah'a artgönderim yapılmıştır. "kendi$_3$" adılı ile Almeda kendisine artgönderim yapmıştır. 1.TK eki ile Almeda kendisine artgönderim yapmıştır.

2.7.1.2.1.2. Gösterme Üzerinden Gönderim

Metinde 28 adet gösterme üzerinden gönderim örneği vardır.

*"7.1. Acun$_1$: Yine Almeda ve sorun. Bilemiyorum şimdi konuşma yaptık. Söyledim. Zaten gülümsemesinden anlamıştım gerçi de dünkü konseyde. Dinlerken de anlıyorsunuz zaten karşı taraf hani **o$_1$** konuda ne anlıyor ne anlamıyor diye. Şimdi de bence üst düzey bir saygısızlık. Dilşah'ı dinleyelim önce. **O**ndan$_2$ sonra Almeda'ya söz vereceğiz. Dilşah neler söyleyeceksin?"*

Yukarıdaki metin parçacığında 7.1'de "o$_1$" işaret adılı ile "dünkü konseyde konuşulan konuya artgönderim yapılmıştır. "o$_2$" işaret adılı ile "Dilşah'ı dinleme eylemi"ne artgönderim yapılmıştır.

*"7.2. Dilşah$_1$: Acun Bey e... sadece kendisine ben çok basit bir soru sordum. Sadece tarafını belli et dedim. **Orada** mısın **burada** mısın diye. Çünkü bizim yanımızdayken e… yanına gittiği kişi hakkında olumsuz şeyler söylüyor. Daha sonra yanına gitti. E… sonra ben tekrar sormak istedim kendisine e… çünkü **orada** mısın **burada** mısın diye. E… sonra bana sert bir şekilde "…" dedi ben **bunları** sindirecek bir insanım e... sesimi çıkarmadım. **Bu**na$_1$ takım arkadaşlarım da şahit. Hiçbir şey demedim. E… daha sonra hiç beklemediğim anda beni anne ve babasızlıktan vurdu. Kendisi bana yetimsin dedi. Yani ben kaç yaşında insanım bana şimdiye kadar kimse bu cümleyi kullanmadı. Ben hiç şey yapmadım bile yani **bu**nu$_2$ saklamadım. Sonra bana dedi ki kendisi tekrardan sen bunları kullanarak içeri geldin dedi yani Survivor'a katıldın dedi. Sen seçmelerde **bu**nu$_2$ kullandın dedi drama yaptın dedi. Oynadın dedi ben kardeşlerim için olduğumu **burada$_2$** hep söylüyorum zaten."*

Yukarıdaki metin parçacığında 7.2'de "orada" işaret adılı ile "Dilşah'ın karşı grubu"na artgönderim yapılmıştır. "burada" işaret adılı ile "Dilşah'ın grubu"na artgönderim yapılmıştır. "bunlar" işaret adılı ile "Almeda'nın Dilşah'a yaptığı hakaret"e artgönderim yapılmıştır. "bu$_1$" işaret adılı ile "Dilşah'ın Almeda'nın hakaretine ses çıkarmadığı"na artgönderim yapılmıştır. "bu$_2$" işaret adılı ile "Dilşah'ın yetim olması"na artgönderim yapılmıştır. "burada$_2$" işaret adılı ile Survivor"a artgönderim yapılmıştır.

"7.4. Dilşah$_2$: Yani bana yetim demesi anne babasından vurması hoş değil. Anne babasız… Sadece tek büyüyen ben değilim. ***Burada*** *Volkan abi de var."*
Yukarıdaki metin parçacığında 7.4'te "burada" işaret adılı ile Survivor'a artgönderim yapılmıştır.

"7.8. Acun$_2$: Almeda ve yeni açıklamalarını dinleyeceğiz şimdi. Almeda ***bu*** *seferki açıklamaların ne?"*

Yukarıdaki metin parçacığında 7.8'de "bu" işaret sıfatı ile "Dilşah ve Almeda arasındaki tartışma"ya artgönderim yapılmıştır.

"7.9. Almeda$_3$: Bir tartışma oluyordu takımda. Konular konuştu. Ben patatesimi yapıyordum erzaktan kalan. Erzakımız da bitti açtık. Zaten oyuna gidecektik. Sonra Pınar, Tuğba, Senem yakın oldukları için Dilşah dedi ki bana tarafını seç bir ***oraya*** *gidiyorsun bir* ***buraya****. Ama ben kalkıp da Dilşah'a ya da Pınarlara gelip de Dilşah senin hakkında* ***bunu*** *söylüyor,* ***oraya*** *gidip de Pınar size* ***bunu*** *söylüyor demedim zaten.* ***Öyle*** *olsa arkadaşlar da konuşur. Ben dedim ki… Ben dedim* ***buraya$_2$*** *geldim Yusuf'la da konuştum takımla da. Problem yaşamaya gelmedim. Ben niye pınarla kötü olayım? Niye Ayşe ile kötü olayım? Niye Yusuf'la kötü olayım? Ben* ***orada*** *bir anda olayların içinde kendimi buldum. Öyle Dilşah'a tepki verince sonra olay* ***oradan*** *atışmaya geçtik.* ***Şu*** *konuda e… bir açıklık getireceğim önce Dilşah'a yetimsin demedim.* ***O*** *bir atasözüydü. Ben de annesiz babasız büyüdüm. Ben babamı dahi yani görmedim. Yani yurt dışında olduğu için kendisi. Yani ben de çok rezil şartlarda büyüdüm ki* ***bunu$_2$*** *diyecek en son kişi benim ona. Evet, üzgünüm bugün ben. Ne kadar moralimin bozulduğunu kendisi bilmiyor ki bu da Dilşah'a denk geldi.* ***O$_2$*** *kelimede* ***şu$_2$*** *an asla* ***o$_2$*** *şekilde demedim. Çünkü* ***o$_2$*** *lafı kendime de söylemiş oluyorum."*

Yukarıdaki metin parçacığında 7.9'da "oraya" işaret adılı ile "Dilşah'ın karşı grubu"na artgönderim yapılmıştır. "buraya" işaret adılı ile "Dilşah'ın grubu"na artgönderim yapılmıştır. "bunu" işaret adılı ile "iki grubun birbirleri hakkında söyledikleri"ne artgönderim yapılmıştır. "öyle" belirteci ile "Almeda'nın laf taşıması"na artgönderim yapılmıştır. "buraya$_2$" işaret adılı ile "mavi takım"a artgönderim yapılmıştır. "orada" işaret adılı ile "kavganın olduğu yer ve zaman"a artgönderim yapılmıştır. "şu" işaret sıfatı ile "Almeda'nın Dilşah'a yetim dememesi"ne öngönderim yapılmıştır. "o" işaret adılı ile "Almeda'nın Dilşah için kullandığı söz"e artgönderim yapılmıştır. "bunu$_2$" işaret adılı ile "Almeda'nın Dilşah için kullandığı söz"e artgönderim yapılmıştır. "o$_2$" işaret sıfatı ile "Almeda'nın Dilşah için kullandığı söz"e artgönderim yapılmıştır. "şu$_2$" işaret sıfatı ile "konseyin olduğu an"a artgönderim yapılmıştır.

2.7.1.2.2. Değiştirim

Metinde 1 değiştirim örneği vardır.

*"7.5. Almeda$_2$: Ben **de öyleyim**."*

Yukarıdaki metin parçacığında 7.5'te eyleme dayalı değiştirim örneği vardır.

2.7.1.2.3. Eksilti

Metinde 38 eksilti örneği vardır. Bunlar özne, eylem, tümleç, tamlayan ve nesne eksiltisi örnekleridir. Parantez içinde verilen ögeler metnin kendisinde olmayıp, sonradan eksiltiyi göstermek amacı ile eklenmiştir.

*"7.1. Acun$_1$: Yine Almeda ve sorun. **(ben)** Bilemiyorum şimdi **(biz)** konuşma yaptık. **(ben)** Söyledim. Zaten **(onun)** gülümsemesinden **(ben)** anlamıştım gerçi de dünkü konseyde. Dinlerken de **(siz)** anlıyorsunuz zaten karşı taraf hani o konuda ne anlıyor ne anlamıyor diye. Şimdi de bence üst düzey bir saygısızlık **(var)**. **(biz)** Dilşah'ı dinleyelim önce. **(biz)** Ondan sonra Almeda'ya söz vereceğiz. Dilşah neler söyleyeceksin?"*

Yukarıdaki metin parçacığında 7.1'de "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir. "biz" düşürülerek özne eksiltilmiştir. "onun" düşürülerek tamlayan eksiltilmiştir. "siz" düşürülerek özne eksiltilmiştir. "var" düşürülerek yüklem eksiltilmiştir.

"7.2. Dilşah1: Acun Bey e... sadece kendisine ben çok basit bir soru sordum. ***(ben)*** *Sadece* ***(ona)*** *tarafını belli et dedim.* ***(sen)*** *Orada mısın burada mısın diye* ***(sordum)****. Çünkü* ***(Almeda)*** *bizim yanımızdayken e… yanına gittiği kişi hakkında olumsuz şeyler söylüyor. Daha sonra* ***(Almeda)*** *yanına gitti. E… sonra ben tekrar sormak istedim kendisine e… çünkü orada mısın burada mısın diye. E… sonra bana sert bir şekilde "…" dedi ben bunları sindirecek bir insanım e... sesimi çıkarmadım. Buna takım arkadaşlarım da şahit.* ***(ben)*** *Hiçbir şey demedim. E… daha sonra hiç beklemediğim anda* ***(Almeda)*** *beni anne ve babasızlıktan vurdu. Kendisi bana yetimsin dedi. Yani ben kaç yaşında insanım bana şimdiye kadar kimse bu cümleyi kullanmadı. Ben hiç şey yapmadım bile yani bunu saklamadım. Sonra bana dedi ki kendisi tekrardan sen bunları kullanarak içeri geldin dedi yani Survivor'a katıldın dedi.* ***(Almeda)*** *Sen seçmelerde bunu kullandın dedi drama yaptın dedi.* ***(Almeda) (bana)*** *Oynadın dedi. Ben kardeşlerim için olduğumu burada hep söylüyorum zaten."*

Yukarıdaki metin parçacığında 7.2'de "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir. "ona" düşürülerek tümleç eksiltilmiştir. "sen" düşürülerek özne eksiltilmiştir. "sordum" düşürülerek yüklem eksiltilmiştir. "Almeda" düşürülerek özne eksiltilmiştir. "bana" düşürülerek tümleç eksiltilmiştir.

"7.3. Almeda1: ***(ben) (sana)*** *Yetimsin demedim."*

Yukarıdaki metin parçacığında 7.3'te "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir. "sana" düşürülerek tümleç eksiltilmiştir.

"7.4. Dilşah2: Yani ***(Almeda'nın)*** *bana yetim demesi anne babasından vurması hoş değil. Anne babasız… Sadece tek büyüyen ben değilim. Burada Volkan abi de var."*

Yukarıdaki metin parçacığında 7.4'te "Almeda'nın" düşürülerek tamlayan eksiltilmiştir.

"7.7. Adem: ***(Almeda)*** *İnsanların yarasını deşmeyi çok seviyor."*

Yukarıdaki metin parçacığında 7.7'de "Almeda" düşürülerek özne eksiltilmiştir.

"7.8. Acun2: ***(biz)*** *Almeda ve yeni açıklamalarını dinleyeceğiz şimdi. Almeda bu seferki açıklamaların ne?"*

Yukarıdaki metin parçacığında 7.8'de "biz" düşürülerek özne eksiltilmiştir.

7.9. Almeda3: Bir tartışma oluyordu takımda. ***(Dilşah)*** *Konular konuştu. Ben patatesimi yapıyordum erzaktan kalan. Erzakımız da bitti.* ***(biz)*** *açtık.* ***(biz)*** *Zaten oyuna gidecektik. Sonra Pınar, Tuğba, Senem yakın oldukları için Dilşah dedi ki bana tarafını seç* ***(sen)*** *bir oraya gidiyorsun bir buraya. Ama ben kalkıp da Dilşah'a ya da Pınarlara gelip de Dilşah senin hakkında bunu söylüyor, oraya gidip de Pınar size bunu söylüyor demedim zaten. Öyle olsa arkadaşlar da konuşur* ***(bunu)****. Ben dedim ki… Ben dedim buraya geldim Yusuf'la da konuştum takımla da.* ***(ben)*** *Problem yaşamaya gelmedim. Ben niye pınarla kötü olayım?* ***(ben)*** *Niye Ayşe ile kötü olayım?* ***(ben)*** *Niye Yusuf'la kötü olayım? Ben orada bir anda olayların içinde kendimi buldum. Öyle Dilşah'a tepki verince sonra olay oradan* ***(biz)*** *atışmaya geçtik. Şu konuda e…* ***(ben)*** *bir açıklık getireceğim önce Dilşah'a yetimsin demedim. O bir atasözüydü. Ben de annesiz babasız büyüdüm. Ben babamı dahi yani görmedim. Yani yurt dışında olduğu için kendisi. Yani ben de çok rezil şartlarda büyüdüm ki bunu diyecek en son kişi benim ona. Evet, üzgünüm bugün ben. Ne kadar* ***(benim)*** *moralimin bozulduğunu kendisi bilmiyor ki bu da Dilşah'a denk geldi.* ***(ben)*** *O kelimede şu an asla o şekilde demedim. Çünkü* ***(ben)*** *o lafı kendime de söylemiş oluyorum."*

Yukarıdaki metin parçacığında 7.9'da "Dilşah" düşürülerek özne eksiltilmiştir. "biz" düşürülerek özne eksiltilmiştir. "sen" düşürülerek özne eksiltilmiştir. "bunu" düşürülerek nesne eksiltilmiştir. "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir. "benim" düşürülerek tamlayan eksiltilmiştir.

2.7.1.2.4. Bağıntı Ögeleri

Metinde 5 metin parçacığında bağıntı ögesine rastlanmıştır. Bunlar: dA, ya da, ve, çünkü, ki, ile ve ama'dır.

"7.1. Acun1: Yine Almeda ***ve*** *sorun. Bilemiyorum şimdi konuşma yaptık. Söyledim. Zaten gülümsemesinden anlamıştım gerçi de dünkü konseyde. Dinlerkende anlıyorsunuz zaten karşı taraf hani o konuda ne anlıyor ne anlamıyor diye. Şimdi* ***de*** *bence üst düzey bir saygısızlık. Dilşah'ı dinleyelim önce.* ***Ondan sonra*** *Almeda'ya söz vereceğiz. Dilşah neler söyleyeceksin?*

7.2. Dilşah1: Acun Bey e... sadece kendisine ben çok basit bir soru sordum. Sadece tarafını belli et dedim. Orada mısın burada mısın diye. ***Çünkü*** *bizim yanımızdayken e… yanına gittiği kişi hakkında olumsuz şeyler söylüyor. Daha sonra yanına gitti. E…*

*sonra ben tekrar sormak istedim kendisine e… çünkü orada mısın burada mısın diye. E… sonra bana sert bir şekilde "…" dedi ben bunları sindirecek bir insanım e... sesimi çıkarmadım. Buna takım arkadaşlarım **da** şahit. Hiçbir şey demedim. E… daha sonra hiç beklemediğim anda beni anne ve babasızlıktan vurdu. Kendisi bana yetimsin dedi. Yani ben kaç yaşında insanım bana şimdiye kadar kimse bu cümleyi kullanmadı. Ben hiç şey yapmadım bile yani bunu saklamadım. Sonra bana dedi **ki** kendisi tekrardan sen bunları kullanarak içeri geldin dedi yani Survivor'a katıldın dedi. Sen seçmelerde bunu kullandın dedi drama yaptın dedi. Oynadın dedi ben kardeşlerim için olduğumu burada hep söylüyorum zaten.*

7.3. Almeda$_1$: Yetimsin demedim

*7.4. Dilşah$_2$: Yani bana yetim demesi anne babasından vurması hoş değil. Anne babasız… Sadece tek büyüyen ben değilim. Burada Volkan abi **de** var.*

*7.5. Almeda$_2$: Ben **de** öyleyim.*

7.6. Dilşah$_3$: Ben iyi değilim yani

7.7. Adem: İnsanların yarasını deşmeyi çok seviyor

*7.8. Acun$_2$: Almeda **ve** yeni açıklamalarını dinleyeceğiz şimdi. Almeda bu seferki açıklamaların ne?*

*7.9. Almeda$_3$: Bir tartışma oluyordu takımda. Konular konuştu. Ben patatesimi yapıyordum erzaktan kalan. Erzakımız **da** bitti açtık. Zaten oyuna gidecektik. Sonra Pınar, Tuğba, Senem yakın oldukları **için** Dilşah dedi **ki** bana tarafını seç bir oraya gidiyorsun bir buraya. **Ama** ben kalkıp da Dilşah'a **ya da** Pınarlara gelip de Dilşah senin hakkında bunu söylüyor, oraya gidip de Pınar size bunu söylüyor demedim zaten. Öyle olsa arkadaşlar da konuşur. Ben dedim **ki**… Ben dedim buraya geldim Yusuf'la **da** konuştum takımla **da**. Problem yaşamaya gelmedim. Ben niye Pınar'**la** kötü olayım? Niye Ayşe **ile** kötü olayım? Niye Yusuf'**la** kötü olayım? Ben orada bir anda olayların içinde kendimi buldum. Öyle Dilşah'a tepki verince sonra olay oradan atışmaya geçtik. Şu konuda e… bir açıklık getireceğim önce Dilşah'a yetimsin*

demedim. O bir atasözüydü. Ben ***de*** *annesiz babasız büyüdüm. Ben babamı dahi yani görmedim. Yani yurt dışında olduğu için kendisi. Yani ben* ***de*** *çok rezil şartlarda büyüdüm* ***ki*** *bunu diyecek en son kişi benim ona. Evet, üzgünüm bugün ben. Ne kadar moralimin bozulduğunu kendisi bilmiyor* ***ki*** *bu da Dilşah'a denk geldi. O kelimede şu an asla o şekilde demedim.* ***Çünkü*** *o lafı kendime* ***de*** *söylemiş oluyorum."*

2.7.2. Bağdaşıklık Değerlendirmesi

2.7.2.1. Konu Ayrımı, Odak ve Konu Değiştirme İşaretleyicileri

Konu ayrımı konusunda konuşucular kendi isimleriyle yazılmışlardır. Her bir konuşmalarında isimlerinin yanına numaralandırma konulmuştur ($Acun_{1,2,...}$). Bu bölümde konuşucular birbirleriyle aynı bağlamda cevap verebiliyor mu, cevap verebiliyorsa aynı bağlam içerisinde konu ayrımı olmuş mu, konu ayrımı olmuşsa hangi konuşma düzenlilikleri kullanılmış ve odak hangi ögeler üzerine kaymış sorularına cevap aranacaktır. Metne bütün olarak bakılmıştır, metin parçacıklara ayrılmamıştır.

"7.1. $Acun_1$: ***Yine Almeda ve sorun.*** *Bilemiyorum şimdi konuşma yaptık. Söyledim. Zaten gülümsemesinden anlamıştım gerçi de dünkü konseyde. Dinlerken de anlıyorsunuz zaten karşı taraf hani o konuda ne anlıyor ne anlamıyor diye. Şimdi de bence* ***üst düzey bir saygısızlık.*** *Dilşah'ı dinleyelim önce. Ondan sonra Almeda'ya söz vereceğiz. Dilşah neler söyleyeceksin?*

7.2. $Dilşah_1$: Acun Bey e... sadece kendisine ben çok basit bir soru sordum. Sadece tarafını belli et dedim. Orada mısın burada mısın diye. Çünkü bizim yanımızdayken e… yanına gittiği kişi hakkında olumsuz şeyler söylüyor. Daha sonra yanına gitti. E… sonra ben tekrar sormak istedim kendisine e… çünkü orada mısın burada mısın diye. E… sonra bana sert bir şekilde "…" dedi ben bunları sindirecek bir insanım e... sesimi çıkarmadım. Buna takım arkadaşlarım da şahit. Hiçbir şey demedim. E… ***daha sonra hiç beklemediğim anda beni anne ve babasızlıktan vurdu.*** *Kendisi bana yetimsin dedi. Yani ben kaç yaşında insanım bana şimdiye kadar kimse bu cümleyi kullanmadı. Ben hiç şey yapmadım bile yani bunu saklamadım. Sonra bana dedi ki kendisi tekrardan sen bunları kullanarak içeri geldin dedi yani Survivor'a katıldın dedi. Sen*

seçmelerde bunu kullandın dedi drama yaptın dedi. Oynadın dedi ben kardeşlerim için olduğumu burada hep söylüyorum zaten.

7.3. Almeda1: Yetimsin demedim

7.4. Dilşah2: Yani bana yetim demesi anne babasından vurması hoş değil. Anne babasız… Sadece tek büyüyen ben değilim. Burada Volkan abi de var.

7.5. Almeda2: Ben de öyleyim.

7.6. Dilşah3: Ben iyi değilim yani

7.7. Adem: İnsanların yarasını deşmeyi çok seviyor

7.8. Acun2: Almeda ve yeni açıklamalarını dinleyeceğiz şimdi. Almeda bu seferki açıklamaların ne?

7.9. Almeda3: Bir tartışma oluyordu takımda. Konular konuştu. Ben patatesimi yapıyordum erzaktan kalan. Erzakımız da bitti açtık. Zaten oyuna gidecektik. Sonra Pınar, Tuğba, Senem yakın oldukları için Dilşah dedi ki bana tarafını seç bir oraya gidiyorsun bir buraya. Ama ben kalkıp da Dilşah'a ya da Pınarlara gelip de Dilşah senin hakkında bunu söylüyor, oraya gidip de Pınar size bunu söylüyor demedim zaten. Öyle olsa arkadaşlar da konuşur. Ben dedim ki… Ben dedim buraya geldim Yusuf'la da konuştum takımla da. Problem yaşamaya gelmedim. Ben niye pınarla kötü olayım? Niye Ayşe ile kötü olayım? Niye Yusuf'la kötü olayım? Ben orada bir anda olayların içinde kendimi buldum. Öyle Dilşah'a tepki verince sonra olay oradan atışmaya geçtik. Şu konuda e… bir açıklık getireceğim önce Dilşah'a yetimsin demedim. O bir atasözüydü. Ben de annesiz babasız büyüdüm. Ben babamı dahi yani görmedim. Yani yurt dışında olduğu için kendisi. Yani ben de çok rezil şartlarda büyüdüm ki bunu diyecek en son kişi benim ona. Evet, üzgünüm bugün ben. Ne kadar moralimin bozulduğunu kendisi bilmiyor ki bu da Dilşah'a denk geldi. O kelimede şu an asla o şekilde demedim. Çünkü o lafı kendime de söylemiş oluyorum."

Yukarıdaki metinde 7.1 ve 7.2'de odak koyu yazılan kısımda verilmiştir. Odak "Almeda'nın Dilşah'a yetim olması üzerinden sözel bir şekilde saldırması"dır. Metnin geri kalanında odak ve konu ayrımı olmamıştır.

2.7.2.2. Amaç

Amaç konuşucu odaklıdır. Konuşucuların bu sözel metinde amacı aynı konuyu kendi açılarından anlatarak kendilerini haklı çıkarmaktır. Bu amaç doğrultusunda bağlaşıklığı ve bağdaşıklığı sağlamak zorundadır. Bu metinde konuşucular amacını gerçekleştirmiştir.

2.7.2.3. Bilgisellik

Bu metinde Acun soruyu soran yani bilgiyi talep edendir. Dilşah ve Almeda bilginin talep edildiği kişilerdir. Aşağıda metindeki yeni ve eski bilgi yapısına bakılacaktır.

"7.1. Acun1: Yine Almeda ve sorun. Bilemiyorum şimdi konuşma yaptık. Söyledim. Zaten gülümsemesinden anlamıştım gerçi de dünkü konseyde. Dinlerken de anlıyorsunuz zaten karşı taraf hani o konuda ne anlıyor ne anlamıyor diye. Şimdi de bence üst düzey bir saygısızlık. Dilşah'ı dinleyelim önce. Ondan sonra Almeda'ya söz vereceğiz. Dilşah neler söyleyeceksin?

7.2. Dilşah1: Acun Bey e... sadece kendisine ben çok basit bir soru sordum. ***Sadece tarafını belli et dedim.*** *Orada mısın burada mısın diye. Çünkü* ***bizim yanımızdayken e… yanına gittiği kişi hakkında olumsuz şeyler söylüyor****. Daha sonra yanına gitti. E… sonra ben tekrar sormak istedim kendisine e… çünkü orada mısın burada mısın diye. E… sonra bana* ***sert bir şekilde "…" dedi ben bunları sindirecek bir insanım e... sesimi çıkarmadım.*** *Buna takım arkadaşlarım da şahit. Hiçbir şey demedim. E… daha sonra hiç beklemediğim anda beni anne ve babasızlıktan vurdu.* ***Kendisi bana yetimsin dedi****. Yani ben kaç yaşında insanım bana şimdiye kadar kimse bu cümleyi kullanmadı. Ben hiç şey yapmadım bile yani bunu saklamadım. Sonra bana dedi ki kendisi tekrardan* ***sen bunları kullanarak içeri geldin dedi*** *yani Survivor'a katıldın dedi. Sen seçmelerde bunu kullandın dedi drama yaptın dedi. Oynadın dedi ben kardeşlerim için olduğumu burada hep söylüyorum zaten.*

7.3. Almeda$_1$: ***Yetimsin demedim***

7.4. Dilşah$_2$: Yani bana yetim demesi anne babasından vurması hoş değil. ***Anne babasız… Sadece tek büyüyen ben değilim. Burada Volkan abi de var.***

7.5. Almeda$_2$: ***Ben de öyleyim.***

7.6. Dilşah$_3$: ***Ben iyi değilim yani***

7.7. Adem: ***İnsanların yarasını deşmeyi çok seviyor***

7.8. Acun$_2$: Almeda ve yeni açıklamalarını dinleyeceğiz şimdi. Almeda bu seferki açıklamaların ne?

7.9. Almeda$_3$: Bir tartışma oluyordu takımda. Konular konuştu. Ben patatesimi yapıyordum erzaktan kalan. Erzakımız da bitti açtık. Zaten oyuna gidecektik. Sonra Pınar, Tuğba, Senem yakın oldukları için Dilşah dedi ki bana tarafını seç bir oraya gidiyorsun bir buraya. Ama ben kalkıp da Dilşah'a ya da Pınarlara gelip de Dilşah senin hakkında bunu söylüyor, oraya gidip de Pınar size bunu söylüyor demedim zaten. Öyle olsa arkadaşlar da konuşur. Ben dedim ki… ***Ben dedim buraya geldim Yusuf'la da konuştum takımla da. Problem yaşamaya gelmedim****. Ben niye pınarla kötü olayım? Niye Ayşe ile kötü olayım? Niye Yusuf'la kötü olayım? Ben orada bir anda olayların içinde kendimi buldum. Öyle Dilşah'a tepki verince sonra olay oradan atışmaya geçtik. Şu konuda e… bir açıklık getireceğim önce Dilşah'a yetimsin demedim. O bir atasözüydü. Ben de annesiz babasız büyüdüm.* ***Ben babamı dahi yani görmedim. Yani yurt dışında olduğu için kendisi.*** *Yani* ***ben de çok rezil şartlarda büyüdüm*** *ki bunu diyecek en son kişi benim ona. Evet, üzgünüm bugün ben. Ne kadar moralimin bozulduğunu kendisi bilmiyor ki bu da Dilşah'a denk geldi. O kelimede şu an asla o şekilde demedim. Çünkü o lafı kendime de söylemiş oluyorum."*

Yukarıdaki metinde 7.1'de Acun yeni bilgiyi talep etmiştir. 7.2'de Dilşah "Almeda'dan tarafını belli etmesini istediğini", "Almeda'nın yanından geldiği kişi hakkında başkalarına olumsuz şeyler söylediği", "Almeda'nın ona sert bir söz

söylediğini fakat kendisinin karşılık vermediği", "Almeda'nın kendisine yetim dediği ve yetimliğini kullanarak Survivor'a katıldığını söylediği" yeni bilgisini vermiştir. 7.3'te Almeda "Dilşah'a yetim demediği" yeni bilgisini vermiştir. 7.4'te Dilşah "takımında yetim olan kişinin sadece kendisi olmadığı ve Volkan'ın da yetim olduğu" yeni bilgisini vermiştir. 7.5'te Almeda "kendisinin de yetim olduğu" yeni bilgisini vermiştir. 7.6'da Dilşah "iyi hissetmediği" yeni bilgisini vermiştir. 7.7'de Adem "Almeda'nın insanların insanların yarasını deşmeyi sevdiği" yeni bilgisini vermiştir. 7.8'de Acun tekrar yeni bilgi talebinde bulunmuştur. 7.9'da Almeda "Takımdan Yusuf ve diğerleriyle de konuştuğunu ve bu takıma problem yaşamak için gelmediği", "babası yurtdışında olduğu için onu görmeden büyüdüğü", "rezil şartlarda büyüdüğü" yeni bilgisini vermiştir.

2.7.2.4. Kabul Edilebilirlik

Kabul edilebilirlik dinleyici tarafından değerlendirilen bir ölçüttür. Yukarıda yer alan Şema 2'ye göre dinleyicilerin cevapları değerlendirilmiştir.

"7.1. Acun1: Yine Almeda ve sorun. Bilemiyorum şimdi konuşma yaptık. Söyledim. Zaten gülümsemesinden anlamıştım gerçi de dünkü konseyde. Dinlerken de anlıyorsunuz zaten karşı taraf hani o konuda ne anlıyor ne anlamıyor diye. Şimdi de bence üst düzey bir saygısızlık. Dilşah'ı dinleyelim önce. Ondan sonra Almeda'ya söz vereceğiz. Dilşah neler söyleyeceksin?

7.2. Dilşah1: Acun Bey e... sadece kendisine ben çok basit bir soru sordum. Sadece tarafını belli et dedim. Orada mısın burada mısın diye. Çünkü bizim yanımızdayken e… yanına gittiği kişi hakkında olumsuz şeyler söylüyor. Daha sonra yanına gitti. E… sonra ben tekrar sormak istedim kendisine e… çünkü orada mısın burada mısın diye. E… sonra bana sert bir şekilde "…" dedi ben bunları sindirecek bir insanım e... sesimi çıkarmadım. Buna takım arkadaşlarım da şahit. Hiçbir şey demedim. E… daha sonra hiç beklemediğim anda beni anne ve babasızlıktan vurdu. Kendisi bana yetimsin dedi. Yani ben kaç yaşında insanım bana şimdiye kadar kimse bu cümleyi kullanmadı. Ben hiç şey yapmadım bile yani bunu saklamadım. Sonra bana dedi ki kendisi tekrardan sen bunları kullanarak içeri geldin dedi yani Survivor'a katıldın dedi. Sen seçmelerde bunu kullandın dedi drama yaptın dedi. Oynadın dedi ben kardeşlerim için olduğumu burada hep söylüyorum zaten.

7.3. Almeda$_1$: Yetimsin demedim

7.4. Dilşah$_2$: Yani bana yetim demesi anne babasından vurması hoş değil. Anne babasız… Sadece tek büyüyen ben değilim. Burada Volkan abi de var.

7.5. Almeda$_2$: Ben de öyleyim.

7.6. Dilşah$_3$: Ben iyi değilim yani

7.7. Adem: İnsanların yarasını deşmeyi çok seviyor

7.8. Acun$_2$: Almeda ve yeni açıklamalarını dinleyeceğiz şimdi. Almeda bu seferki açıklamaların ne?

7.9. Almeda$_3$: Bir tartışma oluyordu takımda. Konular konuştu. Ben patatesimi yapıyordum erzaktan kalan. Erzakımız da bitti açtık. Zaten oyuna gidecektik. Sonra Pınar, Tuğba, Senem yakın oldukları için Dilşah dedi ki bana tarafını seç bir oraya gidiyorsun bir buraya. Ama ben kalkıp da Dilşah'a ya da Pınarlara gelip de Dilşah senin hakkında bunu söylüyor, oraya gidip de Pınar size bunu söylüyor demedim zaten. Öyle olsa arkadaşlar da konuşur. Ben dedim ki… Ben dedim buraya geldim Yusuf'la da konuştum takımla da. Problem yaşamaya gelmedim. Ben niye pınarla kötü olayım? Niye Ayşe ile kötü olayım? Niye Yusuf'la kötü olayım? Ben orada bir anda olayların içinde kendimi buldum. Öyle Dilşah'a tepki verince sonra olay oradan atışmaya geçtik. Şu konuda e… bir açıklık getireceğim önce Dilşah'a yetimsin demedim. O bir atasözüydü. Ben de annesiz babasız büyüdüm. Ben babamı dahi yani görmedim. Yani yurt dışında olduğu için kendisi. Yani ben de çok rezil şartlarda büyüdüm ki bunu diyecek en son kişi benim ona. Evet, üzgünüm bugün ben. Ne kadar moralimin bozulduğunu kendisi bilmiyor ki bu da Dilşah'a denk geldi. O kelimede şu an asla o şekilde demedim. Çünkü o lafı kendime de söylemiş oluyorum."

Yukarıdaki metindeki tüm kısımlar dil kullanıcısı tarafından "kabul edilebilir" ifadelerdir. Çünkü bu metinde konu ve odak değişimi yoktur. Dolayısıyla konuşma

düzenlilikleri olmadan odak ve konu ayrımı meydana gelmediği için dil kullanıcısına tuhaf, kabul edilemez ve bunun gibi diğer kullanımlar metinde mevcut değildir.

2.7.2.5. Durumsallık

Durumsallık başlığı altın metinde söylem alanı, söylem biçemi ve söylem kipi incelenecektir.

"7.1. Acun1: Yine Almeda ve sorun. Bilemiyorum şimdi konuşma yaptık. Söyledim. Zaten gülümsemesinden anlamıştım gerçi de dünkü konseyde. Dinlerken de anlıyorsunuz zaten karşı taraf hani o konuda ne anlıyor ne anlamıyor diye. Şimdi de bence üst düzey bir saygısızlık. Dilşah'ı dinleyelim önce. Ondan sonra Almeda'ya söz vereceğiz. Dilşah neler söyleyeceksin?

7.2. Dilşah1: Acun Bey e... sadece kendisine ben çok basit bir soru sordum. Sadece tarafını belli et dedim. Orada mısın burada mısın diye. Çünkü bizim yanımızdayken e… yanına gittiği kişi hakkında olumsuz şeyler söylüyor. Daha sonra yanına gitti. E… sonra ben tekrar sormak istedim kendisine e… çünkü orada mısın burada mısın diye. E… sonra bana sert bir şekilde "…" dedi ben bunları sindirecek bir insanım e... sesimi çıkarmadım. Buna takım arkadaşlarım da şahit. Hiçbir şey demedim. E… daha sonra hiç beklemediğim anda beni anne ve babasızlıktan vurdu. Kendisi bana yetimsin dedi. Yani ben kaç yaşında insanım bana şimdiye kadar kimse bu cümleyi kullanmadı. Ben hiç şey yapmadım bile yani bunu saklamadım. Sonra bana dedi ki kendisi tekrardan sen bunları kullanarak içeri geldin dedi yani Survivor'a katıldın dedi. Sen seçmelerde bunu kullandın dedi drama yaptın dedi. Oynadın dedi ben kardeşlerim için olduğumu burada hep söylüyorum zaten.

7.3. Almeda1: Yetimsin demedim

7.4. Dilşah2: Yani bana yetim demesi anne babasından vurması hoş değil. Anne babasız… Sadece tek büyüyen ben değilim. Burada Volkan abi de var.

7.5. Almeda2: Ben de öyleyim.

7.6. Dilşah3: Ben iyi değilim yani

7.7. Adem: İnsanların yarasını deşmeyi çok seviyor

7.8. Acun₂: Almeda ve yeni açıklamalarını dinleyeceğiz şimdi. Almeda bu seferki açıklamaların ne?

7.9. Almeda₃: Bir tartışma oluyordu takımda. Konular konuştu. Ben patatesimi yapıyordum erzaktan kalan. Erzakımız da bitti açtık. Zaten oyuna gidecektik. Sonra Pınar, Tuğba, Senem yakın oldukları için Dilşah dedi ki bana tarafını seç bir oraya gidiyorsun bir buraya. Ama ben kalkıp da Dilşah'a ya da Pınarlara gelip de Dilşah senin hakkında bunu söylüyor, oraya gidip de Pınar size bunu söylüyor demedim zaten. Öyle olsa arkadaşlar da konuşur. Ben dedim ki… Ben dedim buraya geldim Yusuf'la da konuştum takımla da. Problem yaşamaya gelmedim. Ben niye pınarla kötü olayım? Niye Ayşe ile kötü olayım? Niye Yusuf'la kötü olayım? Ben orada bir anda olayların içinde kendimi buldum. Öyle Dilşah'a tepki verince sonra olay oradan atışmaya geçtik. Şu konuda e… bir açıklık getireceğim önce Dilşah'a yetimsin demedim. O bir atasözüydü. Ben de annesiz babasız büyüdüm. Ben babamı dahi yani görmedim. Yani yurt dışında olduğu için kendisi. Yani ben de çok rezil şartlarda büyüdüm ki bunu diyecek en son kişi benim ona. Evet, üzgünüm bugün ben. Ne kadar moralimin bozulduğunu kendisi bilmiyor ki bu da Dilşah'a denk geldi. O kelimede şu an asla o şekilde demedim. Çünkü o lafı kendime de söylemiş oluyorum."

Söylem Alanı: Acun, Almeda'nın Dilşah'a yaptığı saygısızlık üzerine onlardan konunun ayrıntılarını öğrenmek istemiştir.

Söylem Biçemi: Acun bilgiyi talep eden, Dilşah ve Almeda bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak Acun yönlendiren, yargılayan ve üst konumdadır. Bu statü durum boyunca korunmuştur.

Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

Metin 8[17]

"8.1. Acun1: Bugün oyunda İsmail'le Almeda'nın bir gerilimi oldu. İsmail bu konuda üzgün görünürken Almeda'da gereksiz bir memnuniyet var yine. Almeda çok memnun gibisin. Bir dinleyelim seni

8.2. Almeda1: Memnun değilim tabi ki Acun Bey. Güldüm. Çünkü niye güldüm. Yani açıkçası İsmail'i ben o takımda seviyordum. İyi de anlaşıyorduk ama İsmail sonra birden…

8.3. Acun2: Senin hikâyeler de hep böyle başlıyor biliyor musun?

8.4. Almeda2: Ama gerçeği bu.

8.5. Acun3: Dikkat et hikâyelerin hepsinde "ben seviyordum"la başlıyorsun.

8.6. İsmail1: Ne çıkacak merak ediyorum şimdi. Bakalım ne çıkacak merak ediyorum.

8.7. Almeda3: İsmail, bilmiyorum, oyunun hırsıyla mı e… Son iki oyun öncesinde hani Ayşe'ye de biraz sert bir şeyler söylemişti. Hani bugün de ben orada… Aslında biz zaten Adem'e üzüldük takımın içinde de konuştuk. Hani Adem'e kasti… Onla zaten dalga geçmedik. Alay da etmedik. Sadece "kazanacağız bugün" falan deyince kendi aramızda İsmail de boş konuşma falan bir şeyler yaptı. Ben de dedim ki hani sana ne oluyor. Konuşuyoruz kendi aramızda. Sonra işte e… ortam yine gerildi sonra İsmail'den bir laf duydum. O laf beni biraz kızdırdı. Ben de dedim ki ne sanıyor kendini falan filan konuyu kapattık sonra. Yani ciddi bir durum yok. Gülmemin sebebi de memnuniyet değil. Çünkü büyüyecek bir olay değildi zaten. Hani olayı o an gitti. Öyle.

8.8. Acun4: Nereye gitti?

8.9. Almeda4: Yani kapandı.

8.10. İsmail2: Denize gitti.

8.11. Acun5: Yani bir uyarıda bulunayım. Senin yani, İsmail olan konuşma üslubunda, açıkçası sıkıntı var. Onu söyleyeyim sana.

8.12. Almeda5: Acun Bey Ben zaten hep suçluyum. Yani sizi hiç mutlu edemiyorum. Niye bilmiyorum? Bugün o kadar kızdım ki.

8.13. İsmail3: Enteresan gerçekten enteresan.

8.14. Almeda6: Gözümün önünde geldi gitti. Yiyemiyorum. Diyorum ki 5 ödül ceza almalı mıydım acaba ben gerçekten ona bile sitem ettim. 3 olabilirdi ceza mesela yiyemiyorum yemek.

[17] https://www.youtube.com/watch?v=NKgYLN6wgtE (Erişim tarihi: 12.03.2005)

8.15. Adem: Kendinden haberi yok ya.

8.16. Acun6: Sen Yunus Emre'yi hatırlıyorsun değil mi geçen sene?

8.17. Almeda7: Evet hatırlıyorum.

8.18. Acun7: Evet inşallah sonun öyle olmaz. Hani sadece seyrettiğinle hatırlasın.

8.19. Almeda8: Yok Acun Bey olmaz öyle.

8.20. Acun8: Şöyle anlatayım ben sana. Açıkçası bizi herkes seyrediyor evlerinde. Hani örnek olmamız açısından daha yaşça büyüklere karşı biraz daha saygı gerekir diye düşünüyorum ben."

2.3.1. Bağlaşıklık Değerlendirmesi

2.8.1.1. Sözcüksel Bağlaşıklık

2.8.1.1.1. Genel

2.8.1.1.1.1. Yineleme

Metnin genelinde baskın olarak yinelenen öge yoktur. Aşağıda metin parçacıklarına ayırarak yinelenen ögeler incelenmiştir

"8.2. Almeda1: Memnun değilim tabi ki Acun Bey. ***Gül****düm. Çünkü niye* ***gül****düm. Yani açıkçası* ***İsmail****'i ben o takımda seviyordum. İyi de anlaşıyorduk ama* ***İsmail*** *sonra birden…"*

Yukarıdaki metin parçacığında "İsmail" sözcüğü, "gül-" eylemi yinelenmiştir.

"8.6. İsmail1: ***Ne çıkacak merak ediyorum*** *şimdi. Bakalım* ***ne çıkacak merak ediyorum****."*

Yukarıdaki metin parçacığında "ne çıkacak merak ediyorum" tümcesi yinelenmiştir.

"8.7. Almeda3: ***İsmail****, bilmiyorum,* ***oyun****un hırsıyla mı e… Son iki* ***oyun*** *öncesinde hani Ayşe'ye de biraz sert bir şeyler söylemişti.* ***Hani*** *bugün de* ***ben*** *orada… Aslında biz zaten* ***Adem****'e üzüldük takımın içinde de konuştuk.* ***Hani Adem****'e kasti… Onla zaten dalga geçmedik. Alay da etmedik. Sadece "kazanacağız bugün"* ***falan*** *deyince* ***kendi aramızda İsmail*** *de boş* ***konuş****ma* ***falan*** *bir şeyler yaptı.* ***Ben de dedim ki hani*** *sana ne oluyor.* ***Konuş****uyoruz* ***kendi aramızda****.* ***Sonra*** *işte e… ortam yine gerildi sonra*

***İsmail**'den bir **laf** duydum. O **laf ben**i biraz kızdırdı. **Ben de dedim ki** ne sanıyor **kendi**ni **falan** filan konuyu kapattık **sonra**. Yani ciddi bir durum yok. Gülmemin sebebi de memnuniyet değil. Çünkü büyüyecek bir **olay** değildi zaten. **Hani olay**ı o an gitti. Öyle."*

Yukarıdaki metin parçacığında "İsmail" sözcüğü, "Adem" sözcüğü, "laf" sözcüğü, "ben de dedim ki" yan tümcesi, "olay" sözcüğü, "oyun" sözcüğü, "hani" sözcüğü, "ben" sözcüğü, "falan" sözcüğü, "sonra" sözcüğü, "konuş-" eylemi yinelenmiştir.

*"8.13. İsmail3: **Enteresan** gerçekten **enteresan."***

Yukarıdaki metin parçacığında "enteresan" sözcüğü yinelenmiştir.

*"8.14. Almeda6: Gözümün önünde geldi gitti. **Yiyemi**yorum. Diyorum ki 5 ödül **ceza** almalı mıydım acaba ben gerçekten ona bile sitem ettim. 3 olabilirdi **ceza** mesela **yiyemi**yorum yemek."*

Yukarıdaki metin parçacığında "yiyeme-" eylemi, "ceza" sözcüğü yinelenmiştir.

2.8.1.1.1.2. Eş Veya Yakın Anlamlı Sözcük Kullanımı

Metinde 1 eş anlamlı sözcük örneğine rastlanmıştır.

*8.7. Almeda3: İsmail, bilmiyorum, oyunun hırsıyla mı e… Son iki oyun öncesinde hani Ayşe'ye de biraz sert bir şeyler söylemişti. Hani bugün de ben orada… Aslında biz zaten Adem'e üzüldük takımın içinde de konuştuk. Hani Adem'e kasti… Onla zaten **dalga geçmedik**. **Alay da etmedik**. Sadece "kazanacağız bugün" falan deyince kendi aramızda İsmail de boş konuşma falan bir şeyler yaptı. Ben de dedim ki hani sana ne oluyor. Konuşuyoruz kendi aramızda. Sonra işte e… ortam yine gerildi sonra İsmail'den bir laf duydum. O laf beni biraz kızdırdı. Ben de dedim ki ne sanıyor kendini falan filan konuyu kapattık sonra. Yani ciddi bir durum yok. Gülmemin sebebi de memnuniyet değil. Çünkü büyüyecek bir olay değildi zaten. Hani olayı o an gitti. Öyle.*

Yukarıdaki metin parçacığında "dalga geç-" ve "alay et-" eylemleri eş anlamlı olarak kullanılmıştır.

2.8.1.1.1.3. Karşıtlık

Metinde 3 karşıtlık ilişki örneğine rastlanmıştır.

"8.1. Acun1: Bugün oyunda İsmail'le Almeda'nın bir gerilimi oldu. İsmail bu konuda ***üzgün*** *görünürken Almeda da gereksiz bir memnuniyet var yine. Almeda çok* ***memnun*** *gibisin. Bir dinleyelim seni"*

Yukarıdaki metin parçacığında "üzgün" ve "memnun" sözcükleri arasında karşıtlık ilişkisi vardır.

"8.14. Almeda6: Gözümün önünde ***geldi gitti****. Yiyemiyorum. Diyorum ki 5* ***ödül ceza*** *almalı mıydım acaba ben gerçekten ona bile sitem ettim. 3 olabilirdi ceza mesela yiyemiyorum yemek."*

Yukarıdaki metin parçacığında "gel-" ve "git-" eylemleri arasında ve "ödül" ve "ceza" sözcükleri arasında karşıtlık ilişkisi vardır.

2.8.1.1.1.4. Üst Anlamlı Sözcük

Metinde rastlanmamıştır.

2.8.1.1.2. Anlık

2.8.1.1.2.1. Denklik

Metinde rastlanmamıştır.

2.8.1.1.2.2. Adlandırma

Metinde rastlanmamıştır.

2.8.1.1.2.3. Benzetme

Metinde rastlanmamıştır.

2.8.1.2. Dilbilgisel Bağlaşıklık

2.8.1.2.1. Gönderim

2.8.1.2.1.1. Kişi Üzerinden Gönderim

Metinde 50 adet kişi üzerinden gönderim örneği vardır.

"8.1. Acun1: Bugün oyunda İsmail'le Almeda'nın bir gerilimi oldu. İsmail bu konuda üzgün görünürken Almeda da gereksiz bir memnuniyet var yine. Almeda çok memnun gibisin. Bir dinleyelim ***sen****i"*

Yukarıdaki metin parçacığında 8.1'de "sen" adılı ile Almeda'ya artgönderim yapılmıştır.

*"8.2. Almeda1: Memnun değili**m** tabi ki Acun Bey. Güldü**m**. Çünkü niye güldü**m**. Yani açıkçası İsmail'i **ben** o takımda seviyordum. İyi de anlaşıyordu**k** ama İsmail sonra birden…"*

Yukarıdaki metin parçacığında 8.2'de 1.TK ekleri ile Almeda kendisine artgönderim yapmıştır. "ben" adılı ile Almeda kendisine artgönderim yapmıştır. 1.ÇK eki ile İsmail ve Almeda kendisine artgönderim yapmıştır.

*"8.3. Acun2: **Sen**in hikâyeler de hep böyle başlıyor biliyor musun?"*

Yukarıdaki metin parçacığında 8.3'te "sen" adılı ile Almeda'ya artgönderim yapılmıştır.

*"8.5. Acun3: Dikkat et hikâyelerin hepsinde "**ben** seviyordum"la başlıyor**sun**."*

Yukarıdaki metin parçacığında 8.5'te "ben" adılı ve 2.TK eki ile Almeda'ya artgönderim yapılmıştır.

*"8.6. İsmail1: Ne çıkacak merak ediyoru**m** şimdi. Bakalım ne çıkacak merak ediyoru**m**."*

Yukarıdaki metin parçacığında 8.6'da 1.TK eki ile İsmail kendisine artgönderim yapmıştır.

*"8.7. Almeda3: İsmail, bilmiyoru**m**, oyunun hırsıyla mı e… Son iki oyun öncesinde hani Ayşe'ye de biraz sert bir şeyler söylemişti+**Ø**. Hani bugün de **ben** orada… Aslında **biz** zaten Adem'e üzüldük takımın içinde de konuştuk. Hani Adem'e kasti… **O**nla zaten dalga geçmedi**k**. Alay da etmedi**k**. Sadece "kazanacağız bugün" falan deyince kendi ara**mız**da İsmail de boş konuşma falan bir şeyler yaptı. **Ben** de dedim ki hani **sana** ne oluyor. Konuşuyoruz kendi ara**mız**da. Sonra işte e… ortam yine gerildi sonra İsmail'den bir laf duydu**m**. O laf **ben**i biraz kızdırdı. **Ben** de dedim ki ne sanıyor kendi**n**i falan filan konuyu kapattı**k** sonra. Yani ciddi bir durum yok. Gülme**m**in sebebi de memnuniyet değil. Çünkü büyüyecek bir olay değildi zaten. Hani olayı o an gitti. Öyle."*

Yukarıdaki metin parçacığında 8.7'de "ben" adılı ile Almeda kendisine artgönderim yapmıştır. 1.TK eki ile Almeda kendisine artgönderim yapmıştır. 3.TK eki ile İsmail'e artgönderim yapılmıştır. "biz" adılı ile Almeda'nın takımına artgönderim yapılmıştır. "o" adılı ile Adem'e artgönderim yapılmıştır. 1.ÇK eki ile Almeda'nın takımına artgönderim yapılmıştır. 1.ÇK iyelik eki ile Almeda'nın takımına artgönderim yapılmıştır. "sen" adılı ile İsmail'e artgönderim yapılmıştır. 2.TK iyelik eki ile İsmail'e artgönderim yapılmıştır. 1.TK iyelik eki ile Almeda kendisine artgönderim yapmıştır.

*"8.11. Acun5: Yani bir uyarıda bulunayı**m**. **Sen**in yani, İsmail olan konuşma üslubunda, açıkçası sıkıntı var. Onu söyleyeyim **sana**."*

Yukarıdaki metin parçacığında 8.11'de 1.TK eki ile Acun kendisine artgönderim yapmıştır. "sen" adılı ile Almeda'ya kendisine artgönderim yapılmıştır.

*"8.12. Almeda5: Acun Bey **ben** zaten hep suçluyum. Yani **siz**i hiç mutlu edemiyoru**m**. Niye bilmiyoru**m**? Bugün o kadar kızdı**m** ki."*

Yukarıdaki metin parçacığında 8.12'de "ben" adılı ve 1.TK eki ile Almeda kendisine artgönderim yapmıştır. "siz" adılı ile Acun'a artgönderim yapılmıştır.

*"8.14. Almeda6: Gözü**m**ün önünde geldi gitti. Yiyemiyoru**m**. Diyorum ki 5 ödül ceza almalı mıydım acaba **ben** gerçekten ona bile sitem ettim. 3 olabilirdi ceza mesela yiyemiyoru**m** yemek."*

Yukarıdaki metin parçacığında 8.14'te "ben" adılı, 1.TK eki ve 1.TK iyelik eki ile Almeda kendisine artgönderim yapmıştır.

*"8.16. Acun6: **Sen** Yunus Emre'yi hatırlıyorsun değil mi geçen sene?"*

Yukarıdaki metin parçacığında 8.16'da "sen" adılı ile Almeda'ya artgönderim yapılmıştır.

*"8.17. Almeda7: Evet hatırlıyoru**m**."*

Yukarıdaki metin parçacığında 8.17'de 1.TK eki ile Almeda kendisine artgönderim yapmıştır.

*"8.18. Acun7: Evet inşallah son**un** öyle olmaz. Hani sadece seyrettiğ**in**le hatırlar**sın**."*

Yukarıdaki metin parçacığında 8.18'de 2.TK iyelik eki ve 2.TK eki ile Almeda'ya artgönderim yapılmıştır.

*"8.20. Acun8: Şöyle anlatayım **ben sana**. Açıkçası **bizi** **herkes** seyrediyor evlerinde. Hani örnek olmamız açısından daha yaşça büyüklere karşı biraz daha saygı gerekir diye düşünüyorum **ben.**"*

Yukarıdaki metin parçacığında 8.20'de "ben" adılı ile Acun kendisine artgönderim yapmıştır. "sen" adılı ile Almeda'ya artgönderim yapılmıştır. "biz" adılı ile Survivor yarışmacıları'na artgönderim yapılmıştır. "herkes" adılı ile programı seyredenlere artgönderim yapılmıştır.

2.8.1.2.1.2. Gösterme Üzerinden Gönderim

Metinde 14 adet gösterme üzerinden gönderim örneği vardır.

*"8.1. Acun1: Bugün oyunda İsmail'le Almeda'nın bir gerilimi oldu. İsmail **bu** konuda üzgün görünürken Almeda da gereksiz bir memnuniyet var yine. Almeda çok memnun gibisin. Bir dinleyelim seni"*

Yukarıdaki metin parçacığında 8.1'de "bu" işaret sıfatı ile Almeda ve İsmail'in arasında geçen gerginliğe artgönderim yapılmıştır.

*"8.2. Almeda1: Memnun değilim tabi ki Acun Bey. Güldüm. Çünkü niye güldüm. Yani açıkçası İsmail'i ben **o** takımda seviyordum. İyi de anlaşıyorduk ama İsmail sonra birden…"*

Yukarıdaki metin parçacığında 8.2'de "o" işaret sıfatı ile Almeda'nın rakip takımına artgönderim yapılmıştır.

*"8.3. Acun2: Senin hikâyeler de hep **böyle** başlıyor biliyor musun?"*

Yukarıdaki metin parçacığında 8.3'te "böyle" belirteci ile Almeda'nın konuya başlama şekline artgönderim yapılmıştır.

*"8.4. Almeda2: Ama gerçeği **bu**."*

Yukarıdaki metin parçacığında 8.4'te "bu" işaret adılı ile Almeda'nın "İsmail'i önceden sevmesi"ne artgönderim yapılmıştır.

*"8.7. Almeda$_3$: İsmail, bilmiyorum, oyunun hırsıyla mı e… Son iki oyun öncesinde hani Ayşe'ye de biraz sert bir şeyler söylemişti. Hani bugün de ben **ora**da… Aslında biz zaten Adem'e üzüldük takımın içinde de konuştuk. Hani Adem'e kasti… Onla zaten dalga geçmedik. Alay da etmedik. Sadece "kazanacağız bugün" falan deyince kendi aramızda İsmail de boş konuşma falan bir şeyler yaptı. Ben de dedim ki hani sana ne oluyor. Konuşuyoruz kendi aramızda. Sonra işte e… ortam yine gerildi sonra İsmail'den bir laf duydum. **O$_1$** laf beni biraz kızdırdı. Ben de dedim ki ne sanıyor kendini falan filan konuyu kapattık sonra. Yani ciddi bir durum yok. Gülmemin sebebi de memnuniyet değil. Çünkü büyüyecek bir olay değildi zaten. Hani olayı **o$_2$** an gitti. **Öyle**."*

Yukarıdaki metin parçacığında 8.7'de "ora" işaret adılı ile gerginliğin gerçekleştiği yere artgönderim yapılmıştır. "o$_1$" işaret sıfatı ile İsmail'in Almedaya söylediği söze artgönderim yapılmıştır. "o$_2$" işaret sıfatı ile gerginliğin gerçekleştiği zamana artgönderim yapılmıştır. "öyle" belirteci ile Almeda tüm anlattıklarına artgönderim yapmıştır.

*"8.11. Acun$_5$: Yani bir uyarıda bulunayım. Senin yani, İsmail olan konuşma üslubunda, açıkçası sıkıntı var. **Onu** söyleyeyim sana."*

Yukarıdaki metin parçacığında 8.11'de "o" işaret adılı ile Almeda'nın İsmail ile konuşma şeklinde sorun olmasına artgönderim yapılmıştır.

*"8.14. Almeda$_6$: Gözümün önünde geldi gitti+**Ø**. Yiyemiyorum. Diyorum ki 5 ödül ceza almalı mıydım acaba ben gerçekten **ona** bile sitem ettim. 3 olabilirdi ceza mesela yiyemiyorum yemek."*

Yukarıdaki metin parçacığında 8.14'te 3.teklik eki ile yemeklere artgönderim yapılmıştır. "o" işaret adılı ile Almeda'nın 5 ödül ceza almasına artgönderim yapılmıştır.

*"8.18. Acun$_7$: Evet inşallah sonun **öyle** olmaz. Hani sadece seyrettiğinle hatırlasın."*

Yukarıdaki metin parçacığında 8.18'de "öyle" belirteci ile Yunus Emre'nin aldığı cezalara artgönderim yapılmıştır.

*"8.19. Almeda$_8$: Yok Acun Bey olmaz **öyle**."*

Yukarıdaki metin parçacığında 8.19'da "öyle" belirteci ile Yunus Emre'nin aldığı cezalara artgönderim yapılmıştır.

*8.20. Acun8: **Şöyle** anlatayım ben sana. Açıkçası bizi herkes seyrediyor evlerinde. Hani örnek olmamız açısından daha yaşça büyüklere karşı biraz daha saygı gerekir diye düşünüyorum ben."*

Yukarıdaki metin parçacığında 8.20'de "şöyle" belirteci ile Acun programı herkes izlediği için büyüklere saygılı davranmak gerektiğine öngönderim yapmıştır.

2.8.1.2.2. Değiştirim

Metinde rastlanmamıştır.

2.8.1.2.3. Eksilti

Metinde 39 eksilti örneği vardır. Bunlar özne, eylem, tümleç, tamlayan, nesne ve tümce eksiltisi örnekleridir. Parantez içinde verilen ögeler metnin kendisinde olmayıp, sonradan eksiltiyi göstermek amacı ile eklenmiştir.

*"8.1. Acun1: Bugün oyunda İsmail'le Almeda'nın bir gerilimi oldu. İsmail bu konuda üzgün görünürken Almeda da gereksiz bir memnuniyet var yine. Almeda çok memnun gibisin. **(biz)** Bir dinleyelim seni."*

Yukarıdaki metin parçacığında 8.1'de "biz" düşürülerek özne eksiltilmiştir.

*"8.2. Almeda1: **(ben)** Memnun değilim tabi ki Acun Bey. **(ben)** Güldüm. **(ben)** Çünkü niye güldüm. Yani açıkçası İsmail'i ben o takımda seviyordum. İyi de anlaşıyorduk ama İsmail sonra birden…"*

Yukarıdaki metin parçacığında 8.2'de "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir.

*"8.5. Acun3: **(sen)** Dikkat et hikâyelerin hepsinde "ben seviyordum"la başlıyorsun."*

Yukarıdaki metin parçacığında 8.5'te "sen" düşürülerek özne eksiltilmiştir.

*"8.6. İsmail1: **(ben)** Ne çıkacak **(bu konuşmadan)** merak ediyorum şimdi. Bakalım ne çıkacak merak ediyorum."*

Yukarıdaki metin parçacığında 8.6'da "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir. "bu konuşmadan" düşürülerek tümleç eksiltilmiştir.

"8.7. Almeda3: İsmail, ***(ben)*** *bilmiyorum, oyunun hırsıyla mı* ***(yaptı) (öyle)*** *e… Son iki oyun öncesinde hani* ***(İsmail)*** *Ayşe'ye de biraz sert bir şeyler söylemişti. Hani bugün de ben orada… Aslında biz zaten Adem'e üzüldük takımın içinde de* ***(üzüldüğümüzü)*** *konuştuk. Hani* ***(biz)*** *Adem'e kasti* ***(bir şey yapmadık)****…* ***(biz)*** *Onla zaten dalga geçmedik.* ***(biz)*** *Alay da etmedik. Sadece* ***(biz)*** *"kazanacağız bugün" falan deyince kendi aramızda İsmail de boş konuşma falan bir şeyler yaptı. Ben de dedim ki hani sana ne oluyor.* ***(biz)*** *Konuşuyoruz kendi aramızda. Sonra işte e… ortam yine gerildi sonra* ***(ben)*** *İsmail'den bir laf duydum. O laf beni biraz kızdırdı. Ben de dedim ki* ***(İsmail)*** *ne sanıyor kendini falan filan* ***(dedik) (biz)*** *konuyu kapattık sonra. Yani ciddi bir durum yok.* ***(benim)*** *Gülmemin sebebi de memnuniyet değil. Çünkü büyüyecek bir olay değildi zaten. Hani olayı o an gitti. Öyle."*

Yukarıdaki metin parçacığında 8.7'de "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir. "yaptı" düşürülerek yüklem eksiltilmiştir. "öyle" düşürülerek tümleç eksiltilmiştir. "İsmail" düşürülerek özne eksiltilmiştir. "üzüldüğümüzü" düşürülerek nesne eksiltilmiştir. "biz" düşürülerek özne eksiltilmiştir. "bir şey yapmadık" düşürülerek yüklem eksiltilmiştir. "dedik" düşürülerek yüklem eksiltilmiştir. "benim" düşürülerek tamlayan eksiltilmiştir.

"8.8. Acun4: Nereye gitti ***(olay)****?"*

Yukarıdaki metin parçacığında 8.8'de "olay" düşürülerek özne eksiltilmiştir.

"8.9. Almeda4: Yani ***(olay)*** *kapandı."*

Yukarıdaki metin parçacığında 8.9'da "olay" düşürülerek özne eksiltilmiştir.

"8.10. İsmail2: ***(olay)*** *Denize gitti."*

Yukarıdaki metin parçacığında 8.10'da "olay" düşürülerek özne eksiltilmiştir.

"8.11. Acun5: Yani ***(ben)*** *bir uyarıda bulunayım. Senin yani, İsmail olan konuşma üslubunda, açıkçası sıkıntı var. Onu söyleyeyim* ***(ben)*** *sana."*

Yukarıdaki metin parçacığında 8.11'de "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir.

*"8.12. Almeda5: Acun Bey ben zaten hep suçluyum. Yani **(ben)** sizi hiç mutlu edemiyorum. Niye bilmiyorum? **(ben)** Bugün o kadar kızdım ki."*
Yukarıdaki metin parçacığında 8.12'de "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir.

*"8.14. Almeda6: **(yemekler) (benim)** Gözümün önünde geldi gitti. **(ben)** Yiyemiyorum. Diyorum ki 5 ödül ceza almalı mıydım acaba ben gerçekten ona bile sitem ettim. 3 olabilirdi ceza mesela **(ben)** yiyemiyorum yemek."*
Yukarıdaki metin parçacığında 8.14'de "yemekler" düşürülerek özne eksiltilmiştir. "benim" düşürülerek tamlayan eksiltilmiştir. "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir.

*"8.15. Adem: **(Almeda'nın)** Kendinden haberi yok ya."*
Yukarıdaki metin parçacığında 8.15'de "Almeda'nın" düşürülerek tamlayan eksiltilmiştir.

*"8.17. Almeda7: Evet **(ben)** hatırlıyorum."*
Yukarıdaki metin parçacığında 8.17'de "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir.

*"8.18. Acun7: Evet inşallah **(senin)** sonun öyle olmaz. Hani sadece **(sen)** seyrettiğinle hatırlasın."*
Yukarıdaki metin parçacığında 8.18'de "senin" düşürülerek tamlayan eksiltilmiştir. "sen" düşürülerek özne eksiltilmiştir.

*"8.20. Acun8: Şöyle anlatayım ben sana. Açıkçası bizi herkes seyrediyor evlerinde. Hani **(bizim)** örnek olmamız açısından daha yaşça büyüklere karşı biraz daha saygı gerekir diye düşünüyorum ben."*
Yukarıdaki metin parçacığında 8.20'de "bizim" düşürülerek tamlayan eksiltilmiştir.

2.8.1.2.4. Bağıntı Ögeleri

Metinde 7 metin parçacığında bağıntı ögesine rastlanmıştır. Bunlar: dA, çünkü, ama, ki'dir.

*"8.1. Acun1: Bugün oyunda İsmail**'le** Almeda'nın bir gerilimi oldu. İsmail bu konuda üzgün görünürken Almeda'da gereksiz bir memnuniyet var yine. Almeda çok memnun gibisin. Bir dinleyelim seni"*

"8.2. Almeda$_1$: Memnun değilim tabi ki Acun Bey. Güldüm. ***Çünkü*** *niye güldüm. Yani açıkçası İsmail'i ben o takımda seviyordum. İyi de anlaşıyorduk* ***ama*** *İsmail sonra birden…"*

"8.4. Almeda$_2$: ***Ama*** *gerçeği bu."*

"8.5. Acun$_3$: Dikkat et hikâyelerin hepsinde "ben seviyordum"la başlıyorsun."

"8.7. Almeda$_3$: İsmail, bilmiyorum, oyunun hırsıyla mı e… Son iki oyun öncesinde hani Ayşe'ye de biraz sert bir şeyler söylemişti. Hani bugün de ben orada… Aslında biz zaten Adem'e üzüldük takımın içinde de konuştuk. Hani Adem'e kasti… Onla zaten dalga geçmedik. Alay da etmedik. Sadece "kazanacağız bugün" falan deyince kendi aramızda İsmail ***de*** *boş konuşma falan bir şeyler yaptı. Ben* ***de*** *dedim* ***ki*** *hani sana ne oluyor. Konuşuyoruz kendi aramızda. Sonra işte e… ortam yine gerildi sonra İsmail'den bir laf duydum. O laf beni biraz kızdırdı. Ben* ***de*** *dedim* ***ki*** *ne sanıyor kendini falan filan konuyu kapattık sonra. Yani ciddi bir durum yok. Gülmemin sebebi de memnuniyet değil.* ***Çünkü*** *büyüyecek bir olay değildi zaten. Hani olayı o an gitti. Öyle."*

"8.12. Almeda$_5$: Acun Bey Ben zaten hep suçluyum. Yani sizi hiç mutlu edemiyorum. Niye bilmiyorum? Bugün o kadar kızdım ki."

"8.14. Almeda$_6$: Gözümün önünde geldi gitti. Yiyemiyorum. Diyorum ***ki*** *5 ödül ceza almalı mıydım acaba ben gerçekten ona bile sitem ettim. 3 olabilirdi ceza mesela yiyemiyorum yemek."*

2.8.2. Bağdaşıklık Değerlendirmesi

2.8.2.1. Konu Ayrımı, Odak ve Konu Değiştirme İşaretleyicileri

Konu ayrımı konusunda konuşucular kendi isimleriyle yazılmışlardır. Her bir konuşmalarında isimlerinin yanına numaralandırma konulmuştur (Acun$_{1,2,...}$). Bu bölümde konuşucular birbirleriyle aynı bağlamda cevap verebiliyor mu, cevap

verebiliyorsa aynı bağlam içerisinde konu ayrımı olmuş mu, konu ayrımı olmuşsa hangi konuşma düzenlilikleri kullanılmış ve odak hangi ögeler üzerine kaymış sorularına cevap aranacaktır. Metne bütün olarak bakılmıştır, metin parçacıklara ayrılmamıştır.

*"8.1. Acun$_1$: **Bugün oyunda İsmail'le Almeda'nın bir gerilimi oldu.** İsmail bu konuda üzgün görünürken Almeda da gereksiz bir memnuniyet var yine. Almeda çok memnun gibisin. Bir dinleyelim seni*

8.2. Almeda$_1$: Memnun değilim tabi ki Acun Bey. Güldüm. Çünkü niye güldüm. Yani açıkçası İsmail'i ben o takımda seviyordum. İyi de anlaşıyorduk ama İsmail sonra birden…

*8.3. Acun$_2$: Senin hikâyeler **de** hep böyle başlıyor biliyor musun?*

8.4. Almeda$_2$: Ama gerçeği bu.

*8.5. Acun$_3$: **Dikkat et** hikâyelerin hepsinde "ben seviyordum"la başlıyorsun.*

8.6. İsmail$_1$: Ne çıkacak merak ediyorum şimdi. Bakalım ne çıkacak merak ediyorum.

8.7. Almeda$_3$: İsmail, bilmiyorum, oyunun hırsıyla mı e… Son iki oyun öncesinde hani Ayşe'ye de biraz sert bir şeyler söylemişti. Hani bugün de ben orada… Aslında biz zaten Adem'e üzüldük takımın içinde de konuştuk. Hani Adem'e kasti… Onla zaten dalga geçmedik. Alay da etmedik. Sadece "kazanacağız bugün" falan deyince kendi aramızda İsmail de boş konuşma falan bir şeyler yaptı. Ben de dedim ki hani sana ne oluyor. Konuşuyoruz kendi aramızda. Sonra işte e… ortam yine gerildi sonra İsmail'den bir laf duydum. O laf beni biraz kızdırdı. Ben de dedim ki ne sanıyor kendini falan filan konuyu kapattık sonra. Yani ciddi bir durum yok. Gülmemin sebebi de memnuniyet değil. Çünkü büyüyecek bir olay değildi zaten. Hani olayı o an gitti. Öyle.

8.8. Acun$_4$: Nereye gitti?

8.9. Almeda$_4$: Yani kapandı.

8.10. İsmail$_2$: Denize gitti.

8.11. Acun$_5$: Yani bir uyarıda bulunayım. Senin yani, İsmail olan konuşma üslubunda, açıkçası sıkıntı var. Onu söyleyeyim sana.

*8.12. Almeda$_5$: Acun Bey Ben zaten hep suçluyum. Yani sizi hiç mutlu edemiyorum. Niye bilmiyorum? **Bugün o kadar kızdım ki.***

8.13. İsmail$_3$: Enteresan gerçekten enteresan.

8.14. Almeda6: ***Gözümün önünde geldi gitti. Yiyemiyorum. Diyorum ki 5 ödül ceza almalı mıydım acaba ben gerçekten ona bile sitem ettim. 3 olabilirdi ceza mesela yiyemiyorum yemek.***

8.15. Adem: Kendinden haberi yok ya.

8.16. Acun6: Sen Yunus Emre'yi hatırlıyorsun değil mi geçen sene?

8.17. Almeda7: Evet hatırlıyorum.

8.18. Acun7: Evet inşallah sonun öyle olmaz. Hani sadece seyrettiğinle hatırlasın.

8.19. Almeda8: Yok Acun Bey olmaz öyle.

8.20. Acun8: ***Şöyle anlatayım ben sana****. Açıkçası bizi herkes seyrediyor evlerinde. Hani örnek olmamız açısından daha yaşça büyüklere karşı biraz daha saygı gerekir diye düşünüyorum ben."*

Yukarıdaki metinde 7.1'de odak koyu yazılan kısımda verilmiştir. Odak "Almeda ve İsmail arasındaki gerilim"dir. **8.5'de konu ayrımı ve odak değişimi dA açıkça etkilenen değişimleri ile meydana gelmiştir.** Odak "Almeda'nın her sorun yaşadığı kişiyi önceden sevmesi" olarak Acun tarafından değiştirilmiştir. 8.4'de Almeda bu yeni odağı sürdürmüştür. 8.5'de "dikkat et" tümcesi ile açıkça etkilenen değişimler aracılığıyla yeni odak pekiştirilmiştir. **8.7'de konuşma düzenliliği olmadan eski odağa dönülmüştür**. **8.12'de konuşma düzenliliği olmadan yeni bir odağa geçilmiştir**. Yeni odak "Almeda'nın ödül oyunlarında ceza alması" olarak değiştirilmiştir. Yeni odak Acun tarafından kabul edilmiş ve sürdürülmüştür. **8.20'de "şöyle anlayayım" tümcesiyle açıkça etkilenen değişimler aracılığıyla ile Acun tekrar eski odağa dönmüştür.**

2.8.2.2. Amaç

Amaç konuşucu odaklıdır. Konuşucuların bu sözel metinde amacı aynı konuyu kendi açılarından anlatarak kendilerini haklı çıkarmaktır. Bu amaç doğrultusunda bağlaşıklığı ve bağdaşıklığı sağlamak zorundadır. Bu metinde konuşucular amacını gerçekleştirmiştir.

2.8.2.3. Bilgisellik

Bu metinde Acun soruyu soran yani bilgiyi talep edendir. Almeda bilginin talep edildiği kişidir. Aşağıda metindeki yeni ve eski bilgi yapısına bakılacaktır.

*"8.1. Acun1: **Bugün oyunda İsmail'le Almeda'nın bir gerilimi oldu**. İsmail bu konuda üzgün görünürken Almeda'da gereksiz bir memnuniyet var yine. Almeda çok memnun gibisin. Bir dinleyelim seni*

*8.2. Almeda1: Memnun değilim tabi ki Acun Bey. Güldüm. Çünkü niye güldüm. Yani açıkçası **İsmail'i ben o takımda seviyordum**. İyi de anlaşıyorduk ama İsmail sonra birden…*

*8.3. Acun2: **Senin hikâyeler de hep böyle başlıyor** biliyor musun?*

8.4. Almeda2: Ama gerçeği bu.

8.5. Acun3: Dikkat et hikâyelerin hepsinde "ben seviyordum"la başlıyorsun.

8.6. İsmail1: Ne çıkacak merak ediyorum şimdi. Bakalım ne çıkacak merak ediyorum.

*8.7. Almeda3: İsmail, bilmiyorum, oyunun hırsıyla mı e… **Son iki oyun öncesinde hani Ayşe'ye de biraz sert bir şeyler söylemişti.** Hani bugün de ben orada… Aslında biz zaten Adem'e üzüldük takımın içinde de konuştuk. Hani Adem'e kasti… Onla zaten dalga geçmedik. Alay da etmedik. **Sadece "kazanacağız bugün" falan deyince kendi aramızda İsmail de boş konuşma falan bir şeyler yaptı.** Ben de dedim ki hani sana ne oluyor. Konuşuyoruz kendi aramızda. Sonra işte e… ortam yine gerildi sonra İsmail'den bir laf duydum. **O laf beni biraz kızdırdı**. **Ben de dedim ki ne sanıyor kendini falan filan konuyu kapattık sonra.** Yani ciddi bir durum yok. Gülmemin sebebi de memnuniyet değil. Çünkü büyüyecek bir olay değildi zaten. Hani olayı o an gitti. Öyle.*

8.8. Acun4: Nereye gitti?

8.9. Almeda4: Yani kapandı.

8.10. İsmail2: Denize gitti.

*8.11. Acun5: Yani bir uyarıda bulunayım. Senin yani, **İsmail olan konuşma üslubunda, açıkçası sıkıntı var.** Onu söyleyeyim sana.*

*8.12. Almeda5: Acun Bey Ben zaten hep suçluyum. Yani sizi hiç mutlu edemiyorum. Niye bilmiyorum? **Bugün o kadar kızdım ki.***

8.13. İsmail3: Enteresan gerçekten enteresan.

*8.14. Almeda6: Gözümün önünde geldi gitti. Yiyemiyorum. Diyorum ki 5 ödül ceza almalı mıydım acaba ben gerçekten ona bile sitem ettim. **3 olabilirdi ceza mesela yiyemiyorum yemek**.*

8.15. Adem: Kendinden haberi yok ya.

8.16. Acun6: Sen Yunus Emre'yi hatırlıyorsun değil mi geçen sene?

8.17. Almeda7: Evet hatırlıyorum.

8.18. Acun7: Evet inşallah sonun öyle olmaz. Hani sadece seyrettiğinle hatırlasın.

8.19. Almeda8: Yok Acun Bey olmaz öyle.

8.20. Acun8: Şöyle anlatayım ben sana. Açıkçası bizi herkes seyrediyor evlerinde. Hani örnek olmamız açısından daha yaşça büyüklere karşı biraz daha saygı gerekir diye düşünüyorum ben."

Yukarıdaki metinde 8.1'de "Almeda ve İsmail arasında gerginlik olduğu" yeni bilgisi verilmiş ve "Almeda'dan bu konunun ayrıntılarını" talep edilmiştir. 8.2'de Almeda "İsmail'i önceki takımda sevdiği" yeni bilgisini vermiştir. 8.3'de Acun "Almeda'nın herkes hakkında aynı şeyi söylediği" yeni bilgisini vermiştir. 8.7'de Almeda "İsmail'in Ayşe'ye 2 oyun önce sert şeyler söylediği", "Almeda'nın takımı sevinince İsmail'in onlara 'boş yapma' dediği", "buna Almeda'nın çok kızdığı ve karşılık verdiği, bunun sonucunda gerginlik çıktığı" yeni bilgisini vermiştir. 8.11'de Acun "Almeda'nın İsmail'le konuşma şeklinde sorun olduğu" yeni bilgisini vermiştir. 8.12 ve 8.14'de Almeda "3 ödüldür cezalı olduğu" yeni bilgisini vermiştir.

2.8.2.4. Kabul Edilebilirlik

Kabul edilebilirlik dinleyici tarafından değerlendirilen bir ölçüttür. Yukarıda yer alan Şema 2'ye göre dinleyicilerin cevapları değerlendirilmiştir.

"8.1. Acun1: Bugün oyunda İsmail'le Almeda'nın bir gerilimi oldu. İsmail bu konuda üzgün görünürken Almeda da gereksiz bir memnuniyet var yine. Almeda çok memnun gibisin. Bir dinleyelim seni

8.2. Almeda1: Memnun değilim tabi ki Acun Bey. Güldüm. Çünkü niye güldüm. Yani açıkçası İsmail'i ben o takımda seviyordum. İyi de anlaşıyorduk ama İsmail sonra birden…

8.3. Acun2: ***Senin hikâyeler de hep böyle başlıyor biliyor musun?***

8.4. Almeda2: Ama gerçeği bu.

8.5. Acun3: ***Dikkat et hikâyelerin hepsinde "ben seviyordum"la başlıyorsun.***

8.6. İsmail1: Ne çıkacak merak ediyorum şimdi. Bakalım ne çıkacak merak ediyorum.

8.7. Almeda3: İsmail, bilmiyorum, oyunun hırsıyla mı e… Son iki oyun öncesinde hani Ayşe'ye de biraz sert bir şeyler söylemişti. Hani bugün de ben orada… Aslında biz zaten Adem'e üzüldük takımın içinde de konuştuk. Hani Adem'e kasti… Onla zaten dalga geçmedik. Alay da etmedik. Sadece "kazanacağız bugün" falan deyince kendi aramızda İsmail de boş konuşma falan bir şeyler yaptı. Ben de dedim ki hani sana ne

oluyor. Konuşuyoruz kendi aramızda. Sonra işte e… ortam yine gerildi sonra İsmail'den bir laf duydum. O laf beni biraz kızdırdı. Ben de dedim ki ne sanıyor kendini falan filan konuyu kapattık sonra. Yani ciddi bir durum yok. Gülmemin sebebi de memnuniyet değil. Çünkü büyüyecek bir olay değildi zaten. Hani olayı o an gitti. Öyle.

8.8. Acun4: Nereye gitti?

8.9. Almeda4: Yani kapandı.

8.10. İsmail2: Denize gitti.

8.11. Acun5: Yani bir uyarıda bulunayım. Senin yani, İsmail olan konuşma üslubunda, açıkçası sıkıntı var. Onu söyleyeyim sana.

8.12. Almeda5: ***Acun Bey Ben zaten hep suçluyum. Yani sizi hiç mutlu edemiyorum. Niye bilmiyorum? Bugün o kadar kızdım ki.***

8.13. İsmail3: Enteresan gerçekten enteresan.

8.14. Almeda6: Gözümün önünde geldi gitti. Yiyemiyorum. Diyorum ki 5 ödül ceza almalı mıydım acaba ben gerçekten ona bile sitem ettim. 3 olabilirdi ceza mesela yiyemiyorum yemek.

8.15. Adem: Kendinden haberi yok ya.

8.16. Acun6: Sen Yunus Emre'yi hatırlıyorsun değil mi geçen sene?

8.17. Almeda7: Evet hatırlıyorum.

8.18. Acun7: Evet inşallah sonun öyle olmaz. Hani sadece seyrettiğinle hatırlasın.

8.19. Almeda8: Yok Acun Bey olmaz öyle.

8.20. Acun8: ***Şöyle anlatayım ben sana. Açıkçası bizi herkes seyrediyor evlerinde. Hani örnek olmamız açısından daha yaşça büyüklere karşı biraz daha saygı gerekir diye düşünüyorum ben."***

Yukarıdaki metinde koyu yazılmayan kısımlar dil kullanıcısı tarafından "kabul edilebilir" ifadelerdir. 8.3, 8.5, 8.12 ve 8.20'de koyu yazılmış kısımlarda doğal bir geçişle odak değiştirildiği için dil kullanıcısı tarafından "doğal" olarak etiketlenen ifadelerdir.

2.8.2.5. Durumsallık

Durumsallık başlığı altın metinde söylem alanı, söylem biçemi ve söylem kipi incelenecektir.

"8.1. Acun1: Bugün oyunda İsmail'le Almeda'nın bir gerilimi oldu. İsmail bu konuda üzgün görünürken Almeda da gereksiz bir memnuniyet var yine. Almeda çok memnun gibisin. Bir dinleyelim seni

8.2. Almeda1: Memnun değilim tabi ki Acun Bey. Güldüm. Çünkü niye güldüm. Yani açıkçası İsmail'i ben o takımda seviyordum. İyi de anlaşıyorduk ama İsmail sonra birden…

8.3. Acun2: Senin hikâyeler de hep böyle başlıyor biliyor musun?

8.4. Almeda2: Ama gerçeği bu.

8.5. Acun3: Dikkat et hikâyelerin hepsinde "ben seviyordum"la başlıyorsun.

8.6. İsmail1: Ne çıkacak merak ediyorum şimdi. Bakalım ne çıkacak merak ediyorum.

8.7. Almeda3: İsmail, bilmiyorum, oyunun hırsıyla mı e… Son iki oyun öncesinde hani Ayşe'ye de biraz sert bir şeyler söylemişti. Hani bugün de ben orada… Aslında biz zaten Adem'e üzüldük takımın içinde de konuştuk. Hani Adem'e kasti… Onla zaten dalga geçmedik. Alay da etmedik. Sadece "kazanacağız bugün" falan deyince kendi aramızda İsmail de boş konuşma falan bir şeyler yaptı. Ben de dedim ki hani sana ne oluyor. Konuşuyoruz kendi aramızda. Sonra işte e… ortam yine gerildi sonra İsmail'den bir laf duydum. O laf beni biraz kızdırdı. Ben de dedim ki ne sanıyor kendini falan filan konuyu kapattık sonra. Yani ciddi bir durum yok. Gülmemin sebebi de memnuniyet değil. Çünkü büyüyecek bir olay değildi zaten. Hani olayı o an gitti. Öyle.

8.8. Acun4: Nereye gitti?

8.9. Almeda4: Yani kapandı.

8.10. İsmail2: Denize gitti.

8.11. Acun5: Yani bir uyarıda bulunayım. Senin yani, İsmail olan konuşma üslubunda, açıkçası sıkıntı var. Onu söyleyeyim sana.

8.12. Almeda5: Acun Bey Ben zaten hep suçluyum. Yani sizi hiç mutlu edemiyorum. Niye bilmiyorum? Bugün o kadar kızdım ki.

8.13. İsmail3: Enteresan gerçekten enteresan.

8.14. Almeda6: Gözümün önünde geldi gitti. Yiyemiyorum. Diyorum ki 5 ödül ceza almalı mıydım acaba ben gerçekten ona bile sitem ettim. 3 olabilirdi ceza mesela yiyemiyorum yemek.

8.15. Adem: Kendinden haberi yok ya.

8.16. Acun6: Sen Yunus Emre'yi hatırlıyorsun değil mi geçen sene?

8.17. Almeda7: Evet hatırlıyorum.

8.18. Acun7: Evet inşallah sonun öyle olmaz. Hani sadece seyrettiğinle hatırlasın.

8.19. Almeda$_8$: Yok Acun Bey olmaz öyle.

8.20. Acun$_8$: Şöyle anlatayım ben sana. Açıkçası bizi herkes seyrediyor evlerinde. Hani örnek olmamız açısından daha yaşça büyüklere karşı biraz daha saygı gerekir diye düşünüyorum ben."

Söylem Alanı: Acun, Almeda ve İsmail arasındaki gerginliğin ayrıntılarını öğrenmek istemiştir.

Söylem Biçemi: Acun bilgiyi talep eden, Almeda bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak Acun yönlendiren, yargılayan ve üst konumdadır. Fakat 8.12'de Almeda odağı değiştirerek üst konuma yükselmiştir. Acun da 8.16'da bu odağı sürdürmüştür. 8.20'de Acun tekrar konuyu kendi odağına çevirerek üst konuma gelmiştir.

Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

Metin 9[18]

"9.1. Murat$_1$: Almeda ile yaşadığın durumu bana değerlendirirseniz sevinirim.

9.2. Yağmur: Ben zaten ortak engellerde e sert yarışmayı seven bir yarışmacıyım. Hani kimseye diyemem ben hiç kimseye bir şey yapmıyorum demiyorum. Ama bugün sanki bile bile lades oldu. Çünkü Almeda Sema'ya da aynı şeyi yaptı. Aslında şöyle bence zaten çok iyi yüzüyor atışı da sonradan çözdü bugün. Ama bugün ondan önde çıkabilecek herhangi bir yarışmacıyı tutup orada onu ekarte etmeye çalışıyor. Aslında bence ve ben ona söyledim hani dizimin döndüğünü, bir noktada söyledim. Ve çok tedirgin oldum. Çünkü geçen sene buradan sakatlık yaşayarak gittim buradan ve normalde de acı eşiğim çok yüksek. Hani bir şey olmadığı sürece bağırmam ya da etmem. Bugün gerçekten çok canım acıdı. Ama inatla hala bir şeyler yapmadığını söylüyor. Ben kendi fikrimi söylüyorum. Eğer biri bana e seslense Yağmur yapma ya da vesaire gibi ben ortak engelde ona izin verirdim ki daha önce de bunu yaşadığımız bir sürü yarışmacı oldu burada. Ama Almeda inadına bunu yapınca ben bunun altında iyi bir niyet aramıyorum. Benden sonraki yarışta Sema'ya da aynı şeyi yaptığı için... Ha belki içinde gerçekten bir yerlerde istemeden yaptığını söylüyor olabilir ama bu bana geçmiyor şu an.

[18] https://www.youtube.com/watch?v=RnuwF9N0DOU (Erişim tarihi: 22.03.2025)

9.3. Murat$_2$: Peki teşekkür ederim Almeda'ya da soralım

9.4. Almeda: Ya aslında o engeli yağmurun dediği gibi şöyle yani ikimiz çıkıyorduk yukarı doğru. Yağmur aslında kolunu önce attı ama oraya çıkarken ikimiz aynı anda sıkıştık oraya. Evet, Yağmur'un kol önündeyken ben de bu şekilde yaptım doğru ama Yağmur'un dediği gibi e kasti bir şey asla yok ve orada bir 15 saniye kaldık zaten. Sıkışmıştık. Sonra ben önce çıkınca oradan ayağa kalktım. Çünkü oradan Yağmur da bacağını atınca ben de oraya hani adımla adımla çıktım ayakkabıyla. Çıkınca da büyük ihtimal emin değilim bak. Yağmur'un ayağına mı bastım acaba ne oldu orada bilmiyorum. Yağmur da geri geri suya düştü ayağıyla. Ben zaten olayın şokunda bir yağmura bir takıma bakıyorum. Oradan Efecan falan bağırıyor. Hani benim de beynim durdu orada. Ama gerçekten yemin ediyorum ki zaten Allah da görüyor. Ben asla kasti olarak… Gerçekten ona sakatlık vereyim diye ya da zarar vereyim diye bir şey yapmadım."

2.9.1. Bağlaşıklık Değerlendirmesi

2.9.1.1. Sözcüksel Bağlaşıklık

2.9.1.1.1. Genel

2.9.1.1.1.1. Yineleme:

Metnin genelinde baskın olarak yinelenen öge yoktur. Aşağıda metin parçacıklarına ayırarak yinelenen ögeler incelenmiştir

*"9.2. Yağmur: **Ben** zaten **ortak engel**lerde e... sert yarışmayı seven **bir yarışmacı**yım. **Hani kimseye** diyemem ben hiç **kimseye bir şey** yapmıyorum demiyorum. Ama **bugün** sanki bile bile lades oldu. **Çünkü Almeda Sema'ya da aynı şey yaptı**. **Aslında** şöyle **bence** zaten **çok** iyi yüzüyor atışı **da** sonradan çözdü **bugün.** Ama **bugün o**ndan önde çıkabilecek herhangi **bir yarışmacı**yı tutup orada **o**nu ekarte etmeye çalışıyor. **Aslında bence** ve **ben o**na **söyledim hani** dizimin döndüğünü, **bir** noktada **söyledim**. Ve **çok** tedirgin **ol**dum. **Çünkü** geçen sene **buradan** sakatlık yaşayarak gittim **buradan** ve normalde de acı eşiğim **çok** yüksek. **Hani bir şey ol**madığı sürece bağırmam ya da etmem. **Bugün** gerçekten **çok** canım acıdı. Ama inatla hala bir şeyler yapmadığını **söylüyor**. **Ben** kendi fikrimi **söylüyorum.** Eğer biri **bana** e seslense Yağmur yapma ya da vesaire gibi **ben ortak engelde o**na izin verirdim ki*

*daha önce **de bu**nu yaşadığımız **bir** sürü **yarışmacı ol**du burada. Ama **Almeda** inadına **bunu** yapınca **ben** bunun altında iyi bir niyet aramıyorum. Benden sonraki yarışta **Sema'ya da aynı şeyi yaptığı** için... Ha belki içinde gerçekten **bir** yerlerde istemeden yaptığını **söylü**yor **ol**abilir ama **bu bana** geçmiyor şu an."*

Yukarıdaki metin parçacığında "ortak engel" sözcüğü, "kimseye" sözcüğü, "Almeda" sözcüğü, "Sema'ya da aynı şeyi yaptı" tümcesi, "aslında bence" söz kalıbı "bugün" sözcüğü, "buradan" sözcüğü, "söyle-" eylemi, "çok" sözcüğü, "dA" bağlacı, "bir" sözcüğü, "çünkü" sözcüğü, "bu" sözcüğü, "şey" sözcüğü, "ol-" eylemi, "ben" sözcüğü, "hani" sözcüğü yinelenmiştir.

*"9.4. Almeda: Ya **aslında** o engeli **Yağmur**'un dediği gibi şöyle yani **ikimiz** **çık**ıyorduk yukarı **doğru**. **Yağmur aslında kol**unu **önce** attı **ama ora**ya **çıkarken** **ikimiz** aynı anda **sıkış**tık **ora**ya. Evet, **Yağmur**'un **kol** önündeyken **ben** de bu şekilde yaptım **doğru ama Yağmur**'un dediği gibi e kasti bir şey asla yok ve **ora**da bir 15 saniye kaldık zaten. **Sıkış**mıştık. Sonra **ben önce çık**ınca **ora**dan ayağa kalktım. Çünkü **ora**dan **Yağmur** da bacağını atınca **ben** de **ora**ya hani adımla adımla **çık**tım ayakkabıyla. **Çık**ınca da büyük ihtimal emin değilim **bak. Yağmur**'un **ayağ**ına mı bastım acaba ne oldu **ora**da bilmiyorum. **Yağmur** da geri geri suya düştü **ayağ**ıyla. **Ben** zaten olayın şokunda bir **Yağmur**'a bir takıma **bak**ıyorum. **Ora**dan Efecan falan bağırıyor. **Hani** benim de beynim durdu **ora**da. **Ama** gerçekten yemin ediyorum ki zaten Allah da görüyor. **Ben** asla kasti olarak… Gerçekten ona sakatlık vereyim diye ya da zarar vereyim diye bir şey yapmadım."*

Yukarıdaki metin parçacığında "Yağmur" sözcüğü, "çık-" eylemi, "ikimiz" sözcüğü, "sıkış-" eylemi, "kol" sözcüğü, "aslında" sözcüğü, "doğru" sözcüğü, "önce" sözcüğü, "ora" sözcüğü, "ben" sözcüğü, "bak-" eylemi, "hani" sözcüğü, "ayak" sözcüğü, "ama" sözcüğü yinelenmiştir.

2.9.1.1.1.2. Eş veya yakın anlamlı sözcük kullanımı:

Metinde 1 yakın anlamlı sözcük örneğine rastlanmıştır.

9.4. Almeda: Ya aslında o engeli yağmurun dediği gibi şöyle yani ikimiz çıkıyorduk yukarı doğru. Yağmur aslında kolunu önce attı ama oraya çıkarken ikimiz aynı anda sıkıştık oraya. Evet, Yağmur'un kol önündeyken ben de bu şekilde yaptım doğru ama

Yağmur'un dediği gibi e kasti bir şey asla yok ve orada bir 15 saniye kaldık zaten. Sıkışmıştık. Sonra ben önce çıkınca oradan ayağa kalktım. Çünkü oradan Yağmur da bacağını atınca ben de oraya hani adımla adımla çıktım ayakkabıyla. Çıkınca da büyük ihtimal emin değilim bak. Yağmur'un ayağına mı bastım acaba ne oldu orada bilmiyorum. Yağmur da geri geri suya düştü ayağıyla. Ben zaten olayın şokunda bir yağmura bir takıma bakıyorum. Oradan Efecan falan bağırıyor. Hani benim de beynim durdu orada. Ama gerçekten yemin ediyorum ki zaten Allah da görüyor. Ben asla kasti olarak… Gerçekten ona ***sakatlık vereyim*** *diye ya da* ***zarar vereyim*** *diye bir şey yapmadım."*

Yukarıdaki metin parçacığında "sakatlık ver-" ve "zarar ver-" eylemleri yakın anlamlı olarak kullanılmıştır.

2.9.1.1.1.3. Karşıtlık

Metinde rastlanmamıştır.

2.9.1.1.1.4. Üst Anlamlı Sözcük

Metinde rastlanmamıştır.

2.9.1.1.2. Anlık

2.9.1.1.2.1. Denklik

Metinde rastlanmamıştır.

2.9.1.1.2.2. Adlandırma

Metinde rastlanmamıştır.

2.9.1.1.2.3. Benzetme

Metinde rastlanmamıştır.

2.9.1.2. Dilbilgisel Bağlaşıklık

2.9.1.2.1. Gönderim

2.9.1.2.1.1. Kişi Üzerinden Gönderim

Metinde 47 adet kişi üzerinden gönderim örneği vardır.

*"9.1. Muratı: Almeda ile yaşadığ****ın*** *durumu* ***bana*** *değerlendirirsen****iz*** *sevinir****im****."*

Yukarıdaki metin parçacığında 9.1'de "ben" adılı ile Murat kendisine artgönderim yapmıştır. 2.TK iyelik eki ile Yağmur'a artgönderim yapılmıştır. 1.TK eki ile Murat

kendisine artgönderim yapmıştır. 2.ÇK eki ile Yağmur ve Almeda'ya artgönderim yapılmıştır.

9.2. Yağmur: ***Ben*** *zaten ortak engellerde e sert yarışmayı seven bir yarışmacıyım. Hani kimseye diyemem* ***ben*** *hiç kimseye bir şey yapmıyorum demiyorum. Ama bugün sanki bile bile lades oldu. Çünkü Almeda Sema'ya da aynı şeyi yaptı. Aslında şöyle* ***ben****ce zaten çok iyi yüzüyor+****Ø*** *atışı da sonradan çözdü+****Ø*** *bugün. Ama bugün* ***o****ndan önde çıkabilecek herhangi bir yarışmacıyı tutup orada* ***o****nu1 ekarte etmeye çalışıyor. Aslında* ***ben****ce ve* ***ben o****na2 söyledim hani dizimin döndüğünü, bir noktada söyledim. Ve çok tedirgin oldu****m****. Çünkü geçen sene buradan sakatlık yaşayarak gitti****m*** *buradan ve normalde de acı eşiği****m*** *çok yüksek. Hani bir şey olmadığı sürece bağırma****m*** *ya da etme****m****. Bugün gerçekten çok canı****m*** *acıdı. Ama inatla hala bir şeyler yapmadığını söylüyor+****Ø****.* ***Ben*** *kendi fikrimi söylüyorum. Eğer biri* ***bana*** *e seslense Yağmur yapma ya da vesaire gibi* ***ben*** *ortak engelde* ***o****na2 izin verirdim ki daha önce de bunu yaşadığım****ız*** *bir sürü yarışmacı oldu burada. Ama Almeda inadına bunu yapınca* ***ben*** *bunun altında iyi bir niyet aramıyorum.* ***Ben****den sonraki yarışta Sema'ya da aynı şeyi yaptığ****ı*** *için... Ha belki içinde gerçekten bir yerlerde istemeden yaptığını söylüyor+****Ø*** *olabilir ama bu* ***bana*** *geçmiyor şu an."*

Yukarıdaki metin parçacığında 9.2'de "ben" adılı ile Yağmur kendisine artgönderim yapmıştır. 3.TK eki ile Almeda'ya artgönderim yapılmıştır. "o1" adılı ile Almeda'nın yarıştığı yarışmacı kimse ona artgönderim yapılmıştır. "o2" kişi adılı ile Almeda'ya artgönderim yapılmıştır. 1.TK eki ve 1.TK iyelik eki ile Yağmur kendisine artgönderim yapmıştır. 1.ÇK eki ile Yağmur kendisine ve birlikte yarıştığı kişilere artgönderim yapmıştır. 3.TK iyelik eki ile Almeda'ya artgönderim yapılmıştır.

*"9.3. Murat2: Peki teşekkür ederi****m*** *Almeda'ya da sor****alım****"*

Yukarıdaki metin parçacığında 9.3'de 1.TK ve 1.ÇK ekleri ile Murat kendisine artgönderim yapmıştır.

9.4. Almeda: Ya aslında o engeli yağmurun dediği gibi şöyle yani ***ikimiz*** *çıkıyorduk yukarı doğru. Yağmur aslında kolunu önce attı ama oraya çıkarken* ***ikimiz*** *aynı anda sıkıştık oraya. Evet, Yağmur'un kol önündeyken* ***ben*** *de bu şekilde yaptım doğru ama*

*Yağmur'un dediği gibi e kasti bir şey asla yok ve orada bir 15 saniye kaldı**k** zaten. Sıkışmıştı**k**. Sonra **ben** önce çıkınca oradan ayağa kalktım. Çünkü oradan Yağmur da bacağını atınca **ben** de oraya hani adımla adımla çıktım ayakkabıyla. Çıkınca da büyük ihtimal emin değili**m** bak. Yağmur'un ayağına mı bastı**m** acaba ne oldu orada bilmiyoru**m**. Yağmur da geri geri suya düştü ayağıyla. **Ben** zaten olayın şokunda bir yağmura bir takıma bakıyorum. Oradan Efecan falan bağırıyor. Hani **ben**im de beynim durdu orada. Ama gerçekten yemin ediyoru**m** ki zaten Allah da görüyor. **Ben** asla kasti olarak… Gerçekten **o**na sakatlık vereyi**m** diye ya da zarar vereyi**m** diye bir şey yapmadı**m**."*

Yukarıdaki metin parçacığında 9.4'de "ikimiz" geçici adılı ile Yağmur ve Almeda'ya artgönderim yapılmıştır. "ben" adılı ile Almeda kendisine artgönderim yapılmıştır. 1.ÇK eki ile Yağmur ve Almeda'ya artgönderim yapılmıştır. 1.TK eki ile Almeda kendisine artgönderim yapılmıştır. 1.TK bildirme eki ile Almeda kendisine artgönderim yapmıştır.

2.9.1.2.1.2. Gösterme Üzerinden Gönderim

Metinde 20 adet gösterme üzerinden gönderim örneği vardır.

*"9.2. Yağmur: Ben zaten ortak engellerde e sert yarışmayı seven bir yarışmacıyım. Hani kimseye diyemem ben hiç kimseye bir şey yapmıyorum demiyorum. Ama bugün sanki bile bile lades oldu. Çünkü Almeda Sema'ya da aynı şeyi yaptı. Aslında **şöyle** bence zaten çok iyi yüzüyor atışı da sonradan çözdü bugün. Ama bugün ondan önde çıkabilecek herhangi bir yarışmacıyı tutup orada onu ekarte etmeye çalışıyor. Aslında bence ve ben ona söyledim hani dizimin döndüğünü, bir noktada söyledim. Ve çok tedirgin oldum. Çünkü geçen sene **buradan** sakatlık yaşayarak gittim **buradan** ve normalde de acı eşiğim çok yüksek. Hani bir şey olmadığı sürece bağırmam ya da etmem. Bugün gerçekten çok canım acıdı. Ama inatla hala bir şeyler yapmadığını söylüyor. Ben kendi fikrimi söylüyorum. Eğer biri bana e seslense Yağmur yapma ya da vesaire gibi ben ortak engelde ona izin verirdim ki daha önce de **bunu**$_1$ yaşadığımız bir sürü yarışmacı oldu **burada**. Ama Almeda inadına **bunu**$_2$ yapınca ben **bunun**$_2$ altında iyi bir niyet aramıyorum. Benden sonraki yarışta Sema'ya da aynı şeyi yaptığı için... Ha belki içinde gerçekten bir yerlerde istemeden yaptığını söylüyor olabilir ama **bu**$_3$ bana geçmiyor **şu** an."*

Yukarıdaki metin parçacığında 9.2'de "şöyle" işaret adılı ile "Almeda'nın iyi yarışması fakat kendisini geçebilecek yarışmacılara yarışma esnasında sert davranmasına"na öngönderim yapılmıştır. "buradan" işaret adılı ile "Survivor"a artgönderim yapılmıştır. "bu_1" işaret adılı ile "ortak engelde canı acıyan yarışmacıya izin verme"ye artgönderim yapılmıştır. "bu_2" işaret adılı ile "Almeda'nın ortak engelde bilerek sert davranması"na artgönderim yapılmıştır. "bu_3" işaret adılı ile "Almeda'nın istemeden sert davrandığını söylemesi"ne artgönderim yapılmıştır. "şu" işaret sıfatı ile "konuşma anı"na artgönderim yapılmıştır.

*"9.4. Almeda: Ya aslında **o** engeli yağmurun dediği gibi **şöyle** yani ikimiz çıkıyorduk yukarı doğru. Yağmur aslında kolunu önce attı ama **oraya** çıkarken ikimiz aynı anda sıkıştık **oraya.** Evet, Yağmur'un kol önündeyken ben de **bu** şekilde yaptım doğru ama Yağmur'un dediği gibi e kasti bir şey asla yok ve **orada** bir 15 saniye kaldık zaten. Sıkışmıştık. Sonra ben önce çıkınca **oradan** ayağa kalktım. Çünkü **oradan** Yağmur da bacağını atınca ben de **oraya** hani adımla adımla çıktım ayakkabıyla. Çıkınca da büyük ihtimal emin değilim bak. Yağmur'un ayağına mı bastım acaba ne oldu **orada** bilmiyorum. Yağmur da geri geri suya düştü ayağıyla. Ben zaten olayın şokunda bir yağmura bir takıma bakıyorum. **Oradan** Efecan falan bağırıyor. Hani benim de beynim durdu **orada**. Ama gerçekten yemin ediyorum ki zaten Allah da görüyor. Ben asla kasti olarak… Gerçekten ona sakatlık vereyim diye ya da zarar vereyim diye bir şey yapmadım."*

Yukarıdaki metin parçacığında 9.4'de "o" işaret sıfatı ile "ortak engele"e artgönderim yapılmıştır. "şöyle" işaret adılı ile "Almeda'yla Yağmur'un aynı anda sıkıştıklarına ve Almeda'nın bilmeden Yağmur'un ayağına bastığı"na öngönderim yapılmıştır. "ora" işaret adılı ile "ortak engel"e artgönderim yapılmıştır. "bu" işaret sıfatı le "Almeda'nın Yağmur'a yaptığı sert hareketlerden biri"ne artgönderim yapılmıştır.

2.9.1.2.2. Değiştirim

Metinde 1 değiştirim örneği vardır.

"9.2. Yağmur: Ben zaten ortak engellerde e sert yarışmayı seven bir yarışmacıyım. Hani kimseye diyemem ben hiç kimseye bir şey yapmıyorum demiyorum. Ama bugün

*sanki bile bile lades oldu. Çünkü **Almeda Sema'ya da aynı şeyi yaptı**. Aslında şöyle bence zaten çok iyi yüzüyor atışı da sonradan çözdü bugün. Ama bugün ondan önde çıkabilecek herhangi bir yarışmacıyı tutup orada onu ekarte etmeye çalışıyor. Aslında bence ve ben ona söyledim hani dizimin döndüğünü, bir noktada söyledim. Ve çok tedirgin oldum. Çünkü geçen sene buradan sakatlık yaşayarak gittim buradan ve normalde de acı eşiğim çok yüksek. Hani bir şey olmadığı sürece bağırmam ya da etmem. Bugün gerçekten çok canım acıdı. Ama inatla hala bir şeyler yapmadığını söylüyor. Ben kendi fikrimi söylüyorum. Eğer biri bana e seslense Yağmur yapma ya da vesaire gibi ben ortak engelde ona izin verirdim ki daha önce de bunu yaşadığımız bir sürü yarışmacı oldu burada. Ama Almeda inadına bunu yapınca ben bunun altında iyi bir niyet aramıyorum. **Benden sonraki yarışta Sema'ya da aynı şeyi yaptığı için...** Ha belki içinde gerçekten bir yerlerde istemeden yaptığını söylüyor olabilir ama bu bana geçmiyor şu an."*

Yukarıdaki metin parçacığında 9.2'de eyleme dayalı değiştirim örneği vardır.

2.9.1.2.3. Eksilti

Metinde 23 eksilti örneği vardır. Bunlar özne, eylem, tümleç, tamlayan ve ek-eylem eksiltisi örnekleridir. Parantez içinde verilen ögeler metnin kendisinde olmayıp, sonradan eksiltiyi göstermek amacı ile eklenmiştir.

*"9.1. Muratı: **(Yağmur)** Almeda ile yaşadığın durumu bana **(Almeda ile)** değerlendirirseniz sevinirim."*

Yukarıdaki metin parçacığında 9.1'de "Yağmur" düşürülerek yan tümcenin öznesi eksiltilmiştir. "Almeda ile" düşürülerek tümleç eksiltilmiştir.

*9.2. Yağmur: Ben zaten ortak engellerde e sert yarışmayı seven bir yarışmacıyım. Hani kimseye diyemem ben hiç kimseye bir şey yapmıyorum demiyorum. Ama bugün sanki bile bile lades oldu. Çünkü Almeda Sema'ya da aynı şeyi yaptı. Aslında şöyle bence zaten **(Almeda)** çok iyi yüzüyor atışı da sonradan çözdü bugün. Ama bugün **(Almeda)** ondan önde çıkabilecek herhangi bir yarışmacıyı tutup orada onu ekarte etmeye çalışıyor. Aslında bence ve ben ona söyledim hani **(benim)** dizimin*

*döndüğünü, bir noktada söyledim. Ve **(ben)** çok tedirgin oldum. Çünkü geçen sene **(ben)** buradan sakatlık yaşayarak gittim buradan ve normalde de **(benim)** acı eşiğim çok yüksek**(tir).** Hani **(ben)** bir şey olmadığı sürece bağırmam ya da etmem. Bugün **(benim)** gerçekten çok canım acıdı. Ama **(Almeda)** inatla hala bir şeyler yapmadığını söylüyor. Ben kendi fikrimi söylüyorum. Eğer biri bana e seslense Yağmur yapma ya da vesaire gibi ben ortak engelde ona izin verirdim ki daha önce de **(bizim)** bunu yaşadığımız bir sürü yarışmacı oldu burada. Ama Almeda inadına bunu yapınca ben bunun altında iyi bir niyet aramıyorum. Benden sonraki yarışta Sema'ya da aynı şeyi yaptığı için... Ha belki **(Almeda)** içinde gerçekten bir yerlerde istemeden yaptığını söylüyor olabilir ama bu bana geçmiyor şu an."*
Yukarıdaki metin parçacığında 9.2'de "Almeda" düşürülerek özne eksiltilmiştir. "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir. "benim" düşürülerek tamlayan eksiltilmiştir. "+{tir}" düşürülerek ek-eylem eksiltilmiştir. "bizim" düşürülerek tamlayan eksiltilmiştir.

*"9.3. Murat2: Peki **(ben)** teşekkür ederim Almeda'ya da soralım"*
Yukarıdaki metin parçacığında 9.3'de "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir.

*"9.4. Almeda: Ya aslında o engeli yağmurun dediği gibi şöyle yani ikimiz çıkıyorduk yukarı doğru. Yağmur aslında kolunu önce attı ama oraya çıkarken ikimiz aynı anda sıkıştık oraya. Evet, Yağmur'un kol önündeyken ben de bu şekilde yaptım doğru ama Yağmur'un dediği gibi e kasti bir şey asla yok**(tu)** ve **(biz)** orada bir 15 saniye kaldık zaten. **(biz)** Sıkışmıştık. Sonra ben önce çıkınca oradan ayağa kalktım. Çünkü oradan Yağmur da bacağını atınca ben de oraya hani adımla adımla çıktım ayakkabıyla. Çıkınca da büyük ihtimal **(ben)** emin değilim bak. **(ben)** Yağmur'un ayağına mı bastım acaba ne oldu orada bilmiyorum. Yağmur da geri geri suya düştü ayağıyla. Ben zaten olayın şokunda bir yağmura bir takıma bakıyorum. Oradan Efecan falan bağırıyor. Hani benim de beynim durdu orada. Ama gerçekten **(ben)** yemin ediyorum ki zaten Allah da görüyor. Ben asla kasti olarak **(yapmadım)…** Gerçekten **(ben)** ona sakatlık vereyim diye ya da zarar vereyim diye bir şey yapmadım."*

Yukarıdaki metin parçacığında 9.4'de "-+{i-di}" düşürülerek ek-eylem eksiltilmiştir. "biz" düşürülerek özne eksiltilmiştir. "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir. "yapmadım" düşürülerek yüklem eksiltilmiştir.

2.9.1.2.4. Bağıntı Ögeleri

Metinde 4 metin parçacığında bağıntı ögesine rastlanmıştır. Bunlar: dA, çünkü, ama, ve, ya da, ile ve ki'dir.

*"9.1. Murat1: Almeda **ile** yaşadığın durumu bana değerlendirirseniz sevinirim."*

*9.2. Yağmur: Ben zaten ortak engellerde e sert yarışmayı seven bir yarışmacıyım. Hani kimseye diyemem ben hiç kimseye bir şey yapmıyorum demiyorum. **Ama** bugün sanki bile bile lades oldu. **Çünkü** Almeda Sema'ya **da** aynı şeyi yaptı. Aslında şöyle bence zaten çok iyi yüzüyor atışı **da** sonradan çözdü bugün. **Ama** bugün ondan önde çıkabilecek herhangi bir yarışmacıyı tutup orada onu ekarte etmeye çalışıyor. Aslında bence **ve** ben ona söyledim hani dizimin döndüğünü, bir noktada söyledim. **Ve** çok tedirgin oldum. **Çünkü** geçen sene buradan sakatlık yaşayarak gittim buradan **ve** normalde de acı eşiğim çok yüksek. Hani bir şey olmadığı sürece bağırmam **ya da** etmem. Bugün gerçekten çok canım acıdı. **Ama** inatla hala bir şeyler yapmadığını söylüyor. Ben kendi fikrimi söylüyorum. Eğer biri bana e seslense Yağmur yapma **ya da** vesaire gibi ben ortak engelde ona izin verirdim **ki** daha önce **de** bunu yaşadığımız bir sürü yarışmacı oldu burada. **Ama** Almeda inadına bunu yapınca ben bunun altında iyi bir niyet aramıyorum. Benden sonraki yarışta Sema'ya **da** aynı şeyi yaptığı için... Ha belki içinde gerçekten bir yerlerde istemeden yaptığını söylüyor olabilir **ama** bu bana geçmiyor şu an.*

*9.3. Murat2: Peki teşekkür ederim Almeda'ya **da** soralım*

*9.4. Almeda: Ya aslında o engeli yağmurun dediği gibi şöyle yani ikimiz çıkıyorduk yukarı doğru. Yağmur aslında kolunu önce attı **ama** oraya çıkarken ikimiz aynı anda sıkıştık oraya. Evet, Yağmur'un kol önündeyken ben **de** bu şekilde yaptım doğru ama Yağmur'un dediği gibi e kasti bir şey asla yok **ve** orada bir 15 saniye kaldık zaten. Sıkışmıştık. Sonra ben önce çıkınca oradan ayağa kalktım. **Çünkü** oradan Yağmur **da** bacağını atınca ben **de** oraya hani adımla adımla çıktım ayakkabıyla. Çıkınca **da** büyük ihtimal emin değilim bak. Yağmur'un ayağına mı bastım acaba ne oldu orada bilmiyorum. Yağmur **da** geri geri suya düştü ayağıyla. Ben zaten olayın şokunda bir*

*yağmura bir takıma bakıyorum. Oradan Efecan falan bağırıyor. Hani benim **de** beynim durdu orada. **Ama** gerçekten yemin ediyorum **ki** zaten Allah **da** görüyor. Ben asla kasti olarak… Gerçekten ona sakatlık vereyim diye **ya da** zarar vereyim diye bir şey yapmadım."*

2.9.2. Bağdaşıklık Değerlendirmesi

2.9.2.1. Konu Ayrımı, Odak ve Konu Değiştirme İşaretleyicileri

Konu ayrımı konusunda konuşucular kendi isimleriyle yazılmışlardır. Her bir konuşmalarında isimlerinin yanına numaralandırma konulmuştur ($Murat_{1,2,...}$). Bu bölümde konuşucular birbirleriyle aynı bağlamda cevap verebiliyor mu, cevap verebiliyorsa aynı bağlam içerisinde konu ayrımı olmuş mu, konu ayrımı olmuşsa hangi konuşma düzenlilikleri kullanılmış ve odak hangi ögeler üzerine kaymış sorularına cevap aranacaktır. Metne bütün olarak bakılmıştır, metin parçacıklara ayrılmamıştır.

*"9.1. $Murat_1$: **Almeda ile yaşadığın durumu** bana değerlendirirseniz sevinirim.*

*9.2. Yağmur: Ben zaten ortak engellerde e sert yarışmayı seven bir yarışmacıyım. Hani kimseye diyemem ben hiç kimseye bir şey yapmıyorum demiyorum. Ama bugün sanki bile bile lades oldu. Çünkü Almeda Sema'ya da aynı şeyi yaptı. Aslında şöyle bence zaten çok iyi yüzüyor atışı da sonradan çözdü bugün. **Ama bugün ondan önde çıkabilecek herhangi bir yarışmacıyı tutup orada onu ekarte etmeye çalışıyor.** Aslında bence ve ben ona söyledim hani dizimin döndüğünü, bir noktada söyledim. Ve çok tedirgin oldum. Çünkü geçen sene buradan sakatlık yaşayarak gittim buradan ve normalde de acı eşiğim çok yüksek. Hani bir şey olmadığı sürece bağırmam ya da etmem. Bugün gerçekten çok canım acıdı. Ama inatla hala bir şeyler yapmadığını söylüyor. Ben kendi fikrimi söylüyorum. Eğer biri bana e seslense Yağmur yapma ya da vesaire gibi ben ortak engelde ona izin verirdim ki daha önce de bunu yaşadığımız bir sürü yarışmacı oldu burada. Ama **Almeda inadına bunu yapınca ben bunun altında iyi bir niyet aramıyorum.** Benden sonraki yarışta Sema'ya da aynı şeyi yaptığı için... Ha belki içinde gerçekten bir yerlerde istemeden yaptığını söylüyor olabilir ama bu bana geçmiyor şu an.*

9.3. $Murat_2$: Peki teşekkür ederim Almeda'ya da soralım

9.4. Almeda: Ya aslında o engeli yağmurun dediği gibi şöyle yani ikimiz çıkıyorduk yukarı doğru. Yağmur aslında kolunu önce attı ama oraya çıkarken ikimiz aynı anda sıkıştık oraya. Evet, Yağmur'un kol önündeyken ben de bu şekilde yaptım doğru ama Yağmur'un dediği gibi e kasti bir şey asla yok ve orada bir 15 saniye kaldık zaten. Sıkışmıştık. Sonra ben önce çıkınca oradan ayağa kalktım. Çünkü oradan Yağmur da bacağını atınca ben de oraya hani adımla adımla çıktım ayakkabıyla. Çıkınca da büyük ihtimal emin değilim bak. Yağmur'un ayağına mı bastım acaba ne oldu orada bilmiyorum. Yağmur da geri geri suya düştü ayağıyla. Ben zaten olayın şokunda bir yağmura bir takıma bakıyorum. Oradan Efecan falan bağırıyor. Hani benim de beynim durdu orada. Ama gerçekten yemin ediyorum ki zaten Allah da görüyor. ***Ben asla kasti olarak… Gerçekten ona sakatlık vereyim diye ya da zarar vereyim diye bir şey yapmadım****."*

Yukarıdaki metinde 9.1 ve 9.2'de odak koyu yazılan kısımda verilmiştir. Odak "Almeda'nın Yağmur'a ortak engelde sert davranması"dır. Metnin geri kalanında 9.4'te odak ve konu ayrımı olmamıştır.

2.9.2.2. Amaç

Amaç konuşucu odaklıdır. Konuşucuların bu sözel metinde amacı aynı konuyu kendi açılarından anlatarak kendilerini haklı çıkarmaktır. Bu amaç doğrultusunda bağlaşıklığı ve bağdaşıklığı sağlamak zorundadır. Bu metinde konuşucular amacını gerçekleştirmiştir.

2.9.2.3. Bilgisellik

Bu metinde Murat soruyu soran yani bilgiyi talep edendir. Yağmur ve Almeda bilginin talep edildiği kişilerdir. Aşağıda metindeki yeni ve eski bilgi yapısına bakılacaktır.

"9.1. Murat1: ***Almeda ile yaşadığın durumu bana değerlendirirseniz*** *sevinirim.*

9.2. Yağmur: ***Ben zaten ortak engellerde e sert yarışmayı seven bir yarışmacıyım****. Hani kimseye diyemem ben hiç kimseye bir şey yapmıyorum demiyorum. Ama bugün sanki bile bile lades oldu. Çünkü Almeda Sema'ya da aynı şeyi yaptı. Aslında şöyle bence zaten çok iyi yüzüyor atışı da sonradan çözdü bugün. Ama* ***bugün ondan önde***

çıkabilecek herhangi bir yarışmacıyı tutup orada onu ekarte etmeye çalışıyor. *Aslında bence ve ben ona söyledim hani dizimin döndüğünü, bir noktada söyledim. Ve çok tedirgin oldum. Çünkü geçen sene buradan sakatlık yaşayarak gittim buradan ve normalde de* ***acı eşiğim çok yüksek***. *Hani bir şey olmadığı sürece bağırmam ya da etmem.* ***Bugün gerçekten çok canım acıdı***. *Ama inatla hala bir şeyler yapmadığını söylüyor. Ben kendi fikrimi söylüyorum. Eğer biri bana e seslense Yağmur yapma ya da vesaire gibi ben ortak engelde ona izin verirdim ki daha önce de bunu yaşadığımız bir sürü yarışmacı oldu burada. Ama* ***Almeda inadına bunu yapınca ben bunun altında iyi bir niyet aramıyorum. Benden sonraki yarışta Sema'ya da aynı şeyi yaptığı için****... Ha belki içinde gerçekten bir yerlerde istemeden yaptığını söylüyor olabilir ama bu bana geçmiyor şu an.*

9.3. Murat₂: Peki teşekkür ederim ***Almeda'ya da soralım***

9.4. Almeda: Ya aslında o engeli yağmurun dediği gibi şöyle yani ikimiz çıkıyorduk yukarı doğru. Yağmur aslında kolunu önce attı ama oraya çıkarken ikimiz aynı anda sıkıştık oraya. Evet, Yağmur'un kol önündeyken ben de bu şekilde yaptım doğru ama ***Yağmur'un dediği gibi e kasti bir şey asla yok*** *ve orada bir 15 saniye kaldık zaten. Sıkışmıştık. Sonra ben önce çıkınca oradan ayağa kalktım. Çünkü oradan Yağmur da bacağını atınca ben de oraya hani adımla adımla çıktım ayakkabıyla. Çıkınca da büyük ihtimal emin değilim bak. Yağmur'un ayağına mı bastım acaba ne oldu orada bilmiyorum. Yağmur da geri geri suya düştü ayağıyla. Ben zaten olayın şokunda bir yağmura bir takıma bakıyorum. Oradan Efecan falan bağırıyor. Hani benim de beynim durdu orada. Ama gerçekten yemin ediyorum ki zaten Allah da görüyor. Ben asla kasti olarak… Gerçekten ona sakatlık vereyim diye ya da zarar vereyim diye bir şey yapmadım."*

Yukarıdaki metinde 9.1'de Murat yeni bilgiyi talep etmiştir. 9.2'de Yağmur "ortak engellerde sert yarışmayı sevdiğini", "Almeda'nın kendinden daha iyi yarışmacılara ortak engellerde sert davrandığını", "acı eşiğinin çok yüksek olduğunu fakat bugün canının çok acıdığını", "Almeda'nın Sema'ya da aynı şeyi yaptığı için iyi niyetle bu sertliği yapmadığını düşündüğü" yeni bilgisini vermiştir. 9.3'de Murat Almeda'dan

yeni bilgiyi talep etmiştir. 9.4'de Almeda "Yağmur'un dediği gibi bilerek sert davranmadığı" yeni bilgisini vermiştir.

2.9.2.4. Kabul Edilebilirlik

Kabul edilebilirlik dinleyici tarafından değerlendirilen bir ölçüttür. Yukarıda yer alan Şema 2'ye göre dinleyicilerin cevapları değerlendirilmiştir.

"9.1. Murat1: Almeda ile yaşadığın durumu bana değerlendirirseniz sevinirim. 9.2. Yağmur: Ben zaten ortak engellerde e sert yarışmayı seven bir yarışmacıyım. Hani kimseye diyemem ben hiç kimseye bir şey yapmıyorum demiyorum. Ama bugün sanki bile bile lades oldu. Çünkü Almeda Sema'ya da aynı şeyi yaptı. Aslında şöyle bence zaten çok iyi yüzüyor atışı da sonradan çözdü bugün. Ama bugün ondan önde çıkabilecek herhangi bir yarışmacıyı tutup orada onu ekarte etmeye çalışıyor. Aslında bence ve ben ona söyledim hani dizimin döndüğünü, bir noktada söyledim. Ve çok tedirgin oldum. Çünkü geçen sene buradan sakatlık yaşayarak gittim buradan ve normalde de acı eşiğim çok yüksek. Hani bir şey olmadığı sürece bağırmam ya da etmem. Bugün gerçekten çok canım acıdı. Ama inatla hala bir şeyler yapmadığını söylüyor. Ben kendi fikrimi söylüyorum. Eğer biri bana e seslense Yağmur yapma ya da vesaire gibi ben ortak engelde ona izin verirdim ki daha önce de bunu yaşadığımız bir sürü yarışmacı oldu burada. Ama Almeda inadına bunu yapınca ben bunun altında iyi bir niyet aramıyorum. Benden sonraki yarışta Sema'ya da aynı şeyi yaptığı için... Ha belki içinde gerçekten bir yerlerde istemeden yaptığını söylüyor olabilir ama bu bana geçmiyor şu an.

9.3. Murat2: Peki teşekkür ederim Almeda'ya da soralım

9.4. Almeda: Ya aslında o engeli yağmurun dediği gibi şöyle yani ikimiz çıkıyorduk yukarı doğru. Yağmur aslında kolunu önce attı ama oraya çıkarken ikimiz aynı anda sıkıştık oraya. Evet, Yağmur'un kol önündeyken ben de bu şekilde yaptım doğru ama Yağmur'un dediği gibi e kasti bir şey asla yok ve orada bir 15 saniye kaldık zaten. Sıkışmıştık. Sonra ben önce çıkınca oradan ayağa kalktım. Çünkü oradan Yağmur da bacağını atınca ben de oraya hani adımla adımla çıktım ayakkabıyla. Çıkınca da büyük ihtimal emin değilim bak. Yağmur'un ayağına mı bastım acaba ne oldu orada bilmiyorum. Yağmur da geri geri suya düştü ayağıyla. Ben zaten olayın şokunda bir

yağmura bir takıma bakıyorum. Oradan Efecan falan bağırıyor. Hani benim de beynim durdu orada. Ama gerçekten yemin ediyorum ki zaten Allah da görüyor. Ben asla kasti olarak… Gerçekten ona sakatlık vereyim diye ya da zarar vereyim diye bir şey yapmadım."

Yukarıdaki metindeki tüm kısımlar dil kullanıcısı tarafından "kabul edilebilir" ifadelerdir. Çünkü bu metinde konu ve odak değişimi yoktur. Dolayısıyla konuşma düzenlilikleri olmadan odak ve konu ayrımı meydana gelmediği için dil kullanıcısına *tuhaf, kabul edilemez* ve bunun gibi diğer kullanımlar metinde mevcut değildir.

2.9.2.5. Durumsallık

Durumsallık başlığı altın metinde söylem alanı, söylem biçemi ve söylem kipi incelenecektir.

*"9.1. Murat1: **Almeda ile yaşadığın durumu bana değerlendirirseniz sevinirim.***

9.2. Yağmur: Ben zaten ortak engellerde e sert yarışmayı seven bir yarışmacıyım. Hani kimseye diyemem ben hiç kimseye bir şey yapmıyorum demiyorum. Ama bugün sanki bile bile lades oldu. Çünkü Almeda Sema'ya da aynı şeyi yaptı. Aslında şöyle bence zaten çok iyi yüzüyor atışı da sonradan çözdü bugün. Ama bugün ondan önde çıkabilecek herhangi bir yarışmacıyı tutup orada onu ekarte etmeye çalışıyor. Aslında bence ve ben ona söyledim hani dizimin döndüğünü, bir noktada söyledim. Ve çok tedirgin oldum. Çünkü geçen sene buradan sakatlık yaşayarak gittim buradan ve normalde de acı eşiğim çok yüksek. Hani bir şey olmadığı sürece bağırmam ya da etmem. Bugün gerçekten çok canım acıdı. Ama inatla hala bir şeyler yapmadığını söylüyor. Ben kendi fikrimi söylüyorum. Eğer biri bana e seslense Yağmur yapma ya da vesaire gibi ben ortak engelde ona izin verirdim ki daha önce de bunu yaşadığımız bir sürü yarışmacı oldu burada. Ama Almeda inadına bunu yapınca ben bunun altında iyi bir niyet aramıyorum. Benden sonraki yarışta Sema'ya da aynı şeyi yaptığı için... Ha belki içinde gerçekten bir yerlerde istemeden yaptığını söylüyor olabilir ama bu bana geçmiyor şu an.

*9.3. Murat2: Peki teşekkür ederim **Almeda'ya da soralım***

9.4. Almeda: Ya aslında o engeli yağmurun dediği gibi şöyle yani ikimiz çıkıyorduk yukarı doğru. Yağmur aslında kolunu önce attı ama oraya çıkarken ikimiz aynı anda sıkıştık oraya. Evet, Yağmur'un kol önündeyken ben de bu şekilde yaptım doğru ama Yağmur'un dediği gibi e kasti bir şey asla yok ve orada bir 15 saniye kaldık zaten. Sıkışmıştık. Sonra ben önce çıkınca oradan ayağa kalktım. Çünkü oradan Yağmur da bacağını atınca ben de oraya hani adımla adımla çıktım ayakkabıyla. Çıkınca da büyük ihtimal emin değilim bak. Yağmur'un ayağına mı bastım acaba ne oldu orada bilmiyorum. Yağmur da geri geri suya düştü ayağıyla. Ben zaten olayın şokunda bir yağmura bir takıma bakıyorum. Oradan Efecan falan bağırıyor. Hani benim de beynim durdu orada. Ama gerçekten yemin ediyorum ki zaten Allah da görüyor. Ben asla kasti olarak… Gerçekten ona sakatlık vereyim diye ya da zarar vereyim diye bir şey yapmadım."

Söylem Alanı: Murat, Almeda ve Yağmur arasında oyun sırasında meydana gelen fiziksel sertliğin ayrıntılarını öğrenmek istemiştir.

Söylem Biçemi: Murat bilgiyi talep eden, Yağmur ve Almeda bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak Murat yönlendiren, yargılayan ve üst konumdadır. Bu statü durum boyunca korunmuştur.

Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

Metin 10[19]

"10.1. Ayşe: Pınar şu an son çırpınışlarında. Haklı çıkacak bir yer bulmadıkça gece gündüz düşünüyor böyle nerede haklı çıkabilirim ben acaba. A olmadı B'ye geçeyim B olmadı C'ye geçeyim. Böyle sürekli seçenek değiştirmede. Yok, ben Sevgi'nin arkasından konuşmuşum. E… bunu da söyledi. Sevgiyle biz bunu aramızda zaten halletmiştik. E… onu da yine eksi üstünü çizdi. Sonra dedi ki başka nereden vurabilirim. A… bir düşüneyim Fareli Köy'ün Kavalcısı Ayşe. Kaval tutuyor diğerleri fare. Saçma sapan benzetme dışında cümle kuramıyor. Sürekli böyle gelmiş atarlanıp sürekli laf ebeliği yapıyor. Ben onun kadar iyi değilim o işte. Ama ben burada kimsenin

[19] https://www.youtube.com/watch?v=xbDPETLFWk8. Erişim tarihi: 01.04.2025

hakkını yiyecek bir insan da değilim. Hiçbir zaman öyle bir insan da olmadım. Olmayacağım da.

10.2. Murat1: Teşekkürler Ayşe. Sevgi. En son Pınar tekrar sana döneceğim.

10.3. Sevgi: Pınar Abla bel altına girmeyi çok iyi biliyor. E… Adada dedi erkek barakasını temizleyen Sevgi mi söylüyor bunu dedi. E… ben evet erkek barakası temizledim. Sebebi de şu Çünkü bizim defalarca kez barakamızın üstü su aldığında erkekler bizim barakamızın üstündeki suyu boşalttı. Ben vefasız bir insan değilim. Ada hayatında da gayet çalışan bir insanım. Yan gel Osman bir kilo bostan yapmıyorum kendisi gibi. Sürekli arkada yatan bir insan da değilim. Hem düelloya çıkma ihtimalinin olduğunu bile bile… Kaldı ki takım gayet büyük bir farkla kırmızı şey All Star takımı önde giderken e… yine çıktım. Yorulacağımı bile bile performansımı gösterdim. Elimden geleni yaptım. Onun yaptığı gibi belirli matematikleri kovalamadım. Kendi matematiğinin dışında artık Sevgi sen bunu kaybettin şunu kazandın deyip benim matematiğime de geçmiş. E… Pınar abla edebiyattan vuruyor beni. Beni hiçbir şekilde edebiyattan vurmasın. Bu kadar çok çenesinin çalışacağına keşke birazcık ayakları çalışsaydı da parkurda görseydik. Teşekkür ederim.

10.4. Murat2: Pınar

10.5. Pınar: Vallahi ben tekrar söylüyorum. Bunların yapmaya çalıştığı gibi e.. algı gibi benim performansım hiç de kötü değil. Madem performansım kötü neden Sevgi'yle yan yana görülmüşüm? Madem performansım kötü neden ben doktor raporu alıp oynamadığımda takımı yalnız bırakmış oluyorum. Takımın o zaman bunu avantaj olarak görmesi gerekir. Sonuç olarak olimpiyattan vesaireden bahsetti diyor. Ayşe bana başarısız dediğinde ben bunu söyledim. Kusura bakmasın da ben onun yaşındayken üniversiteyi spor bursuyla okumuş, Amerika'da kolejler şampiyonu olmuş, sonrasında Boğaziçi'nde yüksek lisansını yapmış ve olimpiyata gitmiş bir tipim. İki lobutu daha geç deviriyorum diye de başarısız değilim. Başarı vizyonu böyle olan bir arkadaşla zaten benim konuşacak bir şeyim yok."

2.10.1. Bağlaşıklık Değerlendirmesi

2.10.1.1. Sözcüksel Bağlaşıklık

2.10.1.1.1. Genel

2.10.1.1.1.1. Yineleme:

Metnin genelinde baskın olarak yinelenen öge yoktur. Aşağıda metin parçacıklarına ayırarak yinelenen ögeler incelenmiştir

"10.1. Ayşe: Pınar şu an son çırpınışlarında. ***Haklı çık****acak bir yer bulmadıkça gece gündüz* ***düşün****üyor* ***böyle nere****de* ***haklı çık****abilirim* ***ben*** *acaba. A* ***olmadı B'ye geçeyim B olmadı C'ye geçeyim. Böyle*** *sürekli seçenek değiştirmede. Yok,* ***ben Sevgi****'nin arkasından konuşmuşum. E…* ***bunu*** *da söyledi.* ***Sevgi****yle biz* ***bunu*** *aramızda zaten halletmiştik. E… onu* ***da*** *yine eksi üstünü çizdi. Sonra dedi ki başka* ***nere****den vurabilirim. A… bir* ***düşün****eyim* ***Fare****li Köy'ün* ***Kaval****cısı Ayşe.* ***Kaval*** *tutuyor diğerleri* ***fare****. Saçma sapan benzetme dışında cümle kuramıyor.* ***Sürekli böyle*** *gelmiş atarlanıp* ***sürekli*** *laf ebeliği yapıyor.* ***Ben*** *onun kadar iyi* ***değilim*** *o işte. Ama* ***ben*** *burada kimsenin hakkını yiyecek* ***bir insan da değilim****. Hiçbir zaman öyle* ***bir insan*** *da* ***olma****dım.* ***Olma****yacağım* ***da****."*

Yukarıdaki metin parçacığında "Sevgi" sözcüğü, "haklı çık-" eylemi, "de-" eylemi, "…olmadı …'e geçeyim" yan tümcesi, "fare" sözcüğü, "kaval" sözcüğü, "bir insan" kalıbı, "olma-" eylemi, "da" bağlacı, "ben" sözcüğü, "düşün-" eylemi, "böyle" sözcüğü, "nere" sözcüğü, "değilim" sözcüğü, "bunu" sözcüğü, "sürekli" sözcüğü, yinelenmiştir.

"10.3. Sevgi: ***Pınar Abla*** *bel altına girmeyi* ***çok*** *iyi biliyor. E… Adada* ***de****di* ***erkek barakası****nı* ***temizle****yen* ***Sevgi*** *mi söylüyor bunu* ***de****di.* ***E…*** ***ben*** *evet* ***erkek barakası temizle****dim.* ***Sebebi*** *de şu Çünkü bizim defalarca kez* ***baraka****mızın* ***üst****ü su aldığında* ***erkek****ler bizim barakamızın* ***üst****ündeki suyu boşalttı.* ***Ben*** *vefasız bir* ***insan değilim****. Ada hayatında da gayet çalışan* ***bir insanım.*** *Yan gel Osman* ***bir*** *kilo bostan yapmıyorum* ***kendisi gibi.*** *Sürekli arkada yatan* ***bir insan*** *da* ***değilim****. Hem düelloya çıkma ihtimalinin olduğunu* ***bile bile****… Kaldı ki takım gayet büyük* ***bir*** *farkla kırmızı şey All Star takımı önde giderken e… yine çıktım. Yorulacağımı* ***bile bile*** *performansımı gösterdim. Elimden geleni yaptım. Onun yaptığı* ***gibi*** *belirli* ***matematik****leri kovalamadım.* ***Kendi matematiğinin*** *dışında artık* ***Sevgi*** *sen bunu kaybettin şunu kazandın deyip* ***ben****im* ***matematiğ****ime de geçmiş. E…* ***Pınar abla edebiyattan vur****uyor* ***beni. Beni*** *hiçbir şekilde* ***edebiyattan vurma****sın. Bu kadar* ***çok***

*çenesinin **çalış**acağına keşke birazcık ayakları **çalış**saydı da parkurda görseydik. Teşekkür ederim."*

Yukarıdaki metin parçacığında "Pınar Abla" sözcüğü, "erkek barakasını temizle-" eylemi, "… insan değilim" tümcesi, "erkek" sözcüğü, "baraka" sözcüğü, "kendi" sözcüğü", "matematik" sözcüğü", "beni edebiyattan vur-" eylemi, "çalış-" eylemi, "de-" eylemi, "çok" sözcüğü, "ben" sözcüğü, "üst" sözcüğü, "bile bile" sözcüğü yinelenmiştir.

*"10.5. Pınar: Vallahi **ben** tekrar **söylü**yorum. Bunların yapmaya çalıştığı gibi e.. algı gibi **ben**im **performans**ım hiç de **kötü** değil. Madem **performans**ım **kötü neden** Sevgi'yle yan yana görülmüşüm? Madem **performans**ım **kötü neden ben** doktor raporu alıp oynamadığımda **takım**ı yalnız bırakmış oluyorum. **Takım**ın o zaman bunu avantaj olarak görmesi gerekir. Sonuç olarak **olimpiyat**tan vesaireden bahsetti diyor. Ayşe **bana** başarısız dediğinde **ben** bunu **söyle**dim. Kusura bakmasın da **ben** onun yaşındayken üniversiteyi spor bursuyla okumuş, Amerika'da kolejler şampiyonu olmuş, sonrasında Boğaziçi'nde yüksek lisansını yapmış ve **olimpiyat**a gitmiş bir tipim. İki lobutu daha geç deviriyorum diye de başarısız değilim. Başarı vizyonu böyle olan bir arkadaşla zaten **ben**im konuşacak bir şeyim yok."*

Yukarıdaki metin parçacığında "performans" sözcüğü, "kötü" sözcüğü, "neden" sözcüğü, "takım" sözcüğü, "olimpiyat" sözcüğü, "ben" sözcüğü, "söyle-" eylemi yinelenmiştir.

2.10.1.1.1.2. Eş Veya Yakın Anlamlı Sözcük Kullanımı

Metinde 2 eş ve yakın anlamlı sözcük örneğine rastlanmıştır.

*"10.3. Sevgi: Pınar Abla bel altına girmeyi çok iyi biliyor. E… Adada dedi erkek barakasını temizleyen Sevgi mi söylüyor bunu dedi. E… ben evet erkek barakası temizledim. Sebebi de şu Çünkü bizim defalarca kez barakamızın üstü su aldığında erkekler bizim barakamızın üstündeki suyu boşalttı. Ben vefasız bir insan değilim. Ada hayatında da gayet çalışan bir insanım. **Yan gel Osman bir kilo bostan** yapmıyorum kendisi gibi**. Sürekli arkada yatan** bir insan da değilim. Hem düelloya çıkma ihtimalinin olduğunu bile bile… Kaldı ki takım gayet büyük bir farkla kırmızı şey All Star takımı önde giderken e… yine çıktım. Yorulacağımı bile bile performansımı gösterdim. Elimden geleni yaptım. Onun yaptığı gibi belirli matematikleri*

kovalamadım. Kendi matematiğinin dışında artık Sevgi sen bunu kaybettin şunu kazandın deyip benim matematiğime de geçmiş. E… Pınar abla edebiyattan vuruyor beni. Beni hiçbir şekilde edebiyattan vurmasın. Bu kadar çok çenesinin çalışacağına Keşke birazcık ayakları çalışsaydı da parkurda görseydik. Teşekkür ederim."
Yukarıdaki metin parçacığında "yan gel Osman bir kilo bostan yap-" ve "sürekli arkada yat-" eylemleri eş anlamlı olarak kullanılmıştır.

"10.5. Pınar: Vallahi ben tekrar söylüyorum. Bunların yapmaya çalıştığı gibi e.. algı gibi benim performansım hiç de kötü değil. Madem performansım kötü neden Sevgi'yle yan yana görülmüşüm? Madem performansım kötü neden ben doktor raporu alıp oynamadığımda takımı yalnız bırakmış oluyorum. Takımın o zaman bunu avantaj olarak görmesi gerekir. Sonuç olarak olimpiyattan vesaireden bahsetti diyor. Ayşe bana başarısız dediğinde ben bunu ***söyledim.*** *Kusura bakmasın da ben onun yaşındayken üniversiteyi spor bursuyla okumuş, Amerika'da kolejler şampiyonu olmuş, sonrasında Boğaziçi'nde yüksek lisansını yapmış ve olimpiyata gitmiş bir tipim. İki lobutu daha geç deviriyorum diye de başarısız değilim. Başarı vizyonu böyle olan bir arkadaşla zaten benim* ***konuşacak*** *bir şeyim yok."*
Yukarıdaki metin parçacığında "söyle-" ve "konuş-" eylemleri yakın anlamlı olarak kullanılmıştır.

2.10.1.1.1.3. Karşıtlık

Metinde 3 karşıtlık ilişki örneğine rastlanmıştır.

"10.1. Ayşe: Pınar şu an son çırpınışlarında. Haklı çıkacak bir yer bulmadıkça ***gece gündüz*** *düşünüyor böyle nerede haklı çıkabilirim ben acaba. A olmadı B'ye geçeyim B olmadı C'ye geçeyim. Böyle sürekli seçenek değiştirmede. Yok, ben Sevgi'nin arkasından konuşmuşum. E… bunu da söyledi. Sevgiyle biz bunu aramızda zaten halletmiştik. E… onu da yine eksi üstünü çizdi. Sonra dedi ki başka nereden vurabilirim. A… bir düşüneyim Fareli Köy'ün Kavalcısı Ayşe. Kaval tutuyor diğerleri fare. Saçma sapan benzetme dışında cümle kuramıyor. Sürekli böyle gelmiş atarlanıp sürekli laf ebeliği yapıyor. Ben onun kadar iyi değilim o işte. Ama ben burada kimsenin hakkını yiyecek bir insan da değilim. Hiçbir zaman öyle bir insan da olmadım. Olmayacağım da."*

Yukarıdaki metin parçacığında “gece” ve “gündüz” sözcükleri arasında karşıtlık ilişkisi vardır.

“10.3. Sevgi: Pınar Abla bel altına girmeyi çok iyi biliyor. E… Adada dedi erkek barakasını temizleyen Sevgi mi söylüyor bunu dedi. E… ben evet erkek barakası temizledim. Sebebi de şu Çünkü bizim defalarca kez barakamızın üstü su aldığında erkekler bizim barakamızın üstündeki suyu boşalttı. Ben vefasız bir insan değilim. Ada hayatında da gayet ***çalışan*** *bir insanım. Yan gel Osman bir kilo bostan yapmıyorum kendisi gibi.* ***Sürekli arkada yatan*** *bir insan da değilim. Hem düelloya çıkma ihtimalinin olduğunu bile bile… Kaldı ki takım gayet büyük bir farkla kırmızı şey All Star takımı önde giderken e… yine çıktım. Yorulacağımı bile bile performansımı gösterdim. Elimden geleni yaptım. Onun yaptığı gibi belirli matematikleri kovalamadım. Kendi matematiğinin dışında artık Sevgi sen bunu* ***kaybettin*** *şunu* ***kazandın*** *deyip benim matematiğime de geçmiş. E… Pınar abla edebiyattan vuruyor beni. Beni hiçbir şekilde edebiyattan vurmasın. Bu kadar çok çenesinin çalışacağına Keşke birazcık ayakları çalışsaydı da parkurda görseydik. Teşekkür ederim.”*

Yukarıdaki metin parçacığında “sürekli arkada yatan” ve “çalışan” sözcükleri ve “kaybet-” ve “kazan-” eylemleri arasında karşıtlık ilişkisi vardır.

2.10.1.1.1.4. Üst Anlamlı Sözcük

Metinde rastlanmamıştır.

2.10.1.1.2. Anlık

2.10.1.1.2.1. Denklik

Metinde rastlanmamıştır.

2.10.1.1.2.2. Adlandırma

Metinde rastlanmamıştır.

2.10.1.1.2.3. Benzetme

Metinde 1 benzetme örneğine rastlanmıştır.

“10.1. Ayşe: Pınar şu an son çırpınışlarında. Haklı çıkacak bir yer bulmadıkça gece gündüz düşünüyor böyle nerede haklı çıkabilirim ben acaba. A olmadı B'ye geçeyim B olmadı C'ye geçeyim. Böyle sürekli seçenek değiştirmede. Yok, ben Sevgi’nin

arkasından konuşmuşum. E… bunu da söyledi. Sevgiyle biz bunu aramızda zaten halletmiştik. E… onu da yine eksi üstünü çizdi. Sonra dedi ki başka nereden vurabilirim. A… bir düşüneyim ***Fareli Köy'ün Kavalcısı Ayşe. Kaval tutuyor diğerleri fare.*** *Saçma sapan benzetme dışında cümle kuramıyor. Sürekli böyle gelmiş atarlanıp sürekli laf ebeliği yapıyor. Ben onun kadar iyi değilim o işte. Ama ben burada kimsenin hakkını yiyecek bir insan da değilim. Hiçbir zaman öyle bir insan da olmadım. Olmayacağım da."*

Yukarıdaki metin parçacığında benzeyen unsur "Ayşe", kendisine benzetilen unsur "Fareli Köy'ün Kavalcısı"dır. Ayşe, Fareli Köyün Kavalcısına benzetilmiştir. Takımdaki Ayşe'nin arkadaşları da fareye benzetilmiştir.

2.10.1.2. Dilbilgisel Bağlaşıklık

2.10.1.2.1. Gönderim

2.10.1.2.1.1. Kişi üzerinden gönderim

Metinde 57 adet kişi üzerinden gönderim örneği vardır.

*"10.1. Ayşe: Pınar şu an son çırpınışlarında. Haklı çıkacak bir yer bulmadıkça gece gündüz düşünüyor+**Ø** böyle nerede haklı çıkabilirim* ***ben₁*** *acaba. A olmadı B'ye geçeyi**m₁** B olmadı C'ye geçeyi**m₁**. Böyle sürekli seçenek değiştirmede+**Ø**. Yok,* ***ben₂*** *Sevgi'nin arkasından konuşmuşum. E… bunu da söyledi+**Ø**. Sevgiyle* ***biz*** *bunu aramızda zaten halletmiştik. E… onu da yine eksi üstünü çizdi+**Ø**. Sonra dedi+**Ø** ki başka nereden vurabiliri**m₁**. A… bir düşüneyi**m₁** Fareli Köy'ün Kavalcısı Ayşe. Kaval tutuyor+**Ø** **diğerleri** fare. Saçma sapan benzetme dışında cümle kuramıyor+**Ø**. Sürekli böyle gelmiş atarlanıp sürekli laf ebeliği yapıyor+**Ø**.* ***Ben₂*** ***o****nun kadar iyi değilim o işte. Ama* ***ben*** *burada kimsenin hakkını yiyecek bir insan da değilim. Hiçbir zaman öyle bir insan da olmadı**m₂**. Olmayacağı**m₂** da."*

Yukarıdaki metin parçacığında 10.1'de "ben$_1$" adılı ile Pınar'a artgönderim yapılmıştır. 3.TK eki ile Pınar'a artgönderim yapılmıştır. 1.TK$_1$ eki ile Pınar'a artgönderim yapılmıştır. "ben$_2$" adılı ile Ayşe kendisine artgönderim yapmıştır. "biz" adılı ile Ayşe ve Sevgiye artgönderim yapılmıştır. "diğerleri" adılı ile takımın geri kalanına artgönderim yapılmıştır. 1.TK$_2$ eki ile Ayşe kendisine artgönderim yapmıştır.

"10.2. Murat$_1$: Teşekkürler Ayşe. Sevgi. En son Pınar tekrar ***sana*** *döneceği**m**."*

Yukarıdaki metin parçacığında 10.2'de "sen" adılı ile Pınar'a artgönderim yapılmıştır. 1 TK eki ile Murat kendisine artgönderim yapmıştır.

*"10.3. Sevgi: Pınar Abla bel altına girmeyi çok iyi biliyor. E… Adada dedi+**Ø** erkek barakasını temizleyen Sevgi mi söylüyor bunu dedi. E… **ben** evet erkek barakası temizledim. Sebebi de şu. Çünkü **biz**im defalarca kez barakamızın üstü su aldığında erkekler **biz**im barakamızın üstündeki suyu boşalttı. **Ben** vefasız bir insan değilim. Ada hayatında da gayet çalışan bir insanı**m**. Yan gel Osman bir kilo bostan yapmıyoru**m** **kendi**si gibi. Sürekli arkada yatan bir insan da değili**m**. Hem düelloya çıkma ihtimali**n**in olduğunu bile bile… Kaldı ki takım gayet büyük bir farkla kırmızı şey All Star takımı önde giderken e… yine çıktı**m.** Yorulacağ**ım**ı bile bile performans**ım**ı gösterdi**m**. Eli**m**den geleni yaptı**m**. **O**nun yaptığı gibi belirli matematikleri kovalamadı**m**. **Kendi** matematiğinin dışında artık Sevgi **sen** bunu kaybettin şunu kazandın deyip **ben**im matematiğime de geçmiş. E… Pınar abla edebiyattan vuruyor **ben**i. **Ben**i hiçbir şekilde edebiyattan vurma**sın**. Bu kadar çok çenes**i**nin çalışacağına keşke birazcık ayakları çalışsaydı da parkurda görseydik. Teşekkür ederi**m**."*

Yukarıdaki metin parçacığında 10.3'de 3.TK eki ile Pınar'a artgönderim yapılmıştır. "ben" adılı ile Sevgi kendisine artgönderim yapmıştır. "biz" adılı ile takımdaki kızlara artgönderim yapılmıştır. 1.TK eki ile Sevgi kendisine artgönderim yapmıştır. "kendi" adılı ile Pınar'a artgönderim yapılmıştır. 1.TK iyelik eki ile Sevgi kendisine artgönderim yapmıştır. 1.TK bildirme eki ile Sevgi kendisine artgönderim yapmıştır. "o" adılı ile Pınar'a artgönderim yapılmıştır. "sen" adılı ile Sevgi'ye artgönderim yapılmıştır. 3.TK iyelik eki ile Pınar'a artgönderim yapılmıştır. 3.TK emir/istek eki ile Pınar'a artgönderim yapılmıştır.

*"10.5. Pınar: Vallahi **ben** tekrar söylüyorum. **Bunlar**ın yapmaya çalıştığı gibi e.. algı gibi **ben**im performansım hiç de kötü değil. Madem performansı**m** kötü neden Sevgi'yle yan yana görülmüşü**m**? Madem performansım kötü neden **ben** doktor raporu alıp oynamadığımda takımı yalnız bırakmış oluyorum. Takımın o zaman bunu avantaj olarak görmesi gerekir. Sonuç olarak olimpiyattan vesaireden bahsetti diyor+**Ø**. Ayşe **bana** başarısız dediğinde **ben** bunu söyledim. Kusura bakma**sın** da **ben** **o**nun*

*yaşındayken üniversiteyi spor bursuyla okumuş, Amerika'da kolejler şampiyonu olmuş, sonrasında Boğaziçi'nde yüksek lisansını yapmış ve olimpiyata gitmiş bir tipim. İki lobutu daha geç deviriyoru**m** diye de başarısız değili**m.** Başarı vizyonu böyle olan bir arkadaşla zaten **ben**im konuşacak bir şeyim yok."*

Yukarıdaki metin parçacığında 10.5'de "ben" adılı ile Pınar kendisine artgönderim yapmıştır. "bunlar" adılı ile takımda kendisine karşı olan kişilere artgönderim yapmıştır. 1.TK iyelik eki ile Pınar kendisine artgönderim yapmıştır. 3.TK eki ile Ayşe'ye artgönderim yapılmıştır. "o" adılı ile Ayşe'ye artgönderim yapılmıştır. 1.TK eki ile Pınar kendisine artgönderim yapmıştır. 3.TK emir/istek eki ile Ayşe'ye artgönderim yapılmıştır. 1.TK bildirme eki Pınar kendisine artgönderim yapmıştır.

2.10.1.2.1.2. Gösterme Üzerinden Gönderim

Metinde 18 adet gösterme üzerinden gönderim örneği vardır.

*"10.1. Ayşe: Pınar **şu** an son çırpınışlarında. Haklı çıkacak bir yer bulmadıkça gece gündüz düşünüyor **böyle$_1$** nerede haklı çıkabilirim ben acaba. A olmadı B'ye geçeyim B olmadı C'ye geçeyim. **Böyle$_2$** sürekli seçenek değiştirmede. Yok, ben Sevgi'nin arkasından konuşmuşum. E… **bunu** da söyledi. Sevgiyle biz **bunu** aramızda zaten halletmiştik. E… **onu** da yine eksi üstünü çizdi. Sonra dedi ki başka nereden vurabilirim. A… bir düşüneyim Fareli Köy'ün Kavalcısı Ayşe. Kaval tutuyor diğerleri fare. Saçma sapan benzetme dışında cümle kuramıyor. Sürekli böyle gelmiş atarlanıp sürekli laf ebeliği yapıyor. Ben onun kadar iyi değilim **o** işte. Ama ben **burada** kimsenin hakkını yiyecek bir insan da değilim. Hiçbir zaman **öyle** bir insan da olmadım. Olmayacağım da."*

Yukarıdaki metin parçacığında 10.1'de "şu" işaret sıfatı ile "konuşma yapılan an"a artgönderim yapılmıştır. "böyle$_1$" işaret adılı ile "Pınar'ın düşünme biçimi"ne öngönderim yapılmıştır. "böyle$_2$" işaret adılı ile "Pınar'ın sürekli seçenek değiştirmesi"ne öngönderim yapılmıştır. "bu" işaret adılı ile "Ayşe'nin Sevgi'nin arkasından konuşması konusu"na artgönderim yapılmıştır. "o" işaret adılı ile "Ayşe'nin Sevgi'nin arkasından konuşması konusu"na artgönderim yapılmıştır. "o" işaret sıfatı ile "laf ebeliği işi"ne artgönderim yapılmıştır. "burada" işaret adılı ile Survivor'a artgönderim yapılmıştır. "öyle" işaret sıfatı ile "insanların hakkını yiyen kişinin niteliği"ne artgönderim yapılmıştır.

"10.3. Sevgi: Pınar Abla bel altına girmeyi çok iyi biliyor. E… Adada dedi erkek barakasını temizleyen Sevgi mi söylüyor ***bunu₁*** *dedi. E… ben evet erkek barakası temizledim. Sebebi de* ***şu₁*** *Çünkü bizim defalarca kez barakamızın üstü su aldığında erkekler bizim barakamızın üstündeki suyu boşalttı. Ben vefasız bir insan değilim. Ada hayatında da gayet çalışan bir insanım. Yan gel Osman bir kilo bostan yapmıyorum kendisi gibi. Sürekli arkada yatan bir insan da değilim. Hem düelloya çıkma ihtimalinin olduğunu bile bile… Kaldı ki takım gayet büyük bir farkla kırmızı şey All Star takımı önde giderken e… yine çıktım. Yorulacağımı bile bile performansımı gösterdim. Elimden geleni yaptım. Onun yaptığı gibi belirli matematikleri kovalamadım. Kendi matematiğinin dışında artık Sevgi sen* ***bunu₂*** *kaybettin* ***şunu₂*** *kazandın deyip benim matematiğime de geçmiş. E… Pınar abla edebiyattan vuruyor beni. Beni hiçbir şekilde edebiyattan vurmasın.* ***Bu₃*** *kadar çok çenesinin çalışacağına keşke birazcık ayakları çalışsaydı da parkurda görseydik. Teşekkür ederim."*

Yukarıdaki metin parçacığında 10.3'de "bu$_1$" işaret adılı ile "Sevgi'nin söylediği"ne artgönderim yapılmıştır. "şu$_1$" işaret adılı ile "Sevgi'nin erkek barakasını temizleme nedeni"ne öngönderim yapılmıştır. "bu$_2$" işaret adılı ile "yapılan yarışlar"a artgönderim yapılmıştır. "şu$_2$" işaret adılı ile "yapılan yarışlar"a artgönderim yapılmıştır. "bu$_3$" işaret sıfatı ile "Pınar'ın konuşma miktarı"na artgönderim yapılmıştır.

10.5. Pınar: Vallahi ben tekrar söylüyorum. Bunların yapmaya çalıştığı gibi e.. algı gibi benim performansım hiç de kötü değil. Madem performansım kötü neden Sevgi'yle yan yana görülmüşüm? Madem performansım kötü neden ben doktor raporu alıp oynamadığımda takımı yalnız bırakmış oluyorum. Takımın ***o*** *zaman* ***bunu₁*** *avantaj olarak görmesi gerekir. Sonuç olarak olimpiyattan vesaireden bahsetti diyor. Ayşe bana başarısız dediğinde ben* ***bunu₂*** *söyledim. Kusura bakmasın da ben onun yaşındayken üniversiteyi spor bursuyla okumuş, Amerika'da kolejler şampiyonu olmuş, sonrasında Boğaziçi'nde yüksek lisansını yapmış ve olimpiyata gitmiş bir tipim. İki lobutu daha geç deviriyorum diye de başarısız değilim. Başarı vizyonu* ***böyle*** *olan bir arkadaşla zaten benim konuşacak bir şeyim yok."*

Yukarıdaki metin parçacığında 10.5'de "o" işaret sıfatı ile "Pınar'ın yarışmadığı an"a artgönderim yapılmıştır. "bu$_1$" işaret adılı ile "Pınar'ın yarışamaması"na artgönderim yapılmıştır. "bu$_2$" işaret adılı ile "Pınar'ın olimpiyatlardaki başarısından söz etmesi"ne

artgönderim yapılmıştır. “böyle” işaret adılı ile “başarı vizyonunun yarışmadaki performansa göre olması”na artgönderim yapılmıştır.

2.10.1.2.2. Değiştirim

Metinde rastlanmamıştır.

2.10.1.2.3. Eksilti

Metinde 38 eksilti örneği vardır. Bunlar özne, tümleç, tamlayan, belirteç ve nesne eksiltisi örnekleridir. Parantez içinde verilen ögeler metnin kendisinde olmayıp, sonradan eksiltiyi göstermek amacı ile eklenmiştir.

“10.1. Ayşe: Pınar şu an son çırpınışlarında. Haklı çıkacak bir yer bulmadıkça gece gündüz düşünüyor böyle nerede haklı çıkabilirim ben acaba ***(diye).*** *A olmadı B'ye geçeyim B olmadı C'ye geçeyim.* ***(Pınar)*** *Böyle sürekli seçenek değiştirmede. Yok, ben Sevgi’nin arkasından konuşmuşum. E…* ***(Pınar)*** *bunu da söyledi. Sevgiyle biz bunu aramızda zaten halletmiştik. E****…(Pınar)*** *onu da yine eksi üstünü çizdi. Sonra* ***(Pınar)*** *dedi ki* ***(onları)*** *başka nereden vurabilirim. A…* ***(ben)*** *bir düşüneyim Fareli Köy'ün Kavalcısı Ayşe.* ***(Ayşe)*** *Kaval tutuyor diğerleri fare.* ***(Pınar)*** *Saçma sapan benzetme dışında cümle kuramıyor.* ***(Pınar)*** *Sürekli böyle gelmiş atarlanıp sürekli laf ebeliği yapıyor* ***(bize).*** *Ben onun kadar iyi değilim o işte. Ama ben burada kimsenin hakkını yiyecek bir insan da değilim.* ***(ben)*** *Hiçbir zaman öyle bir insan da olmadım.* ***(ben öyle bir insan)*** *Olmayacağım da.”*

Yukarıdaki metin parçacığında 10.1’de “diye” düşürülerek tümleç eksiltilmiştir. “Pınar” düşürülerek özne eksiltilmiştir. “onları” düşürülerek nesne eksiltilmiştir. “ben” düşürülerek özne eksiltilmiştir. “Ayşe” düşürülerek özne eksiltilmiştir. “bize” düşürülerek tümleç eksiltilmiştir. “öyle bir insan” düşürülerek yüklemde ad ögesi eksiltilmiştir.

“10.3. Sevgi: Pınar Abla bel altına girmeyi çok iyi biliyor. E… ***(Pınar Abla)*** *Adada dedi erkek barakasını temizleyen Sevgi mi söylüyor bunu dedi. E… ben evet erkek barakası temizledim. Sebebi de şu. Çünkü bizim defalarca kez barakamızın üstü su aldığında erkekler bizim barakamızın üstündeki suyu boşalttı. Ben vefasız bir insan değilim.* ***(ben)*** *Ada hayatında da gayet çalışan bir insanım****.*** ***(ben)*** *Yan gel Osman bir*

kilo bostan yapmıyorum kendisi gibi. ***(ben)*** *Sürekli arkada yatan bir insan da değilim. Hem* ***(ben)*** *düelloya çıkma ihtimalinin olduğunu bile bile… Kaldı ki takım gayet büyük bir farkla kırmızı şey All Star takımı önde giderken e… yine çıktım.* ***(Ben)*** *Yorulacağımı bile bile performansımı gösterdim.* ***(ben)*** *Elimden geleni yaptım.* ***(ben)*** *Onun yaptığı gibi belirli matematikleri kovalamadım.* ***(Pınar Abla)*** *Kendi matematiğinin dışında artık Sevgi sen bunu kaybettin şunu kazandın deyip benim matematiğime de geçmiş. E… Pınar abla edebiyattan vuruyor beni.* ***(Pınar abla)*** *Beni hiçbir şekilde edebiyattan vurmasın. Bu kadar çok çenesinin çalışacağına keşke birazcık* ***(Pınar ablanın)*** *ayakları çalışsaydı da* ***(onu biz)*** *parkurda görseydik. Teşekkür ederim."*

Yukarıdaki metin parçacığında 10.3'de "Pınar Abla" düşürülerek özne eksiltilmiştir. "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir. "Pınar Ablanın" düşürülerek tamlayan eksiltilmiştir. "onu" düşürülerek nesne eksiltilmiştir. "biz" düşürülerek özne eksiltilmiştir.

"10.5. Pınar: Vallahi ben tekrar söylüyorum. Bunların yapmaya çalıştığı gibi e.. algı gibi benim performansım hiç de kötü değil. Madem ***(benim)*** *performansım kötü neden* ***(ben)*** ***(takım tarafından)*** *Sevgi'yle yan yana görülmüşüm? Madem* ***(benim)*** *performansım kötü neden ben doktor raporu alıp oynamadığımda takımı yalnız bırakmış oluyorum. Takımın o zaman bunu avantaj olarak görmesi gerekir. Sonuç olarak* ***(Ayşe)*** ***(benim için)*** *olimpiyattan vesaireden bahsetti diyor. Ayşe bana başarısız dediğinde ben bunu* ***(ona)*** *söyledim.* ***(Ayşe)*** *Kusura bakmasın da ben onun yaşındayken üniversiteyi spor bursuyla okumuş, Amerika'da kolejler şampiyonu olmuş, sonrasında Boğaziçi'nde yüksek lisansını yapmış ve olimpiyata gitmiş bir tipim.* ***(ben)*** *İki lobutu daha geç deviriyorum diye de başarısız değilim. Başarı vizyonu böyle olan bir arkadaşla zaten benim konuşacak bir şeyim yok."*

Yukarıdaki metin parçacığında 10.5'de "ben" düşürülerek nesne eksiltilmiştir. "takım tarafından" düşürülerek mantıksal özne eksiltilmiştir. "benim" düşürülerek tamlayan eksiltilmiştir. "Ayşe" düşürülerek özne eksiltilmiştir. "benim için" düşürülerek belirteç eksiltilmiştir. "ona" düşürülerek tümleç eksiltilmiştir. "ben" düşürülerek özne eksiltilmiştir.

2.10.1.2.4. Bağıntı Ögeleri

Metinde 3 metin parçacığında bağıntı ögesine rastlanmıştır. Bunlar: *dA, ki, ama, çünkü, ve, sonrasında*.

*"10.1. Ayşe: Pınar şu an son çırpınışlarında. Haklı çıkacak bir yer bulmadıkça gece gündüz düşünüyor böyle nerede haklı çıkabilirim ben acaba. A olmadı B'ye geçeyim B olmadı C'ye geçeyim. Böyle sürekli seçenek değiştirmede. Yok, ben Sevgi'nin arkasından konuşmuşum. E… bunu **da** söyledi. Sevgiyle biz bunu aramızda zaten halletmiştik. E… onu **da** yine eksi üstünü çizdi. Sonra dedi **ki** başka nereden vurabilirim. A… bir düşüneyim Fareli Köy'ün Kavalcısı Ayşe. Kaval tutuyor diğerleri fare. Saçma sapan benzetme dışında cümle kuramıyor. Sürekli böyle gelmiş atarlanıp sürekli laf ebeliği yapıyor. Ben onun kadar iyi değilim o işte. **Ama** ben burada kimsenin hakkını yiyecek bir insan da değilim. Hiçbir zaman öyle bir insan da olmadım. Olmayacağım **da.**"*

*"10.3. Sevgi: Pınar Abla bel altına girmeyi çok iyi biliyor. E… Adada dedi erkek barakasını temizleyen Sevgi mi söylüyor bunu dedi. E… ben evet erkek barakası temizledim. Sebebi de şu **Çünkü** bizim defalarca kez barakamızın üstü su aldığında erkekler bizim barakamızın üstündeki suyu boşalttı. Ben vefasız bir insan değilim. Ada hayatında da gayet çalışan bir insanım. Yan gel Osman bir kilo bostan yapmıyorum kendisi gibi. Sürekli arkada yatan bir insan da değilim. Hem düelloya çıkma ihtimalinin olduğunu bile bile… Kaldı **ki** takım gayet büyük bir farkla kırmızı şey All Star takımı önde giderken e… yine çıktım. Yorulacağımı bile bile performansımı gösterdim. Elimden geleni yaptım. Onun yaptığı gibi belirli matematikleri kovalamadım. Kendi matematiğinin dışında artık Sevgi sen bunu kaybettin şunu kazandın deyip benim matematiğime **de** geçmiş. E… Pınar abla edebiyattan vuruyor beni. Beni hiçbir şekilde edebiyattan vurmasın. Bu kadar çok çenesinin çalışacağına keşke birazcık ayakları çalışsaydı da parkurda görseydik. Teşekkür ederim."*

"10.5. Pınar: Vallahi ben tekrar söylüyorum. Bunların yapmaya çalıştığı gibi e.. algı gibi benim performansım hiç de kötü değil. Madem performansım kötü neden Sevgi'yle yan yana görülmüşüm? Madem performansım kötü neden ben doktor

raporu alıp oynamadığımda takımı yalnız bırakmış oluyorum. Takımın o zaman bunu avantaj olarak görmesi gerekir. Sonuç olarak olimpiyattan vesaireden bahsetti diyor. Ayşe bana başarısız dediğinde ben bunu söyledim. Kusura bakmasın da ben onun yaşındayken üniversiteyi spor bursuyla okumuş, Amerika'da kolejler şampiyonu olmuş, ***sonrasında*** *Boğaziçi'nde yüksek lisansını yapmış* ***ve*** *olimpiyata gitmiş bir tipim. İki lobutu daha geç deviriyorum diye de başarısız değilim. Başarı vizyonu böyle olan bir arkadaşla zaten benim konuşacak bir şeyim yok."*

2.10.2. Bağdaşıklık Değerlendirmesi

2.10.2.1. Konu Ayrımı, Odak ve Konu Değiştirme İşaretleyicileri

Konu ayrımı konusunda konuşucular kendi isimleriyle yazılmışlardır. Her bir konuşmalarında isimlerinin yanına numaralandırma konulmuştur ($Murat_{1,2,...}$). Bu bölümde konuşucular birbirleriyle aynı bağlamda cevap verebiliyor mu, cevap verebiliyorsa aynı bağlam içerisinde konu ayrımı olmuş mu, konu ayrımı olmuşsa hangi konuşma düzenlilikleri kullanılmış ve odak hangi ögeler üzerine kaymış sorularına cevap aranacaktır. Metne bütün olarak bakılmıştır, metin parçacıklara ayrılmamıştır.

"10.1. Ayşe: ***Pınar şu an son çırpınışlarında. Haklı çıkacak bir yer bulmadıkça gece gündüz düşünüyor böyle nerede haklı çıkabilirim ben acaba.*** *A olmadı B'ye geçeyim B olmadı C'ye geçeyim. Böyle sürekli seçenek değiştirmede. Yok, ben Sevgi'nin arkasından konuşmuşum. E… bunu da söyledi. Sevgiyle biz bunu aramızda zaten halletmiştik. E… onu da yine eksi üstünü çizdi. Sonra dedi ki başka nereden vurabilirim. A… bir düşüneyim Fareli Köy'ün Kavalcısı Ayşe. Kaval tutuyor diğerleri fare. Saçma sapan benzetme dışında cümle kuramıyor. Sürekli böyle gelmiş atarlanıp sürekli laf ebeliği yapıyor. Ben onun kadar iyi değilim o işte. Ama ben burada kimsenin hakkını yiyecek bir insan da değilim. Hiçbir zaman öyle bir insan da olmadım. Olmayacağım da.*

10.2. $Murat_1$: Teşekkürler Ayşe. Sevgi. En son Pınar tekrar sana döneceğim.

10.3. Sevgi: Pınar Abla bel altına girmeyi çok iyi biliyor. E… Adada dedi erkek barakasını temizleyen Sevgi mi söylüyor bunu dedi. E… ben evet erkek barakası temizledim. Sebebi de şu Çünkü bizim defalarca kez barakamızın üstü su aldığında erkekler bizim barakamızın üstündeki suyu boşalttı. Ben vefasız bir insan değilim. Ada hayatında da gayet çalışan bir insanım. Yan gel Osman bir kilo bostan yapmıyorum kendisi gibi. Sürekli arkada yatan bir insan da değilim. Hem düelloya çıkma ihtimalinin olduğunu bile bile… Kaldı ki takım gayet büyük bir farkla kırmızı şey All Star takımı önde giderken e… yine çıktım. Yorulacağımı bile bile performansımı gösterdim. Elimden geleni yaptım. Onun yaptığı gibi belirli matematikleri kovalamadım. Kendi matematiğinin dışında artık Sevgi sen bunu kaybettin şunu kazandın deyip benim matematiğime de geçmiş. E… Pınar abla edebiyattan vuruyor beni. Beni hiçbir şekilde edebiyattan vurmasın. ***Bu kadar çok çenesinin çalışacağına keşke birazcık ayakları çalışsaydı da parkurda görseydik.*** *Teşekkür ederim.*

10.4. Murat₂: Pınar

10.5. Pınar: ***Vallahi ben tekrar söylüyorum. Bunların yapmaya çalıştığı gibi e.. algı gibi benim performansım hiç de kötü değil.*** *Madem performansım kötü neden Sevgi'yle yan yana görülmüşüm? Madem performansım kötü neden ben doktor raporu alıp oynamadığımda takımı yalnız bırakmış oluyorum. Takımın o zaman bunu avantaj olarak görmesi gerekir. Sonuç olarak olimpiyattan vesaireden bahsetti diyor. Ayşe bana başarısız dediğinde ben bunu söyledim. Kusura bakmasın da ben onun yaşındayken üniversiteyi spor bursuyla okumuş, Amerika'da kolejler şampiyonu olmuş, sonrasında Boğaziçi'nde yüksek lisansını yapmış ve olimpiyata gitmiş bir tipim. İki lobutu daha geç deviriyorum diye de başarısız değilim. Başarı vizyonu böyle olan bir arkadaşla zaten benim konuşacak bir şeyim yok."*

10.1 ve 10.3'de metnin odak noktası verilmiştir. Odak "Pınar'ın yarışmalarda yeterince başarılı olmaması ve bunun üzerine diğer yarışmacıların açıklarını araması"dır. Fakat 10.1 ve 10.3'e bütün olarak bakıldığında yakalanan bu odak metin parçacıklarına tek tek bakıldığında iki parçacık arasında aynı odakta konu ayrımı yapıldığı görülmektedir. 10.1'de "Pınar'ın kötü giden performansını Ayşe'nin açığını arayarak kapatmaya çalışması" konu edilirken 10.3'de "Pınar'ın kötü giden

performansını Sevgi'nin açığını arayarak kapatmaya çalışması" konu edilmiştir. 10.5'de ise "Pınar performansının kötü olmadığını" kanıtlamaya çalışmaktadır. Bunun için "vallahi" işaretleyicisini kullanmıştır.

2.10.2.2. Amaç

Amaç konuşucu odaklıdır. Konuşucuların bu sözel metinde amacı aynı konuyu kendi açılarından anlatarak kendilerini haklı çıkarmaktır. Bu amaç doğrultusunda bağlaşıklığı ve bağdaşıklığı sağlamak zorundadır. Bu metinde konuşucular amacını gerçekleştirmiştir.

2.10.2.3. Bilgisellik

Bu metinde Murat soruyu soran yani bilgiyi talep edendir. Ayşe, Sevgi ve Pınar bilginin talep edildiği kişilerdir. Aşağıda metindeki yeni ve eski bilgi yapısına bakılacaktır.

"10.1. Ayşe: Pınar şu an son çırpınışlarında. ***Haklı çıkacak bir yer bulmadıkça gece gündüz düşünüyor böyle nerede haklı çıkabilirim ben acaba.*** *A olmadı B'ye geçeyim B olmadı C'ye geçeyim. Böyle sürekli seçenek değiştirmede. Yok, ben Sevgi'nin arkasından konuşmuşum. E… bunu da söyledi. Sevgiyle biz bunu aramızda zaten halletmiştik. E… onu da yine eksi üstünü çizdi. Sonra dedi ki başka nereden vurabilirim. A… bir düşüneyim Fareli Köy'ün Kavalcısı Ayşe. Kaval tutuyor diğerleri fare. Saçma sapan benzetme dışında cümle kuramıyor. Sürekli böyle gelmiş atarlanıp sürekli laf ebeliği yapıyor. Ben onun kadar iyi değilim o işte.* ***Ama ben burada kimsenin hakkını yiyecek bir insan da değilim.*** *Hiçbir zaman öyle bir insan da olmadım. Olmayacağım da.*

10.3. Sevgi: ***Pınar Abla bel altına girmeyi çok iyi biliyor.*** *E…* ***Adada dedi erkek barakasını temizleyen Sevgi mi söylüyor bunu dedi.*** *E… ben evet erkek barakası temizledim. Sebebi de şu Çünkü bizim defalarca kez barakamızın üstü su aldığında erkekler bizim barakamızın üstündeki suyu boşalttı. Ben vefasız bir insan değilim. Ada hayatında da gayet çalışan bir insanım.* ***Yan gel Osman bir kilo bostan yapmıyorum kendisi gibi.*** *Sürekli arkada yatan bir insan da değilim. Hem düelloya çıkma*

ihtimalinin olduğunu bile bile… Kaldı ki takım gayet büyük bir farkla kırmızı şey All Star takımı önde giderken e… yine çıktım. ***Yorulacağımı bile bile performansımı gösterdim.*** *Elimden geleni yaptım.* ***Onun yaptığı gibi belirli matematikleri kovalamadım.*** *Kendi matematiğinin dışında artık Sevgi sen bunu kaybettin şunu kazandın deyip benim matematiğime de geçmiş. E… Pınar abla edebiyattan vuruyor beni. Beni hiçbir şekilde edebiyattan vurmasın.* ***Bu kadar çok çenesinin çalışacağına keşke birazcık ayakları çalışsaydı da parkurda görseydik.*** *Teşekkür ederim.*

10.5. Pınar: Vallahi ben tekrar söylüyorum. Bunların yapmaya çalıştığı gibi e.. algı gibi ***benim performansım hiç de kötü değil.*** *Madem performansım kötü neden Sevgi'yle yan yana görülmüşüm? Madem performansım kötü neden ben doktor raporu alıp oynamadığımda takımı yalnız bırakmış oluyorum. Takımın o zaman bunu avantaj olarak görmesi gerekir. Sonuç olarak olimpiyattan vesaireden bahsetti diyor. Ayşe bana başarısız dediğinde ben bunu söyledim. Kusura bakmasın da* ***ben onun yaşındayken üniversiteyi spor bursuyla okumuş, Amerika'da kolejler şampiyonu olmuş, sonrasında Boğaziçi'nde yüksek lisansını yapmış ve olimpiyata gitmiş bir tipim. İki lobutu daha geç deviriyorum diye de başarısız değilim.*** *Başarı vizyonu böyle olan bir arkadaşla zaten benim konuşacak bir şeyim yok."*

Yukarıdaki metinde 10.1'de Ayşe "Pınar'ın haklı çıkmak için Ayşe üzerinden konu aradığı", "Ayşe'nin kendisinin kimsenin hakkını yemeyeceği" yeni bilgisini vermiştir. 10.3'de Sevgi "Pınar'ın karşısındaki kişiyi bel altından vurduğu", "Sevgi'yi erkeklerin barakasını temizlediği için eleştirdiği", "Sevgi'nin vefa borcu olarak erkeklerin barakasını temizlediği", "Sevgi'nin Pınar'ın aksine adada çalışkan biri olduğu", "Pınar'ın sürekli konuştuğu fakat performansının kötü olduğu" yeni bilgisini vermiştir. 10.5'de Pınar "performansının kötü olmadığı", "üniversite ve sonrasında başarılı bir spor ve akademik kariyeri olduğu", "başarı değerlendirmesinin oyundaki performansa göre yapılmaması gerektiği" yeni bilgisini vermiştir.

2.10.2.4. Kabul Edilebilirlik

Kabul edilebilirlik dinleyici tarafından değerlendirilen bir ölçüttür. Yukarıda yer alan Şema 2'ye göre dinleyicilerin cevapları değerlendirilmiştir.

“10.1. Ayşe: Pınar şu an son çırpınışlarında. Haklı çıkacak bir yer bulmadıkça gece gündüz düşünüyor böyle nerede haklı çıkabilirim ben acaba. A olmadı B'ye geçeyim B olmadı C'ye geçeyim. Böyle sürekli seçenek değiştirmede. Yok, ben Sevgi’nin arkasından konuşmuşum. E… bunu da söyledi. Sevgiyle biz bunu aramızda zaten halletmiştik. E… onu da yine eksi üstünü çizdi. Sonra dedi ki başka nereden vurabilirim. A… bir düşüneyim Fareli Köy'ün Kavalcısı Ayşe. Kaval tutuyor diğerleri fare. Saçma sapan benzetme dışında cümle kuramıyor. Sürekli böyle gelmiş atarlanıp sürekli laf ebeliği yapıyor. Ben onun kadar iyi değilim o işte. Ama ben burada kimsenin hakkını yiyecek bir insan da değilim. Hiçbir zaman öyle bir insan da olmadım. Olmayacağım da.

10.2. Murat$_1$: Teşekkürler Ayşe. Sevgi. En son Pınar tekrar sana döneceğim.

10.3. Sevgi: Pınar Abla bel altına girmeyi çok iyi biliyor. E… Adada dedi erkek barakasını temizleyen Sevgi mi söylüyor bunu dedi. E… ben evet erkek barakası temizledim. Sebebi de şu Çünkü bizim defalarca kez barakamızın üstü su aldığında erkekler bizim barakamızın üstündeki suyu boşalttı. Ben vefasız bir insan değilim. Ada hayatında da gayet çalışan bir insanım. Yan gel Osman bir kilo bostan yapmıyorum kendisi gibi. Sürekli arkada yatan bir insan da değilim. Hem düelloya çıkma ihtimalinin olduğunu bile bile… Kaldı ki takım gayet büyük bir farkla kırmızı şey All Star takımı önde giderken e… yine çıktım. Yorulacağımı bile bile performansımı gösterdim. Elimden geleni yaptım. Onun yaptığı gibi belirli matematikleri kovalamadım. Kendi matematiğinin dışında artık Sevgi sen bunu kaybettin şunu kazandın deyip benim matematiğime de geçmiş. E… Pınar abla edebiyattan vuruyor beni. Beni hiçbir şekilde edebiyattan vurmasın. Bu kadar çok çenesinin çalışacağına keşke birazcık ayakları çalışsaydı da parkurda görseydik. Teşekkür ederim.

10.4. Murat$_2$: Pınar

10.5. Pınar: Vallahi ben tekrar söylüyorum. Bunların yapmaya çalıştığı gibi e.. algı gibi benim performansım hiç de kötü değil. Madem performansım kötü neden Sevgi’yle yan yana görülmüşüm? Madem performansım kötü neden ben doktor raporu alıp oynamadığımda takımı yalnız bırakmış oluyorum. Takımın o zaman bunu avantaj olarak görmesi gerekir. Sonuç olarak olimpiyattan vesaireden bahsetti diyor. Ayşe

bana başarısız dediğinde ben bunu söyledim. Kusura bakmasın da ben onun yaşındayken üniversiteyi spor bursuyla okumuş, Amerika'da kolejler şampiyonu olmuş, sonrasında Boğaziçi'nde yüksek lisansını yapmış ve olimpiyata gitmiş bir tipim. İki lobutu daha geç deviriyorum diye de başarısız değilim. Başarı vizyonu böyle olan bir arkadaşla zaten benim konuşacak bir şeyim yok."

Yukarıdaki metindeki tüm kısımlar dil kullanıcısı tarafından "doğal" ifadelerdir. Metinde aynı odak içerisinde 10.3 ve 10.5'te konu değişimi vardır. Bu değişimler işaretleyici olmadan gerçekleşse dahi dil kullanıcısı için "doğal" kullanımlar olmuşlardır.

2.10.2.5. Durumsallık

Durumsallık başlığı altın metinde söylem alanı, söylem biçemi ve söylem kipi incelenecektir.

"10.1. Ayşe: Pınar şu an son çırpınışlarında. Haklı çıkacak bir yer bulmadıkça gece gündüz düşünüyor böyle nerede haklı çıkabilirim ben acaba. A olmadı B'ye geçeyim B olmadı C'ye geçeyim. Böyle sürekli seçenek değiştirmede. Yok, ben Sevgi'nin arkasından konuşmuşum. E… bunu da söyledi. Sevgiyle biz bunu aramızda zaten halletmiştik. E… onu da yine eksi üstünü çizdi. Sonra dedi ki başka nereden vurabilirim. A… bir düşüneyim Fareli Köy'ün Kavalcısı Ayşe. Kaval tutuyor diğerleri fare. Saçma sapan benzetme dışında cümle kuramıyor. Sürekli böyle gelmiş atarlanıp sürekli laf ebeliği yapıyor. Ben onun kadar iyi değilim o işte. Ama ben burada kimsenin hakkını yiyecek bir insan da değilim. Hiçbir zaman öyle bir insan da olmadım. Olmayacağım da.

10.2. Murat1: Teşekkürler Ayşe. Sevgi. En son Pınar tekrar sana döneceğim.

10.3. Sevgi: Pınar Abla bel altına girmeyi çok iyi biliyor. E… Adada dedi erkek barakasını temizleyen Sevgi mi söylüyor bunu dedi. E… ben evet erkek barakası temizledim. Sebebi de şu Çünkü bizim defalarca kez barakamızın üstü su aldığında erkekler bizim barakamızın üstündeki suyu boşalttı. Ben vefasız bir insan değilim. Ada hayatında da gayet çalışan bir insanım. Yan gel Osman bir kilo bostan yapmıyorum kendisi gibi. Sürekli arkada yatan bir insan da değilim. Hem düelloya çıkma

ihtimalinin olduğunu bile bile… Kaldı ki takım gayet büyük bir farkla kırmızı şey All Star takımı önde giderken e… yine çıktım. Yorulacağımı bile bile performansımı gösterdim. Elimden geleni yaptım. Onun yaptığı gibi belirli matematikleri kovalamadım. Kendi matematiğinin dışında artık Sevgi sen bunu kaybettin şunu kazandın deyip benim matematiğime de geçmiş. E… Pınar abla edebiyattan vuruyor beni. Beni hiçbir şekilde edebiyattan vurmasın. Bu kadar çok çenesinin çalışacağına keşke birazcık ayakları çalışsaydı da parkurda görseydik. Teşekkür ederim.

10.4. Murat2: Pınar

10.5. Pınar: Vallahi ben tekrar söylüyorum. Bunların yapmaya çalıştığı gibi e.. algı gibi benim performansım hiç de kötü değil. Madem performansım kötü neden Sevgi'yle yan yana görülmüşüm? Madem performansım kötü neden ben doktor raporu alıp oynamadığımda takımı yalnız bırakmış oluyorum. Takımın o zaman bunu avantaj olarak görmesi gerekir. Sonuç olarak olimpiyattan vesaireden bahsetti diyor. Ayşe bana başarısız dediğinde ben bunu söyledim. Kusura bakmasın da ben onun yaşındayken üniversiteyi spor bursuyla okumuş, Amerika'da kolejler şampiyonu olmuş, sonrasında Boğaziçi'nde yüksek lisansını yapmış ve olimpiyata gitmiş bir tipim. İki lobutu daha geç deviriyorum diye de başarısız değilim. Başarı vizyonu böyle olan bir arkadaşla zaten benim konuşacak bir şeyim yok."

Söylem Alanı: Murat, Ayşe, Sevgi ve Pınar arasında geçen anlaşmazlığın ayrıntılarını öğrenmek istemiştir.

Söylem Biçemi: Murat bilgiyi talep eden, Ayşe, Sevgi ve Pınar bilginin talep edildiği kişidir. Statü olarak Murat'ın yönlendiren, yargılayan ve üst konumda olması beklenirken burada her konuşucu kendi sırası geldiğinde konuşmayı yönlendirebilmiştir. Bu statü değişimi durum boyunca bu şekilde olmuştur.

Söylem Kipi: Dil pragmatik olarak, iletişim amaçlı kullanılmıştır.

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

İnceleme bölümünde *Sarı Mikrofon Sokak Röportajları* ve *Survivor Konsey Toplantıları*'ndan elde ettiğimiz verileri *bağlaşıklık, bağdaşıklık, amaç, bilgisellik, kabul edilebilirlik ve durumsallık* başlıklarında tablolaştırdık. Karşılaştırmanın kolay olması açısından iki metnin verilerini, iki ayrı sütunda yan yana verdik.

1. Bağlaşıklık

Her iki metin türünden elde edilen bağlaşıklık ile ilgili bulgular aşağıdaki tabloda ayrıntılı olarak verilmiştir. Eğer ilgili bulgu metinde yoksa "-" işareti ile gösterilmiştir. Tablonun altında ise veriler yorumlanmıştır.

Tablo 2. Bağlaşıklık

1. BAĞLAŞIKLIK		
Ölçütler	Sokak Röportajı	Tartışma
1.Sözlüksel Bağlaşıklık	-	-
1.1. Genel	-	-
1.1.1. Yineleme	306	448
1.1.2. Eş veya Yakın Anlamlı Sözcük	5	9
1.1.3. Karşıtlık	6	10
1.1.4. Üst Anlamlı sözcük	0	0
1.2. Anlık	-	-
1.2.1. Denklik	0	1
1.2.2. Adlandırma	0	0
1.2.3. Benzetme	3	4
2. Dilbilgisel Bağlaşıklık	-	-
2.1. Gönderim	-	-
2.1.1. Kişi Üzerinden Gönderim	328	288
2.1.2. Gösterme Üzerinden Gönderim	**58**	**107**
2.2. Değiştirim	-	-
2.2.1. Ada Dayalı Değiştirim	0	0
2.2.2.Eyleme Dayalı Değiştirim	0	3

2.2.3. Tümceye ve Yan Tümceye Dayalı Değiştirim	0	0
2.3. Eksilti	-	-
2.3.1. Özne Eksiltisi	**142**	**52**
2.3.2. Nesne Eksiltisi	10	5
2.3.3. Tümleç Eksiltisi	7	11
2.3.4. Tamlayan Eksiltisi	29	17
2.4. Bağıntı Ögeleri	-	-
2.4.1. Ekleyici Bağlayıcılar	**11**	**60**
2.4.2. Karşıtlık Bağlayıcıları	7	11
2.4.3. Nedensel Bağlayıcılar	7	9
2.4.4. Zaman Bildiren Bağlayıcılar	5	3

Metindilbilimde bağlaşıklık daha çok dilbilgisi ile bağlantılıdır. Dilbilgisi ise metnin içeriğine bağlı olarak bazı özellikleriyle ön plana çıkmaktadır. Diğer bir deyişle dilbigisi metnin amacını gerçekleştirmek için bir araç niteliğindedir. Yukarıdaki tabloda iki metinde ayrı ayrı olarak görülen bağlaşıklık başlıkları topluca incelenmiştir. Başlıkların bazılarına iki metinde de rastlanmamıştır. Bunlar: *üst anlamlı sözcük, adlandırma, ada dayalı değiştirim, tümceye ve yan tümceye dayalı değiştirim*'dir. Başlıkların bazıları ise her iki metinde de birbirine yakın derece kullanılmıştır. Bunlar: *yineleme, eş veya yakın anlamlı sözcük, karşıtlık, denklik, benzetme, kişi üzerinden gönderim, eyleme dayalı değiştirim, nesne eksiltisi, tümleç eksiltisi, tamlayan eksiltisi, karşıtlık, nedensel ve zaman bildiren bağlayıcılar*'dır.

Bizim tablo 2'de üzerinde duracağımız asıl noktalar iki metinde birbirinden oldukça farklı rakamlarda çıkan başlıklar olacaktır. Bunlar: *gösterme üzerinden gönderim, özne eksiltisi ve ekleyici bağlayıcı*lardır. Tartışma metinleri daha kısa olmasına rağmen sokak röportajlarına göre daha fazla *gösterme üzerinden gönderim* yapılmıştır. Bunun nedeni metnin geneli daha kısa olsa da konuşucuların tek tek konuşmalarının sokak röportajlarına göre daha uzun olmasıdır. Yani, bir konuşucu konuşma metni uzadığında tekrara düşmemek adına hakkında konuştuğu olgulara ve nesnelere daha sık gönderimde bulunmuştur.

Özne eksiltisi başlığı ise sokak röportajlarında rakamca daha fazla görülmüştür. Bu sokak röportajı metinlerinin daha uzun olmasına da bağlanabilir. Fakat bir diğer neden olarak tartışma metinlerinde konuşucuların asıl amacı *belirlenen konuda kendilerini haklı çıkarmak* olduğu için kendi düşüncelerini pekiştirmek adına özneyi eksiltmek yerine her seferinde tekrar etmenin daha faydacı olmasını gösterebiliriz. Reichman'ın gönderim ile ilgili olan çıkarımları da bunu desteklemektedir. Ona göre *"belirli bir bağlam alanı içerisinde odak seviyesi yüksek olan aktörler adıl biçimiyle anılır"* (1978: 311).

Ekleyici bağlayıcılar, tartışma metinlerinde daha fazla görülmektedir. Bunun nedeni olarak tartışma metinlerinde konuşucuların konuşma metinlerinin daha uzun olması ve buna bağlı olarak daha karmaşık tümcelerin kurulmasını söyleyebiliriz.

2. Bağdaşıklık

Her iki metin türünden elde edilen bağdaşıklık ile ilgili bulgular aşağıdaki tabloda ayrıntılı olarak verilmiştir. Tablonun altında ise veriler yorumlanmıştır.

Tablo 3. Bağdaşıklık

2. BAĞDAŞIKLIK (TUTARLILIK)		
Ölçütler	Sokak Röportajı	Tartışma
1. Konu Ayrımı ve Odak (Konuşma düzenlilikleri ile)	5	3
2. Konu Ayrımı ve Odak (Konuşma düzenlilikleri olmadan)	9	5

Metindilbilim analizinde *bağdaşıklık* temel olarak sosyal etkileşimde konuşucular arasında geçen konunun ve odağın değişip değişmediğiyle ilgilenir. Diyaloglar sırasında statü olarak üstte olan konuşucu konuyu belirler ve kendi belirlediği konu ve odağın sürdürülmesi için çabalar. Diğer konuşucular da aynı şekilde sosyal etkileşimde konuyu ve odağı belirleyerek statü olarak üste geçmeye çalışırlar. *Konu ayrımı ve odak değişimi* ise *konu değiştirme işaretleyicileri, açıkça etkilenen değişimler, gönderim biçimleri, sözcüklerin tekrarı ve zaman değişimi* ile gerçekleşir. Tabloda bunların hepsi *konuşma düzenlilikleri* başlığı altında toplanmıştır.

Bu hem tablonun karmaşıklaşmasının önüne geçmek hem de aynı/benzer başlıklar *bağlaşıklık* ana başlığı altında da bulunduğu içindir. Bunların genel adı konuşma düzenlilikleri olarak ele alınmıştır.

Konuşucular her zaman konuşma düzenlilikleri kullanmamaktadırlar. Bu düzenlilikler olmadan konu ayrımı ve odak değişimi olması konuşucunun statüyü ele geçirmesine engel olabilmektedir.

Sokak röportajlarında %64,2 oranında konuşma düzenlilikleri kullanılmadan *konu ayrımı ve odak değişimi* olmuştur. Tartışma metninde ise %37,5 oranında konuşma düzenlilikleri kullanılmadan *konu ayrımı ve odak değişimi* olmuştur. Sokak röportajlarında bu oranın daha yüksek olmasının temel sebebi sosyal etkileşimin tartışma metnine göre çok anlık ve hızlı gelişmesidir. Tartışma metninde bunun tam tersi olarak etkileşimde konuşucular birbirlerini önceden tanımaktadırlar. Bunun yanı sıra konseyde tartışılacak konuyu aşağı yukarı hesap edebilmektedirler. Yani, tartışma metninde konuşucular konuşma stratejilerini önceden tasarlayabilecek bir zamana sahiptirler. Fakat böyle bir imkân sokak röportajlarındaki konuşucular için geçerli değildir. Bu nedenle tartışma metninde *konuşma düzenlilikleri daha yerinde kullanılarak statü kazanma aracı olarak kullanılabilmiştir.* Fakat bu sokak röportajları için geçerli değildir. Röportajlarda konu değiştirme girişimleri olsa dahi düzenlilikler kullanılmadığı ya da doğru kullanılmadığı için *statü değişimine diğer metinde olduğu kadar rastlanmamaktadır*.

3. Amaç

Her iki metin türünden elde edilen amaç ile ilgili bulgular aşağıdaki tabloda ayrıntılı olarak verilmiştir. Tablonun altında ise veriler yorumlanmıştır.

Tablo 4. Amaç

3. AMAÇ		
Ölçütler	Sokak Röportajı	Tartışma
1. Gerçekleşen Amaç	85	5
2. Gerçekleşmeyen Amaç	5	0

Metindilbilimde *amaç konuşucunun statüsünü daima koruması*dır. Eğer konuşucu sosyal etkileşimin bir yerinde statüsü kaybederse amaç etkileşimin sonuna

kadar konuşucunun statüsünü tekar kazanması olur. Konuşucunun bunu konuşma düzenlilikleri ile yaptığında amacına ulaştığını gözlemliyoruz. Fakat konuşucu bunu düzenlilikler olmadan yaptığında amacını gerçekleştirmek için girişimde bulunsa dahi başarılı olamamaktadır.

Sokak röportajlarında %94,4, tartışma metinlerinde %100 oranında amaç gerçekleşmiştir. Sokak röportajlarında da bu oran oldukça yüksek olmasına rağmen tartışma metnindeki gibi %100 olmama sebebi *metinlerin öz amaçlarının kendilerine özgü olmasıdır.* Tartışma metninde sosyal etkileşim içerisinde her konuşucudan kendi açısıyla konuyu anlatması beklenmektedir. Örnek olarak alınan metinlerde de konuşucular konuşmaları bölünmeden ifadelerini bitirebildikleri için amaçlarına ulaşabilmişlerdir. Sokak röportajlarında ise konuşucu yani röportajı yapan kişi sorduğu soruya konu ayrımı olmadan dinleyicinin cevap vermesini amaçlamaktadır. Fakat *konuşucu röportajlarda sosyal etkileşim içerisindeki her izlenim yönetimini başarıyla tamamlayamamıştır*. İzlenim yönetimi konuşucunun kendisini sosyal etkileşim içerisinde karşısında kişilere karşı avantajlı durumda tutmak istemesidir. Bu nedenle röportajlarda konuşucu her ne kadar dinleyicileri manipüle etmeye çalışsa da %5,6 oranında dinleyiciler, işaretleycileri kullanarak başarılı konu ayrımı yapabilmiştir.

4. Bilgisellik

Her iki metin türünden elde edilen bilgisellik ile ilgili bulgular aşağıdaki tabloda ayrıntılı olarak verilmiştir. Tablonun altında ise veriler yorumlanmıştır.

Tablo 5. Bilgisellik

4. BİLGİSELLİK		
Ölçütler	Sokak Röportajı	Tartışma
1. Yeni Bilgi Oranı	165,44	11,7

Metindilbilimde *bilgisellik* bahsi metindeki tümcelerde *eski ve yeni bilgi yapısına bakar.* Konuyu belirleyen soruyu soran konuşucu yeni bilgiyi talep eden kişidir. Konuşucunun bilgiyi talep ederken verdiği bilgiler artık eski bilgidir. Dinleyicilerin verdiği cevaplar ise hem soruda geçen eski bilgileri içerebilir hem de konuşucunun talep ettiği yeni bilgiyi içerir. Fakat konuşucu sorduğu her soruda

istediği yeni bilgileri elde edemez. Bunun nedeni dinleyici açısından konuşucunun talep ettiği bilgi kabul edilebilir değildir. Akabinde dinleyici konuşucu için de kabul edilemez ya da tuhaf bir cevap verecektir. Yani söylemde bir aykırılık oluşturacaktır. Bu röportaj metinleri için böyledir.

Tartışma metinlerine gelecek olursak konuşucunun görevinde röportajı yapan tek kişi yerine iki farklı kişiyi görürüz. Bu iki kişi diğer konuşuculardan (bu kişiler röportajlarda dinleyici olarak geçmektedir) yeni bilgiyi talep etmektedirler. *Röportajlarda bazı durumlarda olduğu gibi tartışma metinlerinde yeni bilginin verilmemesi gibi bir durum söz konusu değildir.* Çünkü tartışma metinlerinde her bir konuşucu kendi açılarından konuyu anlatırken konu ayrımı meydana getirmeden yeni bilgiyi vermişlerdir.

Tablo 5'te toplam tümce sayısı içerisindeki yeni bilgi oranları verilmiştir. Sokak röportajı metinlerinde yeni bilgi oranının tartışma metinlerine göre daha yüksek olma sebebi, *yeni bilgi talebinin daha fazla dinleyiciye yöneltilmiş olması ve metinlerin daha uzun olmasıdır.*

5. Kabul Edilebilirlik

Her iki metin türünden elde edilen bilgisellik ile ilgili bulgular aşağıdaki tabloda ayrıntılı olarak verilmiştir. Tablonun altında ise veriler yorumlanmıştır.

Tablo 6. Kabul Edilebilirlik

5. KABUL EDİLEBİLİRLİK		
Ölçütler	Sokak Röportajı	Tartışma
1. Kabul Edilebilir ve Doğal	%93	%95
2. Anlaşılır	%0,3	%0
3. Tuhaf ve Kabul Edilemez	%3,3	%4,4

Kabul edilebilirlik tablosu Uzun'un (2000) çalışmasında teorik olarak bahsettiği konunun tablolaştırılmış hâlidir. Öncelikle bu tabloyu başlıklar açısından açıklayacak olursak "anlaşılır" tarafsız bir seçenek olarak ortada durmaktadır. Konu ayrımı konuşma düzenlilikleri olmadan yapılmıştır. Fakat doğal dil kullanıcısı için anlam bulanıklığı yoktur. Yani söylemde birtakım aykırılıklar var fakat ne dediği temel olarak anlaşılıyor, demektir.

Metindilbilimde aykırılıkların temelinde yatan nedeni açıklamak gerekirse; *konuşucular statüyü ellerine almaya çalışırken konuşma düzenlilikleri kullanmadıklarında, metin akışında aykırıklar oluşmaktadır*, diyebiliriz.

Sokak röportajlarında %93 oranında kabul edilebilir ve doğal ifadeler yer almaktadır. Tartışma metninde de bu oran %95'tir. Sokak röportajlarında tuhaf ve kabul edilemez ifade oranı %3,3'tür. Tartışma metninde bu oran %4,4'tür. Anlaşılır ifade oranı sokak röportajlarında %0,3 iken tartışma metinlerinde buna örnek yoktur. İki metinde oranlar birbirine çok yakındır. Metinlerin genel olarak konu ve anlam bütünlüğü ile takip edilebilir olması bu oranları doğrular niteliktedir.

6. Durumsallık

Her iki metin türünden elde edilen durumsallık ile ilgili bulgular aşağıdaki tabloda ayrıntılı olarak verilmiştir. Tablonun aşağısında ise veriler yorumlanmıştır.

Tablo 7. Durumsallık

4. DURUMSALLIK		
Ölçütler	Sokak Röportajı	Tartışma
1. Söylem Biçemi (Konuşu statüsünü korumuş)	61	38
2. Söylem Biçemi (Konuşucu statüsünü kaybetmiş)	5	7

Durumsallık, temel olarak dramacı yaklaşım sosyolojisine dayanır. Dramacı yaklaşım sosyolojisinde izlenim yönetimi olarak adlandırdığımız olguda bir sosyal etkileşim içerisinde konuşucular kendilerini karşısındakilere karşı avantajlı durumda tutmak isterler. Çünkü izlenim yönetimine göre kişi kendini sosyal etkileşim içerisindeki diğer kişilerin değerlendirmeleriyle tanımlar (Goofman, 1956: 152). Buradan yola çıkarak sosyal etkileşim içerisinde her konuşucunun içgüdüsel olarak kendisini üst konuma çekmek istediğini söyleyebiliriz. Üst konumda olan konuşucu sosyal etkileşimin, yani karşılıklı konuşmanın seyrini yönetebilecek konumda olur. Bu konumda kişiye dolaylı olarak izlenim yönetiminde öz sunumunu kendi istediği yöne çekme avantajı sağlar.

Yukarıdaki tabloyu bu bilgi ışığında değerlendirecek olursak, ilk olarak diğer tablolarda olduğu gibi sayıların kendisine değil oranlara bakmak doğru olacaktır. Sokak röportajlarında bu oran %7,5 iken tartışma metninde %15,5'dir. Yani tartışma metninde konuşmayı yönetmesi beklenen konuşucu sokak röportajlarına göre iki kattan daha fazla statüsünü kaybetmiştir. Bunun nedenini anlamak için bu iki konuşma metninin doğasına bakmak gerekmektedir. *Sokak röportajlarında konuşucu röportaj yaptığı her kişiyle ayrı ayrı görüştüğü için tartışma metnine sosyal etkileşimi daha sınırlıdır.* Tartışma metni bunun tam tersi olarak *tüm konuşucular aynı durum içerisinde yer aldıkları için aynı sosyal etkileşim içerisinde statü devirleri daha sık olmuştur.* Bunun yanında tartışma metinlerinde *kişiler birbirilerini daha uzun zamandır tanıdıkları için izlenim yönetiminde kullandıkları statü kazanma yöntemleri daha gelişmiştir*. Sokak röportajlarında *kişiler birbirlerini o anda gördükleri için izlenim yönetimi yapmaya vakitleri olmayacağını düşünebiliriz*. Son olarak tartışma metninde *metin zaten kişiye sosyal etkileşimdeki durumu kendi açısından anlatması için fırsat vermek üzerine kuruludur. Bu nedenle statü değişimi daha fazla olmuştur*. Hâlbuki sokak röportajlarında konuşucu soru sorar ve dinleyiciden cevap ister. Bu yapıdaki bir metinde *dinleyici sosyal etkileşimde konuşmayı yönetmek yerine cevap verme eğilimindedir. Bundan dolayı da statü değişimi bu metin türünde diğerine göre daha az olmuştur.*

Bu çalışmada metindilbilimsel ölçütler sözel metinler üzerinden incelenmiştir. Sözel metinlerin de kendi içinde türlere ayrıldığı savunulmuş metinbilimsel ölçütlerin bu farklı türlerde farklı özellikleriyle ön plana çıktığı görülmüştür.

Çalışmanın ilk bölümünde sözel metinleri tanımak adına konuşma dili üzerine bilgi verilmiştir. Konuşma dili ve yazı dili arasındaki farklar verildikten sonra Türkiye Türkçesinde konuşma dili üzerine yapılan çalışmalar aktarılmıştır. Birbiriyle karıştırılan metindilbilimsel çözümleme ve söylem çözümlemesi arasındaki fark üzerinde durulmuştur. İlk bölümün ikinci yarısında ise metinsellik ölçütleri tanıtılmıştır.

Çalışmanın ikinci bölümünde metinsellik ölçütleri iki farklı türde konuşma metnine uygulanarak incelenmiştir. Burada Reichman'ın diyaloglar üzerine inşaa ettiği *bağdaşıklık* çalışması temel alınmıştır. Bu tezde iddiamız olan metinsellik ölçütlerinin merkezinde *durumsallık* başlığının bulunması meselesinde de Halliday'in

durumsallık kuramından yararlanılmıştır. Metinlerin ilk beşi hazırlıksız konuşma metni olan ve soru-cevap şeklinde ilerleyen Sarı Mikrofon Sokak Röportajları'ndan seçilmiştir. İkinci beş metin ise Survivor adlı programın konsey toplantılarındaki kesitlerden alınmıştır. İkinci beş metin de hazırlıksız konuşma metni örneği olmakla birlikte ortak bir konu üzerine savunma/tartışma metni özellikleri taşımaktadır.

Bu çalışma neticesinde ulaşılan sonuçlar şöyledir:

1. Metinsellik ölçütleri çerçevesinde konuşma metin türleri kendi içlerinde farklı özellikler göstermektedir.

2. Metinsellik ölçütleri farklı başlıklar altın inceleneseler de birbiriyle sıkı bir bağlantı içerisindedirler. Bir ölçütte olan değişiklik diğer tüm ölçütleri de değişime götürmektedir.

3. Konuşma metinlerinin metinsellik ölçütlerinin merkezinde durumsallık olduğu gözlemlenmiştir. Yani sosyal bir etkileşim içerisinde kurulan diyaloglarda konuşucuların sürdürdüğü izlenim yönetimi statüyü daima ellerinde tutma amacıyla kullanılır (Melkinov ve Johnson, 2000: 18). Halliday'in (1989) durumsallık teorisi dramacı yaklaşım sosyolojisi ile birleştirilip Reichman'ın (1978) bağdaşıklık ve diğer metinsellik ölçütlerine uyarlanmıştır. Bu durumda durumsallığın alt kolları olan *söylem alanı, söylem biçemi* ve *söylem kipinin* konuşucunun sosyal etkileşim içerisinde statüsünü kontrol etmesini sağladığı sonucuda ulaşılmıştır. Metinlerde inceleme bölümünde durumsallığın üç alt başlığı da ele alınmıştır. Fakat sosyal etkileşim içerisinde sonuç olarak elde edilmek istenen statü söylem biçeminde gösterildiği için değerlendirme bölümünde tablonun kısa ve öz olması için metinler sadece söylem biçemi kapsamında değerlendirilmiştir.

4. İncelenen metinler ışığında Halliday'in (1989) durumsallık alt başlıklarının bir diyalog içerisinde neyi temsil ettikleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Söylem alanı sosyal etkileşim içerisindeki olayın ya da durumun ne olduğunu söyleyerek sosyal etkileşimin ilk basamağını oluşturur. Söylem kipi, oluşan bu sosyal etkileşim içerisinde dili, konuşucunun izlenim

yönetiminde statüyü ele alması için araç olarak kullanıp kullanamadığını gösterir. Söylem biçemi ise konuşucunun statüyü eline alıp bunu etkileşim boyunca elinde tutup tutamadığını gösterir. Söylem biçemi durumsallığın asıl amacının gerçekleşip gerçekleşmediğini bize söyleyen kısımdır. İncelenen iki metinde statüyü elinde tutması gereken konuşucunun tartışma metninde röportaj metinlere göre statüsünü daha fazla kaybettiği kaydedilmiştir. Bunun nedeni olarak da metinlerin içsel dinamiklerinin farklı olması gösterilmiştir. Ulaşılan sonuca göre tartışma metinlerinde bireysel görüşleri kabul ettirmek daha baskın bir özellik olduğu için konuşucuyu manipüle ederek statüyü kazanmak elzem bir hâl almaktadır.

5. Metinsellik ölçütlerinden amaç, söylem biçeminin olumlu bir şekilde gerçekleşip gerçekleşmediğini kontrol eden kısımdır. Amaçta, konuşucunun statüsünü koruyarak konuşmayı istediği yönde ilerletip sonuca ulaştırıp ulaştıramadığına bakılır. İki metin türünün neredeyse tamamında amaç gerçekleşmiştir.

6. Bilgisellik başlığında Halliday ve Matthiessen'in (2004) konuşma metinlerinde bilgi değiş-tokuşu üzerine yaptıkları çalışmalara ek olarak bilgisellikte amaç ile –dolayısıyla durumsallık ile- bağlantılı olarak konuşma metninde diyalogların konuşucu tarafından yönetilip istenen yeni bilginin alınıp alınamadığı kontrol edilmiştir. Röportaj metinlerinde tartışma metinlerine göre daha fazla yeni bilgi vardır. Buna röportaj metinlerinin diğerine göre daha uzun olması neden olarak gösterilmiştir.

7. Bağdaşıklık ise, diyalogta konuşucunun konuşma düzenlilikleri ile veya düzenlilikler olmadan statüsünü başka bir konuşucuya/dinleyiciye kaptırıp kaptırmadığını inceler. Bu bağlam alanı geçişi olarak adlandırılır. Reichman'ın (1978) diyaloglarda bağlam alanı geçişlerinde gözlemlediği konuşma düzenlilikleri Goffman'ın (1956) izlenim yönetimine ve Halliday'in (1989) durumsallık kuramına uyarlanmıştır. Bir konuşucu diyaloğu yönetirken izlenim yönetimi onun elindedir. Karşısındaki dinleyici izlenim yönetimini ele geçirmek istediğinde genelde konu değiştirim işaretleyicisi, açıkça etkilenen değişimler, gönderim biçimleri,

sözcük tekrarları ve zaman değişimini kullanarak konu ayırımı ve/veya odak değişimi yapar. Bunda başarılı olursa, karşısındaki konuşucunun amacı sekteye uğrar, bilgisellikte alınmak istenen yeni bilgi alınamayabilir. Dolayısıyla durumsallıktaki söylem biçemi bize konuşmanın gidişatını artık, bir diğer değişikliğe kadar dinleyici belirliyor, der. Tartışma metinlerinde konu ayrımı ve/veya odak değişimi sokak röportajlarına göre oldukça azdır. Çünkü tartışma metinlerinde diğerine göre statüye sahip olup kendi fikrini beyan etmek oldukça önemlidir. Röportaj metinlerinde ise soru-cevap şeklinde hızlı diyaloglar olduğu için statü değişimi de hızlı ve sık olmaktadır.

8. Uzun'un (2000) kabul edilebilirlik çizelgesi iki tür konuşma metnine uygulanmıştır. Kabul edilebilirlik, tüm bunların ışığında, konu ayrımı ve/veya odak değişiminin konuşma düzenlilikleri kullanılarak mı yoksa kullanılmadan mı gerçekleştirildiğini kontrol eder. Genelde, düzenlilikler kullanılmadan yapılan konu ve odak değişimlerinde doğal dil kullanıcısı için tuhaf ve kabul edilemez dil kullanımları ortaya çıkmaktadır. Bunun aksi kullanımlar da söz konusudur. Fakat incelenen bu iki metinde bunların sayısı oldukça azdır.

9. Bağlaşıklık ise metinsellik ölçütlerinin daha biçimsel olan ayağını oluşturmaktadır. Bu çalışmada yapılan inceleme ışığında dilbilgisinin de diğer metinsellik ölçütlerini gerçekleşmede birer araç olarak kullanıldığı görülmüştür. Örneğin, bağlaşıklık alt başlığı olan özne eksiltisinin tartışma metninde daha az görülmesinin sebebi o metinlerde konuşucular, metnin doğası gereği, statülerini korumak ve ön plana çıkarmak istedikleri için özne pekiştirmesi yaparlar. Özne pekiştirmesi yani özne eksiltisinin yapılmaması burada bir araçtır. Bu araç sayesinde diyalogdaki yargılar, dolayısıyla durumsallıktaki söylem kipi güçlenir. Bu da söylem biçeminde statünün daha uzun süreli konuşucuda kalmasını sağlar. Bağdaşıklıkta konu ayrımı meydana gelme olasılığı azalır. Konuşucu amacına ulaşır. Yani vermek istediği yeni bilgileri verebilir. İki metinde bağdaşıklık unsurların kullanımları oldukça birbirine yakın sayılardadır. Sadece *gösterme*

üzerinden gönderim, özne eksiltisi ve ekleyici bağlayıcı arasında bariz farklar vardır ve inceleme bölümünde bunların üzerinde durulmuştur.

10. Bu çalışma ile konuşma metinlerinin de kendi içlerinde farklı dinamikleri olduğu ve bir sınıflandırmaya muhtaç olunduğu ortaya çıkmıştır. Metindilbilimsel açıdan konuşma metinlerinin sınıflandırılması ve kapsamlı bir derlem oluşturulması tıpkı yazılı metinlerde olduğu gibi daha kesin ölçütlerin uygulanabilir hâle gelmesini sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

Akçataş, A. (2001). *Dokuzuncu Hariciye Koğuşu romanı üzerine bir metin dil bilim incelemesi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Pamukkale Üniversitesi.

Akerson, F. E. (2007). *Dile genel bir bakış.* İstanbul: Multilingual Yayınları.

Akın, L. (2015). Konuşma dili grameri. *Türkiyat Mecmuası, 25*. 1-28.

Aktaş, E. (2019). *Gönderim işlevli dil birimleri* [Yüksek lisans tezi]. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi.

Aşkın Balcı, H. (2018). *Metindilbilimin ABC'si.* Ankara: Say Yayınları.

Ateş, Ş., & Özsöz, B. (2018). Sözlü çeviride sözlü dil. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum/Education And Society In The 21st. Century*, *7(21).* 895-906.

Baker, M. (1992) *In other words: A coursebook on translation*. USA and Canada: Routledge.

Balyemez, S. (2011). *Dede Korkut Hikâyeleri'nin Metin Dil Bilimsel Yapısı* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Gazi Üniversitesi.

Benveniste, E. (1995). *Genel Dilbilim Sorunları*. İstanbul: YKY

Bloomfield, L. (1933). *Language.* New York: Holt.

Boz, E. (2013). *Türkiye Türkçesi biçimsel ve anlamsal işlevli biçimbilgisi*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Bozkurt, E. S. (2016). *Türkiye Türkçesindeki zamirlerin anlam bilimsel yapısı ve kazandıkları anlam yükleri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi].Trakya Üniversitesi.

Bozkurt, F. (2022). *Metindilbilim, metinsel bağdaşıklık ve Türkiye Türkçesinde değiştirim.* İstanbul: Kesit Yayınları.

Brown, G. ve Yule G.(1983), *Discourse analysis*, Cambridge: Cambridge University Press.

Chafe, W. (1987). The relation between written and spoken language. *Annual Review of Anthropology,* 16, 383-407.

Çürük, Y. (2020). Sözcükbilim. *Dilbilim (Teorik ve Uygulamalı Alanlar).* Ankara: Gazi Kitabevi.

De Beaugrande, R. & Dressler W.(1981). *Introduction to Text Linguistics.* London & New York: Longman.

Demirci, K. (2014). *Zamirler Dilbilimsel Bir Yaklaşım*. Ankara: Akçağ Yayınları

Dilidüzgün, Ş. (2017). *Metindilbilim ve Türkçe öğretimi: Uygulamalı Bir Yaklaşım*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Doğan, G. (2002). *Göstergebilim Yazıları*. İstanbul: Multilingual Yayınları

Erden, A. (2010). *Kısa öykü ve dilbilimsel eleştiri*. Ankara: Bizim Büro Yayınları.

Fidan, Ö. (2005). Dilbilgisi Öğretiminde Söylem-Dilbilgisi Yaklaşımı: Eski köye yeni adet mi, yoksa "Biz bunu zaten yapıyoruz" mu?. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi,* 128, 25-37.

Goffman, E. (1956). *The presentation of self in everyday life.* New York: Garden City.

Günay, V. D. (2013). *Söylem Çözümlemesi.* İstanbul: Papatya Yayıncılık.

Günay, V. D. (2017). *Metin Bilgisi.* İstanbul: Multilingual Yayınları.

Halliday, M.A.K. (1978) *Language as social semiotic : The social interpretation of language and meaning*. London: Edward Arnold.

Halliday, M. A. K., & Hasan, R. (1976). *Cohesion in english*. Routledge.

Halliday, M. A. K. (1989). *Spoken and Written Language*. Oxford: Oxford University Press.

Halliday, M.A.K. ve R. Hasan. (1989). *Language, context and text: aspects of language in a social-semiotic perspective.* New York: Oxford University Press, Newyork.

Halliday, M. A. K. ve Matthıessen, C. (2004). *Introduction to Functional Grammar*. London: Routledge.

Ifversen, J. (2003). Text, discourse, concept: Aproaches to textual analysis. *Kontur–Tidsskrift for Kulturstudier*, *7*(1), 60-69.

İşsever, S. (1995). *Türkçe metinlerdeki bağlantı öğelerinin metinbilim ve kullanımbilim açısından işlevleri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi.

İşsever, S. (2000). *Türkçede bilgi yapısı* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Ankara Üniversitesi.

Jabbari, M. J., Kazemi, A., & Kafipour, R. (2012). Theme-Rheme Organization in Turkish A functional-pragmatic approach. *European Scientific Journal*, *8*(26).

Juez, L. A. (2009). *Perspectives on discourse analysis: theory and practice*. Cambridge Scholars Publishing.

Karaağaç, G. (2013). *Dil Bilimi Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Korkmaz, Z. (2017). *Türkiye Türkçesi Grameri Şekil Bilgisi*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Lyons, J. (1981). *Language and linguistics*. Cambridge: Cambridge University Press.

Melkinov, A. ve Johnson M. J. (2012). Existential and Sociological Interpretations of the Concepts "Situation" and "Context". *The Present and future of symbolic interaction*, 2, 15-28.

Özçelik, S. (2004). Türkiye Türkçesinde benzetme-benzerlik kavramları ve bu kavramları sağlayan ekler üzerine. *İlmi Araştırmalar*, (17), 143-154.

Özkan, B. (2004). Metindilbilimi, Metindilbilimsel Bağdaşıklık ve Haldun Taner'in "Onikiye Bir Var" Adlı Öyküsünde Metindilbilimsel Bağdaşıklık Görünümleri. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13, 1, 167-182.

Pala, İ. (1990). *Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü*. Ankara: Akçağ Yayınları.

Paltrıdge, B. (2017). *Discourse Analysis*: an Introduction. Londra: Bloomsbury Publishing Place.

Parlak, H. (2009). *Kutadgu Bilig'in Metindilbilimsel Yapısı* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Gazi Üniversitesi.

Redeker, G. (2000). Coherence and structure in text and discourse. *Abduction, belief and context in dialogue*, *233*(263).

Reichenbach, H. (1947) *Elements of symbolic logic.* New York: MacMillan.

Reichman, R. (1978). Conversational coherency. *Cognitive science*, *2*(4), 283-327.

Saussure De F. (1985). *Genel Dilbilim Dersleri*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Sazak Ş. (2019). Türkiye Türkçesinde karşıtlık işlevli söz dizimsel yapılar. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi.

(2020). Türkiye Türkçesinde karşıtlık işlevli söz dizimsel yapılar. *Dede Korkut Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi,* 9, 120-155.

Schroeder, C. (2002). On the Structure of Spoken Turkish. *Essener Linguistische Skripte,* 1(2), 73-90.

Sebzecioğlu, T. (2016). *Dilbilim kavramlarıyla Türkçe dilbilgisi.* İstanbul: Kesit Yayınları.

Slembrouck, S. (2005). What is meant by 'discourse analysis'? Department of English, University of Gent. At: http://bank.rug.ac.be/da/da.htm

Subaşı Uzun, L. (1995). *Orhon Yazıtlarının Metindilbilimsel Yapısı*. Ankara: Simurg Yayıncılık.

Tannen, B. (1982). Oral and literate strategies in spoken and writing language. *Language ,* 58, 1-21.

Titscher, S. M., Meyer, R., Wodak R. ve Vetter, E. (2000). *Methods of Text and Discourse Analysis*. London: Sage.

Torusdağ, G., & Aydın, İ. (2022). *Metindilbilim ve örnek metin çözümlemeleri*. Ankara: Pegem Akademi.

Uzun, L. (2011). Metindilbilim: Temel İlke ve Kavramlar. *Genel Dilbilim II Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Yayınları*, Eskişehir, ss. 153-180.

Uzun, E. N. (2000). *Ana çizgileriyle evrensel dilbilgisi ve Türkçe*. İstanbul: Multilingual Yayınları.

Üstünova, K. (1999). Eksilti ya da sıfır tekrar. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 1(1), 93-105.

Yılmaz, S. & Yılmaz, A. (2012). Konuşma Dili Olarak Türkçenin İki Temel Alanda İncelenmesi: Tonlama Ve Sözceleme . *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi* , *35*(35) , 197-228 https://dergipark.org.tr/tr/pub/iutded/issue/17033/178455

Van Dijk, T. A. (1983). *Strategies of discourse comprehension.* New York: Academic Press.

Vardar, B. (2002). *Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: Multilingual Yayınları.

Ek 1: Terim Dizini (Türkçe)

adlandırma (onomathesia)
amaç (objective)
artgönderim (anaphora)
bağdaşıklık / tutarlılık (coherence)
bağıntı ögeleri (conjuction)
bağlaşıklık (cohesion)
benzetme (simile)
biçim (form)
bilgisellik (informativity)
değiştirim (substitution)
denklik (correlative)
durumsallık (the context of the situation)
eksilti (ellipsis)
emir (command)
eski bilgi (given)
eş anlamlı (synonym)
genel karşılaştırma (general comparison)
gönderim (reference)
gösterme üzerinden gönderim (demonstrative reference)
işlev (function)
kabul edilebilirlik (accesibility)
kanal (medium)
karşılaştırmalı gönderim (comparative reference)
karşıtlık (contrast)
kişi üzerinden gönderim (personal reference)
konu değiştirme işaretleyicileri (key words)
konuşma (conversation)
konuşma dili tadında yazılan yazılı metinler (letter)
konuşma düzenlilikleri (regularities of speech)
öneri (offer)
önerme (proposition)
öngönderim (cataphora)
özel karşılaştırma (particular comparison)
parça üstü (paralinguistic)
ses (sounding)
simgesel edim (symbolic act)
söylem alanı (the field)
söylem biçemi (the tenor)
söylem kipi (the mode)

söyleşme durumu (co-locution)
sözceleme (co-enunciation) / (wording)
üst anlamlılık (superordinate)
yakın anlamlı (near-synonymous)
yazı (writing)
yazılı bir metne bağlı olan konuşma (lecture)
yazılı metinler (academic papers)
yeni bilgi (new information)
yineleme (repetitive)

Ek 2: Terim Dizini (İngilizce)

academic papers (yazılı metinler)
accesibility (kabul edilebilirlik)
anaphora (artgönderim)
cataphora (öngönderim)
co-enunciation/ wording (sözceleme)
coherence (bağdaşıklık /tutarlılık)
cohesion (bağlaşıklık)
co-locution (söyleşme durumu)
command (emir)
comparative reference (karşılaştırmalı gönderim)
conjuction (bağıntı ögeleri)
contrast (karşıtlık)
conversation (konuşma)
correlative (denklik)
demonstrative reference (gösterme üzerinden gönderim)
ellipsis (eksilti)
form (biçim)
function (işlev)
general comparison (genel karşılaştırma)
given (eski bilgi)
informativity (bilgisellik)
key words (konu değiştirme işaretleyicileri)
lecture (yazılı bir metne bağlı olan konuşma)
letter (konuşma dili tadında yazılan yazılı metinler)
medium (kanal)
near-synonymous (yakın anlamlı)
new information (yeni bilgi)
objective (amaç)
offer (öneri)
onomathesia (adlandırma)
paralinguistic (parça üstü)
particular comparison (özel karşılaştırma)
personal reference (kişi üzerinden gönderim)
proposition (önerme)
reference (gönderim)
regularities of speech (konuşma düzenlilikleri)
repetitive (yineleme)
simile (benzetme)
sounding (ses)
substitution (değiştirim)
superordinate (üst anlamlılık)
symbolic act (simgesel edim)
synonym (eş anlamlı)
the context of the situation (durumsallık)
the field (söylem alanı)
the mode (söylem kipi)
the tenor (söylem biçemi)
writing (yazı)